

Sintagme literare

Publicație a comunei Dudeștii Noi

②

Anul VII, Nr.2 (37), Aprilie, 2019

Director fondator: GEO GALETARU

POESIS: Adriana Weimer, Adrian Iona, Alexandru Cazacu,
Anca Ivan, Carmen-Maria Mecu, Camelia Ardelean, Coman Șova,
Daniel Marian, Dumitru Ichim, Elena Lucia Spătariu,
Eleonora Stamate, Emilia Amariei, Eugenia Paraschiv,
Gabriel Gherbăluță, Georgeta Muscă - Oană,
Gheorghe Doni, Gheorghe Onea, Ion Căliman, Ion Ghera,
Irina Alexandrescu, Iulia Mîndrean,
Lavinia Elena Niculicea, Liuba Liubastra Botezatu,
Lucian Mănăilescu, Magdalena Hărăbor,
Mădălina Bărbulescu, Mihaela Aionesei,
Mirela Duma, Nicolae Nistor, Norica Isac,
Petronela Apopei Ignat, Raul Sebastian Baz,
Rodica Pop, Silvia Bitere, Sorin Olariu, Steluța Crăciun
PROZĂ: Cristian Ovidiu Dinică, Florin Anghel Vedeanu,
Mihai Petre, Nicolae Sârbu, Veronica Baciu
ATELIER CRITIC: Adrian Botez, Adrian Dinu Rachieru,
Ana Dobre, Camelia Ardelean, Constantin Butunoi,
Constantin Stancu, Daniel Luca, Daniel Marian,
Emilia Dabu, Ionel Bota, Lucian Gruia,
Mioara Bahna, Nicolae Georgescu,
Octavian Mihalcea, Raluca Faraon, Stan Brebenel,
Valeriu Râpeanu
ESEU: Ionel Bota
UNIVERSALIA: Lorenzo Pataro, Michelle Roche Rodríguez
LA CURȚILE DORULUI: Ion Căliman

ADRIANA WEIMER

Lumină de stea

Se va întoarce
fructul în sămânță
și strălucirea solară
în lumină de stea
își va regăsi cerul;
se va întoarce
izvorul la matcă
și cuvântul în sens
își va regăsi calea;
cântecul
se va reîntoarce
în sfere
și rugăciunea
va renaște
calea sfințirii.
În lumină voi apune,
în lumină voi trece,
cum lumina-n vitralii
îndumnezeită-n
Altare.

Întru spirit și timp

Pun piatră peste piatră,
cuvânt peste cuvânt,
faptă peste faptă;
și timpul
mă construiește pe mine,
precum piramidele
– inexplicabile dimensiuni
ale spiritului.
și templul
se construiește pe sine,
precum piramidele
– inexplicabile dimensiuni
în spațiu și timp;
Și piatră peste piatră,
cuvânt peste cuvânt,
faptă peste faptă
vor dura piramide
întru spirit
și timp.

Drum de stele

Am ales cu sufletul
o stea
care-mi seamănă
– lumină de stea
să vă fiu.
Pe drum de stele
pașii mei
au redevenit zbor.
Am ales cu inima
cerul
la care să urc
în Lumină.

Eminescu – poezia nemuririi

Ți-e veșnicia
scrisă într-o carte
și-a cărții veșnicie-i
scrisă-n ea.
E poezia-ți
însăși veșnicie
și poezia veșnicie-i
steaua ta.
E geniu pur
în gându-ți și-n rostire
și toată ființa-n geniu
ți-e gândire;
și mai presus
de roadele gândirii
ți-e poezia
nimb al nemuririi.

Un cer de cuvinte

Poetului Mihai Eminescu

Atât de aproape de tine,
Poete !
Între tei și senin
e un cer de albastru,
istorie pură,
minune,

tăcere...
Între tei și-nălțare
e un cer de cuvinte.
La picioare,
“Dorința”-ți
se îngână
cu pașii-mi spre tine,
Poete,
veșniciei s-o dea !

(la Bustul și Teiul lui Mihai Eminescu
din Grădina “Copou”; la Zilele Revistei
„Convorbiri Literare”, Iași, 2010)

Va renaște

Se vor topi
zăpezi
de cuvinte
căzute
fără noimă
și-n toate
Eminescu
va renaște.

Primăvară-culoare

Curând,
se vor risipi
iernile...
Zăpezile
din priviri
vor înflori
în cuvânt,
înnobilând
gândul
cu
primăvară-culoare.

Timpul renașterii

Nesfârșite zăpezi
se nasc
în privirile iernii;
se coace-n pământ
sămânța rodirii.
Din senin,
din astral,
curge-n cuvânt
și în noi
timpul
renașterii.

ADRIAN IONA

* * *

E seară –
deschid o carte
la o pagină oarecare
...și în timp ce trec
indiferent - nu și inocent
peste cuvinte
mă gîndesc că singurătatea mea
nu are de fapt
nicio legătură cu realitatea
care mă înconjoară –
fără să mă afirme
fără să mă nege

într-adevăr atunci
starea de reverie capătă
un gust dulce-amar
(prea dulce/prea amar)
din cauza amintirilor –
în care lumea era
mai mult la timpul viitor

dar pînă la urmă
fiecare zi – chiar și asta
are urzeala ei anume:
ochiuri de tăcere
noduri de cuvinte
...care mai mult neagă
decît afirmă că ar fi
„ceva fără margini în noi”

ceva de care
devenim vag conștienți
abia atunci
cînd simțul anticipării
ne ajută
să ne amintim

* * *

Motto:
„cercetînd misterul dintre cuvinte
am dat peste ceea ce nu poate fi
înțeles”
Szilard Borbely

E clar: dacă visez

înseamnă că nu dorm
...trăiesc discontinuu
un fel/altfel de viață
(de fapt o variantă a ei)
vag asemănătoare
cu viața de-acum –
în care ne-fiind
destul de lucid
nu sînt poet
pînă la capăt

adică pînă acolo
unde în virtutea
celor etern virtuale
aș putea să ating
starea de surprindere –
de „scufundare în sus”

pînă acolo unde
în numele „eului ideal”
aș putea să surprind
„misterul dintre cuvinte”

chiar misterul
ce poartă în sine
„amintirea viitorului” –
pentru ca alte lumi
să fie posibile

* * *

Motto:
„Poetul –
între cuvinte
bătăile
inimii lui”
(autor necunoscut)

De cîte ori încerc
(poetizînd cele din jur)
să ating o oarece
„conștiință estetică de sine”
o spontană senzație de vid/plin
mă face să intuiesc
că „numai ceea ce devine este!”

într-adevăr
misterul ăsta alcătuit
din „clare obscurități”

(complicat de simplu)
ascunde faptul că lumea
este – numai în măsura
în care își caută sensul

așa cum și eu
sînt – numai atunci
cînd ajutat de acel
noi inconștient
și lăuntric eului
îmi caut sensul
în cuvinte

și asta – dacă se poate
fără să cad în vreo
confuză adicție
(în comun sau comună)
cu urmări vizibile
și imediate

adică să dau
o falsă semnificație
bătăilor inimii –
ca și cum aș da
bătăilor vîntului

* * *

Sînt clipe cînd
sufletul pare o superstiție
iar eul – o presupunere
...în lumea asta ca o zbatere
în care durerea nu mai e
egală cu îndurarea –
iar aproapele este
tot mai departe

lumea asta în care
„transformat în lucru
de lucruri” încerc totuși
să aflu de ce tăiesc
cu adevărat numai atunci
cînd îmi amintesc

poate că acel simț
al anticipării –
prin care adîncul visului
și înaltul cerului
corespund și comunică –
nu mă mai ajută
să-mi amintesc
toate acele iluzii
(și implicit deziluzii)
ce-ar trebui – dar
nu mă mai ocrotesc
...cum cele visate
de cele uitate –
sau poate invers

ALEXANDRU CAZACU

Orașul ivoriu

O lentoare își întinde tentaculele
în orașul ivoriu aproape lipsit de
vegetație
când petele arginti ale frigului
stau pe arcade și basoreliefuri
Frânturi de dialog
se aud pe holul imobilelor fără lumină
naturală
din spatele ușilor de lemn sau metal
unde repetăm cuvinte altora care au
trăit
această descurajare ca o fantomă în
pardesiu albastru
ce coboară în grabă scara de incendiu
ruginită pe trepte și balustradă
iar lângă noi rămâne ceva mic și
artizanal
precum obiectele
pe care încearcă să le vândă
surdomuții
în trenurile personale

Inteligență socială

Senzația că altcineva din afară
ne călăuzește pașii
fără a ști ce greșeli înlăturăm
cu această suferință
când stelele apar amenințând colțurile
ferestrei
totul devine o nouă formă de
inteligentă socială
și printre frunzele plantei din foișor
strălucște pielea fructelor
al căror gust ne-a rămas în cerul gurii

Uneori a nu abandona
presupune a te abandona
sunt vorbe pe care vreau
mereu să ți le spun
și nu ți le voi spune niciodată

Îndemnul manechinelor

Explicații lacunare
pe care ți le oferi de fiecare dată
când tăcerea își recapătă pozițiile în
flancuri
iar autojustificări și mici lașități
se strecoară ca niște măscărici vioi
printre adevăruri neconvenabile

Se stinge licărul de simpatie
din ochii celui alt care devin
asemănători
cu cei ai manechinelor din vechea
vitrina
care stau neîmbrăcate cu capete rase
ca după o chimoterapie
adunate într-un colț
de unde ne îndeamnă să facem ceva
indiferent ce pentru ca amiaza să
continue

Nu vom ști

Pe geam departe ierburile
unui oraș de câmpie
unde ești mai vârstnic
și mai tânăr decât vei fi vreodată
când floarea de la piept
nu ști cui să o dăruie
iar dungile de lumină ale camerei
în care plutesc particule de praf
aduc o pace tristă și mângâietoare
Automatul de la parter
îndopat cu monezi
distribuie produse de strită necesitate
iar radioul strigă
„It's been such a funny day ”
și pare că nu vom ști niciodată
ce ne-a legat atunci
nici ce acum ne dezleagă
când parfumul teilor
răstoarnă ordinea impusă de tine
însuși

Seară de iarnă

Și orașul respirând sub iarnă
ca în somn puii de leu sub blana
leoaicei
când seara vine printre crăpăturile
fostelor ziduri imperiale
iar eu cred în melancolie
ca într-un manifest al revoluțiilor
începute în cea mai frumoasă
dimineață a lumii
Totul se strânge în jurul frigului
ca o sfoară de clopot în jurul palmei
și păsările zboară jos prin
îmbrățișearea aceluia
care crede în noi și a mărturisit asta

Ziduri cu turn cuprinse în brațe de
ceață
sub zgomotul urban
unde cuvintele se ascund în ecouri
iar dorul bate în amintiri
ca un comite în porțile hanului
când o mie de inimi sosesc în inima
mea
singurătatea să întâmpine

Pe cont propriu

Zonă cu locuințe vechi
în care ai fi vrut dacă nu să te naști
măcar să trăiești o dragoste sau o
despărțire
Imobile cu un singur cat
biciuite de vânt
ca un animal de cravașa stăpânului
cu ziduri igrasioase
pe care se sprijină cioburi de statui
învelite-n iarbă
și respirația temătoare
în care se cuibăresc amintiri
apoi se împrăștie
cu grădina năpădită de buruieni
așteptând cu înfrigurare
sosirea periferiei sau zonei semi-
centrale
unde ești pe cont propriu
iar primejdiile sunt mai mari
dacă te chinui să le înlături

ANCA IVAN

Decembrie devreme

sub genunchii mei se pierde lumina
trădată de umbre
recitesc scrisorile arse la colțuri
jumătate cuvânt
jumătate semn de-ntrebare în care
mă-ascund
o cutie de chibrituri
în care târziu îmi voi chiti oasele
grele
și eterne amintiri
închid în tăcerea
din spatelul cornului
ce răsună-n pustiuri
mă ninge lumina
și pot recompune cuvântul
din urmă
din colțuri
sau de la-nceput
întreg
cum strălucirea iernii-l lăsase
înainte să mă plec
rugându-te: ridică-mă
să ating vârful verdelui!

Dialog

ce m-ar putea împlini, mă întreb?
mângâierea îți răspund
și taci.
am o singură mână
și cu ea desenez mereu
când Dumnezeu
este altceva
în lumină e atâta liniște, îmi spui
și tac.
pentru mine, liniștea are
gustul laptelui cald
și galben și numai
al mamei.
pentru alte răspunsuri
îmi trebuie
cealaltă mână

să simți
din cășul ei
înțelesurile.

Începuturi

iubim amândoi însingurarea
ce nu ne desparte
ca voalul miresei
se așază între noi
mai lung, mai rotund decât
timpul trecut
ce trăiește
în tălpile noastre.
de porțile fericirii târzii
se agață
degete ude de lacrimi
necurse
în mâinele absent
cu brațe închise
ne coboară ninsoarea
prin sită de ceață
încetă în amiază de
soare scăpat
din lumi topite
de gheață
tu,
ridicat pe vârfuri
eu,
călcâiul lui acum.

În final

ai plecat dinainte deși
toate actele noastre
demonstrasera că am fi
totuna.
îți făcusem o casă.
pe scările prispei s-așază
uneori, obosită, luna.
în toate iernile mele
mărgăritarul a rămas
înflorit
ai plecat.

am încercat să te nasc fără trup
înainte ca moartea să-înghețe
apoi
s-a așezat în mine
ceva încurcat între
generozitate și egoism
și izgonindu-mă din sine
am privit dinapoi
(aproape nimic nu mai aveam)
singurătatea imanentă
bătută în cuie pe
perete
mie, atât mi-a rămas.
ai plecat
și în față e sufocarea
mută
ea, nicicând nu te strigă
înapoi.

Dama de roșu, 13

prin fereastra deschisă a ceasului
văd mâinele
pe care nu vreau să-l tulbur
cu gândul în care
nimeni nu se aude
nici viață
nici moarte.

miros de lut respirația mea
tăcută
numără anii adunați pe
drumul dintre umeri
(pe care te plimb de mână
tânăra)
mă petrec
floare scuturată
în toamna mea
în jocul tău din care
lipsește dama
pierzi și lacrima îmi caută trupul
absent și aici
timpul ne învinge.

suntem biete mângâieri
atât cât mai știm
plutim cu aripi de împrumut
în irealitatea sărutului
ca întâmplare.

CARMEN-MARIA MECU

Prin timpul fără timp

*

timpul nu există
îl putem pierde doar
când uităm să celebrăm
clipa prezentă

*

azi
am văzut cu ochii mei cum
soarele și luna
au stat împreună pe cer
aproape o oră

se poate

mâine vreau să-mi golesc mintea
apoi s-o umplu cu mintea ta
hai
fă și tu asta preț de o oră

nimic pe lume ori totul
se va schimba

*

adulmec un
ceai de gălbenele
iar asta
nu înseamnă nimic

mă pierd
în aromele de toamnă-vară
iar asta
nu înseamnă nimic

ești atât de departe încât
semeni foarte bine cu o primură
cum te-ai simți
răsădit în grădina mea
totul începe cu un bulb o sămânță
o primăvară

iar asta
nu înseamnă nimic

*

desfrâul verde
al plantelor de apartament
o doză de clorofilă în vene
te simți pădure și
înghiți oamenii de vii

*

îți tremură degetele pe tastatură
vălurește cerul albastru în monitor
un dar otrăvit îți poate părea
liniștea

inspiră adânc expiră lent

nu deschide cutia pandorei
chiar dacă simți
un ocean
de dor

*

am visat că
aveam cu toții o tăietură
de la colțul ochiului drept pînă la colțul
gurii
nu sângera
parcă eram din cauciuc

trăirea stranie de obraz defect m-a
trezit

închid iar ochii
încep să corectez visul
despicătura se lipește cu un fel de
scotch pielea se regenerează

vin spre mine
toate păpușile cu capul tăiat
toate rochiile croite greșit
toate iubirile compromise iremediabil

apoi se ridică
și persistă în memorie
senzația fermă că există lucruri
imposibil de lipit

*

sunt numai privire
îmi spun în vreme ce merg spre tine
și simt
curgerea drumului sub bocanc

inima mea bate normal
foarte normal mâinile mele eliberează
cu delicatețe
lucrurile pe care le îndrăgesc

suntem doi arbori de specii diferite
două păduri cu foșnet incongruent
în jurul nostru
poeme imaginale își caută
un alfabet

*

poezia
se scrie singură tu doar
deschide wordul și
lasă-ți mintea să-l invadeze

vor ieși la lumină dureri vechi
ghiocei de februarie
zambile

poet este acel om silitor care
ne arată conținutul stomacului său
liric
cu simplitate
criminaliștii vor stabili cauza
viitorului deces

*

asparagusul îmi spune
vine primăvara
cu toate ramurile lungi și subțiri
gata să se umple de frunze

ghioceii s-au înmulțit spectaculos
sub ochii mei înfiorări albe
în vânt

vine primăvara șoptesc lalelele
a venit le răspunde sora
mai mare

ieri
a năpădit pe zambilele noastre
un pâlclăhănit de albine
trandafirii mă cheamă din toți
mugurii să
le retez crenguțele uscate

sângele duce bucuria
spre copilăria dintr-o viață
fără grădină

CAMELIA ARDELEAN

Scânteii pe ramuri...

(ronset)

Scânteii pe ramuri au pornit să crească,
Mimând luceferi în miniatură
(Pitite-n frunze, florile conjură);
În zbor palpită focuri fără iască.

Gătită-n voalul fin de adamască,
Pădurea-i prinsă-n vechea tevatură,
O Lună Nouă țipă sub armură;
În zbor palpită focuri fără iască.

Micuțe nimfe, palide sub mască,
Prin zgura nopții-și caută, în taină,
Un loc să-mbrace luminoasa haină;
În zbor palpită focuri fără iască.

Natura, toropită, iarăși cască;
Scânteii pe ramuri au pornit să crească...

Torent

(sonet)

În gol se-aruncă azi privirea mea,
Ca un torent zdrobit de o cascadă
Ori ca un munte în degringoladă,
Pe care-un curcubeu ar acosta.

O nouă, implacabilă dovadă
Că mi-ai ucis un colț de brumărea,
Cu gerul ce-n bucăți o sfâșia,
Sfârșimă-n mine-o veche baricadă.

De ce să-mi urlu patima-n poeme,
Să-nduplec ploii ca să anim copaci,
S-atrag din întuneric anateme,

Să-ți smulg din iriși foc atunci când taci,
Să inventez o vară mai devreme,
Când ne privim prin lujerii opaci?

Mi-aș vinde-această zi...

Mi-aș vinde-această zi și-această noapte,
Oricum mi-e universul de prisos,
Pe buza sorții – silnicele șoapte:
Fantasme cu miros de abanos.

Mi-aș vinde și trecutul, și prezentul,
Pentru un boț brumat de viitor,
Printre fantome, de-aș găsi momentul
Să aflu-accidental cumpărător.

Mi-am agățat speranța în edecuri,
S-o legene destinul cât o vrea
(Aș accepta, pragmatică, și cecuri,
De m-aș scăpa subit de piaza rea).

Mi s-a acrit de ploi și ghinioane,
Cu stele sub pantofi, pe caldarâm;
Pe talpa vieții când vor fi crampoane,
Putea-voi nenorocul să-l sfârșim...

Azi

Ucigătorul meu cu ochi căprui,
Ți-am rățăcit parfumul prin poeme,
Azi nu mai sprijini cerul nimănui
Și nu-i mai zici minunii să mă cheme.

Ne-am adunat bucățile de nor,
Cu tot cu vise strânse-n cazemată,
Azi nu mai pot din stele să cobor,
Tu să mă cerni prin zările de vată.

Oricâte ploii s-au răstignit în noi
(Sărmani ciorchini ce-atârnă pe o viță),
Aceeși sevă ne-a hrănit apoi;
Azi din trecut mai gust o rămășiță.

Spre nicăieri regretele-mi îndrept,
Ne târâim calvarul plin de spume,
Ne-a fost iubirea unicul precept,
Azi pentru tine-aș inventa o lume...

Ne batem joc...

Ne batem joc de clipa ce-o avem,
În soarta măcinată-acut de boală,
Sportivi nătângi, cu iadul în tandem,
Printre ninsori mai dăm o rotocoală.

Am obosit să credem în minuni
Cu aripi reci pe umbre de cuvinte
(Abia mai poți din visuri să te-aduni,
Să te târăști, încet, spre înainte!).

E prea târziu să mai gonim prin timp,
Cu o valiză plină de comete,
Am importat himere din Olimp,
Ni-e viitorul gri și plin de pete.

E rânduit să devenim ocnași –
Ascunși de gratii, rar găsim o „strungă“,
La închisoarea morții suntem (!)ași –
O-ntrecere cu scorul într-o dungă...

În gară

Împachetăm sentimente în cutii de carton
le trimitem cu plata ramburs
destinatar necunoscut
poștașul (nu mai) transportă inimi de hârtie
trenuri tixite cu rămășițe de suflet
în gări perfide
orologii numără secunde
destine obosite
îngroapă în săli de așteptare
vise în carantină/ iluzii restante
plictiseala țipă cu glas de corb
în vagoane
iubiri de-o vară își semnează sentința
locomotive încărcate de gânduri
se încovoie sub resturi de neuroni
pe bănci lângă șine s-a așezat tristețea
privind contemplativ
plecările
un start spre nicăieri
sau spre oriunde

COMAN ȘOVA

Fără brațe

Nu știu cum poți să fii dar fii,
chiar fără brațe, fără chip,
pupila mea te va-ntregi
din mări albastre și nisip.

Eu știu că tu-mi vei fi alături,
prin sânge simt cum umbra-ți trece,
vei fi aici când eu și somnul
ne vom sculpta în aer rece.

Vei veni

Vei veni, o, cearcăn de-ntuneric,
unic chip iubit și fără chin,
în sângele meu trist o să te feric
de o să-mi ardă sufletul. Amin.

Act final

Sar ziduri vechi cu lacăte la porți
și trec prin gard de spini cu brațul gol,
câinii mari de pază-s morți,
dar duhul lor mai dă încă ocol.

E tare frig, iubito, hai să fugim de-aici,
noaptea e prea lungă, luceferi nu mai
sunt,
văd două felinare din os de măscărici
și paznicii de noapte au chipul de
pământ.

Socratică

Să bem împreună
paharul acesta

cu îngeri,
ne-am promis
să bem împreună
acest pahar.
Încep eu.

Spital

Trebuie să port nitroglicerina la mine
ca indianul laba de iepure
Vecinul meu de pat își ia pulsul.
Femeia de serviciu a vrut să fie
doctoriță,
dar s-a luat cu altele.
Ninge ca în copilărie.
Sunt în miezul unui conflict.
Mi-e dragă floarea dintre geamuri.
Vecinul meu de pat își ia pulsul.
Aștept revelionul anului 2017
ascultând un colind
cu flori de măr
si lerui-ler...

Se clatină vârsta

Se clatină vârsta, ne facem mai mici
sub părul tău lung răsfirat peste noi;
va fi un noiembrie, așa precum zici,
și-o casă pustie sub ploi...

Despre mine și târziu

Vreau un loc ca să respir,
fără praf și fără străzi
fără niciun musafir.

Pâine caldă, sare, unt
și femeia mea să fie,
să mă ia așa cum sunt.

Vreau o casă în pădure,
gard de piatră, aer tare
ca o buză de secure.

Pe un arbore să scriu
despre nimeni și pustiu,
despre mine și târziu.

Plimbare

E vară sau e iarnă, ploile-s în noi,
ai părul cald, hai vino, nu mai plânge,
vom trece-n alte trupuri amândoi
să ne plimbăm sfioși prin sânge.

Inel de argilă

Iubită aleasă din vârste pierdute
îndreaptă-ți spre mine un braț, o
tăcere;
mai știi c-am purtat într-o vreme
uitată,
inel de argilă sfințit în durere?

Sub stelele bete de friguri și triste,
ochii albaștri c-un cearcăn de seri
veghează și-acuma în noapte pe
discuri,
întunecă-i tu, într-un ieri.

Mai aproape

Alunecă spre mine mai aproape,
tot mai aproape până când
ochii te vor privi înlăuntru,
în brațe, în sânge, în gând.

DANIEL MARIAN

Timpul singurul organism viu

ai văzut câte brațe care să te cuprindă
are un timp
câți ochi să te strivească și câte inimi
care
duc cu ele sânge să-ți țină visele pe
picioare
până să vrea să te facă și pe tine timp
chiar
nu mai e mult pentru că între început
și sfârșit
pe lângă că nu există în afară de timp
nu mai
ești decât tu

diseară să mă lași fără simbrie
fără tutun și votcă să mă lași
să-mi mai ies c-un rând din colivie
pe cărarea de la timișoara pân' la iași

să-mi caut steaua-n cerul de zăpadă
că pe grundul de zăpadă-s doar
chiștoace
și de voiește steaua să mă vadă
ar fi fain să zică vino-ncoace

la câtă nebulie-n viețile din spulberi
de sunt cărate-n roabe de mortari
să-mi fac un chef de mâine așa din ieri
să-mi fie cel devreme pentru zile mari

Și așa mai departe

ea are busuioc la tâmple
ea nu poate fi decât înger
de aceea luminează așa de tare
să se deschidă pajiștile
în ochii dimineții

Această dimineață

împarte pâinea și vinul
și peștii și somnul cu berze
și vezi ce mai găsești să fie viu

să ajungă în toate timpurile
pe unde trec eu cu rost
de mai bine și cu tot cu
mine de gât acela căruia
mereu îi e foame și sete

și împarte și pământul și cerul
să sperăm c-or s-ajungă
treieră bine prin creieri și greieri
dă bine cu vânt cât cuprinde
să iscodească fiecă fir de pământ de cer
dacă tot ai atâta zbor la tine
hrănește lumea odată cu zbor!

Doar de aceea ești Dumnezeu pasăre

mai am de lucrat un pic la fișierul
despre moartea asta
e mai complicat decât la alte morți
ar putea să doară și ar putea fi chiar
mortal
la așa ceva nu mă gândisem după
atâtea morți descântate
și ție moartea asta s-ar putea să nu-ți
placă dacă dau totul în vileag despre
tine

există forme subtile de moarte îți intră
în casă și-ți
cotrobăie tot timpul care ți-a mai
rămas până la urmă pleacă
cu bijuterii de timp și portomonee de
timp și ceasuri de timp
dar și cu plăci mari de timp smulse
direct din perete

și mai sunt multe alte feluri de moarte
pe care încă nu le-am încercat
dar mai e până acolo destul timp nu-i
așa că mai rămâne și după moartea
asta
morți cu diverse arome și atâtea morți
chiar calificate pentru viață
încă așteaptă n-au trecut de check-in
ar putea fi morți teroriste

mai am de lucrat un pic la fișierul
despre moartea asta

nu mă grăbesc deloc moarte vino
lucrează cu mine doar e al tău

Moartea fișier în lucru

cui îi tot scrii poezii de dragoste măi
tembelule
te-ai opărit cu un vis de astă iarnă
băgat la rotisor
să se dezghețe săracul să mai poți
mușca din el
la cât ești de tâmpit ai dat joului la
maxim
și acum frige-te cu el pe creieri dacă-s
la tine
sau i-ai dat pe greieri nehalitule de
visul tău

Bea apă! ți-am adus niște zahăr

așa tare m-am îndrăgostit despre tine
toată noaptea
despre cine naiba să mă mai
îndrăgostesc
după ce era așa despre tare și așa
despre noapte

m-am sucit cu mare interes pe toate
părțile îndrăgostirii
care dădeau către dragostea asta cu
balcoane la rai
despre dânsa tare de tot am întrebat
țuicile
dacă vin sub geamul tău să-ți susure
să-ți schelălăie
serenade din alambic de cupru lucit
frecat cu mentă

m-ai trimis nebuno după zahăr să poți
necheza tandru
am spart magazinul cu suveniruri
pentru dobitoace și bestii
în sacul lui moș crăciun am băgat trei
pufuri de pufoaică bântuită
din aia cu azbest în vene să ne țină și-n
iernile apocalipsei

și niște fotografii cu vlad țepeș,
etichete pentru cloroform și aurolac,
pliante de la martorii lui iehova,
abțibilde cu e periculososporgersi,
gume dosarele x și un tir cu plute
pentru a vâsli timpul probabil

no acuma hai îndulcește-te să mă pot
culca fericit

DUMITRU ICHIM

Psalmul zece, al oglinzii cu lepros

Îmi învățasem lepra citirilor ruginii,
Da'-n spiritul de gloată, țipam cerșitul
milei,
Eu, duh flămând de-ospățul din slovele
luminii!
La ce folos ți-e lampa de n-ai ulei
feștilei?

Când setea te sfâșie până-n rărunchi ca
fiara,
Și-n cârcă ochiu-ți poartă blestemul
greu în rouă,
E scândura ce face să-ți fie plâns vioara?
Crezi inimii că-i pasă de-mbraci cămașă
nouă?

De ce ca pe oricare, Tu m-ai trimis la
altul?
Ajuns mormânt pe labe, contează
văruirea?
M-am dus-întors la Tine: Mi-era bolnav
înaltul,
Cum doare-n brațe setea când ți-e izvor
lubirea!

De mi-ai țesut veșmântul din graiuri fără
seară,
La Cina cea de Nuntă nu mă închide-
afară!

Psalmul crinului de sefiroth

Contemporan tristeții, regal,
desăvârșire!
Fără de sânge, jertfă de prin ceresc

coclaur,
Evharistie pietrei, safirului zidire,
Cum doare înfloritul sunând din corn de
taur!

Nu-ți înfioară cedrii, când glasul lui
întornu-l?
Ca Moise pergamentul deșertului
desferic.
O inimă fusese ce-n psalm o duse cornul.
De-atâta foc, lumina e urlet de-ntuneric.

Prea strălucita-ți noapte, lubire pură, in se,
Tărâm pe unde gândul n-ajunse
mâzgălirii,
Îmbrățișării Tale, mi-s brațele învinse!
Nestinsul rug - răcoare, ca fum de nard
lubirii!

Nu-n Sefiroth e scrisul că ultim va fi crinul
-
Ulciorul sfânt din care sărutului bei vinul?

Psalm cu șarpe-n spus de cruce

- "Mă mai iubești tu, Chefa?" - Vrei oare
să-mi arăți
Că ești la fel de singur, chiar dacă mergi
pe apă?
Te-a luat din ceruri frigul, dospind
singurătăți?
Dacă-l ascunzi trădează; din ochii triști îți
scapă.

În loc ca să mă mustri c-am fost frământ
de frici,
Privești în mine marea cu iadu-n

zvârcolire.

Mi-e lutul slab din care faci cuib de
rândunici,
Doar numele-i din piatră zidit, chemând
zidire.

Crezi c-am uitat cocoșii spărgându-mă-n
ferești?
La ce folos voința, când dintru miez te
năruie?
Cu câtă gelozie, Stăpâne, mă iubești?!
Urcași pe lemnul-șarpe, că-n fabula cu
măru-i

Lipsește din morală nu plusul ispitirii,
Ci că n-ai vrut cu altul să mă împarți
lubirii!

Psalmul pariului pe nemurire

Năvalnicelor flăcări, șuvoi lubirii-n vis mă
Învolveră... Nu-i cântec tot calendarul
strunii?
Nu le muștra veninul doftoric de pismă,
Când dorului trăsura ne-o-nalță-n cer
lăstunii!

Poți, tu, lega lumina-n curmei de gând,
cu lațul,
Sau roua să o depeni pe țevii seci, ca
inul?
De-atâta primăvară, rapsod îmi este
brațul,
Iar ochiu-n sete-ți soarbe transcendental
pelinul.

Gelos n-aș fi pe ape? lăute'-i alăutul,
Scris lung privighetorii din nepermise
zodii.
N-au fost luminătorii, ci-a luminat sărutul
Cântărilor cântarea îngemănând-o-n
rodii.

Bea vinului pariul ce-ai pus pe nemurire,
C-ai câștigat toți spinii coroanei de
lubire!

ELENA LUCIA SPĂTARIU

împletesc coronițe
din puf de pădădie
și-alerg cu îngeri
obosiți de-atâta
veșnicie...

Nu mai urla tăcere!
Te-aude vântul

concentrice
ca într-un joc grotesc
din care încerca să scape
căzând
ridicându-se
râzând printre lacrimi

...

Astăzi soarele
strălucește mov
cu aripi dezgolite de pene
m-am înălțat umbră
deasupra mea
femeia cu rochia gri
și buzunarele rupte
are mâinile pline de
cuvinte colorate
nimicul e un puzzle
violet
de la un capăt la celălalt
al timpului
toarce zădărnica
ca o lene pufoasă

miroase a primăvară
mă reîncarnez în mine.

Tristețea

e o rochie albă
fără trup
acoperind cuvinte
mușcate de ger

o iarnă mută
urlă sângerând
la lună

ochii lupilor
sclipesc lacomi
din bradul
de Crăciun

tristețea
e o rochie albă
fără trup...

Sinucideri

Pe corabia asta
în fiecare zi
se sinucide o speranță.

Catargele gem
de speranțe
spânzurate
în rochii mai albe
decât pânzele lor.

Doar vântul bezmetic
se mai joacă printre ele
legănându-le sinistru
într-un blues
al tristeții...

Între mare și cer
duhnește a sânge...
orizontul alunecă
tot mai departe.

Pe corabia asta
e tot mai pustiu
și azi
s-a mai sinucis
o speranță...

Epitaf

Nu mai urla, tăcere!
Lasă-mi somnul
să-mi doarmă eternitatea!

Nu mai urla!
De ce urlî?

Eu nu sunt aici.

Eu număr mieii albi
pe câmpul de smarald...
mă joc cu fluturii
cu aripi de scrum,

gelos
pe-ncremenirea ta.

Mâinile

Mâinile îmi obosesc
tot mai des
trasând linii deschise
Inii care încep
ca un zbor
și sfârșesc lamentabil
într-o cădere
inversă.

Mâinile mele caută
febril căldura
liniilor curbe închise
în căușul palmelor
pulsând roșu
viu și dătător
de viață
cuvântul!

Trecutul

Părea
un fel de noapte de
Halloween
în care fetița cu ochii căprui
se învârtea în cercuri
concentrice
printre măști și umbre

umbra cea mai caldă
într-o zi a devenit o cruce de
fier
și nimeni n-a mai strâns-o în
brațe

umbre reci și măști hidoase
bântuiau rânjind în jur

fetița cu ochii căprui
se-nvârtea în cercuri

și aripi creșteau încet pe
dinăuntru
în timp ce zborul era
de fapt
o prăbușire!

Stare de alb

Nerostirile
cheamă cuvintele
la apel

arogața albă a filei
scade temperatura
pe scara Richter
și cotele apelor râurilor

gheață pe val!

alb pe alb
în poemul acesta
e mai frig
decât în iernile
siberiene.

Travestiri

Mi-ar fi plăcut să fiu
o Dulcinee
o hologramă
închisă-ntr-o iubire
un cavaler să-mi pună
la picioare
o lună mai pătrată
mai zurlie...

Dar în regia-aceasta tristă
mi-a fost distribuit
un rol
de Don Qijote
travestit
sărman nebun
luptând cu morile de vânt
în loc de lauri
să adun
doar scrum.

ELEONORA STAMATE

Îndemn

Sărută mâna cărții, Doamna mea,
și literele ei te vor fascina, te vor binecu-
vânta!

Câte poeme, atâtea stele pe cer
în noaptea iubirii de slovă, nu pier...
Din buzunarele inimii,
scoate o silabă și ascult-o
cum înflorește, odată cu floarea de colț,
Atât de rară este slova ta!
Atât de sfântă, Doamna mea!
Tălpile zilei poartă pe ele, câte litere,
atâtea iubiri, atâtea secrete!
În zori, îngerul te va anunța:
Noaptea a pierit, iar noi renaștem, este
lumină!

Sărută mâna cărții, Doamna mea,
și literele ei, oricând, te vor fascina!

Nașterea zorilor

La cântatul cocoșilor, stelele întipăriseră
pe fruntea zilei harta sufletelor alese;
miros a mir și violete îmbracă zorile;
Clipe astrale se îngemănanu
sub licoarea de viță în latura cristalină a tim-
pului.
Portalul zilelor viitoare, cu orbitoare sclipiri,
chema tălpile curgătoare ale umbrelor.
Secunde astronomice năvăleau tainic,
legănau bolta cu toate arterele și înaintau
spre adâncurile luminii veșnice!

Fără-ndoială

Nu toți bătrânii care intonează imnuri,
prin săli de așteptare, sunt tenori,
nici nebunii care vorbesc pe stradă,
cu pietrele nu, nu sunt pietrari...
Doar sufletele bolnave sunt
pacienții din spitalele din ceară
de fag nears, amestecate
cu sângele crescut din aburul

de deasupra ieslei unde se naște
Dumnezeul Adevărat!

Întuneric de ape

În pereții ploii, între oglinzi false,
în orașul ăsta viu, umbrele dorm de
moarte,
cojile de-ntuneric,
cu fluturii în pieptul albastru
vor împodobi stâlpii de susținere ai
memoriei,
cu furnici mecanizate;
colecționez clipe,
colecționez viață,
colecționez ape.

Euforii în univers

Ți-ai închipuit cum dansează secundele
în colivia lui Eros?
Euforia lor maladivă ar vrea să se stre-
coare
printr-o fereastră, în univers,
să evadeze în stradă, să sprijine zeii ce
coboară
din timp hămesit, de multă rugină.
El, ca un olar, modelează lutul obrazilor
tăi.
Cu degetele ampretate în memorie,
carnea ta devine ring de dans
pentru degetele ancestrale,
iar oglinda te minte, te minte,
te minte, precum colivia secundele lui
Eros!
Ursita!

Alina-Dalina

Carnea ta arămie de zeiță nomadă
împrăștie pe iarba înfierbântată
de vântul autumnal umbre metalice,
dezordonate...
Sânii, meduze fierbinți,

își leapădă amintirea ploilor de altădată.
Doar în obraji s-au furisat
bucăți de curcubeu ce au pus stăpânire
pe oglinda cerului de sub pleoapele tale...
Corpul, coapsele-ți arămii freamătă de
toamnă,
zeiță nomadă; mâinile nervoase,
fragile, bronzate, cu pielea arsă
de-atâta așteptare desenează, în aer,
pelicula transparentă a zorilor purpurii,
iubirea ce-ndestulează orice bărbat!

Vieneze

Chiar niciodată n-am numărat
noapțile vieneze petrecute cu tine,
n-am aflat numărul rănilor din ochii
pământului,
nu mi-am contabilizat orele de rostire,
nici stropii de ploaie ce-mi spălau
tâmpile răzvrătirii
în luni de muțenie...
Cândva, păsări clandestine vor intra
pe hornul nepăsării și-mi vor rupe
lanțurile, cu care m-am legat
de ferestrele peșterilor.

Ploaie de nufăr

Niciodată n-ai fost curios cum
plouă în mine, cum tremură
ochii deasupra fiecăruia gând,
cum, între forme scurte de exprimare,
chem ploile să-mi spele obrazul de-atâta
surâs!
E-atâta ploaie în mine că m-a născut un nufăr
peste ape ... încet, surâzând!

Feerie în noapte

Printre petunii și reginele nopților de mister,
sub rază de lună târzie,
o floare divină, în strai de regină îmbracă
parfumul nopții...
Busuiocul... efluvii alese împrăștie...
În grădina culorilor,
cu petalele în rugăciune,
ploile-ți spală slove de har și de suflet hoinar,
ce leagă pământul de cer,
în liniștea verii, încet.

EMILIA AMARIEI

De ziua mamelor postume

De ziua mamelor plecate
Cuvântul prinde-a lăcrima,
Oricâte flori sacrificate
Pământul tot l-ar îmbrăca.

Și-i martie din nou în lume,
Iar ghiociei înfloresc.
De ziua mamelor postume,
8 Martie, pari nefiresc...

Încă un an fără de tine,
Măicuța mea, încă un an,
Se-așează martie în mine,
De ghiociei tot mai sărman,

Căci sub omătul de pe dealuri
Se-ascunde iarba de priviri,
Îngheață Bistrița pe maluri
Și-n mine-ngheață amintiri.

Eu nu știu cum de tăinuiește
Țărâna, chipul tău cel sfânt
Și-n tămâioare înflorește
Neîncetat al tău mormânt.

Oricât de frig mi-ar fi prin suflet,
Oricâte răni am adunat,
Oricât de greu e-al vieții umblet,
Până la tine tot străbat

Cu flori de gând, cu flori de rouă,
Cu lacrimi și păreri de rău,
Cuprind cu mâinile-amândouă,
Măicuța mea, mormântul tău.

De ziua mamelor postume

De ziua mamelor plecate
Cuvântul prinde-a lăcrima,

Oricâte flori sacrificate
Pământul tot l-ar îmbrăca.

Și-i martie din nou în lume,
Iar ghiociei înfloresc.
De ziua mamelor postume,
8 Martie, pari nefiresc...

Încă un an fără de tine,
Măicuța mea, încă un an,
Se-așează martie în mine,
De ghiociei tot mai sărman,

Căci sub omătul de pe dealuri
Se-ascunde iarba de priviri,
Îngheață Bistrița pe maluri
Și-n mine-ngheață amintiri.

Eu nu știu cum de tăinuiește
Țărâna, chipul tău cel sfânt
Și-n tămâioare înflorește
Neîncetat al tău mormânt.

Oricât de frig mi-ar fi prin suflet,
Oricâte răni am adunat,
Oricât de greu e-al vieții umblet,
Până la tine tot străbat

Cu flori de gând, cu flori de rouă,
Cu lacrimi și păreri de rău,
Cuprind cu mâinile-amândouă,
Măicuța mea, mormântul tău.

Alegeri

Ești clipa mea deschisă ca o poartă;
Ori te pășesc și merg spre viitor,
Senină, decizându-mă de soartă,
Ori mă opresc în pragul tău și mor.

Ceva s-a întâmplat în astă seară.
Inele de vârtej mă răsucesc,
Văd spectrul de nuanțe care zboară
Și în albastrul lor mă-nvăluiesc.

Eu trec de pragul lumii celei oarbe,
Mă-ndrept spre un țărm necunoscut,
Iar vectorul spre care curg mă soarbe
Din punctele tangente la trecut.

Pe marginea unei prăpăstii șade
Destinul; îi fac vânt și-apoi alerg.
Zdrobindu-se de stânci, blestemul cade,
Iar eu spre marea de lumini converg.

Un alt paradis

...atât de muncită, că oasele-mi par
Grăunțe zdrobite-ntr-un ciob de pahar,
Iar ochii - pârâuri de sare și mâl,
De parcă privește prin ei Cernobâl.

Vertebrele-s prinse-ntr-un unghi de seism,
Pe stânga - pe dreapta, prea mult
magnetism!

Mă trage pământul de umeri în jos,
Iar cerul e spart și se scurge grunjos.

Mai nou se revoltă și pielea de tot,
Se plimb-o urzică pe ea, nu mai pot!
Mă strânge coconul în care trăiesc
leșită din plasma pe care plutesc.

Bat cuie, tai lemne, tai iarbă și cânt,
Mai trag bucată de nor spre pământ
Și-l sap, îl întorc sau extrag din el flori,
Cu prețul durerii și-un val de flori.

Eu fluier la păsări, iar luna la câini
Și-mi par inversate sărmanele mâini,
Iar ziua de azi se revoltă pe ieri,
Prin ziua de mâine creând devieri.

Mai trag două brazde, mai simt un cuțit
Prin șold cum se-ntoarce, avid, răsucit,
Și tai până-n ceruri la iarba din vis,
Croindu-mi cărare spre-un cer interzis.

EUGENIA PARASCHIV

Istoria invizibilei globalizări

Noi?
Noi,
Noi -/-
Nous %
Noi:
" "

Frângere

bufnița strană
cu văzul cerne zborul
!obor lumina
o, șnur taiată puntea
și inima seminței
nu s-a frînt

Disponeri

dispun hapurile formele
%
ne vor %
vă(U)zul hrană %
o, happening-urile %
%
n`.....imic urnele înșiră
ieri aleșii
alternanță cifrele planifică
marketo-manageri zâmbesc fericiți
(și șoimul e clonat hap dinții
temerile ne eterifică munții)
măr/gărit` semința,
fugi mîinile

De-a legiicomedi

rup sancțiunile aidoma bancrutei
colindăm
pridvoarele susură izvoarele și greu și
ușor
tânguie Terențian pe retină caznele nu
ne lasă

se pierd mâinile prin obiecte,
autostrăzi
(nu ne lasă lucrările în câmp dincolo
de Facere desfac vorbele și refac
trecerile
Duo quum faciunt idem, non est idem
cu lanțuri nevăzute descrie Kelsen
dreptul pur)
stați drepți uniuni politice întru a
Unului drept
prin est culeg pieile aruncate de
prostul satului
înfășor degetele pe genă șoptesc
scrierii
rescrie-te cu egalii dușmani în punctele
moarte ale războiului
răbojurile-n ozoare fug de conivența
conturilor contabile
înlănțuite leghele, despletite ghearele
încrucite

Amiaza-mi agită sîngele cu miei
ne nasc copii umbrele dintr-o pădure
de frunze

de cînd visează genele-și tot dibuie
drumul
și-n zbaterile păsării sărută rugul
flăcările

ninsoarea înnoptează lăuntrinc inima
mi-e-așa de cald de parcă ziua m-ar
alerga
cu lumina încremenită-n văzul orb !

Alergare

Amiaza-mi agită sîngele cu miei
ne nasc copii umbrele dintr-o pădure
de frunze

de cînd visează genele-și tot dibuie
drumul
și-n zbaterile păsării sărută rugul
flăcările

ninsoarea înnoptează lăuntrinc inima
mi-e-așa de cald de parcă ziua m-ar

alerga
cu lumina încremenită-n văzul orb !

Semnătură

privește cerul ochii
aromează culoarea feștilor
cu laptele mamelor nenăscute
scutul satului le era plămada
din el eternitatea-și numește
paznicii nevăzuți
încolăciră șerpilor progresul
l-au semnat uniți-n simțiri:
amor ordinem nescit!

Hei rup "the cup song"

Hei rup "the cup song"
prin reformele școlii
transa noului
:pe lespezile urbei răzuite de asfalt
vome mucii zilele orașului
prin urme linge așezarea sforile
viitorului
niciunde ne livra undelor politicii
lipeau știrile poeziei vriile
le-nsumau bucolic valorizările
uniunilor
variul dependențelor insuflau
criticilor Piața, poezilor viața
a lor rostire tăcerii roșuina arderea
venea siluirea aproapelui cu-ntruparea
puterii totalitare:
cazemalele spectacularului totu"
înrolau
alinau recordurile pecetluite de
Guinness Book
muririi versurile, omului căderea

Repetiție

căderea prin tine și mine prelinse
veșnicia darului
adun aburul mărului cu palmele și-l
petrec sângelui
sensul trecerii mișcă fermoarul
efemerului
(nici o clipă normarea instanței)
însuflețesc azurul cu văzul orb
dai în spic minele-mi, dospesc în tine...

GABRIEL GHERBĂLUȚĂ

Elegia 50 a plecărilor imposibile

vom rătăci aiurea prin fiecare mare
meduze ale nopții din valul eșuat
vom ști atunci că țărmlul ne-a alungat și
doare
iubirea de femeie și plânsul de bărbat
vom rătăci acolo la margine de lume
dând în ghioc să iasă tristețile din el
a mai rămas din mare doar valul fără
spume
sacrificat pe plajă ca inocentul miel
voi aștepta acolo o ultima aripă
să picure rămasul din înnegritul nor
pe țarm să eșueze o clipă după clipă
și umbra cea albastră a albului cocor
vom rătăci o vreme și-om odihni apoi
împărtaşind lumina și mărilor din noi

Elegia 49

nu este nici primăvară
doar iarnă este
deși la colțul străzii
au aparut ghiociei

nu este nimic
doar zambile din olanda
date cu spray
și încărcate artificial cu primăvară

nu este lumină
nici întuneric nu este
doar cenușiiul granița dintre
agonie și extaz

dumnezeu mângâie pe aripi
omul pasăre
și îi pune poezul la picioare

e miezul nopții
și cuvântul se întoarce
cu fața la perete

Elegia 47

te iubesc soare
te iubesc lună
te iubesc mare
te iubesc iubire

vine clipa
vine ceasul
când aripa
-și pierde glasul

ard secunda
sting cuvântul
caldă-i unda
rece-i vântul

și din stâng
de după stele
eu îți plâng
silabe grele

iar din dreaptă
ne'mplinire
un descântec
de iubire

noapte bună
sogn cu noi
noapte lună
amândoi

Elegia 44

am murit
chiar dacă nu am știut
că am murit

te-am căutat
chiar dacă nu am știut
că te caut pe tine
și nu pe altcineva

am îndrăznit
chiar dacă m-ai condamnat
că am îndrăznit
să îmi înalț ochii
către tine

am sperat
chiar dacă am știut
că este în zadar

pentru toate
nu mai pot decât
să îmi cer iertare:
pentru speranță, pentru îndrăzneală,
pentru...

Elegia 46 a coșmarului numit realitate

intrase într-o livadă uscată
era plin de fluturi
albi, gri, cenușii, negri
roiuri de fluturi
ce i se așezau pe brațe, umeri, față
i se tăia respirația
se sufoca de parcă nasul și gura
îi erau acoperite cu un voal ud

era plin de fluturi
albi, gri, cenușii
și el se sufoca
în coșmarul
definit de alții realitate

Elegia 43 a înfățișării

nu este oare impolitețea esență a
iubirii?
te iubescul nu este prima formă
de a intra forțând uși
în viața altuia?

ce este mai trist decât
să folosești cuvântul ca instrument de
seducție
să prefaci omul iubit într-o cetate
asediată
pe care să o cucerești cu armata ta de
cuvinte?

de aceea mă înfățișez ochilor tăi
adam rătăcindu-ți prin preajma
spunându-ți doar :
iartă-mă...

GEORGETA MUSCĂ - OANĂ

Aleargă timpul

În liniștea trezită prin visuri de prigorii,
Trec cerbii dimineții pe pajiștea culorii;
Pe sub copite sfarmă a ierbii glăsuire
Și-n verdele sălbatic ard sevele-n neștire.

Natura-ntreagă cântă cuprinsă de văpaie
Când razele solare pe umeri se îndoiaie,
Râd florile cochete, râd ape solitare
Și-n pântecul amiezii cad foi din calendare.

Îngenunchind cadrane c-o singură
privire,
Aleargă timpu-n vervă, nu stă să mai
respire.

Pe trupul zilei frânte sub întomnata ie,
Măritul astru-și lasă suflarea rubinie.

Pasc cerbii înserării din ierburi violete
Și beau lumina caldă din margini de planete;
În spicele-nnoptării se tânguie culoarea,
Iar zarea gârbovită își mistuie savoarea.

Se spulberă tăcerea peste uitate plângeri
Și-n genele durerii e zbatere de îngeri.

Să nu uiți!

Oricât ți-ar fi de bine prin țări ce-abia le
știi,
Nu vei putea vreodată să uiți de unde
vii!

Aroma pâinii calde, a turtelor cu nuci,
Lumini voievodale, legende cu haiduci;
Acorduri de balade și pajiști de smarald
Ți-or aminti că vatra e locul cel mai cald.
Ecouri de colinde ți-or spune în Ajun
Că de nu ești acasă, nu simți că e
Crăciun!

Amară-i pribegia și vei afla la greu
Că-n satul de la munte te-or aștepta
mereu:
Căldura părintească, mușcatele din
geam,
Iubirea pentru țară și dragostea de neam.

Prin vremurile bune și-n cele de restriști
Să-ți amintești de frații ce cântă când
sunt triști
Și-orcât ți-ar fi de bine prin țări ce-abia
le știi,
Să nu încerci, copile, să uiți de unde vii!

Dorința de Înalt

Adună înserarea din strofe violete,
Vocale fulgerânde printre silabe
șchioape;
Sunt muguri de credință poemele
discrete,
Cuvinte destrămate pe-ntunecate
pleoape.

În vatra ursei arde simțirea goliciunii,
Se mistuie himere în palma nerostirii...
Cu buzele-nsetate de seva rugăciunii,
Din clipa veșniciei beau cupa izbăvirii.

În cartea sorții scrie o mână nevăzută
Dorința de lumină, dorința de-mpăcare;
Simt focul rugăciunii cum inima sărută
Și gânduri se îmbracă în haine de
iertare.

Pe strunele iubirii cânt

Ascult chemarea din abside...
Nu mai suspin, nu mă frământ
Și-n calea care se deschide

Pe strunele iubirii cânt.

Dorințe-abia întrevăzute
Din pumnii zorilor culeg,
Nuanțe sacre, neștiute,
Încep ușor să le dezleg.

Ies din desișul neputinței
Cu gândul ferm și pas întins,
Iar prin altarele credinței
Simt mângâieri de necuprins.

Înscris la școala împlinirii,
Cunosc noi sensuri de a fi;
Pășind pe pragul fericirii,
Conjug doar verbul a iubi.

Cu firea-n plină înflorire,
Cu hotărârea la oblânc,
Adun seninul în rostire
Și-n slove caut mai adânc.

În sfera-n care doar lumina
Îmi este hrană și veșmânt,
Aflându-i vieții rădăcina,
Pe strunele iubirii cânt.

Punte peste timp

Mă poartă pașii spre alt drum
Și toate par a se sfârși,
Dar prin cuvântul meu de-acum,
O punte peste timp voi fi!

Amurg de vis trandafiriu,
Tihnind pe margini de-anotimp,
De-i prea devreme sau târziu,
El fi-va punte peste timp.

Cu sufletu-n peniță ning
Precum luminile-n Olimp
Și-n inimă de vers mă sting...
Poemu-i punte peste timp.

De-o-nchide clipa al meu vis,
Eu la plecare voi zâmbi,
Căci prin cuvântul ce l-am scris,
O punte peste timp voi fi!

GHEORGHE DONI

Frate al meu, copacule

eu n-am fost supărat pe tine vreodată
dar știu că există mai multe motive
ca tu să fii supărat pe mine
atunci când păream un învins
întors ca din luptă
după ce încercasem să asaltez
cetatea iubirii
tu mi-ai fost mare consolator
la tine pe braț am fost plâns
în mantia nopții ori în zale de ziuă
tu erai cel mai statornic dintre toate
tu, fratele meu cel mai iubit
deși ai fost mereu părăsit
ai știut să rămâi totdeauna senin
deși mai mult singur prin vremi
nimănu nu te-ai plâns
de singurătate
pe când rătăcitul de mine
îți scrie:
„am plâns cu frunze și cu ploii
îndepărtarea dintre noi”
la tine când din nou mă întorceam
o mie de steaguri îmi fluturai de
departe
tu, oază semeată de adăpostit drumetși
*în verdele tău odihnește un zeu în
amiezi*
nebunul satului devine bun
umblând în jurul tău cu mâinile la
spate
privighetoarea din tine-și înalță în slăvi
trilul neasemuitei cântări
în frunza ta până toamna târziu
nu conțin puzderii de cântece
prin tine lumina trece blajină
ca o ființă divină
iar fulgerul din cer aduce ploaia
ca să purifice tot ce-și are sălaş
în preajma ta
o, tu, copacule multiplicat pe văi
loc strâns legat de memoria mea
într-acolo grăbită mi-e inima

ticăind ca o mină înaintea exploziei
acolo, ca în trecut
voi să-mi pasc caili fantasmagoriilor
și să-i mai ținem uneori în frâu
eu știu că am un frate bun pentru asta

Păgubitoarele iluzii

ar trebui să nu mai mă gândesc atât de
mult
decât la lucruri de-o valoare intrinsecă
lucruri de care te desparți ușor
doar din prea multă generozitate
așa cum în scenă marii artiști se
despart
de roluri-măști mereu reînnoite

ar trebui să nu mai mă gândesc atât
de des
decât la sentimente și cuvinte mai
durabile
să uit cum sufeream odinioară
de dragul unei firi inabordabile

ar trebui să-nvăț și eu scindarea
lăuntrică
a sinelui în alter-ego-uri felurite
dar cum să fiu nepăsător când iată-mi
stau
*în dreptul inimii o mie de ochi
întrebători*
care mă iscodesc mereu: „ce ai cu noi,
cu suflete ce-și fac examene de
conștiință?
de ce ne răvășești tu într-atâta?!”

abia acum când sunt oricum scindat
lăuntric
*îmi vine să-i întreb: pe cine ați luat
drept făclier*
să nu vă părăsească în calea ce-o
parcurgeți?

ar trebui – în fine – să-mi gădesc o
galaxie
din strălucirea căreia să pot da curs
luminii
în vetre, în cuvinte, în destine
dar – vai – nu sunt iluziile păgubitoare
la fel ca visele neîmplinite?

Orfeu

îndumnezeită domniță,
cel care-ți sărută cu voluptate mâna
îți este și rege și rob credincios

el are coroană lumina solară
și-mpărățește cu iubire natura
și-o cântă cu vântul
și-o plânge cu ploaia
până o face ideal de frumoasă

el îți aduce flori pe cărări
și îți întinde punți peste ape
iar cu surâsul său îmblânzește
fiera, furtuna

el e prieten cu codrii bătrâni
și e ca frate găzelor mici
el niciodată nu uită să-ți spună
cântecul inimii

Doi poli

suntem doi poli ai unei sfere
și ne rotim cu brațele întinse
unul către altul
ne rotim pe o axă comună
până când mâinile fiecăruia dintre noi
ating tălpile picioarelor celuilalt
ne rotim așa formând un cerc
pe care se rotește dragostea noastră
astfel ne urmăm, ne strigăm, ne
căutăm
cu patimă și aprigă dorință
inimile noastre ca doi magneti
se atrag încontinuu una către alta
suntem un cerc
un tot întreg
o singură ființă
formată din două jumătăți
ne aflăm într-un zbor
într-o rotire
doi poli ai unei sfere
numită iubire

GHEORGHE ONEA

Ochiul de cristal

am rămas închis
într-un ochi de cristal
era atât de frig
în apa aceea ciudată
îmi facusem adăpost
doar din mainile tale
veneau oameni străini
risipind mereu
prin colțuri, tăcere
și, din cand în cand
cate o amintire
în care încuiau
lumina
dimineața, pe pernă,
rămâne imaginea ta
care mă privește
dintr-un ochi de cristal

Întâlnirea

I-am întâlnit undeva
nu mai știu în ce loc
poate în gândul acela
din care nu aș fi vrut
nicicând să mai plec
m-a întrebat sfios,
cu ochi vinovați,
cine a așezat
atatea poteci
către sufletul lui
și niciun drum înapoi
te-ai rătăcit,
i-am șoptit,
sunt razele lunii
pierdute demult
prin zăpezi
mai bine
ia felinarul acesta
ce-mi arde încă pe umăr
și întoarce-te cu mine
ai grijă, împarte lumina
în fiecare pas
dintre noi
și-atunci,

fără să spun un cuvânt,
m-am întors

Armistițiu

hai, joacă-te viață cu mine
și dă-mi un motiv să te iert
sau spune-mi aceeași poveste
că e prea târziu să mă cert
hai, mine-mă viață o clipă
că zborul întors l-am pierdut
și nu am păstrat pentru tine
doar visul cu aripi de lut
hai, prinde-mă viață de mana
ai grijă să nu te rănești
în pașii aceștia prea tineri
pierduți în uitate povești
hai, lasă-mi viață pe umeri
această tarzie furtună
promisa povară de cer
te-aștept și-o găsim împreună

Cântec orb

ascunde-mă
în visul tău pierdut
se apropie clipa
iubirilor păgane
păzește-mă
cu umbra ta de lut
din care depărtarea
mai rămâne
închide-mă
în șoapte fără vină
și minte-mă
că am rămas
ultimul orb
rătăcit în lumină

Ierburi de leac

da, știu, am păcătuțit
deseori
punându-mi sufletul întreg

la mezat
mă poticnesc și acum
în tăcere
iar ochii mă întreabă
de tine
din ciuturi de gânduri
când beau însetat
vin păsări bolnave
de viață
să-mi taie umbra
cu ierburi
de leac
te-aștept, dar,
să găsim împreună
același drum
mereu neumbat.

Drumul

Te cauț din nou
în orașul acesta străin
unde toate porțile
au același glas
când îmi recunosc
umbra cărunță
trecătorii se opresc
cu teamă
ascunzând în palme
pierdute iluzii
încerc să-mi amintesc
unde i-am întâlnit
și de ce se miră în șoaptă
cât de mult
a îmbătrânit
tabloul în care
un copil învăța
o pasăre să zboare.

Jocul de-a viața

Se aude cum bate
în fiecare silabă,
în fiecare cuvânt
nerostit
clopotul lumii
tot mai stins,
mai stingher
departe de vine
aproape
ca un zgomot
de zaruri
aruncate spre cer
pariem fără teamă
pe lumină, pe noi
și zarul
albit de întuneric
se întoarce
ca un ochi fără umbră
acasă...

ION CĂLIMAN

Liman

Cât aş fi vrut să se deşire
edenul tău în naiul meu subţire,

Cum roua amăgeşte cerul
întreţinându-şi efemerul,

Cu-acea lucire care cheamă
în sine oasele, cu teamă,

Sub ierbi brumate de târziu,
pe un liman de foionfiu...

Pe-un ştergar

Fiinţa mea aproape albă
s-a-ntâlnit c-un smoc de nalbă,

În iatacul sfânt al gurii
a oprit vârtoarea urii...

Cum pe-o ştergură-nflorată
cheamă floarea parfumată

Cerul şi mireasma sfântă
pe-un ştergar care cuvântă...

Zvârcolire

E bumerang
sau e cuvânt distrus
cuiul în carnea
lui Isus?!...

Sau e o îndelungă
împletire
între raza soarelui
şi omenire?!...

Aşa cum crucea
semnul îşi arată
zvârcolindu-şi vulturul
în piatră...

Felii de curcubeu

Cine să te sune mai subţire
precum această dulce-nchipuire?!...

Şi să-ţi bea otrava adormită
în fiecare frunză de clipită?!...

Ori să-ţi asculte scufundarea
în rana ce-o lacrimă mirarea?!...

Decât subţirele de gând,
când taie
felii de curcubeu din ploaie...

Ferestre

Eu aprind focul
cuvântului soare,
tu îl stingi
cu partea lui
de ninsoare...

Eu vindec cuvântul
care ne doare,
iar tu îl boceşti
pe pervazul ferestrei,
când moare...

Astfel, ne caută
din toate părţile,
cu pleoape deschise,
morţile, serile,
dimineţile...

Clipocire

Ca pe-o păstaie te-am scuipat,
cuvânt al cărnii, din păcat...

Din locuinţa ta de lut
în altă zare te-am trecut,

Acolo unde poţi să frângi
înmiresmări şi unduiri nătângi,

Stropite cu făptura mea
cât clipocirea din prăsea...

Umbră

Pe-un clăbuc, ca de sfială,
de argint îmi e privirea,
când, pe un tăpşan, ovală,
se-ntâlneşte cu citirea...

Oare ce-i sub faţa filei?!...
Da-n căuşul lui cel mare?!...

N-o fi umbra cloroflei,
galbenă, în scuturare?!...

Boltire

E vânt în mine,
Doamne,-i vânt
şi vraşte şi risipire,
deşi în trupul
de pământ
scobesc un gând,
drept mănăstire...

Şi-n fiecare
ceas al meu,
chiar dacă limba
mi-e de lut,
boltesc din suflet
curcubeu,
să te cuprind,
să te sărut...

Rugă

Doamne, fă un curcubeu,
dispersat, în crezul meu,

Arc de boltă împrejur,
dintr-un ciob, dintr-un femur...

Şi când crezi că treaba-i gata,
să-mi dai soare cu postata;

În genunchi să pot pleca,
să mă-ncarc de zarea ta,

Cum din sete se adapă
o fântână fără apă...

ION GHERA

Rana

Mie-mi spuneam
de zeci de ori pe zi:
LA FIECARE PAS
EU CALC PE-O RANĂ!

Cărare mea,
celestă și profană,
trecea prin steaua
verbului a fi.

Mustea și sânge
ca un miez de noapte,
sub pașii-mi grei,
pe drumurile ninse...

Străbunii mei
plângeau în mere coapte
și în cireșele,
de mai, aprinse.

Părinții mi-au fost
leagăn de lumină,
îi ocrotesc și-acum
în gânduri sfinte.

Să-mi privegheze pașii
prin cuvinte,
ei plâng de dor
în liniștea divină!

În ochii goi
oglinzile-au fost sparte,
destinul era rană
lângă rană:

Unii copilăreau
până la moarte,
mulți se nășteau bătrâni,
tăcerii hrană!

Fericirea

Nu există fericire
altoită pe durere,
este doar o împletire
între strigăt și tăcere.

„E” – silaba-i ce se-aude
prin urechile bolnave,
ochiul cu cireșe crude
din privirile concave.

Fericirea-n viață pare
o trăire ireală,
o firavă ne-ntâmplare
într-o emisferă goală.

Fericirea nu erupe
stări și clipe neceleste,
este golul unei cupe
din eclipsa ce ne este!

Eclipsă

Spațiul și timpul
plâng împreună
și se petrec
pe drumuri de apă,

în suflete
începe-a furtună,
stele de dor
din ochi se adapă.

E rămasă
în urmă iubirea
și se scurge
din munți ca o lavă,

greieri de mai
se sting în otavă,
golul din noi
dărâmă zidirea!

Toamna începe
mult prea devreme,
iarna vine
cu brațe deschise,

viața-i plină
de arii extreme,
se sting în piepturi
zboruri și vise.

Noi ne trezim
copii dimineața,
la prânz ne cresc
mărite pupile,

seara, răsfoim
galbene file
și încălzim,
cu sângele, gheața!

Seara

Stau pe pragul serii mele,
agățat de-o stea de gheață,
hotărât să număr stele
până mâine dimineață.

E o seară ca-n povestea
cerbului vânat de soartă,
întind mâinile acestea,
să-nchid neștiuta poartă.

Când suna-va-n înserare
joagăr feliiind gorunii,
va cuprinde-apus de soare
stinsul răsărit al lunii.

Noaptea este fără milă,
o pendulă care bate,
ea înghite clorofilă
din iubirile furate!

Sunete-s de nelumină
în privirile celeste,
ochiul inimii se-nclină
spre a somnului poveste.

Când uitările sunt coapte,
seara vine pe fereastră,
oarba pasăre de noapte,
și nu este doar a noastră!

Groapa

Ne macină fără măsură
păcatele din amintire,
nu stingem florile de ură
și nu sădim flori de iubire.

Oceanul stelelor plecate
amenință cu foc în spume,
și fiecare zi se poate
să se reverse peste lume.

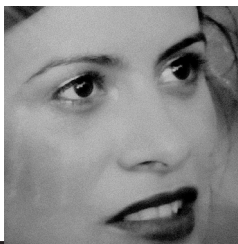
Ne arde-a timpului curbură,
ne cuibărim în oseminte,
suntem cuvinte fără gură,
gură lipsită de cuvinte.

Îngenuncheați, cu noaptea-n spate,
parcurgem timpul, fără ținte,
cu dor de clipe-adevărate
ne ducem crucea înainte.

În ceruri judecata dreaptă
se sprijină într-o balanță,
groapa de suflete așteaptă
și sufletele o speranță.

Pe-un drum de soare și noroi,
a noastră groapă suntem noi!

IRINA ALEXANDRESCU

Dormi ! Atât!

de ce ar crede
cineva ca au copacii crengi?
de exemplu...teii
ce ți-au spus ție ultima dată?
că metamorfoza mirosului
suflat în borcane mici
îți va umple golul din suflet?
zi-mi tu ...care este diferența între
judecata morală
și cea de valoare?
mda...valoarea au gramele de suflet ,
restul este sarcina sinapselor grele în
miez de noapte...
ce faci cu un om strâmb ?
îi pui atele pe cord deschis
și-l rumegi în nopți
de moarte cu tine ?
hai, hai să fim greci...
hai să analizăm sofisme -
....ce caracter are realitatea în
defavoarea
cunoașterii?
ai contradicții?
masculine....feminine...
hai să ne scârțâim pielea
ca-n tinerețe...
sa mă săruți cu păsări
negre
să ajungem la o triadă:
nu există nimic ;
dacă ar exista ceva, nu ar putea fi
cunoscut;
dacă ar putea fi cunoscut, nu ar fi
putut fi comunicat...
eu! eu de ultima îmi atârni sufletul...
dar tu dormi
ca și cum ești un mort...
ai un drept natural, ordonat de
gonadele proprii .
cum te-aș putea eu
excomunica?
voința divinității primare
ți-e lege!
parlamentul meu a închis porțile,
al tău este absent în ore cu lună plină
sau stângace...
ERGO!
dormi....

Eu nu semăn cu tine...

copilul aleargă
zâmbește soarelui strâmb
și așteaptă
are un ochi cu lacrimi
și unul
al vârstei lui.
copilul așteaptă
în ierni
brațe de mamă dusă,
brad albastru de becuri
și un dor
în capătul pieptului strâmt:
- Mami, de ce zboară păsările?
- ...pentru că nu pot să stea, îi
răspunse ea
plângând.
copilul ascultă,
oftează încet
își împreună mânuțele
în poală.
-Ai aripi, eu nu semăn cu tine,
îmi zice,
tăcând în el.

Haina ta și-un moț nebun

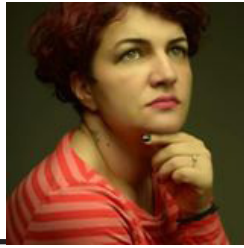
După atâtea plecări
mă întorc acasă
spre tine, care mă aștepti
cu iubirea ce aprinde lumânări
în iriși și în tot corpul meu
orfelinat de atingeri...
Așa visam, noua și repetata
necesară întâlnire,
iar vântul mă împingea
prin toate ungherele sufletului tău
cusut cu ață până mai ieri...
deschid ușa
și-un abur dens
precum intunericul
mă izbește în față.
Mobilele îngrămădite,
miros de pustiu ,
crâncena îngenucheră a ochilor ce
te-au privit

din atâtea depărtari.
Sună vântul
între copacii iernii noastre
Nu ! Dar nu mă resemnez,
neg prea lipsitului tău trup
și te inventez în casă :
tot numai voce,
tot numai cuvinte,
tot numai eu .
îmi aprind candela până când ,
deodată, văd pe scaunul meu haina ta
abandonată,
agățată cumva de manșile mele și-un
moț
nebun .
o mângâi ca și cum
ai trai în ea cu toate vorbele vorbite
de gurile noastre libere,
acum.

Deocamdată sunt Leila

viața joacă șah cu mine
în fiecare zi învață a săptămânii
ea alege nonculorile
eu iau mereu negrul
ea sunt eu
și eu sunt ea
viața mea este o Leila
nu mă joc altfel
decât într-o matrice duală
poate nu vreau să mă trezesc
poate nu vreau să mă uit
poate vreau să modific în rânjet
reflexia mea
am privit ochii adusului meu
și erau de o vacuitate uluitoare
orbitoare
eu sunt crâncenă și mă iubesc
am măști lipite cu cleiul
circumvoluțiunilor adânci
plec la Marea Moartă cu șapte mii de
giulgiuri
scriu
TETRAGRAMĂ
dar ...doar atât
tai lemne și car apă
urc bolovani și
tai lemne și car apă
urc bolovani
înainte și după!
când mă va privi „soarele”
altfel?
când sinele va cânta?
când voi muri înainte să mor?
deocamdată
sunt Leila!

IULIA MÎNDREAN

1.

Am plagiat în sărutul tău
rana din dragostea mărunță
sunt încă aici
în același portret
amuzată de justificarea furtului
dramă impoștoare
mă definește uitarea din deficitul
sentimental.

...

De ce sângerez?
aș uita pentru tine
te iubesc nu cât simt ci cât sufăr.

Eu sunt rana!
Și toate zidurile!

2.

Totul îmi repugnă
Survolând alene aceleași umbre
Nici un gând
Nici o persecuție
Mai goi și îmbrățișați consecvenți
De nicăieri te-am iubit de multe ori.

Străinul din tine
Aceleași străin și aceleași ziduri
De nicăieri.

3.

Vorbesc despre noi rimele ridurilor

Comuniune fraternă la frângerea pâinii
Propria goliciune
Misterios abis în sens invers
Indiscret paradox
În lumină și în moarte
Indiferent de morala creștină
Exigente umbre pe aorta concretă

Ești toate iubirile mele
Alienantă justificare.

4.

Nu am altă menire decât tipologia tu
singur
Cad crengi și suspine acolo unde
imperfecțiunea de la sine
Răul moral
Desăvârșim ideea Dumnezeu
Pace
Calm la analiza existențială
Tu mai presus de rană implorând
neant.

5.

Însetat de cer

Farsă de final
Râs potolit la estrada ta-ta

Toate palpațiile prăbușesc râuri de
lacrimi
Nenumărate piste pe aceleași vene
anevoioase
Să fie clopot?
Să fie plânsset?
Însetat de cer-singur.

6.

Te-a nimicit într-o clipă
O duminică uitată familiar în privirea
ta
Anihilînd zâmbetul indiferent radical
Ai înțeles ce mult ți-e dor de
inaccesibilul ce nu iartă
Atingerea regretului în nopțile
intergalactice
Nu știai că neantul reflectă cine ești tu
Nu cine sunt eu.

Energia îndoielnică a rămas acolo unde
așteptam veșnic
Continuând drumul sângelui
Deja unul fără celălalt.

7.

Am murit oricând a sângerat lacrima
Fără sens pasional delirând a
necunoaștere
Despre tine și negația vieții
Vorbesc fricile degradante
omniprezente
Tu rău moralist!

8.

În teama mea de naștere
După ce am murit de multe ori
A culminat un cimitir al conversației
Din admirația tu sfânt
O naivă rimă la rana improprie
Nimic al meu
Doar amintirile și stoicismul de a învia
iremediabil
Irepetabil.

9.

Supraviețuitor al egoismului tău
Persiflare la îndrăzneala de a-mi trăi
viața
Abis sumbru nu pot fără tine
Moarte amară nici cu tine
Mi-au rămas multe ape de trăit
Cascade religioase la timpul întreg
Dumnezeu partener la șotronul
tânguirii
E greu mort
E vid viu.

10.

Iubirea evanescentă a euforiei tu unic
Îndoielnică și inutilă consolare
Nu ești din geneaologia lui David
Asimetrie la orizontul solid la minte
Lavină la toate iernile tristeții
Seducție la combatantul ego
Singur în cele mai mici amănunte.

Debutant timid la propria amărăciune
umană
Nuanță crudă la luneta cu care m-ai
imobilizat
Ciornă la liberul arbitru.

Nu te-am iubit niciodată!

LAVINIA ELENA NICULICEA

într-un anotimp anemic
prin vene îmi curg
stele fierbinți
pentru o bătaie în plus
de cord

donez emoții eco
și-mi cresc aripi în interior
s-acopăr nevăzut
tot universul

învăț să zbor
ca o frunză ce cunoaște
moartea pe de rost
nu mai contabilizez căderile
norii ce mă leagă la ochii
și am pe retină senin

un fâlfâit de dor
mi-e GPS spre zborul
aproape perfect...

Tata

Tată, nu ai mai rămas să culegi
anotimpurile mustind de viață
să-mi așezi în glastră copilăria

vino, prinde-mi în păr primii ghiocei,
primăvară să danseze prin minte
un vals știut doar de noi
în grădina din fața casei
plivesc dorul sălbatic
dar tot crește până la nori
îmbrăcând câmpiile sterpe

te naști mereu în versul meu
sărutând tandru fruntea cuvintelor

frământ metafore cu palmele viitorului
adaug esența zărilor pierdute
să-ți pregătesc un tort de ziua ta
timpul se căznește să sufle
amintirile dulci-amăru

în fiecare noapte reintri în visul meu
încă nu am găsit o formulă să te pot
păstra
deranjată de mersul stelelor
adorm din nou în sudoarea
răsăriturilor.

Gând de lumină

Tăcerea îmi calcă visul
în picioare,
se scutură de somn,
ia lumea în spate
și urcă Golgota clipelor...
Răsare un fir de speranță,
udat de lacrima lui Hristos.
A făcut pact cu viața
să mă ridice de fiecare dată.

C-un gând
străpung viața,
să curgă din ea începutul,
cum curge Lumina din răni.
Primăvara îmi arată că e vie,
a înmormântat atâtea ierni
ca să ajungă la mine.
O salut c-un vis
și o rog să-mi spună
secretul mugurilor,
să pot înflori iar
la tine-n suflet.

Culori vesperale

Soarele urca panta timpului,
purtând în spate ancestrale (po)veri,
respiră adânc culorile vesperale
de pe șevaletul lui Dumnezeu.
Mă invită să stau în hamacul
amurgului,
cu tălpile să ating infinitul.
Albatroși hoinari îmi sechestrează
dorul,
cu ce mare să îl răscumpăr?
În ventricul drept îmi bat valuri de
cer –
fonice tăceri.
Clipă, iar ai venit să-mi bulversezi
țărnul gândurilor
ca un pescar de nestemate!
În năvodul sufletului
prinde-mi câteva duminici
cu momeala visurilor
să-mi hrănesc anacronicele doruri.
Îmi lipesc privirea de pielea răsăritului
și scriu în orizont serenități verticale.

Donez emoții eco

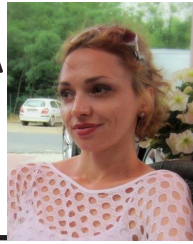
sunt de serviciu
în spitalul cuvintelor
fac transfuzii cu doruri

În inima clipei

M-ai pipăit ca un orb
ce-l caută pe Dumnezeu
în fiecare centimetru de viață.
Lumea mi-a pus dioptrii,
mult prea mari pentru sufletul meu.
Un înger mi-a zis în zori:
– Închide ochii și ai să distingi
culorile anotimpurilor.
Când fluturii se contopesc cu florile,
ai să simți căderea frunzelor
ca o înălțare deasupra toamnei.
Respiră prezentul
ca un naufragiat în burta peștelui!
Fă un salt în inima clipei,
să te conjugii cu eternitatea,
precum păsările cu albastrul!

Știu să mângâi viața,
desenez pe piele geometria iubirii,
trăindu-o cu doruri asimetrice.
Mă aplec peste balustrada timpului,
sfidez gravitația tăcerii,
vorbindu-ți despre noi...

LIUBA LIUBASTRA BOTEZATU

Botez prin cuvânt

Poezia e moartea prin care renasc
ori de câte ori mă murdăresc de grijile
vieții.

Atunci îngerul milei coboară,
spălându-mi noroiul adunat prin
cuvinte,
curățându-mă de cel care eram
înainte să aflu
că Dumnezeu e cuvântul spus în
tăcere,
omorătorul balaurului
cu sabia dragostei de frumos,
botezătorul din apa Iordanului,
venit să îmi spună
că numai murind mă voi face om nou,
al Cuvântului pur din și prin
Dumnezeu.

„Nu suntem noi aceștia, aceasta este lumea”

aș fi făcut dragoste cu sufletul tău,
Suflete,
privind peste tornada cuvintelor-săbii
cuvintelor-pietre
cuvintelor-ceață
lovindu-se întins –
înșiruire căzând prelung
cum piesele dominoului
întors –
apărare de frici și prejudecăți
acuze
false acuze și eronate percepții
de loc
de timp
de cauză
de scop
de mijloc

și de om...
aș fi făcut dragoste cu sufletul tău,
în ochiul din inima ta
oglundindu-mă pură și albă
Lumină
în ochiul meu
oglundindu-te liber
de credințe străvechi
cum frunzele moarte mocnind
în praful strâns pe sub tălpi...
aș fi făcut dragoste cu sufletul tău,
Suflete,
de nu am mai fi fost angoase
prinse între lanțurile lumii acesteia...
am fi făcut dragoste –
suflete,
de nu am fi fost orbiți
de marile orgolii ale micilor oameni
cufundați în melasa
existențialului imediat perceptibil
volubil
agreat
general acceptat
convenabil...

Trei

*
Focul din vatră,
Căldură-n familie -
Duminicile
*
Acoperișuri,
Umezi pași de pisică –
Martie plouă
*
Lacrimi de Hrist
Peste oameni și lume -
Poeziile

Dumnezeu este o mamă

dumnezeu este o Mamă, care te
iubește dinaintea
facerii tale, ținând candela iubirii
aprinsă în inima ta
și focul cunoașterii nestins.
Dumnezeu este o Mamă, care merge
înaintea ta
numai pentru a-ți curăța drumul de
buruieni,
învățându-te mersul pe cărările lumii.
Dumnezeu este o Mamă, care te
acoperă cu căldura ei,
oferindu-ți siguranță și dăruindu-ți
încredere
în sine și în ziua de mâine.
Dumnezeu este o Mamă, care te ia
în brațe
atunci când ești copleșit de teamă și
de durere,
simțindu-te neputincios.
Dumnezeu este o Mamă, care-ți
șterge lacrimile cu mâna
atunci când cazii și plânge în sufletul
ei
de nu te mai poți ridica.
Dumnezeu este o Mamă, care suflă
peste rănile tale
când nu se mai opresc din sângerat
și cu un singur sărut îți alungă toate
durerile.
Dumnezeu este o Mamă, care-ți
zâmbește cu drag
când ai înțeles că nimic nu e greu
dacă ai voință și încredere în ziua de
mâine.
Dumnezeu este o Mamă, care se
bucură mai mult ca oricine
de reușitele tale, făcând din acestea
un succes personal,
împărtășind întregii lumi bucuria ei.
Dumnezeu este o Mamă, care se
îngrijește continuu
de creșterea ta, așteptând cu
nerăbdare
să devii asemenea Ei...
Mulțumescu-ți, Mamă, pentru toate
darurile tale!
Mulțumescu-ți, Doamne, pentru
Mama mea!
Mulțumescu-ți, Viață, pentru că sunt!

LUCIAN MĂNĂILESCU

Vremea filmului surdu-mut

E o coadă imensă la cinematograful 3D, se spune că rulează viața noastră filmată cu încetinitorul; mulții și-au adus cu ei umbrelele și țările calde - ochelarii de cal îi vor primi gratuit la intrare - „Ce te îndești așa, cucoană? o întreabă cineva pe doamna în negru, ce, ai venit să-ți vezi sfintele moaște? Și lasă dracului coasa aia la garderobă, să nu se taie cineva, Doamne ferește! Că la singurătatea care se înghesuie în sală, cu copii, cu bătrâni și îngeri de ocazie, orice pas greșit poate deveni ghilotină!...

Spital de campanie

Copiii zei veneau să ne ceară zăpezi pentru rănilor lor, albe zăpezi pansament, sfâșiate de soarele orb.

Liniștea era un spital provizoriu, bieții copii ne rugau să le punem în piept inimi de copaci și de păsări și chiar inimi de piatră ca să supraviețuiască în mulțimea de lucruri străine, printre case și mașini și mese și scaune...

Seara, în capătul holului, învățau primele litere ale surzeniei: „a” de la „acum” „b” de la „basm”, „c” de la „cuc”...

A doua zi uitau totul și o luau de la capăt: „a” de la „atunci”, „b” de la „biserica”, „c” de dincolo de cer...

Între timp îmbătrâneau

visând miresme pierdute și fluturi, citeau pe sărite bastonașe și cercuri, repetau, iar și iar, cu îndârjire și spaimă, până se vindeau și dispăreau în colinele vaste de sub frunte.

Cu unghiile înfipite în carne (Variantă)

Patria mea de oameni s-a ticăloșit, cu dromaderii ei care ne duc din deșert în deșert, cu dinozauri și ouă de piatră clocite de milenii în derivă și cu televiziunile orfane, oferind pungi cu aurolac în care, seară de seară, ne împachetăm visele frumoase.

Nici Dumnezeu nu mai este român, își pune enoriașii în genunchi, pe coji de nucă, îi izgonește din spital în spital și le drămuiește banii de pensie, numărați cu degetele tocite de așteptarea miracolelor, care vin, precum americanii, întotdeauna mult prea târziu...

Chiar și cerul a uitat să mai fie albastru, sunt doar gratii și nori, dincolo de care se întind hectare de căpșuni neculese și ținuturi necunoscute, unde speranța înseamnă un cent sau un eoro pentru zilele de calendar ale întoarcerii la sărbătorile din străinătatea numită „acasă”

Dar sărbătorile sunt tot mai rare, împodobite cu îngeri în alb și întâmplări lacrimogene...

Cu unghiile adânc înfipite în carne salahorii destinului se ascund în cochilii de melc cărând, cu încrâncenare, soarele orb în întunericul luminos de sub frunte.

Metroul care plânge

Nu mai știi cum ne-am pierdut unul pe altul, parcă eram într-o stație de metrou și ne loveam de mulțimea de oameni, grăbită să se caute, alergând și recunoscându-se în arcadele tăcerii.

Tu mă țineai de mână și spuneai cu tandrețe: „Nu ești aici, câinele ăla seamănă cu tine, dar nu ești tu, nu ești nici băiețelul cu bicicletă albastră, nici bătrânul înzăpezit în lună, nici singurătatea care traversează strada printre mașini și fluturi”

Pe urmă erai în America și scriai scrisori nesfârșite, stoluri de porumbei care zburau aiurea, spre insulele de mărgean și purpură de la marginea lumii.

Eu rătăceam prin oglinzi și eram străvezii, îți desenam umbra în gând, te visam așteptând-te, dar nu erai tu, și seara, ultima garnitură de metrou, trecea prin stație plângând.

MAGDALENA HĂRĂBOR

POEME

suntem părtași ai clipei
suflete inundate de ploii nesfârșite
însetate de seri înstelate
potop în oase
ne strigă bucuria de ieri
aș vrea să deschid ușile-nchise după
mine
pe stradă mai trece un copil fără vină
cu mâna întinsă spre oameni
părtași ai nimicului
molecule de nesiguranță pe buimace
poteci
fragmentări de iubiri

în alb negru pictăm zilele mărunte,
furibunde
visând nopți albastre
răni sângerează din anotimpuri
în timp ce
alunecăm în lume ca o corabie fără
pânze
aureola o simțim în oase și-n sânge
ungere pe frunte cu mirul
iubirii.

În atâtea feluri poți iubi
Dar nu se cheamă dragoste
Cuvintele torente se revarsă peste
ploaia din noi
Solstițiul de vară
Crește /scade ziua mai tândră și senină
Din copilăria noastră
Zâmbetele- frumoase amintiri de opal

Cum poți iubi fără să doară
Cum poți iubi fără să speri
Ne vom opri din loc în loc prin viață
Ca printr-o haltă uitată de lume
Să ne privim lung
Cerșind timpului
Pentru noi
Păsări, iarbă
Și lună
Și-apoi să străbătem împreună
Rotundul pământ
În curând
se-ntunecă...

Sorb culorile tale în dimineața aceasta
de april
Ca pe o cafea dulce-amăruie
Și cuvintele
se agață de aer
trandafirii
deșteptând zorii din ceață
te întorci în copilul de ieri
răsfățat și rebel
contaminare de roz și albastru
văl fragil
peste faldurile
de dragoste ale
întâului poem.

Încotro m-am îmbătat de soare
Zâmbet neînserat
O baladă a secundeii
În pliurile timpului
Pe portativul înălțimii

Nu mai simt înțepăturile cuvintelor
Dureri pulverizate
Pe octava de polen
Fostele iubiri își ling rănilile.

Îngenunchezi și taci
Taci, nu te-ai găsit întreg
În adevăr
Doar petice
Întunecă dorirea
Zvonuri de ființă torc miere, artistic
Fire de lună
Pe ramurile unei dimineți
Gând amirosind a floare
Primăvară, primăvară
lacrimile peniței pe hârtie
Glasul pământului, glasul cerului
Ascultând chemarea iubirii
Își duc mâna la tâmplă
Îngenunchezi și taci
Contemplare mută a firii
Neînțoarsă imaginea
O căprioară tresărind înfioară iarba
poemului.

Cât de frumoasă e pisica albă
Tolânindu-se pe absențe
Clipă curgând pe fruntea înserării
La hotarul din noi
Cuvântul molcom și nocturn
Cuvânt de tămâie
Într-un răsărit de vioară
Urnind povești spre izvoară
Ferecat în mine
Amână amurguri
Sunt printre pușinii rămași în picioare
Între pereți de valuri
Răsucirea nisipului
sărută talpa.

MĂDĂLINA BĂRBULESCU

Grafie pe cord

„Aquila non capit muscas!”,
mi-ai șoptit proscris și rainic,
la răscrucea de nisipuri,
așternută pe nevoi,
condamnându-mi inocența
să se dea la schimb pe dunga
unor amnezice veacuri
și-a iubirii dintre noi.
Nu aveam să știu c-afectul,
într-un strai insomniac,
mă va biciu, cum valu-și
bate pneuma-n caiac;
Sau că din opacul minții
vor rodi iluminări, înălțându-se
pe stâlpul revolutilor schimbări.

Pisica cu nouă cozi
mi-ai înfășurat de gleznă,
mi-ai înveninat cuprinsul
lumii, stors la-ncheieturi,
să mă bat cu Dumnezeii
ce ne-au adâncit în beznă,
răstingnindu-ne iubirea
pe canonul din scripturi.
Mi-ai legat riali în plete,
să-mi pot vămui trezirea,
când felonul de regrete
îl voi fi îngenuncheat,
să îmi pot purta conștiința
prin păgânele versete
ale dezlegării noastre
în lumina din păcat.

Mi-amintești de ochii-mi magici
ce îți tremurau în palme,
pentru evul lor de eres
tu sacrificai ghiauri, să îi poți lega
cu panglici de întreaga-ți bărbăție
și de-a inimii grafie,
ca pe doi devoți mauri.

Mi-amintesc cum călăream,
desculță fiind de nocturne,
doar cu frenezia vieții ce-o purtam
pe post de șa, așteptând în zori isonul
lemnului bătrân din gurne,
să te am pe veci al meu,
să mai fiu o dată a ta.

Iar acum îți sunt femeia ce-a robit
disimulări, Harapi Negri și cadâne;
Cu-ale minții mele grâne
ți-am însământat iubirea
pe-o moschee de trufii;
Noi ne-am regăsit, iubite,
simultan nefericirea;
Mai condamnă-mi inocența
la surghiun, căci vreau să-mi fii...

Să nu lași piramidele să plângă!

Să nu lași piramidele să plângă!
Tu nu știi că-n deșert nu sunt curcubeie?
Sau că-n tâmpla de moschee mântuirea nu mai umblă?
Că pe vârfuri de muqarne stau ninsorile la pândă, cu flamura
sângerândă, când pe drumuri de cămile șed
stindardele umile ale celor exilați?
Că pe stâlpii din serai zace vina din fecioare –
mărturia celor care cresc cosciugele din rai?

De m-aș adăpa cu Nilul, să-i lungesc morții exilul...
Pe acord de melopee, pe-o bucată de camee,
din furtuna de nisip, voi să-i vând deșartei chip!

.....
Când cete de curcubeie trec prin gaura de cheie,
iar lumina, prin lucarne, cade stins
pe pieptu-mi greu, zemuind ca o nătăngă,
tu, iubire, să nu lași piramidele să plângă!

Restu-i doar Khayyam și... moarte

Câte trepte or mai fi pe mâna ta pentru sufletul meu?
Câte vămi porți în inimă, pe care ar trebui să le mai trec?
Câte înălțări mă faci să le petrec și
Câte decăderi m-or aștepta prin mine?
Îmi poți goli tu carnea de umbrele din tine?

Te-aștept sub un piștak și
Mă gândesc că cerul e prea străin de toate,
De cheile din inimi, de dorul de pe pleoape,
De viața ce se zbate în filele din carte.

Te pretind, dar Nimeni, Nimeni nu-mi răspunde
Și simt că Îi urăsc tăcerile imunde.
De-o vreme ating căderea, cu Lucifer de mână,
Și-mi pare că mândria-mi tăcerea îți îngână.

Spune-mi, unde ești când sufletul mă lasă?
Tu nu vezi că îngerii se întorc acasă?
Trec sorii fără noi când ne iubim departe...
Iar restu-i doar Khayyam și... moarte.

Poezie cu baclavale

Mi-e ciudă că răstimpul luminii mai naște doar ciulini și că minciuna
are gust de șerbet și baclavale,
că pacea se fumează cu aroma numărul 666, dintr-o narghilea
arăbească.

Mi-e ciudă că virtutea e lapidată în piața publică a orașului
care se pretinde a fi imperial (nu doar mahomedan),
în timp ce dreptatea e servită la un ceai turcesc de cinci ori pe zi, iar
coverul de rugăciune e dat la schimb pe Morganele din rai.
Mi-e ciudă că văd oameni goi, umblând pe Christoși goi, doar
pentru că Allah a uitat să le predea lecția despre iubire.

MIHAELA AIONESEI

Moartea pe porunci

dimineața se zbătea între aripi de corbi.

știam și eu, știa și ea
m-a prins de mână și mi-a spus:

să fii tu însăși. să nu ai altă umbră afară de tine.

să nu-ți cioplești aripi și să nu te închini nici unui neam păsăresc.

să nu iei zborul în deșert.

să nu-ți faci scări din munți când ai picioare,

amintește-ți asta când vulturii

te vor îngenunchea.

cinstește-ți căderile ca pe icoane, te vor înălța

dar să nu ucizi lacrima.

să nu te desfeți cu amăgiri

să nu furi din singurătatea altuia

să nu scoți nuferi din mocirlă decât cu mâna ta

să nu poftești crucea aproapei, pare mai frumoasă dar poate fi mai grea

și îți va fi drumul de lumini lătrat

în numele tatălui și al...

atât a mai apucat și-apoi s-a dus.

In memoriam

era primăvară sau iarnă nu mai știu
timpul zăcea într-o colivie pustie

chircită în el

fără dimineți

fără nopți

ea

aștepta să încolțească din ceruri

un semn de iertare

pentru prima oară am văzut cum se înalță

o umbră încovoiată de lumină
și crucea grea de flori se adâncea

în urma ei un lup flămând

adulmecă șovăiala

uneori se răzvrătește și urlă

atunci o bucată de suflet

se aruncă în colții lui

și el tace

tace

și zgârie pământul cu unghiile mele

izbăvire

caut un loc să odihnesc pasul bătătorit

sunt atâția munți care-mi urcă în

spinare

atâtea văi îmi coboară însetarea

până la rădăcina izvorului

unde lumina înțarcă pământul

acolo încolțește iarba pe umeri

spinii fac rădăcini în călcâie

și cresc copaci pentru fiecare umbră

prăbușită

lacrimile dau în floare și fac rod

ochi de fântâni clipocesc mirate

când lutul răzvrătit spre cer se-ntoarce

din templul verde înalță tril

o pasăre îngenuncheată de furtuni

crucea neagră răbdătoare așteaptă

(Ne)liniștea vieții

neobosită aleargă

precum un cal mânat

de un bici nevăzut

din când în când

își îngăduie

privirea să întoarcă

arătându-și dinții albi

răsuflări de Sisif

viscolesc umerii goi

spaiame șerpuesc în artere

clipele înghesuie

cuburi de gheață în sufletul gol

fluturi orbi bat geruri în călcâiul ei

dar nici atunci nu oprește

îți mușcă buzele

până simte pulsul durerii

rostogolit în copite

se smulge iernii

și-o rupe la fugă

Chipul din năframă

ferestrele-mi sunt oarbe

de neputință zidurile mă strâng

auzul percepe doar haosul

pe linia de plutire a vieții

prea multe ambarcațiuni fac valuri

dincolo de tenebre

în subterana ființei

timpul pictează șerpuiind

miros de igrasie

tăcere și dor

calc în picioare trăiri mutilate

cu spaimă pipăi pereții

până când durerea împietrește dorința

de-a mai simți odată liniștea aceea

pierdută la sânul mort

neamenințată de nimic

adorm legănată de chipul din năframă

la marginea unei simțiri

coplesită de melancolie

lumina îmi dezleagă pupilele

Duminica îngenuncheată

prin labirintul tăcerii durerea își face
rondul

îi simt mirosul de ceară nearsă

cu unghiile înfipite în malul inimii

lacrima pusă în lanțuri strigă

lângă batista uscată frunze roșii

foșnesc

furnicile sculptează în piatră umbra

lunii

din seara aceea o lumânare gârbovită

arde urma unui timp...

MIRELA DUMA

Vis

Te port în seara aceasta
cu mine
unde va în direcția
altarelor
unde se cântă
cântec de jale

să te visez de la început
așa cum soarele răsare
și apune
până la sfârșitul lumii.

Gogyohka

izgonită din cer
primăvara
se așterne
în povestea
fiecărei femei

Riduri și clipe

Între aceste riduri
care dor
fără recuperare ochii,
este scrisă o carte-
bătălia pierdută
a unui vis.

Istoria nu este doar biruință.

În zadar dimineața
din speranțe răsare
albastră,
zilele mele sunt
toate
ca negura vremurilor
din tine,
la fel.
Bătălia
nu garantează succesul.

Ea scrie o parte
din istorie
prin ridurile
dobândite împreună

In zadar
viața se măsoară în clipe!

Gogyohka

câte o lacrimă
las din loc în loc -
urme prin care
vei cunoaște
drum de întoarcere

Accesorii de primăvară

Mi-am cumpărat cercei
și o rochie nouă
de un roșu
aprins în văpăi .
Plănuiam,
când e luna mai nouă,
să o-ntrec
în privirea ochilor tăi.

Și mărgele
de-un azur timpuriu,
Negustori din ținuturi păgâne,
mi-au adus...mai frumoasă să fiu
decât ieri, decât azi, decât mâine.

Visurilor, frâu liber
le- am dat,
în speranțe de iubire
să zboare
și în gândul cel mai curat,
mai curat decât raza de soare.

Mi-am luat
și o floare pe drum,
ca să fiu puțin
mai cochetă ,

să avem același parfum,
ce și-acum,
primăvara-l regretă.

(Și-nțeleaptă ,
accesoriu nocturn,
mi-am ascuns
o batistă-n poșetă!)

Acorduri pentru sufletul meu

Bucuria acestei dimineți
ca o lacrimă, cerul ,
semn că trebuie să înțeleg
veșnicia -
sunete vechi și calde
ieșite din acordeonul țiganului
aproape de sufletul meu
în gara Berchem ,
îngrijorarea de a nu-mi rata
drumul
spre aceeași destinație

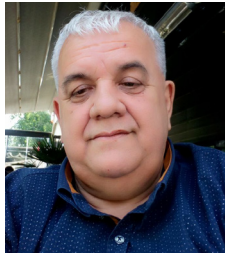
Bucuria acestei dimineți,
acorduri care intuiesc
singurătatea.

urcușuri
coborâșuri
și undeva
un petic de lumină-
flori răsărite
din semințele
purtate
de alte vânturi ,
peste
sufletul meu

Dorul ca un suspin

suspini alinați
la marginea albastră
a orizontului ,
privirea luminând
același dor
precum
măgarul sălbatic
în toate zilele lui,
singurătatea

NICOLAE NISTOR

Drumul iertării

am murit amândoi
apoi
au bătut în cuie
trăirile noastre
strigătul tău de bărbat
aducea ploaie cu sânge
eu la picioarele păcatului
sărut umbra care cade din tine
alt drum de femeie te duce
unde vei urca pe o altă cruce

După liberare

De ce să cârpească ciorapi ruși
ascunși în pantofi de la vechituri?
Cum chiștocul era poștă în armată
cine avea dormea deasupra
cerului
pe jos curățenia, un lux făcut la
ordin...
Ce prostie să-ți tocești degetele
picioarelor
pentru patria roșie,
pentru fusta roșie de dincolo de
gard
căutătoare de fise de trei lei
aruncate la schimb cu țuica de
găinaș.
Un ofițer căzut din avion,
nevasta pianistă
punând la lectură ziarul Scânteia,
un abecedar pentru subofițeri
cu tabla înmulțirii pe casă,
ordine date cu silă...
Ce mare scofală să fii umilit
de un tractorist coleric?
Și ce libertate după liberare,
o mutare de la un penitenciar la

altul
în regim de libertate, de canal.
De ce să cârpească singura haină?
Împrumută pentru bal,
al întrecerii socialiste,
votca specială făcută să ucidă.
Te apucai de gard de parcă
aveai o boală din aia...
Cei care știau carte
jucau șah la scara blocului.
Table numai cine urla,
fata lui Nelu voia să se mărite,
căuta un fost soldat cu televizor.
Ce viață ovaționată de frică!
Șeful de șantier pare un spion
introdus în această lume
dezrădăcinată.
Îl invita să lucreze, să aibă cu ce
să
se însoare, să facă copii roșcați
asemeni cântecelor patriotice,
să îngroașe cercul omagial de pe
stadioane
unde muiera era artistă până
seara.
Casnică numai noaptea, dacă
soțul nu dormea.

Nu eu am început lumea...

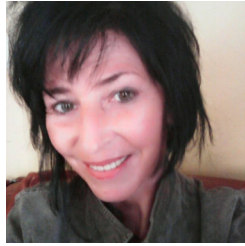
un bilet de voie
parfumat
primit de la tine
noaptea rochiile nu au culoarea
vinurilor din noi
nu am pierdut clipa
când aveai libertatea
să mă ai
iubirea amestecată cu durerea
secundele în care frunzele
desenează porumbei

la fereastra noastră
iar noi așternem lacrimi tăcute
pe trupuri
calul adormit
pe caldarâm
așteaptă tropot de despărțire
iar eu fug din tabloul cu lacrimi de vin
vechi de la nașterea ta
atunci am uitat să vorbesc singur
pentru că te-ai născut
într-o poveste unde
Dumnezeu mă contrazice
nu eu am început lumea

Programare uitată

sala de așteptare
unde stam la coadă pentru tăiere
fiecare felie din mine
trebuia lăsată pe datorie
apoi
cine vrea carne plecată de mult
cine
strigă după ușă
să-mi ia sângele tors
să mă disece după specia din care mă
trag
în această arcă vor fi frigiderele
acolo mă vor pune piesă cu piesă
altfel de ființe
care nu strigă nu plâng
foame mare de bonuri de ordine
fără rețetă
iar eu nu știam ce noroc am
să plec la rudele din mintea mea
ce mai contează o venă care respiră
spartă
vârsta când aleargă prin vase
comunicante
mizeria din mine
adunată degeaba
în sala de așteptare am rămas singur
portarul mi-a lăsat cheile
pentru următoarea plecare
cine știe când voi mai vedea oameni
cu rețetă
eu fiind o programare uitată

NORICA ISAC

Ceasuri prelungi

s-a prăbușit cu un strigăt
ninsorea

trandafirii s-au uscat în ulcica de lut -
au petale casante

este ziua cu ceasurile prelungi
numărate-n secunde de marmură
îi așez pe o coală albă sfărâmându-i pe
rând
din pulberea lor degetele- mi
îmbobocesc explodând roșii pe sticla
ferestrei

un fulg
urcă la cer
purtând în el
avalanșa

Anotimp

iarnă.
ninsorea cade cu sentiment matern.
copacii, cu răni cauterizate de cuie
polare, s-au vindecat;
-cicatricile nu dor-
în ele și-au găsit adăpost vrăbii
și iepuri bătrâni fără dinți visând colțul
ierbii;
vulpi stacojii ies la vânat
dansând nupțial, nepăsătoare,
pe albul zăpezii.
o frunză ce nu vrea să cadă
mai tremură la lumina felinarului
în bătaia întâmplărilor.

iarnă.
ninge cu sentiment matern.

ninge din ceruri joase
închise.

Indezirabil

stăteam pe falia terestră a visului:
din cețuri onirice
fetița cu cărlionți, bucălată, țipa:
nu arunca apa! nu, nu arunca!

a doua zi fetele de la mansardă
șuşoteau:
- mișca. era trecut de patru luni și se
pare că era băiat.

atunci am știut că îngerul lui a fost o
fetiță, micuța rachela, care strigase
și bătuse pământul cu-aripa apoi l-a
urmat

(una dintre fetele de la mansardă a
ieșit în oraș clătinându-se la brațul unei
femei cu dinți negri și rari
să închine libertății un pahar de coniac
și să-nece în el
cauza hemoragică ce nu mai mișca...)

Tu, fii bine

fii bine,
e încă noapte
o fetiță, fără chibrituri, își duce de
mână
păpușa stricată
pe strada curată pe care niciodată nu
a trecut

s-a rătăcit dar nu caută drumul spre
casă
copacii sunt uriași buni ce-i ascund
firul de sânge prelinș pe mașina de
epocă, albă
din halatele albe căzute sub roți
se ridică un tânăr ce mai vrea să
trăiască
și țipătul lui nu se-aude
se prelinge peste halatele albe și cade
câinii sar gardul
troscotul crud îmbătrânește subit
sub labele lor
fetița se-nvârte în cerc cu păpușa la
piept
dansează...
vântul scutură crengile
și cade ploaie de frunze s-o acopere
câinele mare și negru în asalt
culcă gardul, smulge troscotul verde
nu mai cad frunze
lumina picură galbenă în părul albit
al fetiței cu păpușa stricată de mână
ce nu mai dansează
fii bine,
s-a făcut dimineață.

Bună dimineața, octombrie!

o noapte cuminte de indigo
așezat între oameni și Dumnezeu
de-acolo de sus
degetele îngerilor scriu vise albe
pe somnul oamenilor
o insomniacă mai caută omul din lună
pe vârful mesteacănului
dar luna s-a învelit în indigo
mișcând zodiile celeste
stelele ard alunecând spre ziuă...

bună dimineața, octombrie!
ochii insomniacei
i-ai împrăștiat al
cu brumă

PETRONELA APOPEI IGNAT

Toamnă în suflet...

Doar frunze-au rămas dintr-o vară frumoasă,
Pământu-i bolnav în fular argintiu...
De tine mi-e dor, să-mi fii iar „acasă”
Și vântul îmi urlă a gol și-a pustiu

Azi norii-nvelesc iar neliniștea verii
De gri mi-este teamă, nici nu pot să strig,
Pierdută am fost în surâsul plăcerii
Mă plouă cu lacrimi, mi-e dor și mi-e frig!

Cântări de tristețe tăcerea doinește,
Pe coama lor norii rânjesc cenușii,
Rugina din frunze amar prohodește...
Mi-e dor să te am și o vară să-nvii!

Viață...

Frânturi de cer, aripi de înger,
Porumbei visători în lumină,
O voce caldă șoptind a iubire,
Struguri copti ca buzele tale,
Pielea ta tresărind sub zâmbetul cald al meu,
Ochii tăi arzând a păcate,
Mere dulci așteptând mușcătura gurii tale,
Fântână și-un singur izvor... de speranțe,
Amprenta sărutului tău pe sufletul meu...
Viață în doi...

Să fiu...

Aș vrea să fiu un pui de vânt,
Să-ți mângâi ochii de lumină,
Să-ți fiu vocalele-n cuvânt
Și pe-al tău cer... o lună plină
Pe buze, zâmbet vreau să-ți fiu,
Neliniștea din noaptea vie,

Răcoarea oazei din pustiu,
Parfumul care-ți place ție...

Și liniștea din zile mari,
Lumină cu aripa blândă
Și cântecul de lăutari
Și lumânare-n cer arzândă...

Felina pe care-o ngrijești
Și-ți toarce-n poală alintată
Sau păsărelele cerești
Și bucuria vieții toată...

Îți sunt o patimă și-un dor,
Și nu sunt înger, zână, zee
Îți sunt fântână-mi ești izvor
Îți sunt și îți rămân... FEMEIE

Suntem...

Suntem două ape-adânci, înstrăinate
De izvorul care le-a întruchipat,
Suntem două patimi ce trăiesc legate...
Tu mă simți femeie, eu te am... bărbat

Suntem două flăcări care ard în noapte,
Mistuind cuvinte, netrăind în van,
Suntem două mere alintate, coapte...
Mă dorești femeie, eu... bărbat te am

Ești senin imens și-mi dorești chemarea
Și vrei de la mine doi obraznici sori
Și când tu ești cer, eu... adâncă-s marea
Și-n adâncul tainic, tu apui, cobori

Tu furtună ești, eu zâmbesc văratic
Și pictez în taină vis de curcubeu
Și mă-mbrac în unda gândului hieratic,
Tu mă ai drept zee, te primesc drept zeu

Ești umărul pe care capul mi-l așez,
Ca de negreala lumii să nu mă mai tem
Din sărutări prelungi o haină-ți croșetez

Două sfere-ntr-una... noi amândoi suntem!

Tu ești...

Ești permanent în fiecare rugă
Și-n fiecare zi ce-a răsărit
Și singurul ce norii-i pui pe fugă
Și albi zori de zi ce m-au trezit

Și ești în flori de vis adâncul tainic,
M-arunci în zbor și-apoi mă prinzi, alean
În mine crește dorul tău năvalnic,
Ești fericirea mea, ești tot ce am...

Ești clipa mea și gândul din trezire
Și gândul din culcare și din vise
Și nebunie ești, ești împlinire
Și brațele ce-mi sunt mereu deschise...

Ploaie...

Doar patima nopții se prelinge sub gene...
Învelită în doruri îți spun în loc de „bună dimineața”,
„Îmi dai fericire!”...
Mi-ești inimă și suflet și... TOT
Și ploaia mă plouă cu dorul de tine
Și curgi prin vene și mă-nvălu în tine...
Și fiecare picătură din tine
Îmi stinge câte o lacrimă din suflet

Același dor...

Viața arde-n suflet și-n tâmpile...
Sub pălărie gândurile mi se-nvălmășesc
Cu parfumul tău străbătând totu-mi,
Iar caldele șoapte creează
Poemul iubirii... în nuanțe de-albastru sublim
Mă citești... și mă așezi în cronici
Argintate-n săruturi
Și-mi frângi cerbicia nebună
Din doruri... cu doruri

RAUL SEBASTIAN BAZ

Bacșiș

De ce nu aș chema un taxi în fața scării, chiar dacă stația e peste drum și de ce nu m-aș duce la restaurantul unde se ascultă jazz din cel mătășos și de ce nu mi-aș lua o sticlă de vin scump, o friptură de pasăre tropicală și un desert cu gust de fructe visătoare, culese de copii neprihăniți? Iar la sfârșit, de ce n-aș pleca lăsând un bacșiș ca al celor care nu știu valoarea banilor și de ce nu m-aș întoarce acasă pe jos, fredonând și învârtindu-mi bastonul? La urma urmelor, este o zi ca oricare alta, nu-i așa?

Blugii

Atât mi-am dorit să vină, încât atunci când a sunat la ușă m-am gândit: e diavolul. Ești diavolul, i-am zis... nu, nu sunt, mi-a răspuns, dar eu am insistat ba ești, prea mult mi-am dorit să vii, știam că e zadarnic, însă tot te-am chemat, ziua și mai ales noaptea, din așternutul torturii necurmate. Atunci mi-a zis: prea bine, s-a întors și a luat-o pe scări în jos. Tocurile îi răsunau din ce în ce mai stins, apoi a fost liniște și am început să mă gândesc la blugii ei răsucindu-se și gemând în mașina de spălat.

Invocație

Singurătatea șuieră ca înjurăturile diavolului când se îmbată și cade pe

covoare; miroase a cadavru reînviat de șase sute șazeci și șase de ori, are consistența puroiului din intestinalele muribunzilor și grația mânuitorilor de bardă asudând din greu în abatoare. Inima singurătății bate surd, are aripi năclăite de noroi, dinții îi sunt putrezi, privirile negre. Doamne, facă-se voia singurătății tale!

Chimie

În taină săvârșindu-se chimia descompunerii și a morții, noi doi privindu-ne ca munții care se bat în capete, începutul și sfârșitul dragostei, al rațiunii, al credinței. Urletul trece de la unul la celălalt, doar o caznă se arată a fi adevărul. În taină săvârșindu-se chimia plângerii și scrâșnirea dinților, neuitarea ca unică formă de existență a conștiinței și noi doi fără leac urându-ne unul pe celălalt.

Mângâierea

Nu era decât o prostituată, dar am întins mâna să-i mângâi părul, apoi i-am sărutat ochii – cine știe când se mai purtase cineva cu ea în felul ăsta, poate maică-sa, poate primul iubit, nici nu mai ținea minte fiorul atingerii dintre bărbat și femeie, doar sexul rapid și brutal pentru eliberarea tensiunii, căci nu era decât o prostituată care venise cu mine pentru bani și poate în sinea ei râdea uite ce prost, mă mângâie și mă sărută, ăsta nu e om normal, ce o fi având de gând să îmi facă și atunci mi-a șuierat hai odată, trece timpul degeaba, așa că am zis

hai și mi-a venit să plâng, pentru că nu îmi mai aduceam minte când îmi mângâiasse cineva ultima oară fruntea și îmi sărutase ochii închiși ca pentru rugăciune.

Dolii

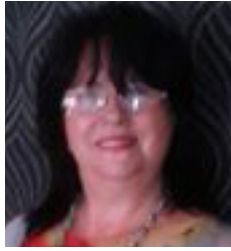
Miezul nopții trecuse demult, noi stăteam așezați cu carafele dinainte și vorbeam despre anii fără griji care nu mai pot fi aduși înapoi, despre femeile cărora le iau întotdeauna locul alte femei, despre corăbiile care pleacă mereu fără noi. Țineam pumnii strânși, priveam încludați în tăblia mesei, puneam dolii pe toate luminile trecutului și beam pahar după pahar din vinul fierbinte ca sângele celui fără de prihană.

– Of, crapă și pietrele pe frigul ăsta, a zis moartea, dând mărunț din picioare.

Dianthe

Numele ei era Dianthe, unicul nume posibil al inocenței și păcatului. Îl auzeam în fiecare noapte, șoptit de apostolii gri ai solitudinii, la ora când respirația lunii devine albă și nimeni nu se mai poate ruga în somn... Dianthe, cea invocată de urșii polari pe banchize, cea care nu poate fi deosebită, în vremea amurgului, de umbra pisicii de Cheshire, femeia nefericirii mele, Dianthe, venită pentru împlinirea profețiilor despre viața și moartea țesătorilor de vise deșarte, Dianthe, chemată în taină pentru iubire și ură, pentru ștergerea sensului oricărei speranțe.

RODICA POP

Alerg

alerg
spre centrul singurătății
trebuie să existe un punct
unde singurătatea
să fie egală cu ea însăși

de cealaltă parte
mai aleargă un om

singurul

mă urmează izvorul
și eu tot alerg

mă înspăimântă
și mă încurajează
gândul deplinei singurătăți

treceau trenuri din toate părțile
ploaia mă izbea fără milă

ceasul arăta ora șase

Infinit

nu așteptați
să-mi crească iarbă pe buze

căutați-mă-n
ceea ce spun
și-mi veți descoperi vârsta
străbătând-o
veți urmări fluvii
și veți reconstitui dezastre
în vibrația multor anotimpuri

veți simți
răcoarea primei zăpezi
veți urca munți
veți auzi întâiul strigăt omenesc
și emoția dintâi

hrăniți-vă cu aerul
respirat de mine
intrați în camera împodobită
cu flori uscate
cu fotografii umbrite de lună

alergați
până nu mai puteți respira
răcoriți-vă în iarba înaltă
când deschideți ochii
veți vedea
un nor cu conturul meu
rănit de singurătate

opriți-vă din mers
când ridicați ochii spre cer

Soarele coboară spre apus

verdele grădinii se scaldă
într-o splendoare roșiatică
a gândului
ziua își aruncă
haina de lumină
pe un pat de iarbă
proaspăt cosită
numărând stelele
mă pregătesc s-aprind focul
pentru cina de seară
o dulce călătorie
spre sine

Ce întâmplare

viața
ce grațioasă întâmplare
pe o simplă
și neașteptată cărare
mă mir
de tot ce am făcut
încă
o toamnă se veștejește
și eu mă bucur
la curgerea gândului
cu inima arzând în acest foc
și joc
al primăverilor

Privesc

pe fereastra zorilor
uit noaptea de nesomn
plimbarea cu carul mare
cu teii și luna
sub ramura înflorită
a stelelor
aprind lumânări de Anul Nou
îmi îmbrac trupul
de primăvară
mă scutur
de melancolie

E toamnă

bucuria visării
stau pe-o câmpie
întinsă
sub un cer
în amiază
meditez
cât de scurtă
e viața
numai
cuvântul durează

SILVIA BITERE

1.

sunt atât de suavă ca o mamă
înzestrată cu toate durerile facerilor
cerești și mai puțin cerești
inima-i beată pentru iubirea pruncilor
uciși de viață
plângi tu! știi tu să plângi?
o mărețule ce ești
de nu te poate vedea nimeni
arată-ți colții din mătase
abandonează în sângele nostru iubirea
de noi
nu vorbi despre apa schimbată-n vin
schimbă tot ce e dulce în sare pentru
răni
mierea dă-le-o femeilor pentru
frumusețe
să stea lipite cu buzele la ferestre
în așteptarea unui călăreț fără cap

2.

Doamne i-am spus poetului
este adevărat că tu ne iubești pe toate
la fel
este adevărat că mâinile tale când
iubesc
de fapt iubirea curge din pieptul tău
bun
peste părul ei din aur din abanos
peste câmpii
dacă ți-aș spune că eu văd toate astea
puțin altfel
lucrurile cerești altfel
te-ai supăra pe sfinții tăi?

3.

cu existența o ducem mai greu
așteptăm ziua în care să ne fie mai
bine
până atunci săpăm cimitire
și credem în ce avem

ridică-te suflete și vezi

și sufletul s-a ridicat
lăsând trupul fără carne
orb

4.

multe sunt de zis pe acest pământ
dragii mei copii
multă dragoste trebuie să fi existat
vreodată undeva
dacă nu așa cum cred eu
atunci sărutul de adio la ce-ar mai
folosi
la ce-ar mai folosi văzul și nevăzul
dragostei oarbe
doar doar la suferință
doar doar să doară
eu cred în lumina ochilor prin care
sufletul
doar doar atunci se vede
dar ce spun eu nu trebuie să spuneți
și voi
doar doar azi
doar doar mâine
doar doar niciodată
Dumnezeul mamei mele

5.

mi-am învățat trupul să tacă
l-am numit Cel Dintâi care-a tăcut
i-am dat iubire și respect
apoi l-am culcat în suflet
ca pe un prunc mult dorit
și-am învățat și eu că trupul este sfânt
și rupt din Rai atunci când tace

6.

am scris o seamă de poezii proaste
despre suflete și alte chestii
m-am gândit adesea la nemurirea
sufletului
și la alte chestii
și nu am ce să vă spun
ca să vă liniștesc setea de cunoaștere

am sucombat în suflet și el nu mi-a dat
o cafea
că nu are că viața e tristă
și-a-nceput
că iubirea e legată de suflet
că băutura întunecă mintea și de aici
poezia
că nu credem în el destul și nu-i dăm
ofrandă
adică iubire adică orbire adică durere

de unde i-am spus
pe mine nu mă interesează nemurirea
sufletului
și alte chestii
nici marile iubiri nici marile războaie
când și cum s-a murit de-alungul
timpului
pe mine mă interesează dacă azi am
iubit un om
el să nu mă certe

7.

dacă vreodată o să mă vedeți
dacă vreodată voi copia vreun gest
dacă vreodată voi copia vreun gest al
cuiva drag
se datorează inimii mele deosebit de
slabe
și dacă tot vreodată o să fiu certată
de mamă dar și de tatăl meu
chiar din pământ să mă certe ei
voi ridica o punte între umerii mei mici
în amintirea noastră

8.

așteptăm în fiecare zi să ne chemi pe
nume în groapă

Doamne tu chiar nu știi că avem
palmele bătute în cuie
de la ultima dezmembrare a fiilor tăi

toată zăpăceala asta enormă în care
ne-ai lăsat
e de la tine
haosul și mila de noi sunt de la tine
iubirea ca un topor din Shining ieșit
printr-o ușă
ca o lumină la cules de suflete
atâtea trupuri moarte și înviate în
numele iubirii
fac roată cerc
cerc în roată
cerc cerc în roată

privește-mă în ochi
sunt eu cea mică
PLECÂND!

SORIN OLARIU

Carte de vizită

eu sunt un lup spânzurat de propriul
urlet
sălbatică liturghie
a codrului arzând interior
amiază de întuneric
schimonoseală
de înger martir în ziua a
șasesuteșazecișasea
din sinaxarul playboy
cu paji îmbrăcați
în armuri
plumburii

eu sunt un lup circumcis cu ascuțimea
sunetului
din schelălăitul meu oligofrenic
actor cu șapte măști
repetate una după alta
până la infinit
corcitură împuțită de ying și yang
înger subteran având tatuate
două aripi de cer vinețiu
pe vârful ascuțit
al cocoșei

eu sunt un lup singuratic
un dobitoc pe cale de dispariție
o fiară nebună nebună nebună
care se scaldă noaptea plângând
în râul rece al morții
apoi își usucă urletul
și rânjește
și rânjește
și rânjește
la lună

Sfâșiat între două ceruri

era într-o zi de marți cu degete
galbene ca de ceară cu
cețuri vâscoase devorând orașul și
oamenii în
casa scârilor ușa stricată a liftului
trosnea neîntrerupt pe ritmuri
mai vechi de hip-hop

iar tu femeie cu sâni de-ntuneric
chicoteai înfundat în
amiază vernală din când în când
te mai acompania scârțâitul
acelei uși ruginite
oprită de decenii
între parter și subsol

știi doar că dintr-odată m-au
înconjurat toate
armile iernii
un corb mi-a adus apă
în plisc să-ți sorb
uitarea și l-am strivit în ciudat de
tâmplă

dar tu plecaseși de mai bine de un
mileniu atunci demult
deodată cu iarna
doar eu mai veneam uneori
însingurat pe țărmul dintre noi
să-ți ascult mersul
aciclic de ape

mă doare cerul dintare aripi îmi
spuneam
câteodată în gând
sfâșiat între tine și tine cu
sufletul gol ca un
buzunar de poet

Prezentul autopsiat

arzând interior trupul poetului este
numai și numai o rană
vezi doamne că moartea nu-i iartă
pe cei care atârnă
în funii de
câneță indiană

cineva a căzut
mototol
peste gânduri
și le-a strivit de beton
făcându-le varză făcându-le
poster

altcineva lălăie
un poem de demult uitat
un poem inutil
cu plângeri și ziceri
ceva despre pater
ceva despre noster

meic lăv don't make uăr
strigă megasfinții
pletoși
răstigniți în chitarele
sparte
pe pereții cei reci

femeie zice vipu' de vip
fă-ți bagajul și pleacă
nu vezi idioato
nu vezi nașparlio
nu vezi
că mă seci

doi gemeni
pe deasupra și siamezi
poate eu și cu mine
se-njură-ntre ei
ca birjarii
evident că de mame

iar Dumnezeu uf Dumnezeu
stând pe un nor
se delectează
dezlegând
dezlegând
dezlegând
integrame

STELUȚA CRĂCIUN

Cufărul cu ADN

Întotdeauna m-a uimit
cum lucrurile
au viața mult mai lungă
decât cei care le-au făcut.
Lada de zestre a bunicii - cufărul -
bătută în metal cu înflorituri
de vreun meșter brașovean -
ce greu îi ridicam capacul!
Căutam povești cusute
cu flori negre și roșii
pe ștergare țesute, ehei, de mama
bunicii.
Betele cu mărgele, cămașa de
borangic,
hainele de „drum” ale bunicii
și o sticlută cu parfum de narcise
care chiar mirosea a narcise.
Era un cufăr vrăjit:
din el scotea ca un iluzionist bunica
băsmăluțe roșii cu „pui” negri și albi
cu care ne îmbrobodea sa nu răcim și
să nu ne deoache ochiul cel rău
sau bucăți de mătase foșnitoare și
colorată
din care ne făcea rochițe.
Patul bunicii mele avea sculpturi la
capete
Pe care îmi plimbam eu cu degetele și
imaginația
In zilele lungi de iarnă
când eram răcită și mă „trăgea” cu
spirt peste tot,
spunând din vârful buzelor vreun
descântec.
Acuma știu: lada și patul și dulapul
care și azi mai există și mai așteaptă,
războiul de țesut, vârtelnița și citirigul
nu sunt „elemente de civilizație
rurală”:
sunt partea vizibilă a ADN-ului meu
de care nu mă pot dezice.

Concert de orgă în adâncul mării

neastâmpărul degetelor tale
încălzește nisipul
urmărești cu privirea
țipătul pescărușului în chanel
bărcile aduc înspre mal miros
de libertate irizată
din scoicile pauza
ascuți privind cuminte cercul
din umărul său drept
răsare umedă și goală
luna

Risipă

După-amiaza se sprijină vlăguită
în ziduri de umbră.
La picioarele ei, sacoșe cu resturi de
timp
din săptămâna care a trecut.
Locatarii cvartalului au aruncat
dintr-un consumism maniacal,
bucăți întregi de dimineți
pe care n-au apucat să le trăiască
grăbindu-se la serviciu.
Unele nici măcar nu sunt scoase
din folia de răcoare a nopții.
Mai sunt și seri deja fanate,
dar tot întregi
care au un iz de indiferență,
dar sunt consumabile încă
și ceva nopți de beție.
Pe cele contaminate de resentimente
nu le-a luat:
cât să fii de sărac
încât să riști o toxiinfecție cu ură?
Pubelele dau pe dinafară:
din ele se scurge timpul lichefiat
în care se scaldă
niște vrăbii suprarealiste.
Autoritățile au izolat zona
cu o panglică galbenă:

cei de la salubritate
au anunțat grevă
pe timp nedeterminat.

Pregătiri

Lumina durează
stâlpi trainici de malachit.
La geam,
o vrăbiuță rupe tulpini amăru
dintr-un ghiveci de crizanteme uscate:
își drege cuibul
după rânduiala dinainte de Paște.
La fel și eu sufletul,
până la mugurii sălciilor,
tot cu uscate crenguțe amăru.
Dis de dimineață
am deschis palma fix la linia vieții -
n-o mai citisem de mult.
O știam dreptă
și așa am tot mers.
Azi însă am văzut-o altfel:
nu închisă, ci indecisă:
o răspântie – când o fi apărut? -
apoi două direcții
din care una dă într-o fundătură.
Și uite așa, pentru prima oară,
mă încurcă liberul arbitru

Povești să tot copilărești

Știi, mi-a zis Adelina-ntr-o seară,
pe pământ îngerii nu zboară,
merg pe poante -
din cauza gravitației, poate
sau poate pentru că eu și că tu
ni-i imaginăm vapoși în tutu.
Deși eu cred că prin viscol și ploii
trăiesc anonim, pierduți printre noi.
Iar când nu mai pot nici ei de picioare
prin cioturi, nisipuri și iarbă de mare,
salvând zi și nopți, spălând de păcate
suflete strâmbe sau chiar eșuate,
când și lor le e dor să se nalțe în zbor,
le pun lângă pat, când vin ei tiptil,
ținând sfat de taină prin semne subtil,
sandale cu aripi prinse-n baretă
desenate de mine cu cretă,
cu care și eu zbor nu-ți spun când, nu-
ți spun cum,
pe unde povestea își are tărâm.

CRISTIAN OVIDIU DINICĂ

-Ești mare acum, s-a ferit să-mi spună că sunt copil eram doar ștregarul lui iubit ! dar ști cum linge ursul sarea? m -a întrebat el făcând cu ochiul.

-Care ursi? am întrebat eu. Ursii au murit în visul meu astă noapte!

-Ursii mei de la munte nu au murit, mi-a spus el, îmi păzesc casa să nu o fure ielele.

-Ielele? Ce sunt ielele?

-Niște fătuțe frumoase dar care dacă le vezi te bântuie.

-Tare frumoase trebuie să fie ielele astea, dar cum arată ca doamna învățătoare care îmi apare uneori în vise? sincer nu am aflat niciodată de ce ar fi trebuit să mă bântuie niște fătuțe, doar nu doream răul nimănui.

Bunicul, da bunicul, cel care îmi înțelegea mersul pe vârfuri să nu mă simtă părinții când întârziam de la școală și alergam peste garduri să strâng soarele în brațe, să-l iau prizonier în suflet, ca să-mi crească aripi de înger a plecat de mult, au rămas amintirile și copacul de la munte din care culeg merele bunicului.

Bunicul

Bunicul și-a lăsat la cuier tristețea, ca pe o haină petecită. Din desaga încărcată se simțea aerul curat al fructelor. Eram sigur că și inima sa puternic oxigenată cu aer de munte era încăpătoare ca un cuptor pe care se pregătesc colacii de sărbători. Obrajii roșii, sănătoși erau asemenea merelor din desagă. A scos merele le-a pus pe masă într-o binecuvântare aleasă. Cu gesturi tandre m-a mângâiat pe creștet.

-Iubirea, iertarea sunt pe raftul de sus al sufletului mi-a spus el.

Ca într-o joacă m-a pus să-i număr degetele mâini drepte, mâna stângă a ascuns-o cu sfiala îi lipseau două degete rămase pe front. Mi-a urmărit cuvintele în timp ce mă laudam cu notele de la școală.

FLORIN ANGHEL VEDEANU

Pentru Arena Literara GAMBITUL FLUTURELUI Fragment roman

O sete cumplită m-a trezit din somnul fără vise. Sticla se învățase cu strângerea prietenoasă a mâinii și m-a întors la faza de unde rămăsesem. Am vrut să iau o gură dar damful tăios de alcool crud m-a izbit în capul pieptului și m-a făcut să oticnesc. Întunericul era de nepătruns. Am coborât din pat să merg la toaletă, dar m-am împiedecat de ceva moale care scotea zgomote neconforme cu ceva logica. Am aprins lumina. Popa Tase sforăia cu fața-n sus, întins cu mâinile pe piept de parcă pleca dincolo... se îneca, făcea pauze lungi dar biruia reușind să reia fornăiala de cal sătul de ovăz. Ce dracu era cu popa, cine-l adusese? Ușa de la intrare era crăpată, ușor întredeschisă, dar nu-mi aduceam aminte când a venit popa Tase. Cea de-a doua sticlă de vodcă era goală și lungită lângă răspopit cu eticheta în jos, capitulase în fața viteazului cuceritor al iadului. Apa rece înghițită nu mi-a rezolvat mahmureala, dimpotrivă am simțit un abur care urca spre centrul de comandă... am mers la sticla mea care, disciplinată, păstrase cam 25% din biletul spre uitare. Încet, încet m-am reîmprietenit cu țaria și am băut și restul pe fondul binecuvântării horcăiturilor popești... ce dracu se întâmplase, cum răsărise un popă nechemat? Nu puteam s-o asociez unei vedenii pentru că îmi băuse vodka! Am pus o pătură pe el și l-am lăsat să se roage, eu mai avem de uitat. Lola, departe pe o plajă însoțită, mă chema cu gesturi tandre să-i fiu alături dar picioarele mele nu se puteau urni și apa creștea, fluxul mă înghițea în liniștea unei așteptări silențioase din care izbucneau niște vulcani noroioși-fierbinți care ridicau un munte de întuneric și Lola dispărea înghițită de un monstru de nămol! Apa mă strângea ca într-o îmbrățișare pătimasă și ajungea la gât.... am strigat cu disperarea celui ce se îneacă și m-am ridicat în fund gemând ca și când ar fi fost real... popa a venit lângă mine și cu blândețe m-a culcat la loc închinându-mă rar de parcă îmi băte cuie pentru a mă fixa de pat.

-El este! Vrea să te ia în stăpânire! Bine-ai făcut că l-ai speriat cu strigătul, fă-ți trei cruci copile. Mâna nu mă mai asculta. M-am lungit la loc, după ce m-a închinat popa s-a chirchit și el lângă mine spunând vorbe șoptite ca un descântec. Mirosea a transpirație înspirtată, veche, dospită... a țap în perioada rutului... dar dincolo de toate acestea avea o mare calitate, respira!

Lumina se înstăpânise în odaia Lolei găsindu-mă culcat cu o leșuală în stomac și fără niciun chef. Gura-mi era clisoasă și parcă mă lovise un tramvai, mă durea tot corpul. Părintele făcuse cafea și alături pe măsută, ca o regină, stătea o sticlă de vodcă! M-am scuturat!

-Nu știi să te îmbeți domnule. La vârsta dumitale trebuia să

ai oarece experiență, trebuie să faci exerciții, timpul trece și e trist să trăiești fără să guști din toate plăcerile vieții, fără voia Domnului ele nu ajungeau la noi. Bine că te-am găsit la timp, dacă beai și sticla cealaltă plecai după Amarante... săracu, m-a lăsat fără prieten! Te-ai mutat în locul blondei sexoase, ori tot în trecere? Eu am auzit că pleacă...

-Părinte te bagi cam mult în amănunte.

Mă doare capul. Credeam că găsesc altă lume la trezire, dar dacă începe cu dumneata n-am câștigat nimic...

-Ai câștigat un prieten bun, care știe să bea! Este o știință și asta, ca și vorba... toți proștii vorbesc dar spun vorbe care înseamnă ceva numai oamenii deosebiți, deșteptii! Tu ai băut de necaz, e clar! Începi cam târziu, e și bine e și rău, de când te-am văzut pe aici te-am suspectat de naivitate și n-am greșit. În loc să fii în freamătul lumii să te lupți cu ea, tu ai tras aici la un loc marginal cu o relație comodă cu o muieră excomunicată, o păcătoasă fără vină care caută un lisus căruia să-i spele picioarele... tu ai picioare dar nu ești EL! De aceea trăiești între două lumi și tu și ea, între două lumi dar nu în aceeași singurătate. Acum dacă am băut împreună, se poate spune, nu?, să fim sinceri unul cu altul, eu n-am ce să mai pierd, lumește am pierdut tot... m-am pierdut și pe mine! Cu Dumnezeu nu știu cum stau, dacă face pe contabilul, am dat de dracu mă paște ladul! dacă este doar un împărat bun mă pune paznic la crama Lui; dar tu ai în mine un adevărat duhovnic, cum am fost și pentru săracu Amarante, dacă vrei!, cunosc lumea, din cauza ei, sau cu ajutorul ei, am ajuns la niște adevăruri ce nu se scriu prin cărți. Vezi, lumea deține informații, capătă învățătură dar n-are acces la adevăr! Reține asta, te-ai școlit dar nu acolo este esența!!! Am adus vodka asta pentru prietenia noastră, bem direct din sticlă... să nu-ți fie scârbă, eu sunt cel mai dezinfecat om pe care l-ai întâlnit, hai, ia primul! Îmi venea să-i spun că greșește, Vintilă era la fel de alcoolic numai că avea și apucături contra naturii... oare și popa?...

-Cum a rămas cu Amarante părinte, l-ați găsit?! Că venise miliția...

-Ce ia Domnul la EL în oastea cerescă, precum pe Ilie în carul de foc, n-ai cum să-l mai găsești!

-Povești! Suport orice dar de vremea poveștilor am trecut demult. Îmi venise iar rândul la sticlă și am băut fără rețineri. Mama s-a călugărit și am un gust amar când e vorba de credință în general, mi-a luat mama de lângă mine, să mă bucur?!

-Mamele ne pleacă oricum, dar când ele pleacă, în trup, la Dumnezeu, în viață fiind, se află în oastea Lui ca și Ilie, rugăciunile lor sunt mai aproape de urechea divină...

-M-am trezit ca să mă-mbăt nu ca să mă călugăresc! Mă duc să cumpăr o vodcă nouă, să o beau singur fără gălăgie, iertare părinte, dar doi deja suntem prea mulți!

-Mă dai afară după ce te-am vegheat o noapte întreagă? Halal recunoștință! Și eu care voiam să te cunun... Domnul vorbește prin mine păcătosul, ascultă-mă! că doar n-o să se întrupeze pentru atâta lucru.

-Cu sticla, cu cine să mă cunun?!... îmi venea imaginea popii îmbrăcat mireasă, coarne-i mai trebuia, începuse să-mi fie teamă de bizarul cu barba zburliță dar experiența trebuia definitivată.

-Cu cea care va intra prima în această modestă încăpere...

este de datoria mea să nu plec până nu vine cea promisă, nu-i simți apropierea? Elibereză-te de gânduri și cheamă la tine perechea. Fără doar și poate popa era dus pe valurile alcoolului. Am mai luat odată din sticla lui și am plecat să-mi cumpăr ceea ce nu-mi plăcea, doar pentru a mă autoflagela, și a închide porțile dinspre lume. Aerul rece al dimineții m-a trezit de-a binelea și parcă, întârziat, mă îndreptam spre serviciu. Sufeream de această sfântă corvoadă în folosul societății, fără ea mă simțeam inutil, ca un cal fără stăpân trăgeam gerul pe nări sperând să se întâmple o minune, să mă trezesc dintr-un vis neplăcut și să mă duc la tramvai. În magazinul abia deschis m-a întâmpinat o vânzătoare care dormise la program scurt, cu ochii cârpiți mă privea curioasă și compătimitoare că cer băutură cu noaptea-n cap. O devălmășie de gânduri se alergau prin capul meu descoperit nereușind să iasă în frig. Sticlele se ciocneau între ele certându-se pe locul din scoșă. Nu știam ce este mai bine să fac, și în ce ordine... în apropiere de intrarea în bloc m-a ajuns din urmă Rodica.

-Ce faci Adrian te întorci de la serviciu? Ești cam dezbrăcat ai uitat prin ce-ai trecut?

-Sincer nu știu. Am luat niște vodcă să o pun lângă cafea pentru a se împrieteni, nu știu... nu mă mai găsesc pe nicăieri, peste tot incertitudini, neîmpliniri, dezamăgiri, o să încerc să dorm mult, mult! să las subconștientul să hotărască ce e de făcut, am obosit, e prea mult pentru mine, gata!

-Ce spui? Detașează-te un pic și vei vedea clar ce să faci. Te-ai mutat la Lola, sau stai cu Herr?

-Dacă ți-aș spune că am dormit cu popa Tase la Lola în pat ce-ai spune? Cum m-ai vedea...

-Ca pe un nebun frumos! precis că ați băut, preotul are ceva de boem clasic, ruginit de vreme dar interesant, și Lola?

-Lola nu este, n-a fost aici, iar pe herr-daddy n-am vrut să-l deranjez cu starea mea tulbure nu cred că am acest drept de a mă plânge ca un copil care și-a pierdut jucăriile. Rodica a coborât cu mine la șapte. Ne-am oprit la doi pași înăuntru. Popa Tase, cu o lumânare aprinsă în mână, îngâna un tropar plimbându-se pe lângă pereți. M-am simțit apucat de mână și am răspuns în același mod apoi am rămas amândoi tăcuți ca la o slujbă adevărată. După trei tururi popa Tase s-a oprit în fața noastră și foarte ceremonios a spus cu o voce care parcă venea de dincolo de el:

-Dumnezeu se bucură de un El, Adrian, și de o Ea, ...,Rodica! zice sfioasă Rodica, **Rodica!** întărește răspopitul, și-i leagă pe ei cu taina sfântă a logodnei în vederea unirii celei veșnice. Amin! Viețile voastre de-acum sunt împletite ca apa a două oceane, ca zborul de păsăre, ca soarele de cer! Ce a depins de mine am făcut! Dumnezeul să-și ducă planul măreț mai departe. Ne-a luat mâinile împreunate și a pus lumânarea între ele, „iubindu-vă să vă consumați iubirea într-o flacăra, ca focul să fie dragostea voastră! Doamne ajută-le lor să meargă pe drumul Tău!” Ne surprinsese prin gestul său, parcă eram doi porumbei hipnotizați de șarpe. Omul-popă-răspopit, neprieten cu săpunul, avea ceva care nu putea fi definit, o anume misteriozitate, un mod surprinzător de a proceda, era atipic pentru oamenii de rând. Sigur că nu credeam în logodna proclamată de el, dar simțisem un fior cald în stomac, dealtminteri nici Rodica nu fusese indiferentă față de formalitatea care părea mai de luat în seamă decât un ghicit de țigancă, se îmbujorase ca o adolescentă căreia i se oferă flori pentru prima dată. Popa a ieșit, lumânarea ardea cu flacăra balansată când spre mine când spre ea și parcă

nu îndrăzneau să ne desfacem mâinile. Simțeam cum pulsul inimii se sparge în pumnul strâns pe mâna mica ascunsă în căușul palmei mele. Sărutul a fost o consecință firescă a unei vibrații care trezise un popor de hormoni degringolați. Am închis ușa și îmbrățișați am parcurs distanța până la pat unde ne așteptau brațele păcatului între arome de parfum fin și mirosul de popă-hippy. S-a produs evadarea în dumnezeire cu uitarea de sine dată la maximum, două călătorii dus-întors în raiul închipuit pe care oamenii îl vizitează îmbrăcați în zei stârniți de patimile izgonirii Adamice.

-Adrian, ce s-a întâmplat... crede-mă că am avut un moment de pierdere de voință, nu m-am gândit că noi doi... nu m-am putut controla, și Doamne, acasă la Lola... ce-a fost cu mine, cu noi vreau să zic! Cred că din cauza oboselii, am fost de gardă azi noapte... Tu nu zici nimic?

-Și eu sunt foarte surprins, dar aș fi ipocrit dacă ți-aș spune că nu m-am văzut tatăl copiilor tăi și dacă-i vorba de sinceritate, chiar Lola mi-a zis...

-Ce, ce ți-a zis? Că dor nu...

-Mi-a zis că ne potrivim, că îi place de tine... oricum se întoarce definitiv la colonelul ei, știi și tu povestea.

-Și acum ce urmeză?, ne vedem de ale noastre, tratăm totul ca pe o aventură ocazională, ca pe un sport de cameră străină? Sincer mă rușinez de mine, putea să se întâmple în alt context, cu altă ocazie cu mintea limpede.

-Știi că te-am mai cerut, pentru mine rămâne valabilă dorința, acesta a fost doar un preludiv al unirii între două singurătăți, un gaj, acum știm mai multe unul despre altul.

-Dar nu destule, să nu ne grăbim. Eu nu mi-am definitivat cariera, nu pot intra într-o relație pe care să nu o pot umple cu toată bucuria împlinirii.

-Atunci să-mi spui tu cum rămâne. O vreme o să stau aici apoi, cum nimic nu mă reține, cine știe.. tu m-ai fi ajutat, aș fi fost obligat să mă opresc din rătăcirii până nu devin un ...rătăcitor.

-Jucăm tenis cu vorbele, îmi place de tine, îmi place cu tine dar nu este momentul unui pas.

-Hai să mai încerc odată să te conving, poate reușesc! Drumul spre noi poate fi lung dar primii pași contează. Câteva sărutări și firul conștienței s-a rupt lăsându-ne singuri pe drumul bătătorit de toți urmașii Evei și ai lui Adam. Actul se consuma cu îndârjire, cu furie, cu sentimentul unicității, ca o răzbunare a timpului trecut și viitor-alunecos-impredictibil. Da oprisem timpul! puteam să fiu, câteva zeci de minute, Dumnezeu Tatăl! O studiam pe Rodica și nu cred că era femeie mai frumoasă ca ea în momentul dăruirii... cu părul lipit pe fruntea asudată, cu zâmbetul fericirii și cu ochii închiși, ar fi trebuit făcut un tablou în mărime naturală cu ea în această ipostază și ar fi eclipsat tot ce se pictase de când lumea pe tema dragostei. Frumoasa Rodica venise pentru a-l vizita pe herr-daddy dar mi-a adormit în brațe legănata de un vis care mi se transmitea și mie datorită patului îngust, de o persoană. Uitasem de licoarea îmbătătoare din sticle, mă îmbătam din trup de femeie, cu zbaterea ei amirosindă a dragoste și îndărădnicie cu farmecul aceluia **nu** care se vrea asaltat iar și iar. După un somn lăsat liber ca un mustang am devenit două trupuri vii care-și căutau unul altuia căldura lăuntrului. Fereastra era luminată de soarele care indiscret ajungea până la pat, ne feream făcând dragoste cu ochii închiși...

MIHAI PETRE

Nici colegele mele, așa puține cum erau, nu făceau excepție de la regula potrivit căreia numele și importanța postului se transferă asupra titularului ca un apelativ personalizant. Ca în mai toate cazurile, avansarea produce consecințe... prima este că numele propriu este rapid înlocuit cu noul titlu, indicator al statutului și funcției... Și Nela, deși refuzase de mai multe ori, fusese numită șefa secției de Chirurgie și de atunci... unde e Șefa?... și Șefa ce-a zis?..., întreb-o pe Șefa!..., trebuie să știe și Șefa!..., erau replici curente prin secție. Numai Camelia, o fostă colegă de Liceu Sanitar, i se adresa folosind întregul prenume... Nela. Îmi amintesc și acum întâlnirea cu Șefa... M-a primit cu un... da!..., auzit de dincolo de ușa pe care scria *Asistentă-șefă*. De la biroul prea mult ocupat de calculator și de foi de observație, m-au măsurat câteva clipe niște ochi a căror lumină se pierdea pe o față cu trăsături frumoase. S-a ridicat și, văzându-i corpul încă tânăr la cei aproape?... sau peste? 40 de ani..., am invidiat-o și mi-am zis că nu e minciună cu Sala de fitness, că numai așa... Mda!..., a spus, răsfoid niște hârtii în timp ce mergea spre fereastra de la care m-a privit din nou și... mi s-a părut?... o umbră de zâmbet i-a fulgerat fața, iar eu n-am știut dacă acel... mda!... examinator îmi era favorabil sau nu... Ai mai lucrat pe Chirurgie..., ai terminat Liceul Sanitar..., promoția..., dar o altă întrebare mi-a arătat că n-o interesau amănunțele pe care eram pregătită să i le ofer... Mai trăiește?... a vrut să știe... și, acum nu mi s-a părut!..., din nou umbra aceea de zâmbet fulgerător trecut pe față, anulând tonul întrebării care mă trimtea la politețea dialogului... Nu!..., nici liceul și nici orașul!..., adică trăiesc, dar în alte forme... și, văzând că tace, am continuat... liceul e Școală Postliceală Sanitară, iar Combinatul... și iar m-a întrerupt cu același... Mda!..., adăugând pe un alt ton... viață în alte forme!..., eh!... și, acum iar nu mi s-a părut!..., am auzit un ușor oftat, repede mascat de recomandarea... ai saloanele 408, 409 și 411, plus celelalte sarcini, de pe secție..., mergi la Camelia și iei în primire!..., apoi s-a întors la calculator și la foile ei... În Sala asistentelor, întrebările colegelor s-au prăvălit peste mine ca un roi de albine în fața stupului atacat... ei, cum ți s-a părut?..., ce zici?..., ce te-a întrebat?..., cam ciudată, nu?... iar eu le-am răspuns ridicând din umeri, arătându-le că n-am încă o părere, reținând doar avertismentele colegelor... vezi că nu iartă nimic!... Am înțeles că toate colegele mele o apreciau profesional, o respectau ca șefă și... cam atât! Micile lor bârfe, reîmprospătate pentru a-mi fi transferate, plecaseră, după

câte am înțeles, de la încercările de a o atrage în cercuri de prietenii profesionale ori casnice. Primiseră scuze de felul... mulțumesc pentru invitație, dar acum n-am timp, ori... mulțumesc, nu fac zacuscă și oricum... am alt program. Sigur că tăcerea și izolarea, alese ca însemne ale vieții ei, au creat tot felul de legende. Curiozitatea generează povești mai ales atunci când ieși din normal, iar micile ciudățenii ale fiecăruia sînt iertate cu condiția înscrierii în limitele marcate de familie, serviciu, prieteni... De la ele și fără să vreau am aflat că Șefa nu avea familie..., ori avea?... are sigur!..., păi de ce se duce cu genți?... a văzut-o un pacient în trenul de noapte!..., nu avea prieteni..., ce prieteni?... doar Camelia, dar nici ea nu ne zice nimic!..., îi place să stea așa, singură!..., da' cum poate?... că eu... și discuțiile-bârfă ale colegelor continuau în grupuri mici, asigurându-se de încredere reciprocă, reușind astfel să completeze portretul unei șefe a cărei biografie civilă se refuza colegelor mele. Cea care deschidea și conducea discuțiile pe această temă era Marieta, o femeie frumoasă, șatenă, cu păr natural și corp încă tânăr, deși trecuse bine de 30 de ani. Informațiile mereu proaspete despre tot ce se întâmpla în secție și, mai ales, legate de șefă, m-au făcut să suspectez un vechi conflict între ea și Nela. Poate Marieta își dorise să fie șefă, dar de ce nu reușise, doar lucrase cu dr. Stângă, șeful secției... și?... Mai tânără era Felicia, o bondoacă plăcută fizic, cu fața veselă, având mereu câte un banc pregătit și spus cu haz, spre buna dispoziție a noastră. Atunci frumoșii ei ochi verzi se luminau, dar repede lăsau loc nemulțumirii că, în ciuda regimului alimentar și a dietelor mereu schimbate, acul cântarului refuza să coboare... O ciocolată primită era oferită nouă, însoțită de un oftat... luați-o de aici! ... și mai repede, până nu mă răzgândesc!... Într-una din zile, Șefa m-a chemat la ea, să-mi spună că... ți-am schimbat saloanele... de mâine vei lucra cu doctorul Tinel Stângă... S-a întâmplat ceva?... sau credeți că nu?... au fost întrebări imediat trăite și puse Șefei care mi-a răspuns cu un... Nu..., dar așa e mai bine!..., continuând cu un... mda!... auzit printre hârtiile pe care le răsfoia, în timp ce privirea-i trecea cu mult peste mine... Am ieșit, acceptându-i decizia... în fond era Șefa mea și avea dreptul să..., dar de ce?... după câteva luni să..., să fi avut vreo reclamație?... dar de la cine?... de la doamna doctor Pătruleasa?... nu se poate, că am răspuns imediat și bine la tot ce mi-a cerut!..., de la pacienți, aparținători, infirmiere?... nici!..., pentru că nu se pune problema unor relații nepoliticoase... și atunci?... dacă răspunsul nu era la mine, trebuia să fie undeva pe secție și... și nu aveam altceva de făcut decât să aștept, lăsând timpul să lucreze. Lecția despre timp o primisem în primul an de muncă de la o pacientă, o bunicuță sfătoasă și mai atentă cu mine..., pentru că eram foarte tânără?... ori că se vedea la vârsta mea?... Fata mea, îmi spusese într-o după-amiază când îi schimbam perfuzia, niciodată în viață să nu lupti cu timpul..., adică să nu-l grăbești, dar nici să-i stai împotriva, că vei pierde!..., numai el câștigă!..., dar, dacă ești de partea lui, ți le aduce pe toate

la momentul potrivit ție, că are de unde..., el nu se grăbește la mers, dar nici nu stă locului! În Sala asistentelor, am găsit-o doar pe Marieta care mi s-a părut că știa deja de schimbul saloanelor și al medicului, căci ce altceva putea să însemne întrebarea... ei tu, ce noutăți mai ai?... Poate că din privirea mea a înțeles că am trecut repede prin aerul falsei colegialități în care-i pluteau cuvintele, iar ea a simțit că trebuie să puncteze aparenta politețe a întrebării, adăugând... te-ntrebam așa... Și tot privind-o, i-am răspuns... Șefa mi-a schimbat saloanele..., voi lucra cu dr. Stângă..., doar știi, nu?... Nu, de unde să știi?... și pe neîncrederea mea, evident citită pe fața-mi, a completat... vorbeam cu fetele și ziceam că ești singura care mai poate lucra cu el..., eu am plecat mai demult, de ieri n-a mai vrut nici Felicia... și Camelia?... am întreat-o, deși știam că lucrează de mult timp cu doctorița Păscuș... Neel!..., mi-a răspuns, adăugând în timp ce se-ndrepta spre ușă... și tu, ai grijă!..., s-ar putea să rezști mai mult, că deh... ești tânără, urâtă nu ești... și ochii ei m-au măsurat atent și cu invidie?... continuând... dar vezi că blondele... și a ieșit, lăsându-mă să pun pe tabla gândurilor cuvintele ei... grijă, tânără, blondă... Grijă la ce și de ce?... meserie știi și o practici cu plăcere, iar pacienții simt și mă apreciază..., tânără?... dar tinerețea nu e o vină și apoi nici ele nu sînt departe de ea..., blondă?... da, așa sînt, cu părul blond natural, cu ochii albaștri... da, blondele sînt mai repede văzute și mai știi că în volumul bancurilor despre prostie, blondele au rezervat un capitol special. Obișnuită fiind cu ele, nu m-a deranjat că Felicia livra pe bandă asemenea glume, specificând că... persoanele de față se exclud!..., adăugând ca un fel de scuză... nu te superi, nu-i așa?... păi dacă așa e bancul... și începea... blondele cu popa, blondele cu polițistul, cu șeful, pentru a se opri la blondele cu doctorul și parcă în ultimele zile se-nmulțiseră cele cu ginecologul și chirurgul... Am ieșit cu gândul s-o caut pe Felicia, dar, pe coridor, dr. Stângă discuta cu Camelia care m-a chemat, prezentându-mă... Liliana Popa, cu ea veți lucra și puteți avea încredere, a mai lucrat pe Chirurgie și... Dacă tu zici, așa să fie..., s-a auzit concluzia doctorului care, privindu-mă direct, mi-a spus... ne vedem la vizită, vezi că începem din 411... Bine, domnule doctor, merg să aduc fișele... Vizita a decurs normal și m-am bucurat că mi-am stăpânit ușoara emoție... lucrăm cu șeful secției care nu le mai dorea pe Marieta și Felicia, sau ele nu..., dar din ce cauză?... pentru că se întâmplase ceva și, poate, în fața bolnavilor?... În timpul vizitei, l-am observat mai atentă... înălțime medie, un fizic frumos și o voce caldă, avea o eleganță a mișcărilor și o vorbă potrivită fiecărui pacient, trecând cu ușurință de la gluma plasată lui moș Nicula... matale, moș Nicula, știi eu ce-ți trebă..., îți trebă o tinerică!..., una... așa, faină!..., să vezi cum te pune pe picioare, mintenaș!... la nota mai gravă a exprimării... doamnă, nu vă ascund că nu-mi plac unele analize, trebuie să le repetăm, apoi mai vedem, poate vă trimit la Timișoara sau la Cluj!... Am intrat în rutina serviciului și, trebuie să recunosc, cu mine se purta absolut normal..., nu m-a întreat nimic despre

statutul meu..., s-o fi mulțumit să constate că, neavând verighetă, nu eram căsătorită?... nu l-a interesat nici familia mea, nici unde și cu cine am mai lucrat, nici studiile mele..., nimic, nimic!... Discuțiile erau pur profesionale... îl pregătești pentru..., îi facem transferul la..., îi scoți ațele și... externarea!..., pe doamna, o văd mâine la ecograf..., da, Evelina..., aici, la sânul drept este o problemă..., la stîngul mai puțin... și palparea sânilor elevei de 18 ani este făcută profesionist, în timp ce-i explică... nodulul de la dreptul trebuie extirpat cât de repede, apoi mai vedem... și starea de oboseală, pierderea de greutate..., vezi, dacă ții la siluetă!... și observația ultimă, făcută pe un ton vesel, aducea puțină culoare în obraji cam palizi ai fetei..., iar eu îmi notam și executam cu plăcerea pe care ți-o dă alegerea unei profesii de suflet, pe lângă omul bolnav... Mărturisesc că, după un timp, am ajuns să mă întreb de partea cui e adevărul?... domnul doctor avea ceva de reproșat Marietei..., profesional, sau etic?... nu prea cred, că n-o ținea Șefa pe secție!..., da, dar de ce Marieta a refuzat să mai lucreze cu el?... să fi fost ceva între ei și, dintr-o cauză necunoscută mie, să?... dar Felicia?... necăsătorită, veselă?... aici ce-a mai fost?... și de ce a tăcut Șefa?... n-avea atâta autoritate?... Știi, trebuia să aștept, că timpul, da, timpul îmi va aduce răspunsul, dar s-a întâmplat ca, într-o zi, un pacient să-mi dea niște flori pe care, până la plecarea acasă, l-am dus în Sala asistentelor. Observația imediată a Marietei... hopa!..., a început asaltul?... a fost primită cu câteva zâmbete și priviri... unele interrogative, altele compătimitoare?... apoi a adăugat cu aerul unei atotștiutoare... flori, botez, confidențe și gata plasa!... N-am zis nimic, deși i-am tradus corect insinuarea, mulțumindu-mă să ridic din umeri a neștiință. Am lăsat-o să trăiască bucuria unei interpretări greșite, căci, iar mărturisesc sincer, am uneori plăcerea de a-i oferi celuilalt impresia că are dreptate, ori că nu înțeleg adevărul mesajului. Și întâmplarea aceasta, înscrisă și ea în economia timpului meu, a fost impulsul care a luminat nu doar întrebarea, ci și dorința de a afla... ce s-a întâmplat cu... sau între cele două colege și doctorul Stângă? M-am hotărât s-o întreb pe Camelia care, zâmbind, m-a trimis la... Marieta..., întreat-o pe ea!..., apoi întreat-o și pe Felicia..., deși eu nu m-aș amesteca în..., sînt probleme personale și, dacă n-am făcut-o când aveam vârsta ta, n-o s-o fac acum!... Îmi place de tine..., serioasă, știi meserie, îți place munca..., așa eram și noi când am venit în secție... și, după o pauză terminată într-un ușor oftat, a continuat..., ai grijă..., ești tânără și... s-a oprit pe intrarea Feliciei care s-a dus direct la cântarul cu cifre neutre și... mereu vinovat!..., nu vrea, dom'le!..., nu vrea să coboare, trebuie să mă duc la sală!... Și eu, trăindu-i nemulțumirea, mi-am urmat șirul gândurilor, urmând sfatul Cameliei și hotărându-mă să le întreb..., dar cum?... direct, dar atunci există riscul să mi se ofere și să accept o variantă a adevărului, sau... ca în medicină... și direct și indirect... Așadar, le voi întreba, dar mai întâi... indirect..., știind că e mai ușor să emiți judecăți despre altul, relevând fațete ale felului său de a fi și de a reacționa și voi începe cu... Felicia pe care am

rugat-o, cu o voce caldă și ușor interesată, să-mi spună cum merg treburile pe secție și mai ales cu dr. Stângă..., pentru că... vezi tu, Feli, eu sînt și mai tânără și mai nouă în secție și mereu mi se spune să am grijă..., acum mi s-a cerut să lucrez cu... și mă tem să nu pățesc ca Marieta sau... ca mine, a adăugat Felicia care m-a fixat cu ochii ei verzi și frumoși, încercând să citească pe fața mea dincolo de interesul afișat și sincer exprimat... O să-ți spun eu odată ce-a fost, când o să... și din mișcările mâinii plutind prin aerul sălii am înțeles că acum nu vrea să vorbească despre sine... Și Marieta?... Marieta?... de ce n-o întrebi pe ea?... și din nou și-a fixat privirea pe fața-mi... Pentru că mi-e jenă..., cum să mă duc așa, tam-nisam, s-o întreb... Păi și eu?... Tu ești mai deschisă și te simt mai apropiată, de aceea... Da, și apoi te duci și-i spui că știi de la mine... Felicia, ai să te convingi că nu sînt o bârfitoare, crede-mă pe cuvânt, deocamdată... Bine..., dar îți spun ce am auzit și eu..., urmând acea nelipsită recomandare, făcută parcă pentru a fi încălcată..., dar nu cumva să mă spui!... și s-a oprit, așteptând să-i confirm că sînt o confidentă serioasă, ceea ce am și făcut, trecându-mi degetele peste gură pentru a sugera o tăcere de mormânt... Cred că am convins-o, căci a continuat... Eh, domnul doctor s-a dat la Marieta, ea nu zice, dar asta e sigur, apoi..., ce-a fost între ei, precis, nu se știe..., a intervenit și doctorița Vergu, orelista, cu care..., cel puțin așa se vorbea prin spital..., urma să se căsătorească, au fost împreună în concediu..., un timp ea s-a mutat la el..., apoi s-a vorbit despre un scandal cu soțul Marietei..., că s-ar fi dus acasă la doctor..., nu e prea clar ce și cum..., dar și ăla un prost!..., păi, spune și tu... cum o putea controla?... ori nu știe că dacă femeia vrea să-l înșele, îl înșală cu el de mână..., eh și după toată tevatura, Marieta n-a mai lucrat cu dr. Stângă și, curios, s-au stricat ploile și cu doctorița Vergu..., de ce?... nu știu... și... Și cu tine?... am îndrăznit o întrebare directă, uitând de refuzul ei și mizând pe dispoziția de a povesti... Cu mine?... am spus la toate, că sînt sinceră!..., mie mi-a plăcut de el și ca bărbat, că arată bine, trebuie să recunoști!..., și ca medic..., e foarte bun!..., ce să mai vorbim!... și cred că nici eu nu-i eram indiferentă..., păi zicea... ia vino și pune lumina ta cea verde pe plaga asta, să se vindece mai repede..., sau... nu te uita la pacientul ăsta tânăr, că-l deochi și se vindecă de una și dă peste alta, că dragostea e boală fără bisturiu..., uneori, când ieșea din operații mai grele, mă chema... Felicia, hai spune-mi un banc... Păi..., te lauda și te aprecia nu?... Da..., cu o mână și mi lua cu două... Cum așa?... Uite-așa..., făcând aluzii la aspectul meu..., o doamnă s-a internat pentru liposucție și când a consultat-o s-a uitat mai mult la mine, întrebând-o dacă a mâncat multă ciocolată, cum știa că mănânc și eu..., apoi că vaca de pe tableta Milka e un semn pentru... și eu plîngeam și plîngeam..., până n-am mai suportat și... și tu să ai grijă!..., că..., dar s-a oprit pe intrarea Cameliei. Am ieșit, lăsându-mă să trăiesc bucuria confirmării unei bănuieli... deci, despre asta era vorba!... și apoi au năvălit întrebările care n-aveau timp să primească răspuns, lăsând loc altora... de unde interesul lor pentru mine?... de ce-mi spun toate să

am grijă?... de unde știu ce fel de om sînt?... li se pare că sînt lipsită de experiență erotică și se tem să nu sufăr ca viitoare victimă a domnului doctor?... atenția lor este doar binevoitoare, sau ascunde și invidie?... și iar trebuia să las timpul să-mi răspundă, nu înainte de a o întreba și pe Marieta... care m-a blocat, luându-mă direct... ce mai vrei să știi, că doar ți-a spus Felicia tot, nu?... Nu, nuu!..., am îngăimat, înghițind în sec, pentru a câștiga timp, în timp ce întrebările și uimirea mi se amestecau cu viteza unei furtuni de vară... de unde știe de?... la discuție am fost doar eu și..., Felicia să-i fi spus?... dar mie mi-a cerut să... Și ce vrei să știi?... a continuat cu același ton ușor iritat..., vrei să știi dacă dr. Tinel s-a dat la mine sau nu?... Eu..., nu..., să nu te superi..., despre Felicia, dacă..., voiam să știu de ce Felicia?... și m-am agățat de numele colegei, încercând o ieșire de sub tirul întrebărilor ei... Las-o în pace pe Felicia..., acum ascultă... poți crede ce vrei, dar de la mine nu vei auzi nici o confirmare, dar nici o negare a celor spuse prin secție despre așa-zisa relație a mea cu domnul doctor. Adevărul îl știm doar noi și șefa de care sînt sigură că nu-l va spune nimănui... Știi cum se zice... nu te pune cu gura lumii, că n-o poți umple și eu așa am ales să fac. Deci, cu mine, ne-am lămurit, așa-i? Și cum mișcările capului meu i-au arătat că am înțeles, a continuat... acum Felicia..., ea spune ceva cu Milka, vaca de pe ambalajul ciocolatei..., că ar fi jignit-o de față cu bolnavii..., dar dr. Stângă nu e omul să jignească, să vorbească urât..., să-l auzi pe dr. Mărincaș cât de porcos vorbește!... A făcut o mică pauză, căutând parcă prin memorie câteva exemple, dar a renunțat, continuând... Felicia..., Felicia a crezut că, dacă eu plec, dacă nu mai e nici doctorița Vergu, poate se bagă ea pe fir..., nu e măritată, proastă nu e și nici urâtă n-ar fi..., dac-ar mai slăbi..., dar doctorul... nimic!... și pentru că nu s-a dat la ea..., gata cererea de schimbare!... și noroc că ai apărut tu... Vezi, ce-ți spun acum, ar fi bine să rămână aici..., sau poți să vorbești..., că știi... gura lumii slobodă!... și a ieșit înainte să o asigur că nu... Ultimele cuvinte mi-au fost anulate de puținele concluzii privindu-le pe cele două, cu acuzele că doctorul s-a dat, ba nu s-a dat la ele... Și iar va trebui să las timpul să lucreze și el să-mi aducă... și mi-a adus o situație care mi-a stricat bunele relații cu colegele... Eram în Sala de tratamente împreună cu Felicia când a intrat doctorul Stângă și mi-a oferit un buchet de flori... ia-l tu, arată și mai frumos la tine-n cameră decât la mine-n cabinet... Imediat după plecarea sa, în ușă a apărut și Marieta care nu și-a abținut o observație evident acidulată... vai, domnul doctor, ne-a adus flori!..., dar nu obișnuia..., i se uscau în vasele de prin cabinet... I-a răspuns cu o voce răutăciosă Felicia... stai liniștită!..., le-a dat Lilianeii, că deh..., urmează... și un zâmbet acru și insinuant a fost dublat de mâinile care traduceau câteva mișcări ale unui act sexual..., deh, prospătură!..., tânără!... Și nu m-am mai stăpânit, cerându-le destul de tare... n-ați vrea să mă lăsați în pace?... și am ieșit, din ușă spunându-i Felicieii... iar tu să-ți controlezi gesturile, eventual păstrează-le obscenitatea pentru tine!... Spre saloane, am continuat să mă întreb... de când tinerețea este un defect?...,

iar lipsa de experiență a vieții... este doar o presupunere a lor, de unde știu ce, cum și cât am trăit eu până acum?... Efectul reacției mele s-a văzut destul de repede... comunicarea cu colegele, foarte bună până atunci, a intrat într-un con de umbră care s-a tot îngroșat până la a simți evitarea lor... nicio glumă, vorbă, idee, niciun gând, zâmbet, gest... în afara celor profesionale, când eram prezentă..., de îndată ce ieșeam, sala se anima dintr-odată... A început să-mi pară puțin rău..., însă am trecut repede peste acest sentiment, căci dincolo, în planul relației mele cu doctorul Tinel Stângă..., eh, acolo... îmi găsisem acel echilibru interior dat de mulțumirea că pentru ceea ce știu și fac mă apreciază nu doar bolnavii, ci și domnul doctor... și, în ce-l privește, recunosc, trăiam un sentiment de sinceră bucurie, văzând atenția cu care mă înconjura..., treptat am ajuns mâna lui dreaptă la vizită, la ecografie, la completarea fișelor ori la prescrierea tratamentelor..., până într-o zi când, într-un salon, trecând de la un bolnav la altul, s-a oprit în dreptul meu brusc, de parcă atunci și-ar fi amintit de ceva important, zicând... n-ar trebui să te cheme Liliana!..., dublarea asta de silabe... li-li, li-bi, bio-vio, nu-mi place!..., ia uită-te la mine!... și mâna lui mi-a prins ușor bărbia, iar genele mi s-au ridicat odată cu o bucurie înscrisă vizibil pe fața mea care s-a îmbujorat puțin..., am să-ți spun Iris, repetând ca pentru a încerca frumusețea numelui acordat mie, de față cu toți bolnavii salonului... Iris, Iris!..., de unde ai luat culoarea asta a ochilor?... și mâna mi-a lăsat bărbia, pentru ca, apoi, cu amândouă să-mi cuprindă umerii spunând... floare și culoare, asta ești!..., iar eu am realizat odată cu căldura care-mi învăluia trupul că era prima dată când mă atingea!... și atât de repede și pe neașteptate s-au petrecut toate, că n-am reacționat nici fizic, nici verbal... și pentru ce?... și cum?..., că mă atinsese, de față cu bolnavii și-mi spusese că am ochi frumoși?... asta o știam demult!..., dar mi-o spusese el!..., ori să mă fi retras, dându-i peste mână?... păi, ce eram o sălbatică?... și întrebările își găseau răspuns imediat și bine motivat. Într-o zi, după o operație lungă, mi-a cerut să-i fac o cafea pe care i-am dus-o în cabinet... L-am găsit cu capul în mâini și, întrebării mele dacă s-a întâmplat ceva, i-a răspuns cu o voce care nu mai era a lui, ci a unei tristeți profunde... azi nu s-a întâmplat nimic!..., apoi, după un oftat, a continuat..., au venit rezultatele Evelinei din 409..., confirmat cancerul prin biopsia nodulului și mai trist, generalizat..., uite CT-ul!... și de pe masă mi-a întins cele două buletine de analiză, spunând... bănuiam, deși mai speram să mă înșel... Nu se poate!..., nu e drept!..., la nici 18 ani să... atât am putut spune și m-am așezat pe un colț al canapelei, fără să dau atenție privirii sale care mă fixa, în timp ce sorbea din cafea. A urmat o lungă tăcere din care am ieșit cu o întrebare banală... vă place?... Da, mi-a răspuns..., amândouă!... Amândouă!?... și nedumeririi mele interrogative i-a răspuns sincer și rapid... cafeaua și tinerețea ta sănătoasă și proaspătă!... și, ciudat, am simțit cum privirea lui se face o căldură scurtă, dar intensă, care urcă de la săni pe fața mea înroșită... de emoție?... de plăcere?... nu știu exact, dar știu

că m-am ridicat să plec. Stai jos, te rog!... și a continuat pe un ton atât de obișnuit, încât m-am reșezat și încet-încet mi-am revenit, căci îl redescopeream pe doctorul cunoscut... atent și deloc vulgar cu mine și pe care acum îl ascultam povestind cum, rezident în anul II și foarte bucuros că profesorul Nena îl anunțase că va fi mâna doua la o operație, fusese sedus de o infirmieră care-i adusese mâncarea... Și eu iar m-am înroșit și iar m-am ridicat, odată cu întrebarea... și de ce-mi spuneți toate astea?... și l-am privit, mirându-mă că am îndrăznit să-i pun o asemenea întrebare... M-a privit atent și a continuat... Stai liniștită!..., atunci mi s-a întâmplat înainte de o operație pe care o așteptam cu atâtea emoții..., acum ți-am spus, amintindu-mi..., nu-nțelegi, nu-i așa?... ca să mă eliberez de tensiunea pe care o trăiesc..., fata aceea, Evelina..., frumoasă și premiantă..., nu va mai fi după cel mult șase luni-un an de suferință inutilă!... A urmat o lungă tăcere și liniștea cabinetului a fost marcată doar de ușoara atingere a ceștii de cafea de farfurioara ei... Mi-a mulțumit și am plecat, continuând o zi de muncă obișnuit de grea, din cauza specificului secției în care lama bisturii separă boala de viață sau de moarte... Mă refuzam oboselii acumulate peste zi, continuând obiceiul lecturii căpătat în liceu... și, întotdeauna, seara, acasă, mă relaxam cu câteva zeci de pagini de carte..., pentru asta, îmi procuram din timp ce voiam să citesc. La lumina caldă a veiozei, am început *Incursiuni în femininul interbelic*, o carte primită de la o pacientă... și, așa cum fac de obicei, am aruncat o privire asupra cuprinsului, reținând din mulțimea celor necunoscute mie doar două nume... *regina Maria* și *Martha Bibescu*, căci *Yvonne Blondel*, *Pia Alimăneșteanu*, *Arabella Yarka* ori *Jeni Acterian*, deocamdată nu-mi spuneau nimic... Mi-au reținut atenția trei-patru titluri... *femeile și războiul în România...*, *femei în fața oglinzii...*, *amururi princiare...* și... *jocurile seducției și ale puterii...*, hotărându-mă să încep lectura cu ultimul capitol, fiind mai interesată de prima parte a lui, căci *jocurile puterii...* în secția noastră ori în spital nu mă interesau deloc... N-aș putea spune nici de ce *jocurile seducției* m-au reținut, părându-mi-se mai potrivite Felciei, nu mie. M-am mirat sincer că femeile acestea avuseseră curajul să-și pună viața în pagină de carte, retrăind anumite scene și momente..., dar cât de sincere au fost vorbind despre familie, bucurii și necazuri?... dar despre iubirile lor..., povestind o întâmplare sau alta?... așa ca domnul doctor... și nu știu de ce mi-a venit în minte scena cu bucătăreasa aceea și m-am bucurat că avusese încredere în mine, făcându-mă martora unui moment intim pe care-l trăise și pe care eu îl recompuneam în liniștea camerei mele, la lumina caldă a veiozei..., poate prea caldă ori numai suficientă pentru a-mi închide ochii și a mi-l imagina... Rămas singur, să mai citească despre operație, tehnici, riscuri intra-și postoperatorii etc., până târziu, la masa de seară adusă în cabinet o infirmieră, doar că infirmiera era de fapt o bucătăreasă tânără și îndrăzneată, dacă nu chiar obraznică..., am vrut să-i atrag atenția, să știe că intră-ntr-un cabinet al doctorului, un viitor bun chirurg!..., nu e la oalele și cratițele

ei, dar vocea nu mă asculta... era obraznică, da!..., după cum a intrat în cabinet și i s-a adresat..., parcă semăna cu Firuța noastră, infirmiera secției, la fel de frumușică și de trupeșă, cu sâni mari..., că și asta își cam face de lucru pe lângă domnul doctor... și mâinile lui se desfac, pentru a se strânge puțin, doar cât să sugereze conturul sânilor... ai ei sau ai mei?... și o văd pe lucrătoarea aceea de la bucătărie..., o urmăresc efectiv cum îi aduce mâncarea și i-o aranjează pe birou... apoi se tot apleacă spre doctor, atingându-l și frecându-și, așa în treacăt, sâniile de el..., domnul doctor începe să mănânce, iar ea, în loc să plece, se uită așa, dintr-o parte, la tânăra pe care, sigur, îl place, iar zâmbetul ei îndrăzneț, lăsat în colțul gurii cu buze cărnoase și ușor întredeschise, pare să spună... nu mă vezi?... și acționează așa încât să se întâmple ce a premeditat, din moment ce, la un moment dat, îl întreabă... vă place?... iar doctorul, neatent la provocările infirmierei, crezând că se referă la mâncare, îi răspunde... da, îmi place!... și ea... pietroși, tineri și calzi, așteaptă doar o frământare de bărbat!... și, de aici nu mai știu precis... cuvintele ei sau ale mele se amestecau și se pierdeau în planuri când apropiate, când depărtate..., dar de ce nu aveam voce și nici puterea de a o îndepărta pe bucătăreasa care i se dădea, lăsând să-i cadă halatul și sutienul pentru a elibera doi sâni mari, cu mameloanele svâcnind a așteptare, ca și ai mei?... și mi i-am simțit cum tresar..., dar sâniile aceia îl priveau și-l îmbiau și l-am auzit spunând, chiar dacă vocea îi era gătită de dorința care-l amețise..., nu e cazul!..., nu!..., vrei să?... atât a apucat să zică..., dar faptul că s-a opus, m-a bucurat, așteptând s-o dea afară... și eu l-aș fi ajutat să treacă peste ispita sânilor tineri și calzi, dar cu miros de bucătărie..., doar că iluzia mea s-a topit odată cu... mirosul sânilor ei, ori ai mei?... pe care și eu l-am simțit, prea pătrunzător, adunând miresmele florilor de primăvară... și o ciudă imensă m-a cuprins nu pentru că nu m-am întrebat niciodată cum îmi miros sâniile, ci că mirosul acela... al ei și nu al meu!..., da, mirosul acela străin și dușman mie l-a îmbătat și a avut-o..., dar îi vedeam nu bucuria posesiei, ci o înfrâncare vecină cu ura față de sine, deoarece el, doctorul, se recunoștea pradă ușoară simțurilor și executa tot ce i se spunea, iar eu, în neputința mâinilor și a vocii care nu mă mai ascultau, vedeam cum sâniile ei se lăsau

frământați..., da, se lăsau moi sau se-ntăreau ca două pietroaie care luau forma dată de mâinile lui... și sâniile aceia tineri și frumoși săreau, dansau, se mișcau amețitor pentru mine... și era gata să-i spun... să vă placă și ai mei!..., sînt aici, la fel de tineri și calzi!... și... Și m-am trezit cu o respirație sacadată și cu mâna pe sâniile care deveniseră prea calzi și prea tari... Doamne!... și, scuturând din cap pentru a mă trezi, am spus, văzând cum ultimele momente ale visului se pierd în lumina veiozei... Doamne, Doamne!... ce-a fost asta?... Doamne, ce-i cu mine?... Apoi, în timp ce mergeam mai liniștită, spre baie, am repetat... Doamne, ce-i cu mine?... Apa rece a redus puțin din căldura, dar nu și din culoarea feței care continua să-și consume nuanțele de roșu. Am adormit greu, căci m-am lăsat în voia gândurilor... dacă visele traduc dorințe frumoase și abile mascate, atunci..., nu, nu se poate!..., nu m-am îndrăgostit!..., ar fi trebuit să simt, că doar nu mai sînt o adolescentă care se-ndrăgostește la primul bilețel sau, mai nou, la primul mesaj primit... și, dacă aș accepta ideea..., cum de..., cum a început?... ceva trebuie să fi fost la baza..., dar ce?... să fi fost admirația că este cel mai bun chirurg al spitalului?... să fi fost obișnuința de a lucra, fiindu-i asistentă și văzându-l zilnic?... ori bucuria de a mă ști apreciată?... sau descoperirea chirurgului-om care se frământă și suferă după ce-și recunoaște limitele, ca în cazul acelei tinere?... și apoi, față de mine s-a purtat..., n-am ce-i reproșa!..., că mi-a spus Iris?... dar chiar îmi place!..., Iris, Iris!..., sună frumos! și, repetându-l, am simțit în cei doi i un semn al înălțării, ca un fel de ieșire din anonimul Lilianelor... Noaptea, sau atât cât mai rămăsese din ea, pentru mine n-a fost un sfetnic bun, căci n-am reușit să fac ordine printre întrebări și gânduri... Noroc cu serviciul care m-a ajutat să trec la capitolul... voi vedea!... multe dintre întrebările rămase cu răspunsul amânat și fără să știu că mai aveam să adaug altele și altele... Intrând în cabinet să-mi semneze niște foi de observație, mi s-a părut?... nu!..., pentru că am simțit cum privirea lui, fixată pe sâniile mele, mă ardea cald și plăcut prin halat și sutien..., a fost o părere?... nu!..., a fost ceva..., poate primul semn al dorinței mele de a fi văzută și altfel? Nu știu... știu că doar timpul..., da, timpul, dar n-aș fi vrut să-mi aducă frumoasa povară a unui alt vis...

NICOLAE SÂRBU

N-A FOST DECÂT UN SIMPLU BLAT

Îi spuneam mereu Tudor. Deși, moldovean fiind, în acte îl chema Toader.

„Era pe vremea când ascultam lumina”, ca într-un minunat vers al poetului Octavian Doclin. Ne întâlneam destul de des la el în birou, în fumul lui de țigară și zbârnâit continuu de telefoane. Aveam intrare liberă. Nu-mi cerea niciodată secretara să fac antecameră. Deși n-avea el nicio treabă cu ascultatul luminii la modul poetic, ca mine. Ca primar al orașului, trebuia să dea ascultare și viață avalanșei de sarcini de partid, care în acele zile nu mai conteneau. Și care adesea se-ncălecau, se contraziceau, de nu mai știa de unde să le apuce. Pe care s-o aplice mai întâi, pe care s-o revoce. În acele zile năucitoare, când delegații din toată țara aveau ceva presant de rezolvat la Anina.

Continuam să-i spun Tudor și să mă mir de unde atâta energie și atâta voință la un om scund, slab, cu o față brăzdată de riduri, care trăda o suferință ascunsă. Schimbam două vorbe, mă-ntreba de cafea, eu alegând mereu ceaiul cald, doar urma să urc la Crivina, pe numele-i poetic Tâlva Zânei, unde mă aștepta o drăguță de Coșavă spulberând ninsoarea. N-avea timp de concediu și n-a văzut marea. Continuam să mă mir de risipa de energie, de eficiență și răbdare. Se simțea la el o doză de patos în plus și de mândrie când venea vorba de Orașul Nou.

Eu înțelegeam că nu-i o bagatelă să ridici din temelii un oraș nou în munte. El, apreciind că nu-i ușor să scrii o carte, mi-a fost alături și la sărbătorirea cu „Aurul din aripi”. Atunci când Ghineț, ajuns din sindicalist și corespondent la ziar un mare secretar de partid, care după 1989 a șters-o curajos din Anina, mi-a spus pe șleau că prea îl pupăm toți în fund pe directorul Văcaru. Mă miram în sinea mea, neînțelegând cum partidul poate fi pe alte baricade și nu alături de cei care înfăptuiesc cu adevărat marile proiecte. Toate astea până când, cu mare și nescuzabilă întârziere, că mă luasem cu viața și cu altele, aflui că primarul Toader Istrate a murit. Pur și simplu a murit. Mi se aducea asta la cunoștință ca un oarecare fapt divers, cu o abia ascunsă urmă de ironie. A murit după un meci de fotbal. Cei care îmi spuneau asta considerând că mai cu haz și mai

importantă era furăciunea. Blatul.

Ajuns aici cu povestea, e cazul să fac o pauză. Să trag o gură de aer nou în piept. Să mă scutur de amintirile cu anacronicul romantism revoluționar și să parez obiecțiile sigure ale câte unui critic post decembrie 1989. Pe scurt, întrebarea lui ar fi asta: ce-mi veni acuma cu moartea unui primar comunist? A murit, să-i fie de bine. Aparține unui trecut condamnat. Poți să-l critici, chiar să-l caricaturizezi, dar nu să faci din el un personaj tragic. Iar eu îmi amintesc cum până și un fost securist m-a făcut nostalgic ziarist comunist. Pe când eu, vreme de opt ani, nici n-am fost membru de partid. N-am de ce să mă disculp, câtă vreme îi știi pe unii foști informatori care au devenit peste noapte niște fanatici anticomuniști. Nu-mi reneg cartea, nici pe unul din personajele ei: primarul Toader Istrate. Care, cu toate tarele și iluziile lui de primar comunist, a murit după un simplu meci de fotbal. După un simplu blat.

Toată suflarea Aninei știa că era un meci hotărâtor, care trebuia neapărat câștigat. Chiar dacă era un fel de bătlie fratricidă, tot cu o echipă de-a ortacilor: Minerul Motru. Venise la meci cu iluzia lui și a multora că vor câștiga și vor promova în A. Îi dădea încredere și faptul că nu cu mult timp înainte îi bătuseră cu patru unu pe reșițeni, de față fiind atunci și un secretar județean cu cadrele, ce devenise celebru și prin cântatul lui la saxofon. N-avea de unde să știe că, de data asta, unii hotărâseră în taină să vândă și să piardă meciul. Să facă blat. Și au pierdut meciul.

O lovitură pe care Toader Istrate o primește din plin, prin surprindere. Simte cum se prăbușește o mare iluzie, pe care și-o făcuse pentru el și pentru oraș. Să aibă motiv de bucurie și oamenii care nu știu decât muncă și iar muncă. În fond, din contribuția lor era ținută echipa. Și brusc i se face pentru prima dată rău. A doua zi dimineața, în timp ce o conduce pe fata lui studentă spre autotobuzul de Timișoara, i se face rău de tot și se prăbușește. Se întâmplă asta pe străduța ce coboară de la blocuri, pe lângă primărie. Acolo unde și-a consumat alte iluzii, șubrezindu-și zdravăn și definitiv sănătatea. Nu mai e nimic de făcut. Lângă primărie, primarul orașului Anina cade din picioare și moare. Toader moare pentru o altă iluzie, decât cele din primărie.

Dar eu îl caut pe Tudor, omul și personajul pe care l-am cunoscut. Care n-a murit nici în cartea mea și mi se pare că nici în memoria tuturor aninenților. Văd în el trăsături de personaj tragic, care cred că ar mai avea câte ceva de spus. Și cea mai autorizată să mă ajute în demersul meu de a-l descoperi mai altfel, mai adevărat, ar fi chiar Tania, fiica lui. Nu mai contează azi amănunțele, dar ea ar putea să-mi spună dacă tocmai așa, cum le-am prezentat eu, s-au petrecut lucrurile. Cum își judeca el acasă, în familie, munca de la primărie. Cum vedea

din interior nebunia marilor proiecte, care storceau țara de bani și pe el de vlagă. Ce a gândit, ce a mai apucat să spună atunci tatăl ei, în fața marelui prag al morții.

Am ajuns, după multe tatonări și încercări de-a o găsi, la un bloc din Brainer. Da, aici ar trebui să fie domiciliul Taniei Istrate. Aici este de fapt adresa ei. Eu îi zic tot așa, deși cu siguranță poartă acum un alt nume. Norocos mă simt să-l întâlnesc și să stau de vorbă chiar cu soțul celei îndelung căutate: domnul Augustin Pușcaș, muncitor la Electroechipament. Nu, Tania nu-i acasă. Stă câte două-trei luni menajeră în Austria. Apoi o schimbă fata cea mare, absolventă de postliceală sanitară și vine pentru scurtă vreme acasă. Au și o fată mai mică. Absolventă a Facultății de construcții civile și industriale, Tania, fata primarului Istrate, a lucrat, înainte de-a ajunge menajeră în Austria, la Halânga și la IMESBA.

Mai multe, domnul Pușcaș nu poate să-mi spună. Sau nici nu vrea. Îl înțeleg. Sunt lucruri în care reporterul nici n-ar trebui să-și bage nasul. Cu un scriitor, altfel stă treaba. El poate umbla nestigherit prin viața și sufletul personajelor sale imaginare. Fără ca cineva cu adresă și nume exact să se simtă lezat și chiar să sufere. Ceea ce nu a fost nici în intenția rândurilor mele despre Tudor Istrate. Chiar dacă n-am încotro, asta-i situația și lumea știe, trebuie să scriu că Tania, fata primarului, nu mai are domiciliul în Anina. A divorțat și s-a stabilit în străinătate. Împreună cu fetele. În astfel de situații, familia tradițională a românului, cu care se tot laudă politicienii noștri azi, nu rezistă. Atâtea cazuri din Anina stau dovadă.

Simplu să mori. Simplu să pleci. Primarul Istrate moare cu adevărat prima dată când niște șmecheri fac un blat la un meci de fotbal și el nu reușește să promoveze în divizia A echipa orașului. Ar fi vrut să promoveze întregul oraș în divizia super a marilor producători de elită din energie. Atunci nu avea să știe că nici această iluzie nu avea cum să reușească. Era o miză infinit mai mare. Oare făcuse cineva blat și cu divizia de elită a energiei române? Câtă vreme nici la blatul acela elementar cu Minerul Motru n-au fost găsiți și pedepsiți făptașii, ar fi naiv și retoric să ne mai întrebăm cine și cu ce preț a făcut noile blaturi. Pentru care Toader Istrate avea motive mult mai serioase să moară. Blatul cu închiderea minei, cu păraginirea Orașului Nou, din care a rămas doar o fantomă cu nume de batjocură, blatul cu urmașii în căutare de munci inferioare prin Austria sunt și ele mari dureri, pentru care personajul meu putea să moară de tot atâtea ori. Iar eu aș fi scris atunci un articol senzațional despre morțile nenumărate ale lui Tudor Istrate. A făcut cineva blat cu viața și moartea lui, cu istoria Aninei?

Ca să vezi de unde am plecat și la ce am ajuns. Uitarăm puțin și de comunismul condamnat foarte. Care-a fost, până la urmă, un blat al unora, cu istoria altora. Când, de fapt, totul a pornit în povestea mea de la o vânzare de meci. De la un blat fotbalistic, în care mișună azi la noi atâtea experți. Stai liniștit, cititorule, n-a fost decât un simplu blat.

(Din volumul „La o vânzare de dinozauri”, în pregătire la editura TIM, din Reșița)

LA O VÂNARE DE DINOZAUORI

Cine dracu l-a pus să plece așa tam-nisam în această aventură, care multora le pare neroadă. Simțea că nu mai poate și se opri sleit într-un mic luminiș. Parcă pe undeva pe-aici a fost și în sâmbătă aceea la picnicul de neuitat cu familiile Iorga și Văcaru. I-au făcut surpriza să-l ia dimineața, fără să-l anunțe din timp, de la hotelul Steier și să-l aducă aici, la iarbă verde. După liniștea din jur, era greu să crezi că te afli nu departe de Crivina, unde cândva îl copleșise o forfotă, un tumult de început de lume. Un soare blând de toamnă, natura întreagă părea primitoare, care parcă pe ei îi aștepta. Bunătăți de-ale gurii aranjate de cele două doamne, pe fața de masă pusă direct pe pământ. Și destăinuirile aparent calme ale celor doi încercați ingineri. Iar de nostalgia și nemulțumirea care ieșeau din când în când la iveală, nu părea să fie de vină doar trecerea timpului. Altfel visaseră ei și alții asemenea lor aceste locuri.

Acum inginerul Iorga și-a găsit o liniște și mai mare, în lumea celor drepti. Iar doamna Iorga, rămasă singură, merge din când în când în Canada, la copii și nepoți. Ingerul Văcaru, legat pentru totdeauna de aerul tare al Aninei, că subsolul s-a închis ca un nerentabil magazin cu vechituri, mereu tână și neliniștit la cei 83 de ani, doar puțin adus de spate, parcă vorbește unor surzi când își recită versurile și, mai ales, când vine cu avalanșa de cifre despre enormele rezerve nevalorificate ale unor locuri care atât de multe promiteau cândva. Că l-a și întrebat editorul Gheorghe Jurma, pe când încă scria la această carte, ce fel de personaj, pozitiv sau negativ, îl va face pe inginerul Ion Văcaru. Iar el și acum ezită să dea un răspuns.

Și chiar avea motive să se enerveze că, în loc să-și vadă de drumul și de treaba pentru care-a plecat, revine mereu la vechile lui personaje, cu viața și obsesiile lor. În loc să aibă grijă să nu calce în spinii ce-i apar în cale, se tot învârte, ca într-un cerc vicios, în jurul spinoasei probleme a scrisului. De parcă scrisul ar fi totuna cu o vânzare de dinozauri, la care s-a pornit cu mult avânt, după ce-a aflat întâmplător că la Paris s-a vândut cu două milioane de euro scheletul unui dinozaur carnivor. De ce să nu-și încerce și el șansa, pe aceste locuri, unde puhoi de lume și-a căutat prin ani norocul. Și uneori chiar l-a găsit.

Adevărul e că l-a stârnit un pic și întâlnirea cu Gheorghe Miclea. Un bătrân vânător, care avea 91 de ani când l-a cunoscut. Nu-i păsa de Mathyas Hammer, zicea că stă tot pe strada Muncii și l-a invitat la o țuică bună. Într-o cameră plină de trofee de vânătoare și de fotografii, s-a inițiat el un pic în acest domeniu, pe care-l vedea până atunci cam excentric, nițel exotic. Dar poveștile domnului Miclea făceau să-i pară mai puțin stranie și aiurea pasiunea unora de-a umbla zile întregi pe câmpuri și prin păduri, pentru a se întoarce seara cu un iepure în tolbă.

Veți spune și, n-are încotro, trebuie să vă dea dreptate că nu-i totdeauna așa. Mai sunt și căprioarele, mistreții, focurile de tabără de după, când la un sfârșit de friptură pe jeratic, îi ascuți pe soții Ilea cu „Pușca și cureaua lată/Ce flăcău eram odată”. Însă Gheorghe Miclea era dintre cei care, din 18 iunie 1940, din prima zi, pe care n-o poate uita, nu pentru profit umbla la vânătoare. El personal nici nu mânca carne de vânat și trăgea destul de rar cu pușca. Făcea mișcare în aer curat. Un fel de artă pentru artă.

Îl privește mai atent și își zice că așa se explică faptul că nu-și trădează vârsta înaintată. Cu mișcări sigure, lucid, coerent, îmi arată o fotografie cu o minune de cățea, sunt cuvintele lui, care a costat cât o vacă. Mergea la vânătoare cu tatăl lui Cristian Mosoroceanu și cu tatăl lui Mircea Ciobanu. Are și fotografii de la nunta lor. Zâmbește a râde în sinea lui. Diana, soția lui Mircea Ciobanu, ajuns între timp șef ale vânătorilor din județ, i-a fost colegă la biblioteca județeană. S-a stabilit de câțiva ani la Steierdorf, poate la chemarea locurilor unde a copilărit, ca fată a unuia din vechii primari ai orașului.

Un personaj îl cheamă pe altul. O întâmplare cere a fi continuată prin altă întâmplare. Păstrând numai aerul unor plăcute povești vânătoarești. Pentru că ele sunt foarte reale. Așa cum nu vă puteți îndoi de concretețea dinozaurului vândut la Paris cu două milioane de euro, să nu vă îndoiiți nici de ce se povestește mai departe. Că e întocmai ca dintr-o carte.

Era în timpul unei acțiuni culturale, în care și biblioteca din Anina urma să primească numele marelui prozator Virgil Birou. În mod firesc, i s-a rezervat un moment literar scriitorului Laurian Lodoabă, din Lugoj. Considerat un oaspete de onoare al Aninei, de unde a fugit peste graniță, cu mari riscuri, pe când era aici medic stomatolog. A scris despre aceste aventuri în cele trei volume publicate sub titlul „Peste trei granițe”.

Nu poate uita momentul în care a simțit cum deodată i se face rușine. În timp ce acesta își prezenta o carte de poezie, pe șoptite, unul din cei veniți de la biblioteca județeană, pe care încă o conducea, se lăuda cum l-au fugărit ei prin păduri pe stomatologul Laurian Lodoabă. Care pe atunci nu era scriitor. Era un posibil fugar care trebuia vânat. Cel în cauză fusese întradevăr șef mare la unitatea militară antrachetă Anina. Ajuns să lucreze în cultură, se lăuda că el hăituisese un om, un intelectual, prin păduri. Cum să se laude un activist din cultură, un subordonat de-al său, cu vânătoarea de oameni?

Nu toate poveștile vânătoarești sunt onorabile și se termină cu bine. Cum ar fi și vechea, enigmatică dispariție a unuia Dudău. Acesta a plecat după ciuperca și nu a mai fost găsit niciodată. Se spune prin folclorul locului că ar fi

fost împușcat din greșeală de niște braconieri din Valea Almăjului. Lui nu-i rămâne decât să speră că nu va împărtași o asemenea soartă. Că nu va fi confundat prin tușiș cu vreun iepure, cu vreun mistreț, în această vânătoare cu totul specială, în care nu are nici pușcă, nici experiență. Sau, cum se zice mai nou, expertiză.

Orice s-ar spune, au și poveștile adevărul lor. Iar adevărul adevărat al aventurii lui este că a pornit la drum pe urmele unui Simpozion internațional, organizat la Anina pe bază de urme de dinozauri pitici. Că la noi până și dinozaurii sunt pitici. La chemarea d-lui conferențiar Mihai Popa, de la Facultatea de Geologie și Geofizică din București, au poposit aici profesori din Japonia, China, Polonia, Maroc și, bineînțeles, România. Au venit să facă ce? Pur și simplu, să meargă pe importante urme ale unor dinozauri pitici. Așa cum a plecat el acuma. Fără să-și propună să scrie, ca doamna Alina Szatmary, să compileze ori să copieze, ca alții în ziua de azi, măcar vreo lucrare de doctorat.

Lată-l ajuns cu greu pe coclaurile dintre Celnic și Ponor, pe unde ziceau specialiștii că ar fi urmele care să constituie un adevărat patrimoniu paleontologic. S-ar putea face un muzeu cu mari și senzationale descoperiri, pe care ar veni să-l viziteze milioane de turiști străini. Care-ar putea aduce milioane de euro. Ar putea salva Anina de la prăbușire.

Așa cum, la zece august 2018, demonstrații din fața Muzeului de științe naturale Antipa, din București, și-au închipuit că pot salva pașnic țara de la prăbușire. Neimaginându-și că adevărații dinozauri nu erau cei din muzeu, ci aceia care-i atacau fără motiv cu bastoane și gaze lacrimogene. E delicată problema asta cu salvarea de la prăbușire. Și azi, ca în îndepărtatele ere, se pare că legea o fac tot dinozaurii.

Dar el nu vedea acum în jur decât niște semne că firma Salahor S.R.L. caută potențiale de calcar în zonă. Nici țipenie de urme de dinozauri, fie ei și pitici. Oricum, n-ar prea crede ca acestea să aibă același preț cu scheletul licitat la Paris. Astfel că firma lui de salahor al scrisului se va mai face încă o dată de rușine, întorcându-se cu tolba goală și de la această vânzare de dinozauri. Nici măcar cu un iepure. Ca odinioară veteranul vânător Gheorghe Miclea. Să fi devenit între timp chiar el iepurele adulmecând, într-o disperată goană, urma unei vechi și subit prețioase fantome?

Lasă-le naiba de milioane de euro. Rămâne ce-a fost mereu. Un păgubos braconier în lumea scrisului, care-i tot un fel de vânzare de dinozauri. Sau de vânt, cum cânta un american ce-avea să câștige Premiul Nobel. Măcar își imaginase în voie că, din când în când, vizitând prosperul muzeu al dinozaurilor pitici, mândru că el i-a pus piatra de temelie, ar fi putut cânta: „Pușca și cureaua lată/ Ce flăcău eram odată”. Da, ce mai reporter era odată... Sleit de căutare și de o nouă păguboasă vânzare, se așeză pe bolovanul ce-i ieșise-n cale, să se caute de un cui, care nu se știe cum i-a intrat în talpă.

(Din volumul cu același titlu, în pregătire la Editura TIM, din Reșița)

VERONICA BACIU

În mâna lui Dumnezeu

Noaptea arase peste încă o zi. Adormise cu greu după ce frământase în minte vinovăția unor decizii care însemnau o renunțare continuă la ea. Așa i se părea acum, că valul renunțărilor o anula de tot. Nu știa ce are de făcut pentru că nu mai avea decât o singură posibilitate: să nu mai facă nimic, să aștepte, să se bucure doar că trăiește și să se lase în mâna lui D-zeu. Ieri fusese o zi bună. Se trezise odihnită, fără gânduri negre, cu suficientă energie pentru treburile pe care și le programare. Astăzi avea o privire albă, rătăcită peste crengile golașe ale salcânilor pe care-i privea prin fereastra murdară. Își aminti că astăzi trebuia să meargă la Sanda, să stea cu copilul, și pentru alte treburi pe care i le găsea și care nu-i plăceau, dar trebuia să le facă. Asta e, trebuia să le facă, avea nevoie de banii ei. Se uită la ceasul deșteptător aflat pe noptiera improvizată de lângă pat. Mai avea cam o oră jumătate la dispoziție până când trebuia să plece. În cameră se făcuse frig și lumina năpădise cu o nouă undă de vinovăție peste ea. Se apropia primăvara și parcă-i era frică de explozia ei.

Trăise toată iarna ca într-o hibernare impusă, se obișnuise așa, se simțea protejată. Drumurile ei erau scurte și puține, cunoștea puțină lume și celor cu care interacționa nu le oferea posibilitatea să intre cu ea în prea multe amănunte. Se strecura prin lumea asta reînviată pentru ea, pe care nu și-o dorise și care n-o chemase din vreun trecut, trecutul ei. Sandei, prima și singura persoană de care se apropiase atât cât era necesar, nu-i spusese nimic de experiența ei cu "mititica". Pentru asta uneori simțea că merge ca pe sârmă, cu ochii pe jumătate închiși ca să nu vadă hăul de sub ea. Cum să-ți lași copilul de câțiva ani cu cineva condamnat cu executare pentru fapte atât de grave atunci când le auzi rostite. Trei ani și șase luni din viața unui om sunt trei ani și șase luni. Atunci înveți ce înseamnă o zi în plus sau în minus. Printre puținele lucruri pe care le înveți alături de alte odioase apucături pe care le capeți sau realizezi că ești în stare să le faci. Uneori e suficient să asisti la ele că devin ale tale, te acoperi de ele și nu te mai spală nimic.

Trebuia să-si impună să nu se mai gândească, pentru că altfel o apuca un soi de inerție, o indiferență placidă în care stătea cu orele, uita să se miște, să mănânce, să se spele. Se trezea din starea asta după ce 2-3 zile zăcea într-o nesimțire totală, somnul i se lipea de suflet de parca ar fi străbătut prin el o boală adâncă. Când ieșea la liman o cuprindea frica de zilele pe care avea să le trăiască de una singură. Ce avea să mănânce mâine, cum avea să se descurce într-o casă dărăpănată și fără nici o sursă de venit, fără asigurare

medicală și cu atâtea patalamale ale trecutului după ea. Încălzi puțină apă și se spală grăbită în ligheanul cu smalțul sărit în câteva locuri. Își făcu o cafea mare din cea cu care o aprovizionă Sanda din când în când. Așa reușea să-și adune gândurile, ar fi băut câteva tone de cafea, dacă n-ar fi trebuit s-o legumească și dacă n-ar fi simțit uneori arsura din capul pieptului. Trebuia să mai și mănânce. Se uită pe masa acoperită cu o mușama decolorată și nu văzu decât o pungă din care ieșeau niște firimituri de pâine și un ou fiert pe o farfurie. Îi rămăseseră de cu seara, întotdeauna își fierbea 2-3 ouă când avea, dar nu le mânca pe toate. N-ar fi vrut s-o apuce starea aia de leșin la Sanda și să fie nevoită să se uite după ceva de mâncare prin bucătăria lor. Iar fi fost rușine să întindă mâna după ceva, indiferent ce, dacă ea nu-i zicea.

Sanda o aștepta exasperată că întârzie la magazin și o să-și ia săpuneală de la bărbatu-so, un om cârcotaș, căruia îi tuna și-i fulgera tot timpul. La început avusese impresia că n-o suporta pe ea, că nu fusese de acord cu prezența ei în casa lor, dar mai apoi îi explicase Sanda cum stă treaba. Nu mai întrebă nimic, își puse geanta și haina într-un cuier și luă în primire copilul ascultând ultimele indicații și sarcini ce-i reveneau până când cei doi se întorceau seara târziu acasă: să pună în ordine hainele și jucăriile micuței, să-i dea să mănânce și s-o adoarmă, să scoată rufele din mașină și, treaba cea mai neplăcută pentru ea, să facă curățenie în baie.

Când rămase singură și se făcu în sfârșit liniște putu să-și încante în voie privirea cu fețișoara bucălată și rozalie a micuței ce-și întindea mânuțele spre ea, învățată s-o ia în brațe și s-o dezmierde în fel și chip. Nu avusese copii și nici nu avusese prilejul să se întrebe dacă-i plac sau nu, dar Ruxi i se lipise de suflet, era salvarea ei într-o oarecare măsură și, în plus, era un copil adorabil, nu-i puteai rezista.

La început au venit câteva picături de ploaie nevinovate. A grăbit pașii intrând în primul magazin din care știa că poate cumpăra pâine. Ținea plasa pe care i-o dăduse Sanda la plecare fără să știe ce-i în ea, dar avea senzația că nu mai rezistă de foame până acasă. Își luă o pâine din raftul special amenajat, două iaurturi din vitrina frigorifică și, mai destinsă decât altă dată când lua ca o somnambulă ceea ce putea lua, strict ceea ce-și permitea, își aruncă privirea la sectorul de carne și mezeluri. Sanda îi dăduse ceva bani, așa cum se înțeleșeseră, pentru ziua de azi și încă o zi din urmă. Nu se ducea regulat la Sanda, ci doar atunci când avea nevoie de ea. În frigiderul ei vedea tot felul de bunătăți, era singură cu un copil de trei ani, dar până acum reușise să nu se atingă de nimic, poate un pahar cu apă în timp ce-i pregătea mâncarea celei mici. În galantarul magazinului erau de toate. Nu mai mănucase carne de mult, dar poate că nu era tocmai cea mai bună alegere, trebuia să cîntărească bine. Luă trei pulpe de pui, plăți și se grăbi să iasă din magazin.

Afară era urgie, ploaia se transformase într-un fel de lapoviță, o ploaie cu gheață care se lipea de tot ce atingea, de haine, de parbrize, nu mai vorbesc de trotuare care

deveniseră periculos de alunecoase. Ieșise parcă într-o altă realitate în mai puțin de 20 de minute, să zicem, cât chibzuise ea ce să facă cu bruma de bani care trebuia să-i ajungă până la umătoarea ocazie care se va ivi, când se va ivi. Posibilitatea de a avea grijă de copilul Sandei atunci când avea ea nevoie și pe lângă asta, cât copilul dormea sau se juca liniștit în apropierea ei, de a se mai ocupa de baia sau bucătăria care trebuiau să fie în ordine, era singura care i se oferise și fusese o întâmplare fericită. Nu cunoștea pe nimeni. După aproape treizeci și cinci de ani, cu anii petrecuți la pușcărie, decând plecase, crezând că nu se mai poate întoarce înapoi, se afla în același loc de unde plecase, un ocol destul de mare și plin de neprevăzut raportat la viața unui om. Pe urmă mai era și felul ei de-a fi, de a trece neobservată, de-a-și purta trecutul într-o desagă închisă în care nu trebuie nimeni să-și bage nasul., o purtare mai degrabă neprietenoasă. Cu trecerea anilor și după toate cele petrecute devenise și mai închisă și mai puțin preocupată de ceea ce se petrecea în jurul ei, de parcă avea ceva nerumegat în sine și era ocupată încă cu asta.

Lapovița se transformă repede într-o ninsoare subțire, ce-ți biciuia fața din toate părțile, vântul o spulbera, forma vârtejuri ce amenințau în lumina lampadelor de pe strazile orașului. Se întunecase bine și asta accentua starea de nesiguranță și disconfort a Oliviei. O cuprinsese de-a dreptul frica și o stare de epuizare pusese stăpânire pe ea. Trebuia să înainteze chiar dacă vântul și picăturile de gheață îi tăiau fața, îi opreau respirația. De unde venise și urgia asta la sfârșit de februarie, când trăgea nădejde că a ieșit din iarna asta? Mai avea destul până acasă și se gândea nu numai să reziste până acasă, dar și la ce va găsi acasă, avea tot felul de presimțiri rele, mai că-i părea rău că plecase de acasă, deși era absurd. Pe măsură ce înainta resursele se împutinau, mâna îi înghețase strângând plasa cu cele câteva cumpărături și presimțirile rele se lăteau gândindu-se că acoperișul de pe magazia de lemne nu avea cum să reziste viforului pornit. Îi venea să plângă pentru că picioarele începuseră s-o doară de atâta încordare, dar și la gândul că o încearcă alte suferințe și neplăceri. Pe stradă nu era nimeni, doar mașinile care circulau cu precauție, și în lumina căroro ghiceai fețele celor care se aflau înăuntru și se fereau că sunt la adăpost. Îi treceau tot felul de gânduri, mai ales de ce trebuia să sufere mai mult decât alți oameni, de ce ceea ce pentru alții reprezentau lucruri firești, pe care le primeau de-a gata, fără efort, pentru ea însemnaseră ani de muncă, după care să ți se ia tot, să rămâi cu ce dă D-zeu să fie, adică viața și atât. Când intră pe șoseaua ce lega orașul de localitatea următoare și putea să numere casele până la a ei, vântul înnebunise complet, pentru că nu mai întâmpina opreliștea blocurilor și a clădirilor înalte și adunate una lângă alta.

Privind înainte încerca să se adune, fie ce-o fi numai să se oprească din mers, să aibă un acoperiș sub cap pentru că nu mai rezista. Se gândise de multe ori la perioada în care fusese închisă pentru așa-zisa delapidare la firma la care lucrase. Atunci

se simțise în aer, fără nimic, ruptă de propria istorie personală și de istoria exterioară. Lumea continua să existe, lua decizii în afara ei, un fel de moarte de care iei act în mod conștient, cu o detașare neputincioasă, dar acum era liberă, trebuia să-și asume această libertate în limitele dictate de D-zeu. Simțise de atâtea ori mâna lui, și atunci și acum. La pușcărie fusese în siguranță, instinctul de conservare se amesteca cu lașitatea și s-au amestecat atât de bine, că au devenit una. Lupta trebuia să înceapă acum, în primul rând cu sentimentul de insecuritate. Faptul că trăia, era liberă și singură, pe cont propriu, așa cum nu mai fusese niciodată în viața ei, dacă se gândea bine, îi oferea un sentiment acut de insecuritate.

Când mai erau două case până să ajungă văzu o gaură neagră în locul porții ce sta răstignită +de o parte, învinsă de vântul bezmetic. Încă nu era cel mai rău, se gândi, să nu fie altceva mai rău. Intră și văzu casa în depărtare ca o negură bântuită de cele mai rele vânturi. Înainta peste pojghița de zăpadă și se simțea ca un animal care trebuie să urle ca să se elibereze de atâtea nevoi și frici câte se strânseseră ghem în ea și câte aveau să mai încapă... Bâjbâi după cheie în buzunar cu mâna înghețată, răsuci și intră, dar constată că lumina nu se aprinde. Trase ușa cu ultimele puteri și rămase un timp în întunericul compact al casei. *Până unde Doamne, ce ai de gând cu mine?* fură primele ei gânduri. Ar fi vrut să plângă, dar încremeni în același loc simțind că amețește, i se face somn și nu mai e în stare decât să se lase în jos, cu mâinile strânse în jurul genunchilor pe care nu nimerea să-și sprijine fruntea.

Când lumina o lovi dintr-o dată, ca venită dintr-o altă lume, deschise ochii și dădu de bucătăria ei rece și sărăcăcioasă, cu lucrurile încremenite din ultimii ani de viață ai mamei ei. Când mama ei murise, fusese anunțată de o rudă că nu mai are mult de trăit, dar nu putuse să plece, era indispensabilă firmei, atâta lume depindea de ea, încât au trebuit să aștepte cu mortul în casă ca să vină și ea s-o petreacă în mare grabă pe ultimul drum. Se gândise atât de mult, cu rușine și neîmpăcare, în nopțile lungi de pușcărie, la toate acestea, încât nu trebuia să se mai întrebe pentru ce altceva i se întâmplă toate astea. Era noapte târziu și vântul parcă mai scăzuse în intensitate. Așa se explica și faptul că venise lumina și putea să se dezmeticească. Camera de dormit mai păstra puțină căldură sau era contrastul față de frigul de afară. Trebuia să mănânce, să mai prindă putere. Desfăcu pachetul de la Sanda și dintr-o folie de aluminiu apărură câteva șnițele rumene, dar reci, și o bucată bună de brânză. Nu-și permitea așa ceva, era un festin pentru ea. Înfulcă totul biciuită de foamea care o adusesse în pragul leșinului. Se gândi că poate să aducă, dacă găsește o lumanare, un braț de lemne să aprindă focul înainte de a se așeza în pat.

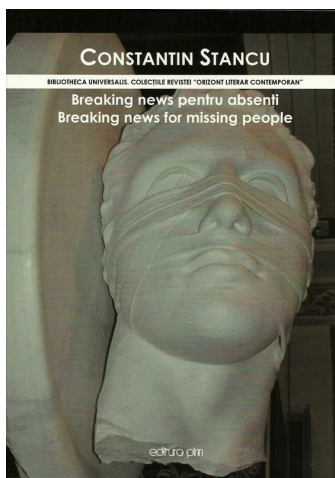
Când lemnele începură să trosnească în soba lipită pe alocuri cu pământ galben, mai avu puterea să-și facă un ceai de mușețel. Acum știa că peste câteva ore va întâmpina o nouă zi...

ADRIAN BOTEZ

Adrian Botez

CEA MAI PREZENTĂ ABSENȚĂ! – glose la volumul *BREAKING NEWS PENTRU ABSENȚI*, de CONSTANTIN STANCU¹

„*Breaking news*” înseamnă, pe românește, „*știri de ultimă oră*”.

Mai toți televizionistii, de azi, stau cu ochii, cât cepele, în fața televizorului (în definitiv, analfabeții contemporani nici n-au altă șansă, azi, decât televizorul...) - să vadă și audă ce catastrofe s-au mai întâmplat...și din care ei, televizionistii analfabeți, cu pricina - au scăpat...” **mulțam Ție, Doamne!**

„**Prințul continuă să privească orașul,/apoi oamenii dispar brusc din piață,/ cineva i-a șters cu un burete,/ca-ntr-O LECȚIE PENTRU ANALFABEȚII STRUCTURALI**” (cf. *Ultima cetate*, p. 39).

Dar...vor veni, teribil de curând, altele...alte catastrofe, apocaliptice (văzute de Marii Vizionari ai Lumii - și vestite de mult, dar crezute de mult prea puțini!), neînchipuit mai mari...dacă...dacă ne facem că nu înțelegem niciun mit, niciun semn dumnezeiesc...ci doar încercăm, la modul meschin, strict și scandalos-egoist, să ne protejăm **EXCLUSIV** pe noi înșine...adică, hoitul și pulbera !!!

...Prin volumul pe care-l am în față (*Breaking news pentru absenți*, Editura Pim, Iași, 2018 – **BILINGV!** – cu deosebit simț artistic, și fără prea multă „*trădare*” semantică, stihul românesc este transpus, chiar **obligat** să sune, la modul „*stancian*” - **ȘI în modulările limbii engleze...**), subtilul și autenticul Poet hațegan (dar și eminent prozator, critic literar de forță, harnic eseist și ziarist etc.), **CONSTANTIN STANCU**, a ajuns (dacă nu mă-nșeală memoria) la al optulea volum de Poezie.

Volumul de față (92 de pagini, cu stihuri „*molcomind*” dublu **LOGOS-ul**, în românește, ca și-n englezește) nu are cicluri, părți etc. – ci doar **câteva obsesii...**

Poate la fel, cel puțin la fel, precum poemele, încărcate de **mito-plasmă**, din volumul *Ethemenanki*...despre care muți afirmă că este piscul creației poetice „*stanciene*”. Nu suntem deloc de-acord : trebuie să vorbim despre „**un**

MASIV Constantin Stancu” – pentru că, în felul lui, fiecare volum „*stancian*” este un **PISC**...uluior ideatic și temerar străbătător de ceață diversionistă (acumulată și stimulată, „*de sus*”...!), într-o troglodită aculturalitate/aculturalizare daco-valahă, din contemporaneitatea isterizat-nevricoasă, anxioasă și cronic-maladivă !

I-am urmărit, lui **CONSTANTIN STANCU**, rafinarea continuă, cvasi-calofilică, a Poeziei, de-a lungul timpului. De la primul până la ultimul volum orfico-poetic, Poetul hațegan este **unic în expresie, în cizelarea uluitor-acribioasă a expresiei, unic în viziune**. Și, totuși...

Și, totuși, optimistul, mitologia și indiferentismul față de un social-politic vulgare-brutal-materialist capitalisto-mercantil - sunt înlocuite (parțial!), în acest volum, printr-o **revoltă socială sarcastică**, deși, oarecum, camuflată („*caută europoeme corecte estetic, politic, biopoeme crescute lent*”, „*pe angrosistul de vorbe, pe agentul de vânzări...*”, „*sfârșitul de unică folosință*”, „*s-au obișnuit cu moartea din tranzacțiile lor*”, „*memorie corectă politic*”, „*moartea e doar o afacere pentru bancheri, misogini și egoiști*”, „*se laudau cu...banca lor de spermă*”, „*un câine alb de apartament/care dă din coadă de fiecare dată când au loc alegeri europarlamentare*”, „*asfixiați de/ monoxidul de carbon și de corectitudinea politică din secolele trecute*” etc.) - și, lucru de subliniat : **prin problematizarea Morții...**

Este Moartea un fenomen banal?...este o realitate?...este o prejudecată fatală?...

Ce înseamnă „*a fi absent*”? Înseamnă, oare, „*a fi mort*”? Dar, oare, morții ar mai avea nevoie de... „*breaking news*”-ul terestru ?

„**[O nouă iertare] mă face mai tânăr cu o viață și vă pot explica/pe îndelete ce se întâmplă cu adevărat : / ce viață izbucnește în pomii care mor în picioare, / cu fruntea ei ating arcadele frigului, / ÎN RĂDĂCINI CU MINERALELE ABSENȚELOR NOASTRE**” – cf. *O nouă iertare*, p. 45.

Deci, la o primă analiză, „*absența*” există ca o nouă stare de ... „**agregare spirituală**” (inventată de **CONSTANTIN STANCU!**). „*Absența*” este **LA RĂDĂCINA “pomilor care mor în picioare**”. Este **ESENȚA DEMNITĂȚII**. Prin Tăcere Minerală, dar și prin **Densificarea Minerală a Spiritualității Pure**. „*Absența*” este „**lapis philosophorum**”/piatra filosofală, pentru toți cei ce **învață**, ori, deja, **ȘTIU** semnificația transfiguratoare (stimulatoare spre transcendență) a **SUFERINȚEI-“ARCADELE FRIGULUI”**. „*Absent*” aici – „**înscris**” dincolo, în lumea Duhului...

Toamna, deci (...**bătrânețea, îmbătrânirea umano-cosmică**...) este o **STARE INIȚIATICĂ**, întru divinitatea pură a **IERNII**...iar nu o „**decădere/degradare**” a timpului și a ființei.

Este, înseamnă, oare, **toamna**, așa ceva ? Cel puțin, **POATE FI / ÎNSEMNA**...pentru „**cei puțini și aleși**”!!!

...Faptul că nu ne-am înșelat, în descifrarea...” **cifrului**” semantic al lui **CONSTANTIN STANCU**, ni-l confirmă și

1-finalul poemului **Bătrânul îndrăgostit** (p. 47) : „**Vine o locomotivă veche, cu abur, trece prin mine,/ trage după ea nopțile ratate și/ ABSENȚELE DE ESENȚĂ TARE...**” – deci, „**absența-esență**” este redenumită **TOT** în **TĂRIA** spiritului „**mineralității mistice**”!

¹ -Constantin Stancu, *Breaking news pentru absenți*, Editura Pim, Iași, 2018.

2-„ (...) pentru unele dintre ele [narațiunile mele] / au murit cei mai buni poeți, cei mai buni soldați, / cei mai buni profesori, CEI MAI FRUMOȘI ABSENȚI...” – iată cum „absenții” sunt puși în rând cu “cei mai buni soldați” (adică, Eroii Neamului – MILITARI, dar și MARI RUGĂTORI ! - Luptători în Văzut și în Nevăzut!), cu “cei mai buni profesori” (Vizionarii Neamului și Apărătorii, Mediatorii, între Neam și Nevăzutul Sorții!)...da, “absenții” sunt...”frumoși”, sau, chiar, “CEI MAI FRUMOȘI”! Nu neapărat în sensul luciferic, cât în acela de Truditorii-Lucrătorii-Țesătorii (din rădăcini!) ai destinului unui Neam sau, chiar, a Umanității...!!!

...Și, deci, da, pentru a-și împlini această datorie, necesită să fie “informați” (întru “*Breaking news*”!) ... - ...dar, în niciun caz, de către reporterii și crainicii TV – ci, doar, de către Cavalerii-Poeți, Cavalerii Mistici ai CUVÂNTULUI !!!

...Drumul Vieții este unul inițiativ, precum al lui Făt-Frumos și al Ilenei Cosânzeana / Apollon-Artemis (deci, “un drum întru ABSENȚĂ în terestricitatea materială” și de “PREZENȚĂ întru eliberarea spirituală”) - prin care afirmă (“colectând” o celebră expresie a lui Geo Dumitrescu – aceea care dă și titlul unui volum al acestuia din urmă : *Libertatea de a trage cu pușca!*) - CONSTANTIN STANCU revelează mistica acestui Drum : „Pe drum NU NI SE TOCESC PICIOARELE, / PRIVIREA NU SE TOCEȘTE, PE DRUM AJUNGI SĂ VORBEȘTI LIMBA DUȘMANILOR TĂI ȘI EI SE MIRĂ și / își iau libertatea de a trage cu pușca / spre peronul gării din care trenurile au alunecat în tablourile lui Adrian Ghenie” – cf. Toate drumurile încep la Ierusalim, p. 79. Și Mesagerul o pornește „spre alte zări”, „în mintea lui îngheață mesajul / pe care-l poartă mai departe spre alt imperiu”... – cf. O nouă iertare, p. 45.

...Moartea nu are Drum. De ce ? - din două motive strașnice :
1-ciocnirea lui Thanatos de EROS, „zeu dinaintea de toți zeii” (Hesiod, *Theogonia*, p. 6), Cel dinaintea Începutului Lumii (și care se va înfățișa și la Judecata de după lume!), în fața căruia Moartea, de fiecare dată, cedează și...se transfigurează, absolut siderant, pentru neinițiați în Misterele eleusine: „Te iubesc la fel de la începutul lumii” – și : „Apoi moartea s-a relaxat, a scos picioarele pe fereastră/ și a zâmbit la noi...” – pentru că FEMEII i s-a încredințat, de către Dumnezeu-HRISTOS, misiunea SOTERIOLOGICO-DEMIURGICĂ (sau : RE-DEMIURGICĂ!)...misiunea de a „<<înmulți PÂINILE>>, CUVINTELE LUMI-CHIPURI-MITURI” („femeia cu o mie de trupuri, cu o mie de legende, / toate proaspete, aburind de cuvinte, / abia scoase din piatra zdrobită de piciorul grădinarului, în dimineața/ aceea în care am înțeles/ ce singurătate este nașterea ȘI CE ABSENȚĂ ESTE IUBIREA” – cf. Femeia cu o mie de trupuri, p. 15) - iar, în definitiv :

2-„MOARTEA E DOAR O AFACERE PENTRU BANCHERI, MISOGINI ȘI EGOIȘTI”, adică...”ANTIHRISTI”! Căci Iisus Hristos este IUBIRE-DE-FACERE („livrează lumea într-un univers paralel”) - cf. Moartea a scos picioarele pe fereastră. Și...”se pare că trecuse Iisus pe acolo / pentru că unii înviau în urma lui...”.

Și, iată cum o teorie străveche, negată, la un moment dat... - ...devine, acum, normalitate și „leac” împotriva „morții” (...devenită, din „realitatea cea mai înspăimântătoare” – o

simplă NOTIUNE...): Teoria „UNIVERSURILOR PARALELE”... INFINITE!!!

DEMIURGIA, dar, simultan (logic!), și VIAȚA – devin... infinite, întru Veșnica Re-Înviere.

Evident, în ipostaze schimbate, perpetuu dinamice...

...Forța CUVÂNTULUI este Forța Poetului. Știm că, fără Cuvânt, fără „ghiers” de „GHITARĂ-POEZIE” („un om cu o ghitara ține albul deasupra zăpezilor, pentru a nu se ridica la cer...” – cf. *Breaking news* pentru absenți, p. 11), ori fără de PIAN-POEZIE, nu se împlinește MINUNEA VIEȚII...și, dacă nu ni se revelează MINUNEA VIEȚII, dacă nici Cuvântul Orfic al GHITAREI nu „ține albul deasupra zăpezilor”, apoi încep să năvălească, din bezne, de sub Pământ, ÎMPOTRIVA Cerului, monștrii de carton (dar extrem de credibili!) ai Morții... : „Aștept să așezi sub gutui PIANUL și fulgi mari să atingă în cădere / clapele albe, clapele negre” (cf. Toamnă barbară, p. 51), sau : „Îmi faci în ciudă, ești mai tânără, iar ai făcut o minune, / și-mi vorbești de PIANELE uitate pe ierburi crude, / a venit toamna” (cf. Pianele și toamna, p. 29).

CUVÂNTUL, vorba lui Esop, „sparge cetăți”, dar „cuvântul lui Dismas îl re-îndumnezeiește, ÎN ULTIMA CLIPĂ, pe acest fost tâlhar și pocăit ucigaș”. Cartea lui CONSTANTIN STANCU începe, cum e și firesc, pentru un autentic Poet, cu EMINESCU ȘI FORȚA CUVÂNTULUI (.a sa și a urmașilor săi, întru ORFISM!) – atrăgând atenția că Poetul este urât de către cei...urâți, tocmai pentru funcția lui taumaturg-critică...care SCADE PROFITUL „bancherilor, misoginilor, egoiștilor”... - „cultivatorii” și propovăduitorii Morții...Calpe :

„(...) Atât vă mai zic: / Nu pe voi vă urăște lumea, nici pe Eminescu, / Sunteți cu toții mărci industriale precum numele sfinților / din zilele de pe urmă. / Lumea urăște pe FABRICANTUL DE CUVINTE, / PE ANGROSISTUL DE VORBE, pe agentul de vânzări, / pe VINDECĂTORUL care are o ambulanță, / plină cu acele cuvinte de lux, cu diacritice” – cf. Biopoeme crescute lent, p. 7.

Vindecă-te, daco-valahule, prin întoarcerea la Cerul Hristic...sau la Cerul Kogaionic...TOTUNA! RE-AMINTIȚI-VĂ... PE VOI ÎNȘIVĂ...VISELE VOASTRE MONTANO-PARADISIACE (...GOLGOTA-DE-DUPĂ-GOLGOTA...KOGAIONUL...) - pe care numai UITAREA VOASTRĂ DELĂSĂTOR-IRESPONSABILĂ le-a zdrențuit și prăbușit în derizoriu, banalitate și-n umilitor... urmând, firește, „plata și răsplata” - CATASTROFALUL „INTUIBIL”...după ce a fost chiar și „VIZIONAR” (deci, de gloate uitat și nerecunoscut...devenit, acum, o „mică surpriză sacră”...și nu prea plăcută): „Privesc munții, sunt aproape de mine, / nereal de aproape, MĂ SPERII ȘI ȚIP, vârful lor a fost KOGAIONON / și se zăresc toate aripile căzute cândva peste stâncile / călcate de copitele caprelor negre în zori / când oamenii au vise pe care / nu reușesc să și le reamintească”... – cf. Sărbătorile fixe, p. 25.

...Ce-aș putea eu a vă mai zicere, acum, întru încheiere ?

Doar atât : „IUBIȚI POETUL! - CĂCI, ÎNTRU HRISTOS, PE PĂMÂNT, DOAR EL, POETUL, A MAI RĂMAS CU FUNCȚIE MÂNTUITOR-LECUITOARE-ANAMNEZICĂ ! IAR PRE ACESTA DINTRE FIII LUI EMINESCU, PRE CONSTANTIN STANCU - MAI CU OSEBIRE!”

ADRIAN DINU RACHIERU

CECILIA MOLDOVAN SAU „DORUL DE CER”

Cercetând activa „infrastructură literară” a Bacăului, închisă, din păcate, „narcisist”, elogiind „talentele de proximitate” (ca în atâtea alte locuri, dealtminteri), Cristian Livescu invoca recent, drept nume-supriză, pe poeta Cecilia Moldovan (v. *Convorbiri literare*, nr. 12/2018), apreciindu-i luciditatea, împinsă în „năduf existențial” și tonul sever, criticând – din „piața viselor înghețate” – lumea de azi, răvășită de „frisoane letale”. Dar la peste zece ani de la debut (cu *Vârste / Ages*, în 2006), mai scriind / tipărind, între timp, proză, teatru și semnând traduceri, Cecilia Moldovan propune o nouă plachetă, a opta (după contabilitatea noastră). Realizând că nu poate îndrepta lumea, în *Simfonia mea albăstră* (editura Eikon, 2018), poeta se repliază, palpează tainele poeziei, nădăjduind în regenerare, vizând „azurul aprins”, aspirând la „cerneala zeilor”. E vorba, desigur, de un dublu registru, fie acuzator, sub „cenzura ochiului”, incriminând socialul coșmaresc, diform, agresiv, fie evadând, chemând „rasa melomană” (fie și în travesti) ori *poema fertilă*: „cine s-ar putea topi / în magma unui poem / sau cel puțin cenușa lui / să-i polenizeze condeiul / și peste un timp să se nască / juna Poemă / focoasă ori gânditoare”. Să reamintim că *Și cerul nu era așa aproape* (Editura Limes, 2015), beneficiind de o prefață doctă, cu iz didacticist, semnată de Paul Aretzu, dezvăluia – la o primă ochire – un șir de regrete poetice pentru *cerul '89*, atât de bogat, vai, în promisiuni. Previzibil, Paul Aretzu trage comentariul înspre transcendent, aflând și argumente îndestulătoare. Poeta, în prima secțiune a volumului (*Stele de import*), era, însă, virulentă, deplângând relele moravuri, deriva unei țări scoasă la mezat, desacralizarea / dezvrăjirea. Sub acel titlu („mordant”, zice prefațatorul), ea își afirmă răspicat atitudinea, neezitând a ne oferi – în poemele imanentului – chiar tușe apocaliptice, deschizând „porțile marilor extincții” (s.o.s., *mankind!*). În *pod cu strămoși*, acuzând reaua așezare, năvala puhoaielor barbare („ne-am născut / pe-un pod de lacrimi / la cruce de două lumi”), lansează un avertisment, țâșnit din magma disperării: „avea-vom atâta țară / cât merităm noi, / adormiții”. Pruncii „descalcă în pământ străin” iar noi, „luați cu jocul de-a cerul”, rățâcim. Fiindcă bravi „geneticieni luați la întrecere / cu El / cu creat cromozomul / propriei pierzării” (s.o.s., *mankind!*), așteptând, împăcați cu soarta, o demolare

„dusă la bun sfârșit”. Astfel de bufeuri pamfletare, inventariind greșelile veacurilor scurse, ecurile unor revoluții „schimonosite”, „râurile de sânge” (vărsat de un „neam de treabă”, neajudând „la țarina de peste gard”) nu află încă tonul potrivit: „vorbele mele sunt prea blânde, / răul făcut țării pe vecie rămâne”. Și atunci poeta, înfiorată de transcendent, sesizând că „nu mai recunoaștem

Răul după față”, se întreabă, chemând în ajutor pe *un Tată iertător*: „Pe sub ușa disperarea își vâra gheara, / ai noștri copii nu se mai uită-napoi, / în zarva de la hotare îi alăptăm pe-ai altora, / toți – până și Tu ți-ai luat mâna de pe noi –, / La cine să mergem, Doamne?” (v. *la cine să mergem, Doamne?*). Afânând „țărâna viselor”, ar vrea să întârzie momentul plecării, zăbovind în preajma poeziei, la „cules de cuvinte”, aromind veșnicia: „Le simți răsuflarea pâlând / sub coaja literei – slobozește-le în lume / poate fac lumină în jur / sau măcar o umbră discretă!” (v. *vine vremea să dai mai departe*). Și încă: „Este poate devreme pentru trupul meu / să sporească infinitul. / Simt că mai e loc în priviri – / până tragi colțul de preș încredințat, / mai sorb elixir de poem în liniștea nopții.” (v. *mai este loc în priviri*). O *simplă contabilitate* ne lămurește: „Atunci, privește în jur / câtă lubire așteaptă... / și izvorul din tine / se redeșteaptă, / și urci încă o treaptă... / până în clipa din urmă / când nimic / cu tine n-ai de luat / și pleci numai / cu atât cât ai dat”. Iar soluția ne este la îndemână: oamenii, „însetați”, sunt condamnați la dragoste, încercând să nu se piardă: „Chipul Tău / tremură în oglinda apei / din vasul samaritenei. / Numai atât / am voie să Te zăresc... / Semn că / (atâta!) lumină / este în fântână / câtă apă de dar / golesc din ciutură” (v. *mi-e sete de ceva*). Într-o altă poemă (splendidă!), invocând, retractil, „parfumul de cer” se va mărturisi lângă piatra altarului: „Tu nu ai gustat graba / - doar ții veșnicia în brațe, / lași confortul să mă răsfete, / când piatra picură lacrimă de piatră / înainte pe genunchi spre tălpile Tale / totuna cu pământul-Tată, / să-mi alăpteze nădejile, / să mă învețe smerenia țărâni... / Mi-e foame de ceva / care nu mă satură...” (v. *mi-e foame de ceva*). Chiar dacă poeta, dezvăluindu-și altruismul și micile vanități, nu este și „o așteptătoare de nădejde”, metamorfozând erosul („rugul iubirii”) în agapé, la un râvnit „hotar de lumină”. Încrâncenările s-au topit în orizontul cosmicității, precum în acest final jubilent, cinstind viața ca dar și iubirea din jur, în calmă așteptare, țintind dezmarginirea: „Doamne, iubitele, greu a fost să aleg, numai tu ai ferecat biserici în trup / sfînșindu-mă până la strigăt // și de atunci / noi doi păzim universul / (la umbra mâinii Sale)” (v. *variantea câștigătoare de „noi doi”*). Ar merita citată în întregime *Știma lacului*, invitând, dubitativ, la o aventură a cunoașterii, spărgând „pojghița realului”: «Abia atunci începe îndoiala de sine: „exist sau ăia de deasupra / m-au inventat / ca pe o minciună frumoasă?”».

Să mai notăm că în *Note de lectură*, apreciind rafinamentul Ceciliei Moldovan, Daniel Corbu strecoară o observație de reținut: avem de-a face cu o poetă

neoexpresionistă, explorând „filonul social”. Câtă vreme e o poetă de atitudine, cu *vers sonor* într-o lume „surdă” (cum a citit-o Mircea Petean), afirmația se susține. Cercetând peisajul liric (de la noi, firește), identificăm lesne o linie neoexpresionistă, în vogă, urmând exploziei șaizeciste, cu „metaforeala” de rigoare (apud Al. Cistelean) și realismul holografic al optzeciștilor. Dar „entuziasmul pro-expresionist”, presupunând trăiri intense, vibratile, violența expresiei, crudități verbale, un imaginar grotesc (oscilând compulsiv), viziuni apocaliptice, angoasa, ș.c.l., poate fi o permanență. Emanuela Ilie nota, cu îndreptățire, că întâlnim un expresionism istoric, „etern” (ca *forma mentis*, ca „soartă” a celor „aleși”), după cum, mimând deprimismul, circulă un expresionism „de față”, consemnativ, fără forță imaginativă. Până la urmă, „plasmozomi expresioniști”, vorba Emanuelei Ilie, găsim mai peste tot. Or, la Cecilia Moldovan, nu depresia imaginativă, deplângând precaritatea existenței, insignifianța, transcriind, reportericește, cotidianul, topit într-un blazat biografism anamnetic primează. Ficțiunea poetică, dincolo de prelucrările motivice, crește dintr-un fond melancolic. E drept, poeta poate fi și ludică (v. *casa cu stafii*) sau nostalgic-sarcastică, trezind amintiri din epoca auriferă („povestind”, de pildă, o „dezlegare la drum” cu o *Dacie*, ca „istoric blazon”, în vremurile bântuite de „stupida opreliște”).

Tezaurizându-și uimirile, căutându-se, descifrând „muzica tumultului”, poeta, „paznic la gânduri vechi”, schițează un *autoportret în sfumato*, invocând pierduta copilărie: „Vârsta mea vine în fugă / din trup de adolescentă / și inimă de copil, / n-o recunosc pe aceea care / se trezește în sângele meu” (v. *eu la mine nu mai ajung...*). Se va desprinde din „mrejele clipei” întrezărind Calea, va coborî – anamnetic – în „vremuri edenice”, găsind umbre cuibărite în casa de la Trebeș (care „a luat-o la vale”). Și: „Pânze de păianjen au sigilat / uși neîntrebate de anotimpuri” (v. *iedera șerpoaică*), constatând că atâtea iubiri „corodate”, „risipiri înghețate” și uitări cicatrizate, că vorbele reci ori cuvintele nespuse, înstrăinând-o de sine, diluează „dorul de cer”: „atunci mă apuc să deschid / fereastră după fereastră / dar la mine nu mai ajung”. În „scara acutelor zile”, răvășite de tropotul orașului, răvnește *acorduri line*. Dar în „târgul lui Bacovia, sluțit de market-uri / cu șleampete limuzine de pripas”, cu oameni deghizați și viață colcăitoare (zarvă, goană, tranșee), cu bucurii-surogat, ecranate etc., *marea armonie* s-a destrămat. Și atunci, refuzând *tihna celor de-a gata*, rămâne refugiul în copilăria „legată la ochi”, rememorând, compensativ, visele de fată, ascultând un „scâncet de greier” sub clopotul nopții. Altminteri, imaginarul spasmodic, „schimbând un iad cu altul”, i-ar vlăgui pixul, recunoaște.

Poeta știe prea bine că „nu în trup se moare întâi ci în suflet” (v. *nu numai sabia ucide*). Preferând „mersul pe cant” (cum își botezase un volum din 2012), respingând căile bătătorite, oferindu-și „ceașca de lumină” vs „de lacrimi”, poate cutează a afirma orgolios: „nu las timpul să mă găsească”.

Să nu ignorăm impulsul erotic; veșnicia – suntem preveniți – „există în doi” (v. *iarna stăm de vorbă*). Sau: „Ne-am pregătit / o mie de ani / unul pentru celălalt. // Cum vom desface / nodul / într-o singură clipă / ca să păstrăm completă / sfera / în care – unul dintre noi, / îmbrățișat cu umbra celuilalt – / se va rostogoli / prin anotimpuri?” (v. *predestin*). Dar deslușim o grijă specială pentru scriitură (împerecherea cuvintelor), tratată, firește, erotizant: „În cortul nopții / febra împerecherii le cuprinde, / în mrejele lunii se caută / unele pe altele / și promit să se așeze cuminți / la rostul lor / după ce-și vor fi măsurat puterea / cu zona crepusculară” (v. *faptele...*). Mai mult, un delicat avertisment elimină orice echivoc, glorificând retragerea în acel „început de lume / margine de vis”: „Nu-mi întrerupe ființa, dragule, / mi-e bine-n pustiul colii de scris” (v. *parcă lumea ar începe cu mine*). Încât putem conchide că acel volum al Ceciliei Moldovan, inegal, totuși, venind după *Cartea de identitate a privighetorii* (2013) și *Stele de import* (2014), și ele de binemeritat ecou, infirmă spusele acide ale poetei, potrivit cărora „în târgul bântuit / de stafia plumburie a lui Bacovia / poeții n-au suflu”. Chiar Cecilia Moldovan, alături de alți merituoși barzi ai urbei, anulează o asemenea grea sentință.

Privită în oglinda comentariilor, lirica Ceciliei Moldovan nu trăiește „sub clopot”, dar nici nu se pliază, cu docilitate, agendei generaționiste. Străină, așadar, de solidarizările flotante și flexările conjuncturale, ea încearcă să împace retorica cu viziunea (fără a reuși întotdeauna), înstrunând coarda gravitației, risipind – în urzeala textuală – energii pamfletare, într-un univers afectuos, cotropit de umbra melancoliei, ușor subminată de jocularitatea lirică, mărturisindu-și „dorul de cer”. Străbătându-i plachetele, gândite sub cupola melosului, „în infinita albăstrime”, ațâțând revolta romantică, interogativă, putem conchide, fără a propune sentințe definitive, că poeta este o conștiință morală (creștină) în alertă, crescând valoric de la un volum la altul. Iar titlul din urmă probează *maturizarea expresivă* a autoarei băcăuane, cum s-a remarcat deja. În fond, Petre Isachi are dreptate: poezia renaște metempsihotic sub bagheta Ceciliei Moldovan, „o romantică” (nevindecată, chiar dacă a depășit „vederea panoramică / a tinereții”), vizitând postmodernismul (totuși, repudiat!), dăruindu-ne – de la „fereastră unui vis” - „femeia de hârtie”, râvnind izvoarele divine ale poeziei.

ANA DOBRE

Simfonia naturii și a cuvintelor

Universul mărunț, *al boabei și al fărâmei*, pare inepuizabil în cărțile Olimpiei Sava, o Elena Farago a literaturii pentru copii. Pasiunea cu care investighează lumea pură a celor mici și cu care inventează universuri compensatorii, comprehensiunea cu care se apleacă asupra unor teme de interes pentru cei mici, urmărind, deopotrivă, latura estetică și etică, se armonizează în empatia maturului atât pentru lumea inocentă a copilăriei, cât și pentru coordonata formativă a tematicii abordate.

Această latură formativă, urmărită asiduu de autoare, își găsește împlinirea într-un imaginar predominant ludic, instrumentele de construcție părănd jucării cu care, în joacă, se poate construi o lume asemănătoare celei aieva, populată de valorile unui cod moral tradițional, pe care copilul îl primește odată cu înțelegerea necesității de a fi bun, cinstit, îngăduitor. Valorile cultivate – bunătate, milă, compasiune, respect, responsabilitate etc. urmăresc să atingă și să influențeze sufletul celor mici, dirijându-i astfel în mersul lor ascendent spre lumina cunoașterii.

Cărțile Olimpiei Sava¹, *Curcubeie de vânzare* (2009), *Numai faptele vorbesc* (2013), *Petale de suflet*, *Învârtind cuvintele*, *Simfonia naturii*, apărute în 2014, îi adună frumusețea și generozitatea sufletului, predispozițiile spre armonie și echilibru și le transpun într-o lume minunată în care accesul este posibil cu un suflet la fel de curat, cu înțelegere pentru microuniversul pe care preocupările noastre „mărețe” ar fi tentate să-l ignore.

În *Simfonia naturii*, versurile au o cantabilitate dată și de frumusețea temelor și de perspectiva ludică prin care Olimpia Sava urmărește să educe aplecarea spre frumos și să responsabilizeze copilul asupra datoriei de a ocroti lumea din jurul nostru. „Simfonia naturii” este urmărită la nivel cosmic prin motive romantice: luna, stelele, constelațiile, într-o viziune predominant pesonificatoare, și la nivel terestru prin motive și metafore adecvate precum rotația

anotimpurilor, copacii – ninși, desfrunziți sau plini de frunze și de rod, zăpada, promoroaca, ninsoarea alecsandriniană, omul de zăpadă, într-o viziune empatică, de apropiere de comprehensivă și responsabilă de toate obiectele lumii. O seninătate caldă, provenită din acceptarea lucrurilor firești, învăluie aceste poezii într-o atmosferă tonică, de echilibru și de armonie.

Multe sunt pasteluri impresioniste într-o viziune antropomorfică (*Pânza cerului s-a rupt*), care, fără a fi copleșitoare prin gravitate, impresionează prin puterea lirică de a sugera un dezastru de proporții cosmice: „Soarele, vulcan erupt,/ Pânza cerului a rupt/ Undeva la asfințit/ și pe boltă s-au ivit// Flăcări, magmă, și roind/ Și tot cerul înroșind”. Predispoziția pentru pictural apare și în *Stăpâna nopții*, *Lună plină*, *Buchet pe lună*, *Sublimă singurătate* care alcătuiesc un ciclu al lunii, în care se pot identifica două dimensiuni – una în notă ludică, alta, într-o notă gravă.

Perspectiva antropomorfizantă din *Luna îndrăgostită* trimite la legenda Lunii și a Soarelui, însă Olimpia Sava îi dă o notă sprintară pentru ca irizările tensiunii dramatice să dispară în lirismul cald, învăluitor: „O steluță călătoare/ Se îndreaptă către Soare,/ Să-l invite la serată/ Când e bolta înstelată// Ar dori ca el să vină/ Cu o trenă de lumină,/ S-o așeze la picioare/ Lunii. Doamna nopții are// Strălucirea-nlăcrimată/ Că-i de soare amoretată...”.

În *De-a v-ați ascunselea*, spectacolul cosmic este văzut în aceeași notă ludică, astrele având, asemenea copiilor, o insașiabilă predispoziție către joc și joacă. Această capacitate de a inventa în ludic este cu adevărat impresionantă: „Luna să se joace vrea./ Cum? De-a v-ați ascunselea!/ Multe stele-au refuzat./ Că... n-au vreme de jucat, // Dar o stea mai zvăpăiată/ S-a înscris la joc îndată,/ Iar un nor puțin bondoc/ A intrat și el în joc...” La fel stau lucrurile în *Unde-i luna?*, *Escapadă*, *Carul Mare-i supărat*, *Stele balerine*.

Intemperiiile nu provoacă spaime, ci devin un prilej minunat pentru a oferi copiilor un dar prețios – jocurile de iarnă ca în *Decor de iarnă*: „Iarna, îmblânzită parcă,/ Ne invită iar la joacă./ Chiar se pare că regretă/ Gerul și, cu o baghetă, // Face semn ca orice nor/ Să se scuture ușor,/ Astfel ca din cer să cadă/ Mici steluțe de zăpadă. // Atmosfera-i minunată,/ Ca un basm frumos arată./ Ies copiii, mulți, pe stradă,/ Să se joace cu zăpadă”.

Interogațiile mai grave din *Singurătatea omului de zăpadă* sunt întoarse în aceeași cheie ludic-ironică pentru a feri sufletul inocent al copilului de spaimele existențiale, dar nu și fără a-l responsabiliza asupra suferinței: „Stă în curte

părăsit/ Și se-ntreabă: ce-am greșit? (...)// Astă noapte n-am dormit,/ Ce mai fac, sunt fericit?..."

Primăvara se vestește printr-un emisar cunoscut – ghiocelul, „clopoțel pe cărare”, iar copiii o descoperă curioși: „Pe o creangă într-un pom/ S-a urcat un pui de om (...)// Îl întreabă mama mare:/ - Bogdănel, ce ai tu oare?/ - Urmăresc de se desfac/ Mugurașii din copac, // Florile să văd cum cresc...” (*Dor de primăvară*). Fenomenele asociate anotimpului apar toate, în intenția didactică, am spune, de a dezvălui celor mici tainele care alcătuiesc *simfonia naturii* în acest moment al rotației eterne.

Nu lipsește vara asociată pictural cu un „covor verde și multicolor”, cu „soarele de vară”, arzător, și cu sugestia beneficiilor ploii: „Soarele e arzător.../ Arde azi necruțător./ De nu plouă până mâine,/ Grâu nu vom avea, de pâine”.

Paparudele, Caloianul, rituri de invocare a ploii, obiceiuri tradiționale, apar ca motiv cu parfum rural, ploaia torențială, seceta alcătuiesc un tablou în note campestre, cu tonuri ușor idilice, necesare, însă, pentru a sugera frumusețea, muzica perpetuă a acestei *simfonii* a naturii.

Toamna este anunțată ca o victorie – *Vine toamna!*, dar și cu motivele bacoviene precum frigul, ploaia (*Ploaie mocănească*). Această notă e contracarată de imaginea senină, luminoasă a unei toamne tonice, romantice ca în *Romantism de toamnă* în care frunzele aurii așază un covor foșnitor: „Țes covoare ne-ncetat/ Frunzele, ce au picat/ În grădini și peste tot...”, iar roadele se oferă generos culegătorilor – *Fructe pe ram*.

Un motiv literar, precum *sperietoarea* conferă peisajului

autumnal o notă originală prin bonomie și jovialitate: „Dac-ați ști cât e de greu/ Să rămâi în ploii și soare,/ Câmpul să păzești mereu!/ Nici fărâma de mâncare,/ Niciodată, nu mi-au dat,/ N-am nimic de încălțat/ Și, vedeți, m-au îmbrăcat/ Doar în haine de-aruncat!” (*Sperietoarea*); altul, *greierele*, se înscrie în viziunea corectivă, marcând despărțirea de cea clasică à la Jean de la Fontaine: „Greierașul din poveste,/ Despre care am aflat/ Că e leneș, astăzi este/ Foarte, foarte mult schimbat.// Nu mai cântă ziua toată/ La vioară cu mult sânge,/ Are hrană adunată/ Pe alese, ca la târg.// Să mai spună furnicuța/ Vorbe grele, fel de fel,/ Și va regreta, drăguța,/ Căci bogat e-acum și el!”

Culorile cu care pictează Olimpia Sava sunt puține și clare ca-n picturile naive. Ele ajung în universul celor mici și îl fac inteligibil. La nivelul prozodiei, autoarea experimentează versificația clasică, evidențiindu-i avantajele în cantabilitate, muzicalitate, armonie. Când experimentează și alte ritmuri, moderne, efectele de cantabilitate au ceva din muzicalitatea naturală a lui George Topârceanu: „Pomii toți au înflorit./ Este primăvară!/ Vietățile-au ieșit/ Toate, pe afară (...)// Stau pe o terasă/ Vrăbiuțe zgribulite,/ Foarte-ngrijorate:/ - Rândunelele sosite/ Oare-s înghețate?...” (*Capriciu de primăvară*).

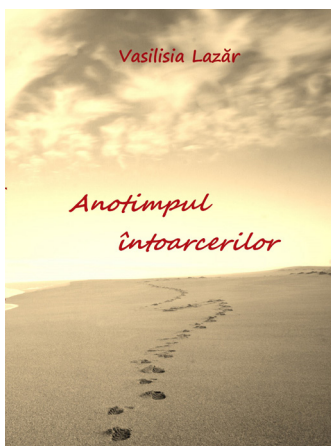
Mai mult decât oricine, Olimpia Sava își dezvăluie sufletul în aceste poeme pentru copii, un suflet scăldat în inocența eternă a vârstei de aur a copilăriei. Din acest substrat ancestral al ființei sale în care s-a retras, blagian, *ca un val*, sângele strămoșilor, Olimpia Sava scoate nestemate pentru a îmbogăți viața interioară a celor mici și acelor mari.

CAMELIA ARDELEAN

Vasilisia Lazăr – călătorind prin *Anotimpul întoarcerilor*

Unele versuri ți se lipesc de suflet, pur și simplu. Nu știi de ce, nu știi cum, simți doar că acestea au fost scrise parcă anume pentru tine, exact atunci când trebuia sau când aveai (cea mai mare) nevoie. Cel puțin așa mi s-a întâmplat, lecturând volumul *Anotimpul întoarcerilor* (Editura Armonii Culturale, Adjud, 2016), al Vasilisiei Lazăr, o poetă “născută în spațiul mioritic din Nordul Moldovei” și stabilită pe meleagurile Țării

Vrancei, unde “s-a plămădit *Miorița*”, după cum aveam să aflăm din prefața generoasă, semnată de profesorul Valeriu Anghel.

De fapt, poemele Vasilisiei și darul ei de a atinge, ca o briză răcoroasă de vară, inimile cititorilor, nu îmi erau total necunoscute. Drumurile noastre s-au întâlnit, în ciuda distanței (fizice) dintre noi, pe tărâmul virtual, acolo unde orice miracol este posibil, în toamna anului 2014, când am avut șansa și bucuria să descopăr cenaclul literar virtual Însemne Culturale, al cărui membru fondator era (și este), împreună cu soțul său, scriitorul Ion Lazăr da Coza. Pot spune, deci, că până să primesc acest volum în dar chiar de la autoare, am călătorit împreună, o bună perioadă de timp, în trăsura magică a poeziei, condusă de bidiviii năvălași ai cuvântului, pe care Lisia (așa cum obișnuiește să fie alintată) se pricepe foarte bine a-i struni. Din acest motiv, nici nu ai crede că este unul de debut, fiecare cuvânt fiind ales cu maturitate și așezat cu precizie exact acolo unde îi este locul, fără acea timiditate sau nesiguranță resimțită la un începător. Această “îndemănare”, numită simplu talent, a făcut ca volumul să obțină premiul I la *Festivalul Internațional Corona*, Ediția a II-a, Italia, secțiunea *Carte edită poezie*, în anul 2017.

Pentru a ne demonstra, cred, sinceritatea și noblețea intențiilor sale, poeta a selectat ca poem de întâmpinare a volumului un autoportret inedit, intitulat sugestiv *Eu*, unde fiecare “imagine” are o nuanță blândă, luminoasă, așa cum este, cu siguranță, și lumea sa interioară: “sunt cea mai fericită poveste/ din toate câte s-au scris”. În ciuda unei

declarații atât de surprinzătoare, autoarea nu se sfiește să recunoască faptul că întinericul dezamăgirilor nu a ocolit-o (“trupu-mi miroase.../ ...a pământ/ uneori scrijelit prea adânc/...// în sângele meu curge grija pruncilor nenăscuți”), iar lista mărturisirilor continuă în ritm alert: “...simt că port în mine veșnicia/...// păstrez în suflet talismanul versului meu”, dovada că scrisul, pentru ea, este o vocație, nicidecum o evadare de moment, făcând-o (și) ultimele versuri: “...se întâmplă adeseori/ să-mi fie de ajuns că te întâlnesc/ și că mă citești”. La urma urmei, ce poate fi mai de dorit pentru un scriitor, decât să fie apreciat de lectorii săi, iar rodul imaginației sale să ajungă la inimile lor?

Tot în “țiparul” autoportretului poate fi încadrată și următoarea poezie (*Doar o carte*), în care Vasilisia Lazăr împletește noi figuri de stil, pentru a se înfățișa cititorului așa cum dorește să fie descoperită, adică așa cum ea însăși se “vede”: “sunt o carte/ agățată pe catargul sufletului/ și cresc în fiecare zi/ cu o filă”. Calea spre inima sa ori modalitatea de a fi înțeleasă cel mai bine ne-o conferă tot ea: “trebuie doar/ să-mi răsfoiești cu blândețe neliniștile”. În povestea vieții poetei, totul pare să se deruleze în direcția potrivită (“slovele mele sunt limpezi”), chiar dacă nu a primit încă soluții la toate problemele existente (“doar semnele de întrebare/ își caută întotdeauna/ răspunsul”).

Asemenea poeziilor “născuți” și nu “făcuți” (după cum afirmă, la finalul cărții, chiar soțul autoarei), ce au scrisul încrustat în sânge, poeta este pătrunsă de nostalgia trecerii necruțătoare a timpului, care spulberă fără discernământ năzuințele oamenilor, călcând cu talpa prin/pe destin: “azi am mai îngropat o speranță,/ încă aud ecoul clopotelor/.../ e doar o vârstă/ când s-a mai sfârșit un vis” (*Quo vadis*).

Schimbând puțin registrul, temuta singurătate în doi nu-i este străină Lisiei, așa cum nu îi este străină nici tăcerea din cuvinte, atunci când acestea (te) ard (pe dinăuntru) ca o flacără: “tăcerea șuieră prelung/ ca într-un tren în care te legeni visând/...// nu trag perdele visului/ cobor pe țărâmul tău/ dar nu te strig/ știu că singurătatea nu e doar a mea” (*Așteptare*).

Fobia de singurătate a poetei se topește doar la apropierea persoanei iubite, singura în măsură să o vindece de toate angoasele și să-i redea nădejdea. Soluția salvării de frigul care o devorează este simplă: “e frig în mine, dar la noapte/ mă voi muta cu drag în tine”. Desigur că, înainte de importantul “eveniment”, sunt necesare unele “modificări”: “...cu degete de dor,/ prin inimă am să-ți deretic/ și la sfârșit am să-ți rodesc/ pământul sterp din carnea mea”, culminând cu o rugămintă ardentă: “să nu uiți poarta încuiată,/ iubitele, să pot intra” (*Mi-e frig, iubite...*).

Tot la capitolul “rugăminți” adresate sufletului-pereche se încadrează și poemul Îmbracă-mă cu tine, pătruns de un lirism cald, învălitor: “îmbracă-mă cu tine/ dragul meu/...// fă-mi gura cireasă de mai/ și verde cuvântul să nu-l mai presez în ierbare/...// ...spală-mi toate nopțile plânse vreodată/ desenează-mă linie în palmele tale...”.

Din cuprinsul volumului se desprind și alte versuri memorabile, având ca protagonistă iubirea (una mai mult

sau mai puțin fericită), în câteva dintre acestea natura înconjurătoare jucând un rol important: “amurgul topește în vase arămite/ pașii sleiți de povârnișul zilei/...// eu mă așez lângă pomul din fața casei/ și scrijelesc cu litere amare/ soarta mea și a ta” (**Asfințit**); “tăcerea propriilor pași mă lovește cu pietre/ în asfalt s-a gravat răsuflarea ta/...// soarele mă privește cu un ochi tulbure/...// încă o zi ne-a surprins pe străzi paralele, iubite...” (**Negăsire**) etc.

Sentimentele de afecțiune ale poetei pentru cel ales pulsează în versuri pline de sensibilitate, încercând să înlăture distanța (nu neapărat fizică) dintre ei, obstacol uneori dificil de trecut (“azi pleci.../ și uite cum pleci stând pe loc/...// ...te destrami în secunde”). “Leacul” împotriva înstrăinării din cuplu se află tot în scris: “liniștea poartă pe brațe clopote negre/ eu răsucesc vorbele tale pe deget/ apoi te scriu...” (**Pustiu de tine**), acesta fiind cea mai sigură evadare din cercul strâmt al cenușului cotidian, atunci când “miroase-amar a necuvinte” și “tu la un capăt, eu la celălalt/ înnodăm tăceri” (**Arzând pe rugul toamnei**).

“...Fără tine, slova mea pare un greiere rătăcit” (**Vara sufletului meu**); “slova ochilor tăi/ îmi scrie poemul unei iubiri ce nu doare/.../ iar timpul face piruete/ pe tinerețea noastră (**Orele noastre curg**), îi mărturisește ea partenerului, adunându-și “bucățile de suflet” cu “grijă mare,/ Pe foaia de hârtie”, ca pe un trofeu prețios, ce trebuie neapărat salvat, “Acum, când încă floarea de gând nu-i veștejită,/ Cât viața și iubirea în mine mai palpită” (**Flori de gând**).

Pendularea între plusurile și minusurile iubirii, generată (probabil) de un cutremur (interior) soldat cu sechele permanente, continuă să tulbure cugetul poetei: “Visez că mă atingi și mâinile-ți sunt calde,/ Dar iute pleacă visul și iarăși este frig./...// ...Pășesc furiș în suflet la tine și, îndată,/ Mă liniștesc la gândul că am ajuns acasă” (**Târziu**).

În **Iubire lacustră**, muzicalitatea versurilor se îmbină plăcut cu simțămintele calde ale unei inimi avide să-și găsească împlinirea prin iubire, oscilând, după cum spuneam, între certitudini și incertitudini, într-un “tango” neconținut cu destinul: “E-o vreme ce miroase a mine și a tine,/ Cu-aromă de gutuie și plânset de copac/...// Și toamne cad milenii, în transă, peste noi,/.../ Ne spală de iubire cu reci și triste ploii”.

Tot într-un cadru tomnatic se derulează scena încărcată de tandrețe a odiseei în doi: “Caut umărul tău,/ sprijin al atâtor urcușuri,/...// te simt cum ștergi cuvintele/ tăcerii din noi./ Cu degete de verde,/ răscolești ruginiul toamnei mele” (**Peisaj autumnal**). Toamna, anotimp al tranziției/schimbării, reprezintă (și) pentru autoare un moment de bilanț, în care ea își inventariază succesele și eșecurile, reușind să-și (re) descopere forța interioară, pentru a merge mai departe.

Într-o declarație lipsită de ipocrizie făcută soțului, Vasilisia îi/ne destăinuie într-un mod inedit metamorfoza pe care viața ei a cunoscut-o de când acesta i-a “poposit” în suflet: “primeam tristețile/ și moartea în doze mici/

înfrângerile îmi deveneau/... scadente/...// rătăceam prin febra risipirii”, culegând “resturile unei vieți serbede/ într-o dimineață ai făcut tu cafeaua/...// atunci clipa s-a spart/ secundele au scânteiat în ceas/.../ iar zilele/ au început să curgă/ altfel” (**Clipa**). Tot o mărturisire este și poezia **Dragoste târzie**, unde simțămintele ardente sunt dezvăluite cu (aceeași) sinceritate: “...tu, cel ce-mi modelai ploile cu zâmbetul/ și-mi colorai... în roșu așteptarea// de-atâta dor mi se topise sufletul/ de-aceea l-am turnat într-un tipar/.../ apoi l-am așezat în palmă, ție/ iubirea mea târzie”.

Poezia **Definiții** se remarcă prin ineditul tropilor ce-i descriu pe ambii “vâslași” la corabia căsniciei, rezultând o cascadă de imagini pline de farmec și gingășie: “eu sunt un țarm, tu ești o mare/ eu un răspuns, tu o-ntrebare/ tu ești sămânță, iar eu ogor.../...// tu ești un vis, eu o chemare,/ tu un izvor, eu însetare/...// tu ești un rug, eu o jertfire/ tu ești altar, eu răstignire”, finalul fiind însă unul în culori mohorâte, așa cum este, uneori, (și) viața: “eu un mormânt și tu o cruce”.

Schimbând din nou macazul, într-o poezie dedicată unei prietene, autoarea declară nonșalant: “îmi plac femeile/ cu cicatrici pe suflet”, motivul fiind unul nebănuț de simplu: pentru că ele au “o frumusețe ce stă la intersecția/ dintre ceea ce par a fi/ și ceea ce sunt cu adevărat”, dar și “pentru că știu să prețuiască/ clipa când lacrima tăcerii/ așteaptă mângâierea unui cuvânt/ sau atingerea altei inimi” (**Cicatrici**).

În versurile poeziei **Icoană**, închinată mamei, Vasilisia Lazăr ni se dezvăluie într-o ipostază elegiacă, dintre slove răzbătând iubirea filială pentru ființa care i-a dat viață și care își îndreaptă încet, dar sigur, pașii spre poarta unui tărâm de unde nu mai există întoarcere. Fiica asistă neputincioasă la finalul trist al acestei “călătorii”, văzând: “cât de adânc i-a săpat (mamei) bătrânețea în ziduri”. Ea conștientizează însă că mersul vieții este dinainte stabilit de Creator, nouă rămânându-ne doar să-i acceptăm curgerea pașilor: “am înțeles că seva ei în mine înflorește,/ că verdele ei m-a înmugurit atunci/ când m-a dăruit vieții,/ că prin moartea ei lentă respir, vorbesc, exist...”. Cu un singur lucru autoarea nu se poate împăca: “neputința/ de a păstra pe veci seninul în ochii dragi ai ei”.

În continuare, se creionează un alt chip drag, cu care poeta dorește să ne familiarizeze – cel al tatălui, plecat de mult pe cărarea dintre stele, ce își sapă tăcut vad în lunca amintirilor (“mi-amintesc primăvara aceea pierdută/ în care tata s-a hotărât deodată să moară”), mărturisindu-ne: “o stranie durere mă împietrește” (Închinare).

Ambilor părinți le sunt dedicate versuri tulburătoare, presărate cu vibrante “Ecouri dintr-un timp apus”, în poezia **Ruine**: “Mă văd copila de-altădată,/ Cu părul lung și ochi senini/...// Ograda-i toată desfătare/...// O, câtă viață am în urmă,/ Comori pierdute în psaltiri!.../...// Mereu o să vă port în suflet/ Bucăți din toți, bucăți de foc!/ Și-n noaptea gri și

nesfârșită/ Poate ne vom lipi la loc”.

Autoarea nu uită să menționeze o altă ființă dragă care i-a luminat copilăria: “ar vrea să mă cheme/.../ dar cuvintele se lovesc de pragul buzelor/.../ apoi bunica se face ulcior/ ori poveste/ eu mă întorc în rama veche/ pentru încă o veșnicie/ alături de alte poze îngălbenite” (*Regăsire*). Lumea (sa) magică, pierdută în negura trecutului, nu mai poate fi, din păcate, reînviată: “anii mei au rămas/ în pragul casei bătrânești/.../ buzunarul sufletului/ duce o grea povară/.../ fericirea mi-a rămas acasă/.../ străbunii mă cheamă/ din rame vechi”, poeta încercând o întoarcere (imposibilă) în timp, pentru a se elibera din cămașa incomodă (adeseori) a prezentului: “vreau pașaport spre înapoi/ să nu mai fiu umbră nicăieri” (*Vreau drumul înapoi*).

Universul liric al Vasilisiei Lazăr, bântuit de tristețe și amintiri, conferă poezicii sale o delicatețe aparte, pe care cititorul o resimte acut, trecând dincolo de zădărnici neîntrerupt. Ea privește gânditoare “pe sub cozorocul vieții”, de unde “tărâmul prunciei” o cheamă, tărâm în care se închide “ca într-o rană”, încercând să se mintă că totul e bine, dar “ecoul lacrimii/ căzute-n batistă” o (re)aduce la realitate: “minți/ minți/ minți” (*Ecou*).

Ca-ntr-o matrioșka vie (poezie dedicată unui prieten scriitor), autoarea își derulează în minte, cu regret, toate etapele transformării sale în femeia de astăzi, dorindu-și să se simtă, măcar pentru o clipă, fetița plină de candoare și lipsită de griji care era cândva: “Trec din păpușă-n păpușă și țopăi/ ...vreau să mă întorc,/.../ Doamne, aruncă-mă până la ultima păpușă din mine!/ strig...”.

“Sunt doar o pasăre înfrântă/ ce-și adoarme zborul/ lângă ziduri mereu crescânde” (*Stop-cadru*), mai spune ea, plângându-și cumnatul pierdut prematur, în timp ce “castanii saltă din umeri a neputință/.../ într-o lume amortită/ în care greierii nu mai cântă/ și unde sufletele/ au început să prindă rugină” (*Liniște albă*).

Toamna, unul din anotimpurile preferate de autoare pentru exteriorizarea abisului sufletesc, ce apare frecvent pe parcursul textului, se împletește cu toamna dinăuntru și creează adevărate bijuterii lirice: “Mai scrijelește toamna o poveste/ Pe trunchiuri răstignite de pădure,/ Pe zboruri întrerupte fără veste,/ Pe vise amputate de secure” (*Toamnă fără ciocârlii*).

În formă adresată este poezia *Scrisoare lui Paler*, dedicată maestrului Octavian Paler, pe care autoarea l-a apreciat în mod deosebit, poezie în care citează, pe alocuri, din cuvintele acestuia, schițându-i, totodată, un portret fidel al sufletului: “acum te-ai mutat într-o stea/ ai plecat să-L întâlnești pe Dumnezeu/.../ au rămas în urma ta mări și cuvinte,/ și îndoieli, și certitudini/.../ ai crezut că moartea e o izbăvire/.../ ...ne-ai învățat/.../ cum să plantăm trandafiri în suflet/.../ ...erai intrigat/.../ de noi, cei ce frigem mititei pe orice Golgotă/.../ ...omul are o singură patrie, restul

sunt țări”, încheind cu gândurile marelui dispărut, care se asortează foarte bine cu “decorul”: “tu stai pe un mal, noi pe altul.../ și între noi curge noaptea...”.

Unul din poemele meditative de mare forță expresivă este *Nu îngrășați pământul cu oameni!* Din țesătura versurilor transpare o deznădejde pe deplin justificată, desprinsă din scenariul uneori macabru al vieții, însă finalul, conținând (și) un îndemn, este unul (cuasi)optimist: “singuri și fără orizonturi/.../ vi s-au cocoșat spinările de-atâtea îngenuncheri// pacienți incurabili ai aceluiași sanatoriu/.../ arar vă mai permiteți o renovare/ când ferestrele din trup scârțâie prelung/.../ suflete amorțite și triste/.../ căutați în inimă dorința de-a trăi/ viața nu e doar zădărnice...”.

Din *L'art poétique*, poem ce merită citat în întregime, putem afla ce reprezintă poezia pentru Vasilisia Lazăr, cu predilecție cea proprie: “poemele mele-s cântec de ape,/ sunt doine de patimi,/ ori note de lacrimi// poezia mea e eșarfă/ fluturată în gară./ e-amară/ durere de ceară// poveste fără capăt, stihul meu,/ boabă din lacrima lui Dumnezeu// cântec din altă lume,/ ce dă cuvintelor nou nume// silabele, inimi ce bat,/ ori frunze foșnind în copac// cioplit în sare,/ când e citit,/ cuvântul meu tresare”.

Ultimul poem (*Noi*), aproape aforistic, ne arată cum poeta se așază “la masa cuvintelor”, pentru a “plămădi câte o pâine curată”, pe care “o stropește cu lacrimă cerească” și o “împărtășește” cu alți mânuitori de slove. Într-un scenariu tern, în care “unii murim aici/ alții ne naștem dincolo” și “greu recunoaștem/ morții de vii”, ne “dorim doar liniștea/ care înalță cuvinte”.

Până la “poemul tăcerii” de *dincolo*, însă, mai este destul. Cu siguranță că Vasilisia Lazăr mai are multe “pâini” de “frământat”. “Lanțul cuvintelor” sale “e filigranat în destin”, așa cum afirmă scriitoarea Gina Zaharia la finalul cărții. Din versurile sale pline de vitalitate și presărate cu esențe fine, răzbate mocnit dragostea de viață și de oameni. Chiar dacă titlul sugerează o viziune idealistă (asupra existenței), autoarea este capabilă să-și păstreze raționalitatea în doze optime, atunci când e nevoie.

Împletirea armonioasă a versului liber (lipsit de constrângeri prozodice) cu dulcele stil clasic, prezentă pe parcursul volumului, denotă faptul că ea stăpânește ambele forme de manifestare lirică. Faptul că este unul din puținele volume de debut pe care am simțit nevoia să-l recitesc, fără să am senzația de “preaplîn”, spune multe. Mesajul simplu, direct și profund, reverberează în cugetul cititorului, ca ecoul unui dangăt de clopot. Fie ca rafinatele “dantelării de suflet” (cum le numește scriitorul Ion Lazăr da Coza) ale Vasilisiei să împodobească, (și) de acum înainte, rafturile bibliotecilor multor români devoratori de lectură (bună)! Eu îi doresc succes deplin sub cerul poeziei și o muză generoasă, care să n-o ocolească niciodată!

CONSTANTIN BUTUNOI

Călătorie prin Banat

Nicio călătorie prin Banat nu poate ocoli Reșița, oraș cu o istorie care uimește, oraș plin de poeți și publiciști remarcabili, decanul de vârstă al publicisticii cărășene fiind Titus Crișciu, autor a 19 volume prin care, utilizând interviul, portretul, eseu și cronică, pune în fața noastră oameni și fapte, modele existențiale demne de urmat.

În atmosfera culturală a Reșiței, Crișciu a debutat ca Inspector la Comitetul pentru Cultură și Arte. Gazetar a devenit după anii '90 fiind redactor pentru Caraș-Severin la cotidianul „Renașterea Bănățeană”, cu susținute colaborări la multe publicații din țară.

Volumul „Întâlniri memorabile”, Ed. David Press Print, Timișoara, 2017, organizat pe următoarele secțiuni: „Interviuri”, „Portrete”, „Note de cititor”, „Consemnări diverse” și „Alții despre mine”, autorul ne face părtași, într-un fel, la o serie întâmplări petrecute în Banat, cu participarea unor personalități de primă mână, în calitatea lui de jurnalist.

Se spune că pentru un interviu, intervievatorul trebuie să cunoască absolut totul despre interviuat, doar astfel s-ar obține reușita. Ar mai fi și o altă cale, să nu cunoască nimic, mizând pe faptul că ignoranța sa va produce nervi și persoana vizată ne mai controlându-se poate să producă surprize.

Autorul nostru face parte din prima categorie, își alege cu grijă personalitățile cărora le solicită interviurile preferându-le pe cele cu o anumită notorietate.

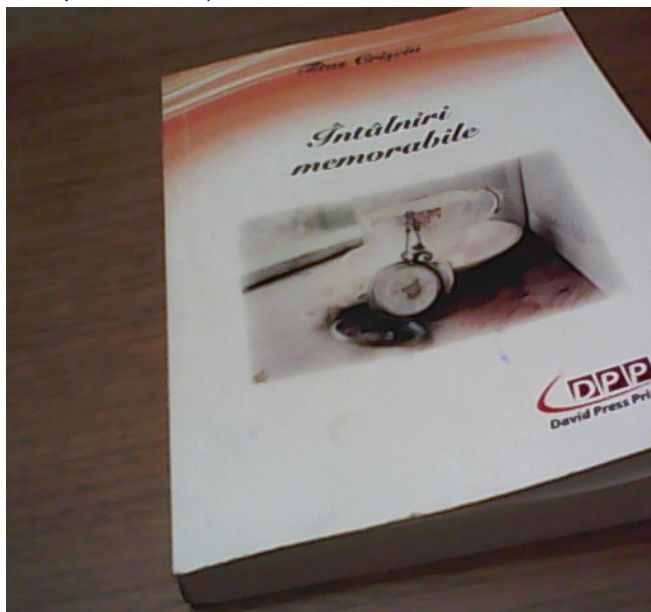
Secțiunea de interviuri începe cu cel al actriței Maia Morgenstern, din care aflăm date despre cariera ei fulminantă, începută la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț, despre întâlnirile importante din viața ei cu regizorii Lucian

Pintilie și Mel Gibson, despre rolurile din filmele, „Balanța” și „Patimile lui Hristos” care au făcut-o cunoscută în întreaga lume. Actrița este de părere că „orizontul cultural și inteligența sunt singurele care primează”, premiile sunt momente în care trăiești bucuria recunoașterii care te ajută să poți lua munca de la capăt cu forțe sporite.

Nu mulți jurnaliști se pot lăuda că l-au avut interlocutor pe poetul, prozatorul și dramaturgul Matei Vișniec, că l-au determinat, sau mai bine-zis, l-au atras în discuții îndelungate din care nu au lipsit confesiunile, dragostea pentru Rădăuți, orașul său natal, fiind mereu prezentă. Sunt devoalate momente biografice mai puțin cunoscute: „...profesorul meu de filozofie, Drobotă, pe care eu l-am admirat foarte mult, m-a marcat și datorită lui m-am dus la facultatea de filozofie” sau „Ca să nu spun ce lume, ce univers era cimitirul evreiesc, pe care l-am descoperit când fusese lăsat în paragină, ca multe cimitire evreiești din Bucovina. Iată cadrul în care m-am format și care în continuare îmi alimentează rădăcinile, dar

și fantezmele.” Confesiunile, devenite din ce în ce mai tulburătoare nu se opresc: „...când am ajuns în Franța mi-am dat seamă că eu rămân structural scriitor român format în Estul Europei” și „...scriind în franceză, redescopăr limba română”, sau „Am sentimentul că noi, românii, uneori nu ne dăm seama că avem undeva o comoară a noastră, care nu s-a epuizat și pe care încă nimeni nu ne-a distrus-o.”

Cu totul altfel decurg lucrurile în cazul scriitorului Ștefan Bănuțescu, care nu-i plăcea să vorbească despre sine, nu-i plăcea să acorde interviuri. Bănuțescu avea soacra în Bocșa și venea des, mai ales vara, cu familia, prilej folosit de Crișciu de a-l întâlni, întâlniri rememorate în această carte: „Mă ruga să ajung la Bocșa cel puțin cu o oră înainte de plecare trenului și la nelipsita cafea cu nechezol și o țigară, două, discutam diferite lucruri, de față fiind și doamna sa. La aceste întâlniri eu insistam să-mi răspundă la unele întrebări pentru viitoarele noastre interviuri. Greu am reușit și după mai mult timp să-i smulg un interviu”. Din care doar o jumătate o găsim aici și are în centru pe Mircea Eliade cu care a avut dese întâlniri în occident: „Întâlnirea noastră de la

Roma îl întrebam dacă îl mai interesează publicul român(...) Mi-a spus atunci că este foarte muncit de gândul legăturii cu cititorul român din țară...literatura și-o scria numai în limba română”. Din acest interviu aflăm că Bănulescu a adus în țară nuvela „La țigănici”, care a apărut în revista „Secolul XX”, cu sprijinul lui Dan Hăulică, cel care o conducea în acea vreme.

Întâlnim mai în toate interviurile întrebări care sunt adresate abrupt, unele chiar cu iz retoric: „Ce semnificație are pentru poet și pentru scriitorul de mai târziu orașul Curtici, locul de naștere pe care nu l-ai părăsit niciodată?” Și regretatul poet și critic literar, Gheorghe Mocuța, răspunde cu un poem premonitoriu din care citez: „*mama în chinurile facerii blestema cât o țineau plămâni/ își dorise o fată – să-l ia moartea de băiat/ (...)*doftoroaia m-a adus la viață m-a uns cu țărână/ m-a stropit cu apă rece scoasă atunci din fântână” Apoi cu nonșalanță afirmă, copilăria a lenevit-o „la umbra salcâmului”, copacul caracteristic câmpiei, și s-a format „la umbra cărților în floare”; cu ocazia celorlalte întrebări își exprimă opiniile fără rețineri: „Gheorghe Mocuța e un poet greu născut, nu făcut, care de la un volum la altul a încercat să-și găsească identitatea și stilul” și critic a ajuns „împins de colegii mei de cenaclu spre referate și recenzii”; după istoriile literare nou apărute „Gheorghe Mocuța nu există nici ca poet, nici ca și critic de întâmpinare. Mare pagubă!” Când este întreat, dacă cei care au o suferință fizică pot fi fericiți, înțelegând aluzia în legătură cu boala lui răspunde – „Sunt Bolnav. Dar mă tratez.” Din păcate boala nu l-a iertat și astăzi suntem în al doilea an al nonexistenței sale.

Interviul cu Nora Iuga este de departe cel mai amplu și mai spectaculos. Zeii tutelari sub care personalitatea sa a prins contur au fost: Tudor Vianu și Henri Wald, pe care i-a avut profesori. Inițial a vrut să se facă actriță, dar Radu Beligan a fost de altă părere, deși ea crede că poezie ei este apreciată și pentru felul cum știe să o prezinte pe scenă: „Probabil că lui Călinescu îi datorez faptul că în dicteul meu poetic, în poeziile mele, fac aceste salturi neașteptate. Amprenta mea personală, specifică în poeziile mele, este exact acest lucru, saltul neașteptat de la o idee la alta, de la o imagine la alta”.

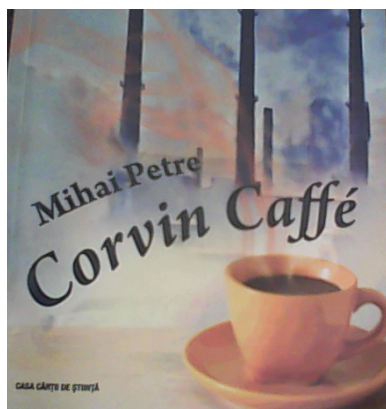
Poeta este de o sinceritate dezarmantă, „nu am trac niciodată” și îi plac scriitorii „care seamănă cu mine”; nu se dă la o parte când e vorba să ajute pe cei în nevoie, mai ales pe tinerii confrăți în ale scrisului; nu are rețineri în devoalarea intimităților, își adoră trupul și acum la 90 de ani și ne surprinde cu felul cum definește erotismul : „...este impulsul primar al omului către nașterea altei lumi, fie a unei lumi materiale, (...) fie a lumii imaginare pe care o face artistul”

Secțiunea „Interviuri”, după părerea mea, dă *greutate* volumului, dar nici celelalte capitole nu sunt de neglijat,

au meritul de a ne aduce în atenție personalități bănățene sau cele care au avut legătură cu lumea Banatului: „A vorbi despre personalitatea omului Dan Farcaș, presupune timp fie și numai pentru enumerarea pietrelor de hotar pe care le-a statornicit în domeniul său de activitate,(...) nemaivorbind de cele peste 25 de volume ale scriitorului”(secțiunea „Portrete”); „Omul cu largă deschidere spre cunoaștere nu numai a prezentului ci și a trecutului, Iosif Constantin Drăgan a lăsat în urmă-i o seamă de scrieri, ce fac cinste nu numai Lugojului ci de-a dreptul numelui de român”(secțiunea „Portrete”); „...numele Baba, cel cu obârșia din Caransebeș, nu este necunoscut, mai ales prin opera lui Corneliu, fiul lui Gheorghe Baba, trecând de mult peste hotarele noastre și căruia i-au fost dedicate numeroase albume și monografii, printre care ținem să cităm în primul rând cea a cărașanului Pavel Șușară”(secțiunea „Consemnări diverse”). Secțiune „Alții despre mine” nu cred că își are locul într-o asemenea carte, mi se pare o imprudență, ar fi fost mai bine să lipsească.

Cartea de față precum și celelalte în număr de 18 sunt dovezi ale devotamentului cu care Titus Crisciu și-a făcut meseria de gazetar, un perfecționist care s-a întrecut mereu pe sine. A cultivat portretul, fapt rar în jurnalistică, considerând că este de datoria lui să aducă în actualitate personalități care pot constitui modele și pe nedrept sunt pe cale de a fi date uitării.

Când amintirile vorbesc

Cu volumul „Corvin Caffé” se produce debutul editorial a lui Mihai Petre în proză, destul de întârziat, despre care știu că este hunedorean și s-a hotărât cu greu să-și pună poveștile într-o carte.

În linii mari, putem afirma că autorul a ales, drept modalitate de exprimare, proza scurtă, fiind așa cum consideră mulți, o formă mai rapidă, fără „înflorituri și decorații”, care s-ar potrivi cu viteza de derulare a evenimentelor din vremea noastră. Recurg la ea prozatori cu statut precum, Dan Lungu, Ioan Groșan, Mircea Pricăjan etc., ce să mai zic de valul de tineri promovată de revista „Iocan”

Condițiile la care trebuie să răspundă textul în principiu sunt: claritate, concizie și plin de semnificații, elemente ce se găsesc din plin în povestirile conținute de volum.

„Dacă mă gândesc bine, toată viața am fost grăbit”, povestirea cea mai amplă, cu un grad de complexitate ridicat, care s-ar părea că nu respectă normele poeziei scurte, începe cu descrieri biografice înșirând în linie etapele vieții: școala generală, liceul, facultatea și activitatea în producție până la pensie - „În liceu, făcând naveta, mă grăbeam să nu pierd autobuzul(...) În facultate, mă grăbeam să fiu, înaintea profesorului în sala de curs(...) În producție nu mai vorbesc” – ne-am aștepta la o desfășurare liniară de evenimente fără spectacol.

Totul devine interesant atunci când discuțiile purtate pe terasă, devenită „centru de operații”, numită de autor „Corvin Caffé”, adevărate radiografii ale societății noastre într-o continuă tranziție, care vor fi consemnate de un pensionar nelipsit din cafenea: „Am devenit fără - să vreau?!? – personajul-martor al multor discuții...(...)Prezența constantă de ore și zile m-a ajutat să descopăr în aparenta lor discontinuitate legături și sensuri nebănuite”.

Aflăm că mama trăitoare în oraș și bunica, femeie de la țară, nu erau de acord cu Liviuța, fiică și nepoată, cu alegerea lui Traian pentru căsătorie, ele îl aveau în vedere pe Mituț al Tomei: „ O hi, Trăian, asta-l tău injiner, da' tot barabă! Și nu trebă să ne-amestecăm niamu'!”

Terasa era frecventată de o pleiadă de indivizi de o mare varietate: ingineri, profesori, maiștri, muncitori, elevi etc., toți dispuși să-și dea cu părerea și chiar să emită soluții în legătură cu orice problemă. Amintirile erau puse să vorbească răspândind în jur o dulce melancolie, amestecată uneori cu amărăciune. Întruna din zile își făcu apariția un grup de liceeni, veseli și zgomotoși iar discuțiile purtate l-a contrariat pe cel de la masa, devenită între timp, a pensionarilor: „ ... după un fum i-a răspuns brunetei care o întrebase de unde vine... de la școală sau de acasă? Ei, na!..., poftim cultură!..., de la f...t ! Ce vă uitați așa la mine? Ați căzut din pom? E omu` sincer cu voi și!” Profesorul Presecan întrebat despre vulgaritatea generației tinere: „Domnule, părerea mea este că nu generația tânără este vulgară, ci toată societatea românească este în culpă majoră de vulgaritate, ca manifestare a crizei morale pe care o trăim cu toții. Tinerii sunt un segment al societății..., da?... și atunci ,normal, ei sunt expresia societății care nu oferă modele”

Tematică discuțiilor incluzând politica, economia, educația etc era de o mare diversitate, nu era ocolită situația orașului Hunedora în legătură cu prezentul și viitorul lui: „Adică de ce n-ar fi și Hunedoara noastră oraș turistic, dom`le?(...) Hunedoara poate trăi din Castelul care-i oferă noblețe”; inginerul Cristescu, un vehement susținător al salvării Combinatului Siderurgic, afirma că „...așa poluată cum era, în Hunedoara se putea trăi și încă...bine, dacă nu ...foarte bine!

Vedeți oameni căutând mâncare prin tomberoane?”; erau voci care susțineau că directorul Stamate concepușe „planul redresării Combinatului, prin re tehnologizare, incluzând sau plecând de la și de la invenția sa, cu turnarea șinei de cale ferată, pe care Hunedoara o putea face!”

Dumitru Dimoiu, zis Nenea, fost maistru oțelar, ocupă un loc central în galeria personajelor care își fac veacul la terasă. Se autodefinia drept oltean de Hunedoara și era neîntrecut în a spune glume și bancuri: „Avea darul povestirii și o întâmplare , relatată de el căpăta proporțiile unui dezastru, în timp ce una foarte gravă era minimalizată în câteva cuvinte”. Născut în Hunedoara, dar copilăria și vacanțele și le petrecuse în Oltenia, de la bunicii din Vâlcea deprinse graiul oltenesc. Când lipsea, periodic mergea să-și revadă locurile copilăriei, pe terasă se instala o atmosferă încordată în așteptarea lui Nenea, cu sacul încărcat de povești.

Când bunicul Gicu a decedat, „i s-a terminat așa pe mosor”, a lăsat un caiet cu întâmplări trăite de consăteni din care naratorul a extras povestirile: „Ancheta o...mastică”, „Căruța cu studenți”, „Televizor cu...lămpi”, Despre... Dumnezeu”, „Măgarul senatorului”, „Țața Veta”, „Draga nostru fiică”, „Blestemul”, „Cu vinul la Lupeni”, „112” și „Marketul lui Oncică”

Prozele, scrise cu umor și ironie fină , cu un limbaj neaș bine strunit de autor, se referă la lumea rurală oltenească .

Spre exemplificare am selectat două pasaje: „...când ajungem pă coastă dă la Boroșteni, opresc iapa și le zic ...ia, coborâți-vă, mânca-v-ar nenea, că am placa de presiune și discul de ambreiaj cam uzate și nu face față”...ce?...cum?... cum ați auzit!..., zic eu, mai tare să mă audă toți...e uzate și nu face față!..., motor dă un cal putere, de!...,ce vreți!...,să-i fi văzut ce fețe au făcut!..., păi nu le venea să creadă că eu știu chestii d-ale tehnice..., dă unde să știe ei că eu am făcut armata la tancuri”(„Căruța cu studenți”) și „ – Spune-mi, mă, și mie !..., de ce zici tu că nu e Dumnezeu?

-Păi, foarte simplu, pentru că nu există, îi răspunde Bobița, cu vocea lui găfâită și din cauza grăsimii care i se vede, mai ales peste pantalonii lăsați mult sub burtă.

-Nu e sau nu există?...că mi-a spus mie cineva că nu e totuna, decât la proști, că una e să fie și alta!...să existe”(„Despre...Dumnezeu”)

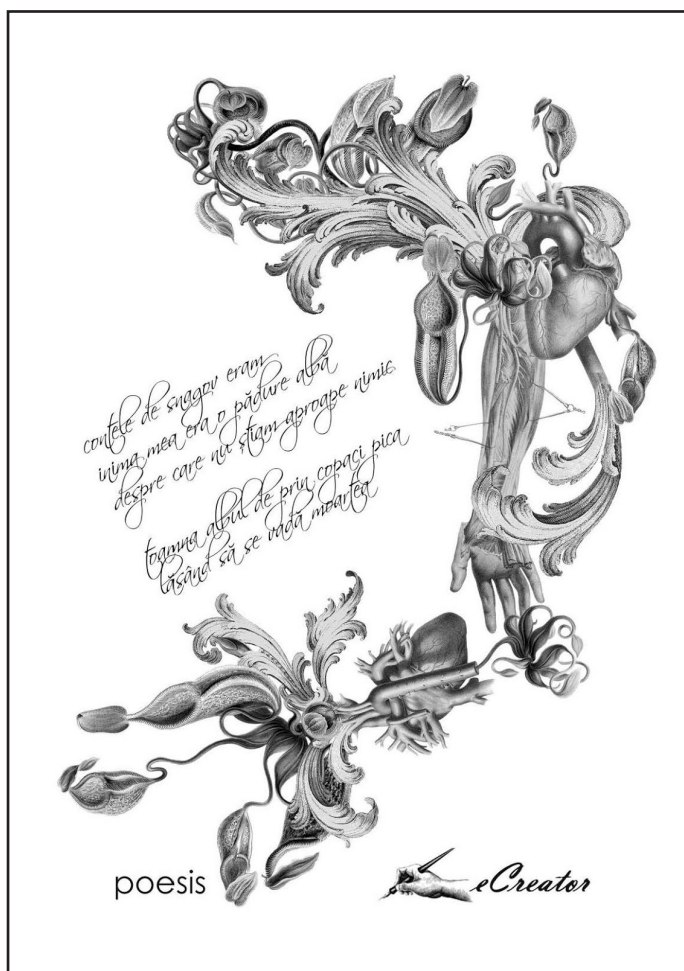
Divagațiile prelungite, împănate cu date statice ce par studii de specialitate precum și tonul didactic în argumentare, sunt de natură să afecteze plăcerea lecturii.

Prozele se termină cu așa-zisele notițe, nu sunt fanul lor, dar faptul că provoacă la meditație cititorul și că se face dovada unor cunoștințe de teorie și practică literară, nu poate fi decât salutar. Volumul cred că a avut succes la public, din moment ce a fost reeditat.

CONSTANTIN STANCU

Certitudini și incertitudini în lumea lui Daniel Marian

În prefața la cartea *Revelații, resuscitări, regrete**, apărută la Editura eCretor, 2018, Ioan Romeo Roșianu, editor, reține despre poezia lui Daniel Marian: „Nărăvit la cuvânt, Daniel Marian și-a adunat până acum numele pe câte-o duzină bună de cărți de poezie și critică, multe dintre ele sufocate din față, datorită tirajelor conspirative, a slabei circulații a cărților sau a aparițiilor dese, prin care poetul își neutraliza singur anteriorul demers literar.

Indiferent de situație, cărțile lui s-au bucurat de atenția criticii de specialitate, comentariile pertinente ale scriitorilor

importanți ai zilei apărând în mai toate revistele care contează, el însuși fiind un cronicar regăsibil în paginile multora dintre acestea” (*Daniel Marian, jocul de cuvinte și poezia plină de esențe*, p. 120).

Avem o prezentare pe scurt a poeziei acestui poet incomod, capabil să refacă părți din viață cu multă bucurie și durere, să le pună cap la cap și să facă posibilă nașterea poemului. El preia din memorie, din faptele de zi cu zi, din căderile sale elemente pe care le combină cu furie. Are capacitatea de a lega ideile, de a pune cap la cap evenimentele și a crea starea care pune poezia pe primul plan. Nu ține cont de regulile ortografice, cuvintele curg pe autostrada poemului, virgulele, punctele, literele mari se pierd în traficul intens al zicerilor. Este și un aspect jurnalistic în acest volum de versuri, faptele brute sunt încastrate în zidul poemului. Construcția are stil și arată bine văzută de pe trecerea de pietoni, locul unde poetul se simte bine între un an și altul.

Daniel Marian prinde esența peisajului în mișcare între sufletele atinse de rugina veacului și detaliile care fac existența dinamică: „vitregite de suflete cândva/ au clorofilă de amiază în ele/ șopârle adormite prin crăpături/ le țes ceasul și le dreg aducerile aminte/ cum ochiul rătăcitor fulgeră/ la o naștere o trecere și o moarte și mai stranie” (*șosele*, p. 8). Poetul este un trecător grăbit care vede în fugă detaliul. Acolo este viață și lumea se simte bine în pielea de asfalt.

Marile personaje ale istoriei sunt atinse de ochiul divin, ele se simt bine între suferință, țel și singurătate absolută. Noe caută liniștea posibilă, o ieșire din malaxorul istoriei, cel care face perspectiva clară este Dumnezeu: „măslinul a plecat/ în căutarea porumbelului/ orizontul s-a întins ca o praștie/ Dumnezeu însuși îngâdurat/ măsoară măslinul din ochi/ și orizontul îl strânge/ în cercuri” (*noe*, 19).

Modul în care poetul vede viața, arta, destinul său, lumea în care se mișcă printre vorbe tăioase, prin judecăți absurde este poemul *instabilitate*. Poemul acesta îl definește pe autorul în căutarea operei sale, el, omul care cerșește un poem în orice vreme, în orice împrejurare. O face inconștient, cutând certitudini: „desigur în stânga e noapte/ desigur față-n față cu stânga este dreapta/ acolo unde se termină noaptea începe/ lanul cu porumb sau cu păsări sau cu altceva/ formidabil de strâmt e aici/ pe muchia dintre stânga și dreapta/ cum dracu' încăpem aici/ pe muchia dintre stânga și dreapta/ din când în când mai scăpăm câte

un ochi/ câte o jumătate a gurii câte o ureche/ dar asta nu contează – aveți grijă să nu alunecați de pe muchia subțire/ dintre stânga și dreapta” (*instabilitate*, p. 26).

Daniel Marian are capacitatea de a prinde esențele. Uneori nu merge până la capătul descoperirilor sale lirice, nu are puterea de a marșa spre un viitor luminos cu decorații, dar pune mâna pe lucrul acela important. Acceptă miracolul simplul al trăirilor pe margine de epocă: „mă oprisem/ în timp ce mă nășteam/ să înțeleg (să înțeleg, p. 22).

Oboseala îl copleșește, existența este o aventură care naște timp în ruină și iluzii. Poetul se oglindește în univers ca în apa râului: „și-n general universul știa să fie/ mai tânăr decât noi” (*de iubire*, p. 25).

El acceptă bătaia pentru o viață altfel, cu narațiunile pregătite, cu telenovelele proaspete, cu povestea zilnică a fiecăruia: „o mie de nopți de veghe cu chipul tău/ somnul vietate pe întuneric/ umblă prin încăperi se înnoadă/ are conturul unei fântâni în care mă arunc (*anotimpul soldatului*, p. 67).

Cunoașterea este spectacolul suprem. El este dispus să accepte prețul. Lumea intră în mintea celui care se privește, a celui care privește la alții și îl copleșesc cu mișcarea de fiecare zi: „nu am înțeles/ nu am înțeles niciodată/ sentimentul neliniștii/ mâna mea dreaptă scriind/ ochiul meu cel mai drept/ copleșit odată cu lumea/ să-i explic nașterii mele/ ceea ce n-am știut când/ treceam prin ea/ chemat în arenă/ să trăiesc și să mor în/ același timp –/ nu am înțeles niciodată” (*nu am înțeles*, p. 64).

Resemnat, poetul acceptă clipa. Sunt gesturi simple, de cădere sau de urcare, sunt clipe anoste în care se joacă viitorul său, da el primește totul, până la sufocare: „îmi iau

țigările vodca pufoaica în dinți/ și mă gândesc la o problemă ciudată/ de existență a viitorului/ îmi iau – nu mai îmi iau nimic/ prin cascade de lacrimi câmpul aleargă spre ziuă/ și lumea curge liniștită prin mine (*pastel sentimental*, p. 75).

Chiar și nenorocul are un sens, timpul vindecă răni vechi, răni mai noi, poetul este adus la viață de un timp distilat, venit dintr-o sursă inepuizabilă, la îndemâna celui care dorește să meargă mai departe, având alături pe Dumnezeu: „vineri la ora 13 am încercat să-mi continui viața/ ah, Doamne cum mă picura timpul/ așteptam inima să strige că e împletit și din sângele meu/ prin nenumărate țevi picura timpul/ în lume dintr-o parte în alta” (încercări, p. 99).

Deși copleșit de tristeți și eșecuri, Daniel Marian găsește soluția să iasă la loc larg. Volumul de versuri probează faptul că există posibilitatea de a iubi, de a aștepta îngerul să apară, de a auzi muzica ploilor, de a privi la o frunză cu dinți, de a scrie pur și simplu. El se scrie pe sine, acceptă imperfecțiunile sale și moartea ca sacrificiu sub tăișul cuvintelor: „nu uita/ poetul moare în/ fiecare zi. el/ moare (*simplu*, p. 115). Este un joc asumat. Efectele sunt dureroase, dar poemul îi oferă o plută de salvare și o gură de oxigen necesară resuscitărilor de fiecare zi sau de noapte. Cu toate slăbiciunile sale, cu scăderile din poeme, Daniel Marian a realizat recuperarea existenței prin poemele scrise și publicate. Titlul cărții are simbolurile sale, el a recurs la comunicarea subliminală pentru a defini eșecurile și capacitatea de a depăși eșecurile. Este unul care a acceptat prețul cu viitorul în dinți...

MARIAN, DANIEL - *Revelații, resuscitări, regrete*, poezie, 125 de pagini, Baia Mare: Editura Ecreator, 2018.

DANIEL LUCA

Întâmplarea de a iubi

Luând „ad litteram” titlul volumul de versuri **Șampanie cu Veverițe** de Daniel Marian, ne așteptam să descoperim aici referiri concrete la mirobolantele sale veverițe... bipede, însă ele constituie de această dată numai un pretext, făcând parte din ludicul propriu autorului, care nu e de suprafață, ci de o

profunzime clocotitoare de viață.

Politica, demagogia, fanfaronada și chiar statul... paralel își fac loc în poezia lui Daniel Marian („când împodobești deopotrivă urcușurile coborâșurile / până și statul pe loc paralel cu orice încercare de gând”), dar au un rol secundar, un fel de ambient ostil pentru ceea ce se întâmplă propriu-zis în volum, cheia de descifrare aflându-se în ultimul poem, fără titlu („singurul lucru pe care / am fost în stare să / îl fac treaz: / să mă îmbăt”) pentru că da, suntem în fața unei beții de cuvinte și a unor atacuri prin învăluire spumoase dar și înfricoșătoare în același timp, însă care nu fac decât să dezvăluie adevărul ascuns în haine spectaculoase („acolo toți trebăluie / încontinuu pe albi / să albească dosare / și nimeni nu mai visează / că ar putea zbura de acolo / și se gudură și țin speech-uri / imnuri ode balmăjeli cu bale”) ori să aducă în discuție tema vieții și a morții ori cea a iubirii.

Iubire care se ivește ca o întâmplare în viața oricăruia dintre noi, numai că nu întotdeauna suntem pregătiți a o întâmpina cum se cuvine („să iubești este singurul lucru perfect care / ți se poate întâmpla în viață – dar / să nu fii atunci și acolo la întâmplare”), însă o întâmplare cât o întreagă existență („ești împletirea îngăduită a iubirilor

tale”) și întotdeauna complicată („iubirile cum sunt toate complicate / le las într-un mic dejun pentru cine știe / ce capriciu al încă vieții”) și un semn de înălțare în aer fără nici un aparat ajutător („cândva, fără importanță: tot eu eu tot te iubesc alina / acesta nefiind bună-seara nici dimineața ci un semn de zbor”).

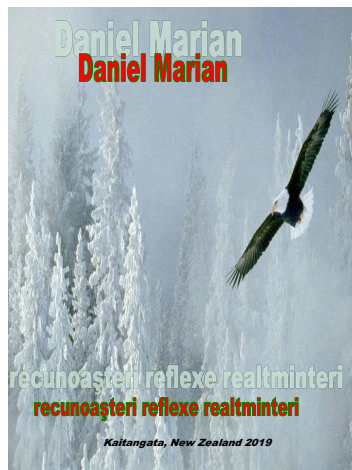
Iubire care trece dinspre iubită spre viață și spre moarte, însă cu năbădăile aferente („și încă o relație ratată cu viața / și încă o relație ratată cu moartea / niciuna nu mă vrea / dar nici nu îmi dau bună pace”), de o duritate a limbajului asemănătoare cu a lui Mihăiță Talpalaru („și-n viața de apoi tu viață să știi / că tot ne-o tragem! / ne-o punem și ne-o zbenguim / până nu ne lăsăm și / pe ea curva de moarte tot o aducem – la / un sex în grup. / deci: futu-i!”).

Năzuința de a zbura este prezentă aici în dublu sens: spre iubită, dar și spre Iisus, ca o căutare a sinelui prin iubire și credință („cubul de pământ cu flori galbene cu gheare / cătușe la pământ iar Iisus se înălța la cer tot mai tare. am întins mâna brusc după El. m-am trezit pe jos la destul de mare distanță de pat și perpendicular pe acesta. căzusem. zburasem. căzusem”).

Poemul **vulpe** este o mărturisire de credință a lui Daniel Marian față de cuvânt („voi mai scrie / tânăra poezie / doar pe limba / și pe aripa care / n-au fost încă / umblate în cuvinte și n-au fost / călcate în mâini / acolo va fi plin / de toate presupuse / virgulele nespuse”).

Așa cum afirmă acesta într-un alt poem nenumit, de poezia sa nu te poți apropia decât cu speranță, în caz contrar radioactivitatea-i te va afecta iremediabil.

Cuvântul care ține de cold

Daniel Marian continuă în volumul *Recunoașteri. Reflexe. Realminteri* să își (re)valorifice propriile poeme apărute mai demult și pe care le consideră demne de a fi „salvate” spre nemurire într-o haină nouă (a se citi „antologie de autor”).

Demers care nu e deloc ușor pentru că intervine

subiectivitatea, afecțiunea față de cuvântul așternut pe o coală de hârtie. Și care tulbură totul în jur doar prin simpla sa prezență („a fost se pare o tulburare de vânt / în vremea unui singur cuvânt”).

Câteodată, însă, densitatea cuvintelor e atât de mare încât nu mai pot ieși, nu mai pot fi exprimate, locul lor fiind luat de tăcere, gesturi, mimică,acompaniate uneori de interjecții, toate acestea izbutind să coopereze și să transmită la fel de mult ca și cuvântul scris ori vorbit („mai demult știam că piatra e tăcere dar / acum a fost asmuțită de alte foste tăceri / piatra până la urmă până la orice urmă / a pornit cu lupii să hăuie hăuuuie”).

Cuvintele pot fi descoperite la fiecare pas și nu doar în ființe, ci și în lucruri, dar se lasă descifrate cu greu și numai de către „inițiați” („alfabetul pietrei dacă e să-l prind / să-l cântăresc să-l măsoar”).

Dacă tot vorbim despre cuvinte, nu putem omite nici plăcerea lui Daniel Marian de a jongla neostoit cu ele, izbutind să creeze imagini de efect („ham! pân'te destram! tu ham, eu ham! / îmi ceri caro de treflă, ghindă am! / într-un hambar unde mistreții dară iam”). Însă nu numai mistreții dau iama în versurile din acest volum, fiind prezent aici un întreg bestiar: lupul, șoarecele, iepurele, girafa, câinele, capra ș.a.m.d.

Nu lipsesc nici îngerii, căzuți („la magazinul de pene îngeri jumuliți năclăiți cu smoală / din tălpi până-n ceruri din viețile trecute până / poimâine-n cârdul timpilor opăriți / stau înșirați la coada nemuririi pentru o garderobă / completă”) ori păzitori, cei din urmă vânați de-a dreptul de oameni spre a-i ocroti și a-i ajuta să-și prelungească viața cât mai mult („se vânează îngerii: iată de ce - / mor zilele tale – cad”).

Iar poetul trebuie să își ascuță simțurile spre a percepe sunete neșoptite, lucruri nevăzute, culori acolo unde nu există, trebuie să fie deschis și să observe dincolo de aparențe întrucât totul e înșelător.

Prin urmare, el este singurul capabil să devoaleze mesajele pe care le captează pentru ca și ceilalți din jurul său să descopere, să înțeleagă ceea ce până acum nu au reușit și altfel nu ar fi izbutit vreodată („nu știu cine e mai poet decât viu / scorojit de nebuni înșurubat într-o tâmplă / se descalță de luna pisăloagă dă cu stele-n șemineu / suflă din gura șarpelui de spirt un duh îndoielnic / înainte să ia foc șandramaua mai dansează”).

E firesc, așadar, ca poetul să nu rămână nepăsător în fața iubirii (mereu neascultătoare și neînțeleasă, dar

întotdeauna binevenită: „și ce-i cu toată aiureala asta de-a iubirea / care degeaba-i desculță dacă nu simte nimic”) ori în fața miracolului vieții și a morții (ce sunt interconectate, neputând exista una fără cealaltă: „nădușind la stele ca la o muncă grea / de pomană câtă vreme nici cu toată viața / și nici cu moartea-mpreună”); dar este ispitit și de orașul corupător de suflete, acolo unde, paradoxal, se simte în largul său [„între două orașe (de sus și de jos – n.n.) un fel de bazar / cu cruci de lemn de piatră aruncate grămadă”].

Daniel Marian inovează la nivel de limbaj prin felul său abrupt, chiar illogic de multe ori, de a scrie, însă fără a altera în vreun fel mesajul transmis; altfel spus, poate să fie coșul cât de strâmb, fumul iese drept...

Țipătul chemării

Cel de-al doilea volum de versuri al Danielei Mărginean, *Setea din palme* (Editura Rafet, Buzău, 2018), apărut în urma obținerii premiului „Octavian Moșescu” la Festivalul Internațional „Titel Constantinescu”, Ediția a XI-a, Râmnicu Sărat, 2018, consfințește evoluția poetică a autoarei.

Conștientizarea misiunii de a fi poet („poetul nu-și aparține când tace / se naște în primul / și moare în ultimul / cuvânt al poemului / biet cerșetor la poarta nemuririi”) are ca efect alegerea reflexivității, a meditației și mai puțin a descrierii stărilor sufletești.

Dar aceasta nu înseamnă renunțarea la condiția de a fi femeie, ci, din contră, la afirmarea cu tărie a acesteia și a dăruirii în iubire printr-un adevărat țipăt al chemării („sunt țipătul chemării / vocale prelungi deșurubate din coaste”; „să ardem o mie și una de noapți / într-o singură noapte”).

Există aici două tentații de nerezistat: zborul și visul. Ambele se aseamănă prin dorința de autodepășire, de a-și împinge limitele cât mai departe („pe umeri îmi cresc aripi moi / de parcă lutul coastei / tânjește la zbor”), însă singura realitate perfectă rămâne visul („visul e singura realitate perfectă”).

Iubirea face legătura între ele, dar nu întotdeauna cu

efectul scontat. Bunăoară, poate să fie o piedică spre zbor, o ancorare de teluric, de cotidian („râzând m-ai legat ca pe o piatră de glezne / și eu nu voiam să fiu decât zbor”).

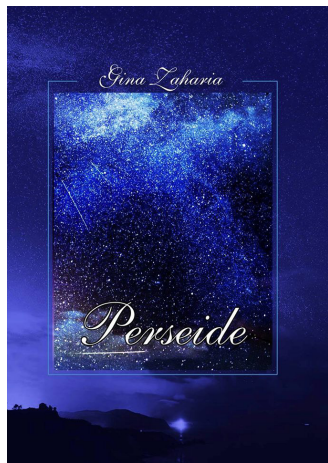
Și totuși, nu este vorba de renunțare, de sacrificiu, ci doar de bucuria de a trăi clipe de poveste, pentru că iubirea înseamnă apropiere de divinitate („mi-e gura ta / singura împărtășanie”).

Iubirea este, așadar, calea spre credință („ne vom zbate într-un zvon de albastru și alb / până credința va muta munții”), dar și dinspre întuneric spre lumină, dinspre nopți înspre zi („numai noaptea se respiră pe piele”; „dimineața are magia începutului”), dinspre viață înspre moarte („aș accepta moartea ca pe o binecuvântare / numai să știu că locuiesc veșnic în aerul pe care îl respiri”).

Dar toate acestea sunt secvențe dintr-un tablou mai amplu, cel al autocunoașterii („drumul meu trece prin mine”) prin cufundarea în iubire („dacă mi-aș putea scoate setea din palme / aș liniști nechemarea / umbra s-ar dezlipi de trup / s-ar preschimba în păsări / și ar învăța să zboare / să-ți caute pieptul”).

O tehnică aparte folosită aici constă în continuarea, adeseori, a titlului în primul vers al poemului, conturând o imagine mai directă și mai profundă. Există, totuși, și unele poeme a căror forță stă în câteva versuri (de pildă, **iele 1** – prima strofă; primele trei versuri din **un animal numit distanță**, ale cărui ultime trei versuri ar putea constitui un alt poem de sine stătător), însă poezia Danielei Mărgineanu se adresează intelectului, determinându-l pe cititor să-și pună întrebări, să se descopere pe sine.

(În)Depărtarea iubirii

Gina Zaharia revine în poezie cu o plachetă intitulată *Perseide* (Editura Edithgraph, Buzău, 2017), unde sentimentele sunt la ele acasă.

Sau ar trebui să fie. Doar că intervine depărtarea, voită sau nevoită, cu alt tip de întrebări și răspunsuri (ori cu lipsa lor), care ridică o stavilă în calea simțămintelor.

Cele douăsprezece poeme

dedicate Anei sunt cel mai bine construite din întregul volum și nu întâmplător sunt plasate în deschiderea acestuia. Ca și la Ana lui Manole, întâlnim aceeași dăruire în iubire, același spirit de sacrificiu, aceleași lacrimi ale destinului („în ultima scrisoare îți spuneam cât de înfloritor e trandafirul tău, / mi-ai răspuns abia după două luni, / mă sfătui ai să nu-l răsfaț foarte tare, / abia acum văd sigiliul unei lacrimi”).

Iubirea este resimțită ca un blestem, plecarea fiind văzută ca o posibilă dezlegare („te-am izgonit / să ne salvăm de blestemul iubirii”).

Și totuși, nu e așa. Jurămintele sunt mai puternice decât distanța, decât timpul și chiar decât focul, porumbeii fiind adevărați mesageri ai iubirii („... S-a umplut timpul de porumbei, / i-ai mângâiat / și le-ai vorbit despre incendiul în care arseseră jurămintele / noastre de dragoste”).

Semnele iubirii sunt peste tot, însă numai cei inițiați le pot distinge, fie că se află pe pământ ori în cer („Ți-ai înrămat cândva inima și ai atins-o de soare, / crezi că mai știe cineva că puiul de ciocârlie / și-a făcut cuib în ea, / ori că sângele tău / e vinul din care s-au îmbătat două fulgere?”).

Singurătatea nu e nicidecum o stare de grație, fie ea și asumată, ci doar un prilej de memorare, de căutare de soluții, de a găsi puterea de a lua totul de la capăt („Ai crezut că singurătatea are flori tropicale / (...) / dar zilele aveau buzunare sparte, iar bucuriile mărunte se pierdeau repede”).

Crearea unei aparențe de fericire într-o lume a singurătății poate înșela pe cei din jur, dar nicidecum sentimentul în sine al iubirii și al nevoii de celălalt („ai lăsat să se creadă că lumea ta e o bijuterie scumpă, / toți te-au crezut, eu adunasem firele de pelin dintre amintiri”).

Timpul nu e o joacă, iar dacă este luat în răspăr vine pedeapsa pentru că nicio secundă nu trebuie lăsată să curgă în voia ei („oh mereu am furat timpul / l-am luat și l-am vândut pe nimic”).

Și când moartea iubirii se ivește, este însoțită de parfum de trandafiri, neputând absenta speranța („ni s-a umplut inimile de pirați ce să ne mai fure când dragostea / are mormânt din pietre și trandafiri”).

Perseidele (ploi de meteori) nu sunt decât lacrimi, ce-i drept, la scară mai mare, fiind în strânsă relație cu iubirea, cu pierderea ei iminentă, dar și cu posibila și așteptata ei renaștere („e un mister că s-au gândit la tine, / poate știau că tu adori nuanțele cosmice, crezi în viața de / dincolo de moarte / și în succesul unei idei pe acoperișuri înalte, / poate au sperat că le vei prinde cu ace de reverul cerului”).

Nicio croazieră de lux ori o călătorie în țări exotice nu fac atât de mult cât o cafea băută și discutată în doi („ai pus degetul pe harta inimii și ai ales la întâmplare, / apoi ai realizat că cea mai frumoasă vacanță e cafeaua în doi”).

Întotdeauna, însă, sentimentele adevărate răzbat la suprafață, fiind binecuvântate de Dumnezeu („Dumnezeul nostru ne va fi dirijor / îl zăresc aruncându-ne sfori deasupra prăpastiilor”).

Salvarea vine pe neașteptate, în cele mai surprinzătoare împrejurări, putând fi mascată printr-o trădare („te-am acuzat de trădare de minciună și de război / dar tu salveși de la înec / dragostea”).

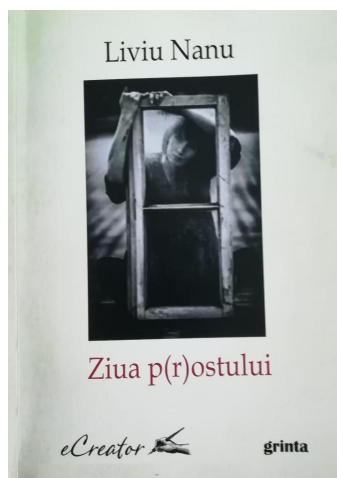
Iubirea nu este un dat, ci trebuie căutată, cercetată și învățată mereu, fiind plină de necunoscute („vom învăța iubirea să ne adune cerul și pământul / într-un leagăn / să adormim unul în brațele celuilalt”).

Viața și iubirea nu sunt doar de două culori, alb și negru, ci cunosc o mulțime de nuanțe și fiecare om poate crea una nouă, cu singura condiție de a avea voință („cine nu aude cântecul fântânii e mort / niciodată nu va ști că între alb și negru păianjenii au întins o punte / în care se leagănă răsăritul”).

Iubirea poate schimba și deșertul („învățați deșertul să înflorească pe buzele mele”), dar numai dacă este trăită și nu simulată.

Dacă ar fi să reducem mesajul volumului la două cuvinte, acestea ar fi: „lubiți-vă!”; așa încât, dragi cititori, asta vă îndemnăm și noi!

Romanul plagiatului, al furtului intelectual

Liviu Nanu atacă frontal în romanul *Ziua p(r)ostului* (Editura Grinta, colecția eCreator, Cluj-Napoca, 2018) o zonă fierbinte a societății de azi, și anume plagiatul, furtul intelectual.

O zonă atât de extinsă încât subiectul nu mai miră, nu mai interesează pe nimeni, fiind căzut în banal, în derizoriu [Domnul Geo, fostul director al ospiciului:

„După ce se mai așază lucrurile, voi trimite și o anonimă la

universitate, la comisia de etică (...). Dar nu cred că se vor mira prea tare, plagiatele au devenit ceva obișnuit în ultimul timp”].

Dumitru Augustin Doman afirmă despre tehnica narativă a autorului, pe bună dreptate, că este „cu sertare, povestea se naște din poveste din poveste... ca-ntr-un fel de *O mie și una de nopți*, aici fiind vorba de... *O mie și una de zile cu Bicuță și ai lui*”. Discuțiile personajelor (marginale, dar foarte bine conturate, deși succint, cu propria poveste de viață) – Poetul, Profesorul, Săndel (inginer), Dan a lu’ Nașu (șef de tren), Mișu Electricianu’, Micăle (fata de la bar) și Bicuță (negustor din tată în fiu) – pornesc de la literatură (cele două jurnale citite de Poet la cârciuma „Fără grijă”: al scriitorului Grigore Leonard și al infirmierei cu veleități de poetă Mihaela F.) și alunecă aproape pe nesimțite în cotidian, în politică și nu numai (presărate cu umor fin, de situație ori de limbaj, și semidoctism), atingând, practic, „cel mai larg spectru posibil”. Totuși, autorul reușește să imprime narațiunii cursivitate și dinamism, întâmplările înșiruindu-se firesc, neforțat.

Revenind la jurnalele amintite mai devreme, ambele sunt povești de viață, pe cât de simple, pe atât de neobișnuite.

Din jurnalul prozatorului Grigore Leonard aflăm despre intenția acestuia de a intra în posesia romanului *Ziua prostului*, scris de prietenul său, Ică Stroescu (aproape finalizat), chiar și cu prețul internării în ospiciu, unde, de altfel, se desfășoară și acțiunea romanului, Ică fiind rudă cu doctorul Istrate Marin („... așa că am scos repede aparatul foto pe care-l luam de regulă cu mine și-am făcut câteva poze și să pun și aparatul la locul lui, în buzunar”).

Acțiune sortită eșecului, întrucât cel care va beneficia cu adevărat de drepturile de autor va fi însuși doctorul Istrate (va schimba, însă, titlul romanului în *Căsuța cu minuni*).

Al doilea jurnal este tot un mix între literatură (poezii foarte slabe, tot un fel de plagiat, dar cu șanse reale de a deveni literatură într-o eră a lipsei valorilor autentice: „Pt că pt tine existam și pt că trăiam etc. / d.p.m.d.v. puteai să pleci oricând / și de atunci blestem / ziua și viața în care te-am întâlnit / la stg. și la dr.”) și viață, unde totul se bazează pe o încrengătură de pile și relații („Azi veni și tătuțu să-i dea directorului plicul cu bani pentru angajare. Îi aduse și o damigeană de molan și doi curcani că cică banii se duc la minister și la primar, iar curcanii și vinul îi împarte cu doctorii”).

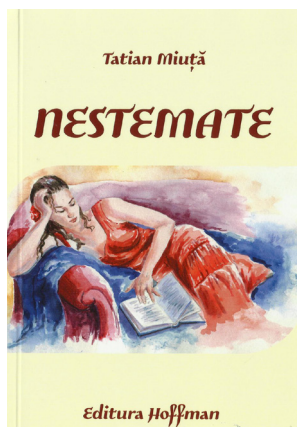
Epilogul este în egală măsură așteptat (prin nevoia de

depășire a limitelor intelectuale a personajelor prin orice mijloace, fie și neortodoxe), cât și neașteptat (directorul spitalului, domnul Geo, își pierde funcția și ajunge în Franța, împreună cu iubita sa, Ina, pe care a internat-o spre a o salva de la pușcărie într-un caz de delapidare).

Acum aflăm și despre doctoratul lui Istrate, copiat la virgulă după o lucrare a doctorului francez Maurice, primită de la director. Dar și despre Ina, care urmărește propășirea materială, spre deosebire de toți ceilalți, și care pare a fi singura pe cale de a izbândi („Și doctorul ăsta francez, Maurice... simpatic, divorțat și plin de bani. Îi dăduse și o carte de vizită, poate îl va suna într-o zi...”).

Microromanul lui Liviu Nanu se constituie într-o frescă socială (demascatoare și moralizatoare), unde valorile reale sunt răsturnate, iar impostura e ridicată la rang de artă. Numai că nu toți „proștii”, neaveniții reușesc, ci numai cei... chemați. Restul va... posti (ori pofti)!

Nestemate necuantificabile

Scrisul lui Tatian Miuță în *Nestemate* (Editura Hoffman, Caracal, 2017) este evident unul de inspirație folclorică. Întâlnim zâne, pe Făt-Frumos, basmul în versuri, legenda ori descântecul.

Dar și poeme dedicate unor personalități ori locuri din jur (în-deosebi lumea satului), îmbrăcate într-o tentă moralizatoare.

Fiarec, de altfel, dacă ținem cont de formația sa de dascăl, de plăcerea de a educa, de a-i iniția pe copii în tainele vieții, de a-i învăța să lupte de partea binelui cu răul („Toate relele-s amare”; „Dar răul, oricât de mare, / E învins, că omu-i tare / Și doar de asta el este, / Să-nvingă tot, ca-n poveste”).

Este o poezie simplă, fără arabescuri, dar care emană

candoare, o prospețime aparte, precum și o sinceritate uneori brutală („Și alții au luat cuvântul, / Dorind ca bietului om / Să-i ia defectele vântul, / Cum ia frunzele din pom”), dar și o declarație pro bunătate, frumos, păstrarea obiceiurilor și tradițiilor, a unei legături cât mai strânse între oameni, dar și între om și natură [„ Mă uit la el (Olt – n.n.), zâmbesc și zic: / - Tu ești mai mare, / Eu sunt mai mic; / dar fără tine / sau fără mine, / ori tu, / ori eu / suntem / nimic”]. Toate acestea sunt nestemate nepipăibile și necuantificabile sub aspect material.

Iubirea de pământ, de limbă („Plimbă-te, dorule, plimbă, / Doinind nestemata limbă, / Flacăra mormântului, / Pe viul pământului”), a semenilor, a părinților („Mi-e dor de tine, mamă, / Mi-e dor, mi-e dor mereu”) a locurilor natale („Fiecare casă-n parte / Avea trei-patru copii, / În școli se învăța carte, / Astăzi satele-s pustii”, a casei părintești („Pitită-ntre dealuri, ascunsă în timp, / Vrăjită de taina pădurii”) ori a naturii („Te caut în mugur de floare, / În apa izvorului sfânt, / În cântec de privighetoare, / În cer și pe-ntregul pământ”) este pregnantă, ca și iubirea față de viață („Ce este viața? / Glasul iubirii... / Ce este moartea? / Liniștea firii”), un dar mai mult decât un miracol, de care fiecare dintre noi trebuie să se bucure.

Și tocmai de aceea apare și revolta împotriva nedreptăților, contra celor aflați vremelnic la putere și care își văd doar propriul interes („Praful s-a ales de toate, / N-aveți niciun Dumnezeu, / Băgați mâinile la coate, / Minte-aveți de cimpanzei”).

Pe de altă parte, acest stil respinge de multe ori cititorul prin faptul că îi oferă totul de-a gata, fără a-l determina să descifreze niveluri de lectură în text ori de a găsi propriile răspunsuri la problemele ridicate.

Tehnic vorbind, volumul de față aduce o inovație la nivelul colaboratorilor la realizarea acestuia (pafațator, corector și postfațator, graficieni, tehnoredactor), în sensul identificării acestora prin nume și fotografie, evidențiind munca de echipă la nașterea unei cărți.

DANIEL MARIAN

Ladislau Daradici

Se întâmplă să fim mai vii decât credem
(Ladislau Daradici – „Chiulind de la ora de moarte”, Ed. Ideea Europeană, 2018)

După cum se poate observa în gândirea și practica literară de actualitate, moartea reprezintă un element la fel de viu ca minunățiile care încununează viața. Moartea nu mai e știrbă și stăpânitoare de coasă, ci e uneori un ingredient evoluat, iar alteori o metaforă de pus la butonieră, atunci când nu e de-a dreptul un personaj colocial.

Moartea e zugrăvită, împodobită, lucrată cu dichis. Se țin lecții despre moarte, toate gratuite, spre deosebire

de faptul morții în sine care nu e deloc de pomană, din contră, chiar scump.

Se mai află însă și cealaltă percepție și abordare a morții, cu calm, cu prudență, fără a o ignora ci doar calculând-o în parametri potențial schimbabili, până la un rezultat convenabil. Și, în fine, nu lipsește deloc atitudinea conștientă de nebăgare în seamă a morții, fără cursuri, fără teme, fără extemporale despre moarte.

„Chiulind de la ora de moarte! sau transcris: nu-mi pasă de tine, sunt prea ocupat cu viața, azi nu mă găsești, rămâne pe altă dată, mai vedem. Nu este negare a morții, ci doar indiferență. Atunci când s-ar crede că treci tangențial cu moartea prin viață, de fapt se face că n-ai atins-o deloc, n-ai șters-o din greșeală și nici n-ai șters-o din calea ei, ci ai șters-o din calendare, pe ea moartea.

Atât fascinația aproape că nebună, cât și reverberația morții, de obicei contorsionată, sunt înlocuite de o conștientă pasivă, ca și cum ai asista la un spectacol despre tine în care tu ești doar spectator. Poți chiar să fii viu, sau mort, asta mai puțin contează în cazul instituirii unei impresii preconcepute, poate și prefabricate, în locul alegerilor conjuncturale.

Pentru Ladislau Daradici, departe de spectacolul generos dar și coroziv, acela al morții, e foarte clar că memoria trebuie separată de stările de spirit, le lași un loc de vizetă, așa să se

cunoască dar să se întâlnească nu.

Scriitorul este interfața omului care își adună clipele în snopi pentru a nu se răsfira, pentru a nu se pierde pe plaiuri vremelnice, unde bat tot felul de vânturi provocatoare. În parcursul scrierilor sale, se petrec lucruri și ființe, dar mai ales se petrec oameni. Niciunul dintre aceștia nu ajunge la vreun sfârșit, precum n-a fost luat de la un început, se află așadar într-o buclă de timp cu tot misterul ce poate însoți definirea lor. Oameni dragi de alături și deopotrivă oameni care pot să nu existe în afara paginilor.

Spune autorul, în *Prolog*: „Aceste proze s-au născut începând cu 2010, când mi-am propus să scriu o sută de povestiri după modelul cvadripartit al simfoniei; n-ar fi trebuit să depășească o mie de cuvinte fiecare (...) Mi-am propus să cuprind cât mai mult în cât mai puține cuvinte, dar și cât mai simplu cu putință, în cele din urmă constatând (nu fără satisfacție) că dincolo de dimensiunea lor ușor fantastică, povestirile au, ades, și consistența unor poeme.”

Eu aș zice că dincolo de consistență, e magia unor poeme, altfel nu pot să pricep de ce îmi ia o veșnicie dacă nu mai mult, să pot ieși din prima bucată de scriere, „**Aceleși tren regal, aceeași miraculoasă haltă...**” Mă gândesc că poate aștept și eu cam de mult *trenul regal*, și tot într-o haltă, și iarăși copil, între timp fript de timp, încât așa este, după ce să-i ofer la rândul meu, vreun fir din viață, unei morți oricât de interesantă s-ar putea arăta.

Se spune că „o imagine face cât o mie de cuvinte”. Aici, *Chiulind de la ora de moarte*, se egalează măsurile, precum temperaturile trăirii pe scale separate. Cuvintele sunt împreună cu imaginea la ora de vals, de unde greu să fie deranjate de vreo imprevizibilă și imprudentă moarte. Avem viață!

Irina Floriana Alexandrescu

N-ai cum asfalta peste rânile deschise
(Irina Alexandrescu – „Cuțite la țintă vie”, Ed. Scrisul Românesc, 2019)

Cum ar fi să-ți fie învățate tainele, odată puse într-o bibliotecă cu taine, unde s-ar ști să-ți fie deosebite de furnicăturile gândurilor care fac plajă pe meterezele unei antice, medievale, oricum epocale, croit din vise flămânde. O să-mi spui că nici nu trebuie asta, sufletul tău mult mai aproape se scrijelește cu aripile pe cer, care aripi și care cer nu mai contează. Dacă îți zic că azi e toamnă până mâine când ne

putem întoarce la orele de primăvară, te uiți mirată, de ce-ți mai zic asta ca și cum ar fi ceva nemaintâmpat. Ai luat în tine tristețile cu prea puține bucurii, ca măslinile aperitive, le tot învârti până le ametești în do major, nici nu știi cât de pornită ești când respiri cuvintele tale care nu se satură de rostire.

Departate de tine să ai de-a face cu firea potrivit căreia să încui ușa în urma ta, chiar te urci pe acoperiș și acolo ești mai dimineață decât toate coborârile-n scenarii cu și despre dimineți. Ești transparentă!

Irina Floriana Alexandrescu, mirare a sorții hotărâte în „**Cuțite la țintă vie**”. De o gravitate care rupe barajele imprudente să-i stea în cale. Acesta e primul volum de poezie, mă gândesc ce-o fi mai departe. La granița și pare-se la majuscula prăpădirii unui univers insuficient, vii cu universul tău cărlionțat de ipostaze rare.

E așa, „**De ce n-ar fi?**”: „Este sărbătoare în acest burg,/ femeile își scutură fustele maron închis/ și-și agață ciorapii în pantofi cu toc/ foarte înalt./ Miresele merg pe jos/ cu limuzinele pe lângă/ și soții lor/ sparg ușile bisericilor cu mănuși albe./ Preoții își calcă sutanele în picioare/ au pantofi de lac./ Florăresele își anină trandafiri negri/ în părul alb./ Bolnavii și-au pus perfuziile la butonieră,/ mamele nasc azi cu tăieturi în cruce/ pe pântecele plat./ Nu mai plâng pruncii,/ nu mai zboară vrăbiile!/ La un colț,/ un câine cară un bufet plin cu friptură./ Peste tot ard bani,/ oamenii se bucură de focul fără preț./ Este sărbătoare în acest burg./ De ce n-ar fi?”

Care lume să fie aceasta, dacă e să fie... Una cu bulevardele în sus, să spargă orizonturile omologate până acum, și dacă se poate să le lase în amarul lor că nu erau bune de nimic. Se țese la foc automat garderoba pentru balamucul generalizat. Este, într-adevăr, o altfel de sărbătoare, la care se înfăptuiesc previziuni sărite din mâneci suflecate la gătitul unui tărâm nebunesc.

Vorbim oricum despre o rupere a realității în dezastre, nu e altceva decât sfârșitul pe post de început. Dacă e nebunie aici? Bineînțeles că e. Și netratabilă. Ce altceva să fie? Odată ce: „**Am o amorsă cu morfină**”: „de mâine voi zugrăvi/ toată casa/ în camerele cu pereți rotunzi/ voi așeza colțurile sufletului pierdut./am o amorsă cu morfină/ pentru dormitorul meu/ înțesat cu insomnii/ în reprize de agonii conștiente/ dracii îi voi jupui/ cu cozile lor/ îmi agăț un ștreang/ o cordelină veche/ cândva făceam alpinism/ pe munți/ acum mă mai legăn o clipă/ în văi/ unde ești, viață?/ te caut să te zugrăvesc/ în negru”.

Maiestuoasă străbateră de tărâm heraldic, ajungem la un căpcăun de poem: „ieri mi-am cumpărat un clopot,/ drapel arborat la absența orelor smulse tăcerii/ cu tine/ între cutele glasului meu/ vibrează încă orbite agățate de trupul tău/ rece/ ca vara cunoașterii noastre/ iar soarele se întrezărește/ printre obloane/ pipăind ca un orb sâniilor mei/ și multe alte lucruri/ exemplare -/ lama cuțitului, amintire pe vene,/ firul galben de păr în coama mea de cărbune,/ o curte cu multe politețuri pentru nazurile tale,/ apa în care mă înnece

în zilele impare,/ binoclul țintuit de săgețile inimii în celula sa individuală./ așa se poate continua o autobiografie,/ dar/ sunt la capătul digului/ pe care se plimbă toți./ Of, ai sardele pe suflet și supă zilnică/ de rapane./ sunetul valurilor ascultate cândva ne izbește încă”.

Unde se întâmplă străine lucruri cu nemiluita. Dacă nu asurzim în virtutea stridenței, înseamnă că am scăpat și ne mai afundăm o dată, unde e și mai adânc. De fapt, în cartea aceasta nu intri ca să mai poți ieși. Despre Irina Floriana Alexandrescu o să mai auziți, dacă mai aveți cu ce auzi. Oricum, o veți simți, sunt sigur de aceasta! Pentru că suntem desculți în fața marilor furtuni, nu putem fugi de ele și nici nu vrem.

Adriana Tomoni

Culori pentru lumea interioară
(Adriana Tomoni – „Magnolia vrăjită”,
Ed. Grinta, 2019)

Mă gândesc că n-ar fi *chiar* interzis de legile organice, să ai în loc de inimă o floare care să fie la fel de vie și eficientă în angrenajul viețuirii, dar fără să iște atâta zbcium și atâta panică. O altă perspectivă, privesc, de asemenea 'tehnologică' a motorului existențial. Nu e de ajuns o floare? Vrăjește-o! Se găsește întotdeauna o vrajă la îndemână, cel mai adesea provenind din recuzita

iubirii, cea fără de care viața ar fi doar aparentă, ca o coală de hârtie mângălită de ploii și de vânturi.

Sigur i-ar sta mai bine inimii să îmbrace și alte culori, nu tot roșie ca o împărăteasă cu vârstele făcute ghem și mereu pusă pe scandal, să nu-i convină nimic, inimă când veselă când tristă, inimă bună și nebună și rea, veșnica inimă desuetă, trecută de mai multe ori prin fața morții și având prea puțin timp pentru viață. Fă-te floare inimă – fă-te floare!

Da, astfel m-a dus gândul cu „**Magnolia vrăjită**” în față, carte de o categorică liniște sufletească a poetei **Adriana Tomoni**. Într-o concurență fără de logică și de rost a complicațiilor inutile, am uitat de-a binelea unde se află decorurile acelea ca pentru platourile de filmare neopărite de machiaje inutile.

Am lăsat undeva pe o laviță, ori într-un pridvor, frumusețea naturală cu tot cu promisiunea întoarcerii, dar asta nu înseamnă că și neuitarea. Așadar, un popas care

poate fi și o lecție de duminică, mă gândesc că nu ne poate face decât bine în contextul astenic al primăverilor repetate până la dispariție de pe harta anotimpurilor, și aceea răstăcită sub un vraf de dosare cu impresii, formule, studii, toate despre anotimpuri.

Merg la poezia dintâi: „Îți amintești?/ Sub palida sprâncean-a înserării,/ Sorbeam din ceaiul aburind,/ În cafeaua de la malul mării,/ Unde plângea un pescăruș, murind.// Ne-nțelegeam fără cuvinte./ Ce multe înțelesuri privirile aveau!/ Sclipirea din taine nu minte,/ Izvoare, din luturi înviau.// Pe-un colț de șervețel mi-ai scris trei versuri,/ Păstrez și-acum alesul dar,/ Ecou-i s-a prelins în universuri,/ Șoptit cu duioșie, atât de blând și rar./ /Pesemne, magnolia vrăjită/ De zvonul mesajului șoptit,/ S-a deșteptat din somn grăbită/ Și pentru noi a înflorit.” (Îți amintești?).

În mod clar, îmi voi în cap mare parte din critica atât de strictă încât nici nu mai vede bine mediul înconjurător, dincolo de un gard ghimpat, posibil electric, pe care l-a instituit ca la granița cu Mexicul. Și tocmai de aceea, pentru că îmi place să am ceva în cap, afirm că aceasta este o poezie în care fără conflicte patentate sau nu, fiorul trăirii se întâmplă să fie, și dacă nu e ciudat așa pe placul lumii tot mai atrase de haos, atunci cu atât mai bine.

Adriana Tomoni are drumul ei, pe care eu pot să spun că-l cunosc pe de-a-ntregul. La ea, atunci când lucrurile se încălesc în înțelesul contorsionării existenței, poezia corespunde celei pe care o știți ca fiind magia plăcut otrăvită, în care locul obișnuitului este luat de fabulos. Iar atunci când, precum acum, lucrurile nu sunt complicate pentru că n-au de ce, bănuiesc că nici nu trebuie complicate. Astfel încât, eu accept cu drag acest mai lin, tandru, luminos – (alt)fel de poezie.

Maria Grădinaru Aripile potrivite

(Maria Grădinaru – „genunchi pentru flori de câmp”,

Ed. Detectiv literar, 2019)

Tentațiile viului se strecoară la tine-n suflet, cu dibăcia fluturilor pentru care ai lăsat fereastra deschisă și cu perdeaua dată la o parte. Tu ești curios de fluturi, dar și fluturii sunt curioși de tine. Și atunci cum facem? Într-un moment de-ncercuire a ta de către frumuseți, ai o singură fereastră, și dacă nu sunt neapărat fluturi ci ar mai fi și altceva complicat în înțelegere și-n trăire... Dacă e să alegi

pasărea, sau poemul?; dar de ce să alegi când poate fi „poem cu aripi”: „astăzi ai scris poezie/ în fiecare celulă a ființei mele/ și m-am bucurat să descopăr/ că te pot citi/cu ochiul care știe/ de unde vine lumina”.

Suntem în „Genunchi pentru flori de câmp”, am ajuns aici cu o tresărire mai devreme-n calendar, de primăvară. Cu **Maria Grădinaru**, fire fină și calculată milimetric, despre care aflăm de la Liviu Antonesei că este la a treia apariție editorială, într-un elan admirabil, care însă nu balansează deloc principiul consecvenței.

Este genul poeziei fluide și delicate, rouă și lacrimă. Aici este „poemul”: „din plâns vei renaște/ ca pasărea phoenix/ toată lumea/ îți va vedea frumusețea/ dar nimeni/ nu te va putea atinge/ numai ochiul/ în care ți-ai făcut cuib”. Iar aici este cel mai frumos manual de înviețuire, alchimică, al/mecanică, al: „la malul mării/ un copil/ udă cu stropitoarea/ o pană înfiptă în nisip/ și asta e tot ce trebuie să știi/ despre zbor”. (cum să inventezi o pasăre).

Vezi acum? îmi spun eu mie, cum se poate de limpede arăta viața, cât încă n-a fost târâită pe văi și pe piscuri și jumulită de pietre... de ce să mai încerci și altă viață, doar pentru a testa până unde merge îngăduința lui *a fi*?

Trebuie să-i dai vieții „sens”, și de dorit ar fi să nu cotrobăi foarte mult prin măruntaiele cuferelor cu sensuri, se poate astfel: „iubirea vine/ cu o undă de tristețe/ pentru cel care crede/ că lumea există/ atât timp/ cât crestele munților/ zgârie umbra șoimului/ și poate e mai bine să fie așa/ decât să umble prin lume/ ca o bucurie neîntâmpată”. Fără iubire nu are sens să mai vorbim despre viață, și fără înțelegerea iubirii, nu e iubire. Iată o premisă bună de a te verifica pe tine în oglinzile pentru suflet.

Veritabil poem de iubire, țintind clar *sensul*, într-o logică dulce, necorozivă plăcerii, dar aceasta după ce aruncând în aer barierele, chingile ce țin de impresivitatea carteziană și alunecând pe partea fericirii a cuanticii: „furam stele/ pentru colecția mea de pietre/ nu știu dacă Dumnezeu mă privea/ și nici nu-mi păsa// mă hrăneam cu lumină// într-o zi m-ai furat/ pentru colecția ta de pietre// de atunci luminăm împreună/ ca un univers începând”. (hoțul).

Frumoasă inimă, ce ne mai spui?... și cum în carte nu am găsit un poem strict *inimă*, în loc de acesta să *bată* altceva: „cădeam dintr-o lume într-alta/când m-ai întrebat/ cum sunt lacrimile mele// și așa fi vrut/ să îți fi putut spune/ că au culoarea singurătății//vidul ne invadase/ iar tu tânjeai/ după un răspuns/ în timp ce lunecam/ înspre moarte”. (împreună). Acel împreună greu explicabil și de multe ori fulguit, sau chiar imaterial, ca o părere despre taina împlinirii.

Cum se știe că nu există poet și poezie fără tristeți, ajungem să citim tocmai „ultima tăcere”: „ultima tăcere/ m-a costat două avalanșe//una de lumină/ care s-a rostogolit/ până la picioarele tale/ și una de întuneric/ prăbușită în mine// de prima încă se bucură cineva”.

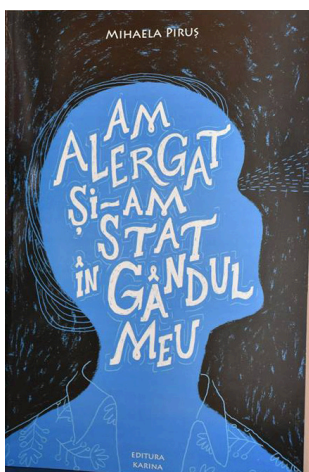
Iar în cele din urmă, să înțelegem și să rămânem înțeleși, pentru că astfel e atât de bine încât nici nu trebuie altceva,

Maria Grădinaru știe foarte bine despre ea: „cred că m-am născut/ dintr-o mirare/ deși unii/ ar putea spune/ că Dumnezeu/ se simțea/ singur”. (poezie cu martori).

Mihaela Piruș

Desfacerea firii în părți componente, depanare și redimensionare existențială

(Mihaela Piruș – „Am alergat și-am stat în gândul meu”, Ed. Karina, 2019)

În calitate de trăitori, avem obiceiul să trăim. Un obicei cam discutabil, pe alocuri deșănțat și chiar deranjant pentru alții, care câteodată roși de invidie abia atunci observă că nu trăiesc și ei, doar asistă trăirea. De obicei e atât de zburdalnică trăirea asta, semafoarele se pun pe verde când te-appropii de ele intimidându-le, încât nici nu-ți vine să crezi că poate fi și altfel. Sau să te întrebi de ce e astfel, ei așa! nici vorbă, pentru că așa trebuie să fie.

Cu un bagaj de întrebări dar și de răspunsuri, la de ce-ul acela împăunat în multiplicarea lui, **Mihaela Piruș** vine și ne dă de știre trăirea. Sau trăirile. Pentru că lista întrebărilor nu este neapărat în congruență cu aceea a răspunsurilor, și de aici bifurcările, trifurcările, quadro penta hexa hepta octo și celelalte, știu că-i plac simbolurile de etalare a relevanței.

Titlul cărții hibride „**Am alergat și-am stat în gândul meu**”, e de-a dreptul înspăimântător de frumos. Frumos gândit, frumos spus. Mai departe-n carte, e junglă; de ecuații pentru care nu sunt dispozitive gen formule de dezlegare, ci doar instincte și intuiții. Logica matematică o duce pe autoare în faza asta, unde însă nu mai e nevoie de logică, ci de simțuri și viclesuguri ale gândirii.

Am urmărit cu mare atenție, tangente cărții: intro-ul lui Alexandru Gruian, precum și expunerea motivațională a lui Gabriel Petric, ambele dându-mi ghes spre un excurs precipitat într-un aranjament-mecanism care, oricât ți-ai spune că nu există, odată și odată merită încercat.

Ceea ce mi s-a mai întâmplat în cazul construcțiilor hibride, risc să țopăi dintr-una în alta părți componente, acceptând tacit să fiu martorul unui fenomen complex, în care toate cărțile sunt pe masă și se pot reface jocurile în perspective matriceale despre care se știe că printr-o bună catalizare și argumentare de asemenea, pot aduce destul de simplu pe coordonatele voite și *soarele* de pe cer, și *luna*, și *stelele*. Sunt acestea elementele care o definesc pe Mihaela Piruș, ea fiind prea puțin telurică, eventual marină, oricum cel mult la faza atomică sau moleculară, în rest cu înclinații cosmice.

Sinceri să fim, facem chiar bine să mărunțim universul

înainte de a-l digera, altfel riscăm să ne înecăm înghițindu-l cu totul. Pentru lumea largă, ar fi ca atunci când ne-ncingem la sarmale sau ardei umpluți, în care mai și suflăm să nu ne frigem.

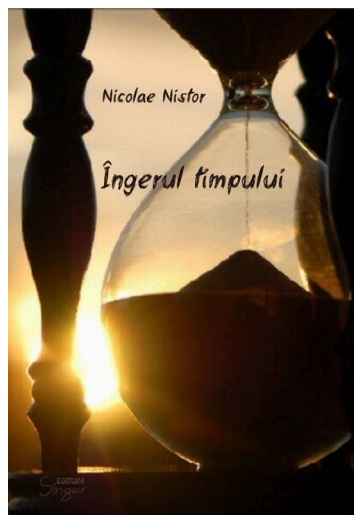
Am înțeles că această carte este un debut, în care s-a pus mult suflet, și e justificată tendința de a-l căuta. Evident că nu vom găsi sufletul întreg ca în artele vizuale, ci altfel ambientat, pe straturi ideatice, de cunoaștere, de înțeles și semantice. Iar din prisma comunicațională, cu toată bunăvoința, nu vom da de asertivitate. Ceea ce de fapt nici nu-i poți cere scriitorului bântuit de o problematică extinsă din personal în global.

Filozofarea continuă oferă alternativă discursului fie el liric, unde de altfel se arată poate prea fragmentat, aceasta în încercarea transbordării nuanțurilor spre esențializare, fie epic, unde ca un adaos de confort logistic, nu i-ar strica o mai largă descriptivitate. Dar știu că acestea sunt elemente care se realizează pe parcurs. Mă voi opri deocamdată aici, cu obișnuitele urări de succes și citând o poezie, de care alta decât de dragoste, organică înspre aproape orgasmică, din cartea Mihaelei Piruș: „M-am îmbătat cu parfumul trupului lui;/ M-au amețit candelabrele aprinse în miez de noapte;/ Îngerii încălzit-au atmosfera rece,/ Am renăscut din străfundurile mării ca o frigidă/ Ce traversează și uită de ea;/ Dezghețându-mi vorzile inimii,/ Înfierbântată de duhul nemuritor ce mă atinge/ Suspin și regret...” (**Parfumul lui**).

Nicolae Nistor

Poezia tristeții ca principală nișă de suflet

(Nicolae Nistor – Îngerul timpului – Ed. Singur, 2015)

Cât poate fi fericit un poet? Cât dansează cuvintele pe muzica periculoasă a unei amiezi plutitoare? Dar și atunci, nefiind un dans al fericirii, ci al tristeții necuprinderii cuvintelor în fericire. Are ce are ea tristețea cu ele cuvintele, în orice porție de presupusă viață. Dacă se mai și încurcă stolurile de cuvinte cu fiorii unei îndrăgostiri repetitive și năbădăioase, iese elegia netimpului sau a neșansei pentru timp.

Mecanismul acesta explicit abordat deși știut fiind efectul lui de bumerang, se poate citi foarte bine la **Nicolae Nistor**, parcurgând «**Îngerul timpului**», despre care poetul îmi spunea de curând că este o carte ce l-a ținut viu într-o cumpănă grea. Cu tehnica sa nostalgică pe care nu și-a

schimbat-o în ani, luăm parte la o croazieră pe o mare văpaie de neliniște unde abia de te mai poți ține de parâme pentru a nu te bascula peste bord.

Am găsit, cred, un posibil prim-plan îngeresc, întins de la un capăt la altul de timp, dar cu încăpățănarea negării evidenței timpului, în ipostaza conferită de «**Dansul lebedei**»: «Am încercat să te uit, ascuns în mine,/ prezent la întâlniri fără să știu cu cine,/ o muzică dansată de lebadă ce plânge,/ spectacolul la care nimeni nu învinge,/ unduirii de aripi albe, disperate, adormite,/ ce trandafiri aruncă albul peste moarte,/ și, cum pierdut sunt în astă-nsingurare,/ rămâi mereu năluca-ascunsă-n noapte,/ sunt nelipsit l-acest balet fără de tine,/ la care balerina niciodată nu mai vine,/ afișul a început să-mbătrânească,/ portarul a încetat să mai trăiască,/ iar eu, încăruntit, fugit dintr-un tablou,/ refuz să mai trăiesc în viitorul-ou.»

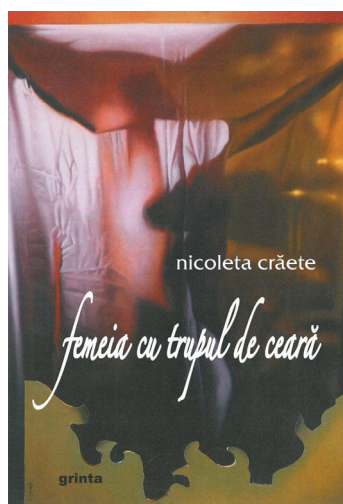
Introspecția cadentă, ca la un foraj pneumatic în moalele sau după caz, tăria memoriei, imaginile rezistente și persistente, pretind o echilibristică riscantă de adus în real. Iar această manieră este păstrată ca etalon și pentru celelalte construcții poetice. Astfel, într-o bogată percepție, se petrece și «**Somnul clinic**»: «Am mai trecut pe aici, orașul nu era murdar,/ nu avea prostituție pleoștită, timpul, o carie care sapă/ caldarâmul cu apă neagră asemeni Londrei timpurii,/ nu vrea să meargă mai departe,/ sufletul se desprinde de trupul țintuit,/ multă lumină caldă, verdeață,/ oameni fără vârstă,/ levitez deasupra scâncetului lumii,/ jos, diferite stări de lucruri și de oameni,/ mă caut într-o altă viață dacă nu trec de resuscitare,/ ah, ce nu puteam să fac dacă știam această stare,/ și dacă aş fi ascultat de Sfinții Părinți,/ portalul către nemurire/ prin mine, prin alții, s-ar fi deschis?»

Iar o notă de posibilă conclusivitate, pe cale consecință a ar fi aici: «Timp mult să te ridici de unde începi să trăiești,/ o singură zi de fericire totală - când să te plictisești,/ am vrea să fim efemeride iubindu-ne fără regrete,/ să zburăm asemeni petalelor din parfum șoptite.../ Să iubești, apoi, să mori, fără tristeți coplesitoare,/ iubirea, dincolo de timp, o repetăm, dar moare,/ viața inutil trăită se stinge pierdută-n lumânare,/ căutăm fericirea în speranțe deșarte, fără soare,/ corpul meu, cuprins de efemeride seducătoare/ apa aceasta în care mă scald este plină de soare,/ timp mult să te ridici de unde începi să trăiești,/ merită fiecare clipă, femeie - efemeridă, ce ești!» (**Fericirea – o efemeridă**).

Nicolae Nistor face parte din plutonul de asalt al acelor poeți care nu scriu pentru că în loc de altceva i-a apucat tocmai scrisul, așa să dea bine în lume, ci își revendică prin scris emoția vieții privite și împărtășite fecund. «Îngerul timpului» este *înger* desigur, cât despre *timp*, problema rămâne deschisă în cuprinsul relativităților cărora încă

nu le-a dat nimeni de cap; în aceasta constând de altfel, frumusețea întâmplărilor.

Nicoleta Crăete
Artizana paradoxurilor
(Nicoleta Crăete – „femeia cu trupul de ceară”, Ed. Grinta, 2019)

Nicoleta Crăete, ci o reproducere a ei la într-un exercițiu de recunoaștere prin lume, unde evident că se produc coliziuni cât poate cuprinde partea afișată a respectivei lumi.

O încercare de ordonare a firescului după alte ștanțe, provoacă primul dezastru total, pe seama a ceea ce trebuia să fie un dineu la care peste flămânzeală sunt așezute eticheta, protocolul, bunele maniere. Când-colo, ce să vezi: pornit-a dezmățul canibal, de unde nu mai rămâne nimic nehalit, Nicoleta, de-acum când stau cu tine la masă, mai ales în „**tablou**”, e cu emoții! Uite și tu de ce: „se mănâncă după program/ în mod organizat civilizat neconversat/ primul îi mănâncă celui de-al doilea/ ochiul stâng/ cel de-al doilea îi mănâncă celui de-al treilea/ ochiul drept/ cel de-al treilea următorului/ fața/ următorul următorului/ îi mănâncă răbdarea/ și tot așa/ în caz că nu i s-a mâncat ceva relevant/ ultimul îi mănâncă primului/ ceva irelevant”.

Este interesant de remarcat și unde anume se petrece chermiza, ospățul, orgia organică, sau ce-o fi mai potrivit prin raftul definițiilor: „pământul s-a curbat/ a semn de întrebare/ ca și cum pârul i-ar fi întunecat/ pentru o clipă privirea/ sau ca și cum s-a aplecat/ să își lege ceva/ sau ca și cum/ din siguranță nu se naște nimic/ doar o ușă în negru/ arșă poate de-un piroman/ în alb/ dar în golul astfel creat/ cât de la un cuvânt până la alt cuvânt/ s-au așternut mese de sărbătoare” (**cum să ucizi bucuria**). E bine dacă nu-i pământul acesta, m-am mai liniștit, măcar el să scape nemâncat cu totul.

Ai zice că odată afișat meniul și locația, povestea se poate pune în ramă ca fiind una valabilă de studiat mai departe până la următorul prăpăd. Ce să vezi, nici pomeneală,

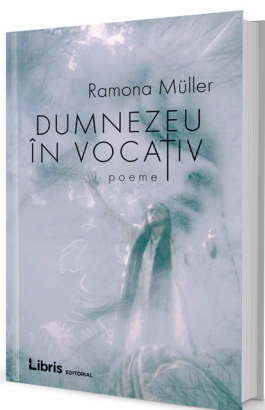
abia acum să te ții bine de tot, pentru că protagonistul fenomenului nici măcar nu se recunoaște pe sine, punerea ei sub o identitate ar însemna ceva mai grav decât o punere sub acuzare pentru stălcirea universului, ceea ce ar cam trebui: „nu sunt eu întinsă pe masa asta lungă și albă/ nu ies copaci din trupul meu/ din care să crească o pădure întregă apoi/ în care să mă pierd/ nu i-am chemat eu pe toți acești oameni la masă/ și nu înțeleg/ eu nu am mai deschis ușa de zile întregi/ am acoperit toate oglinzile din casă cu mâna/ și mi-am lipit pe frunte o carte/ care să mă împiedice să cad” (eu nu sunt aici).

Ai putea crede, din cele mai sus că în consecință, cine știe ce hotărât-apucată e Nicoleta Crăete, când de fapt e de o sensibilitate debarcată în emotivitate, chiar ieșită din comun. Să nu-i spunei poetei să vorbească, că atunci e pregătită să-și tacă până și privirile, așa ca ariciul, când plouă cu prea multe privirile altora.

Astfel, un sejur remarcabil într-o carte care mă miră că stă locului și nu umblă cu *vedenirea* pe la șuete de spirite de cărți, petrecut la cote apocaliptice cu o poetă care nu seamănă nici ea cu ea decât ea cu un mister, darmită cu altcineva. Luați spre citire!

Ramona Müller

Câteva considerente la independența spirituală (Ramona Müller – „Dumnezeu în vocativ”, Ed. Libris, 2018)

Despre *destin*, cum nu te poți ascunde de el, că e determinant, e implacabil și în consecință e dat naibii, astfel de prelegeri am tot auzit de la spuma filosofilor, la cea a psihologilor și până la predicatorii din toate bisericile. Dar pun și simplu nu mă interesează erudițiile și iluminările de acest fel, le consider forțate și chiar jalnice. Personal, am făcut 'imprudența' să scot în lume anul trecut un volum de

poezie intitulat „Înscenarea Destinului”, și atâta mi-a trebuit, că mi-am auzit-o de numai.

Vin acum și salut apariția editorială a **Ramonei Müller**, „Dumnezeu în vocativ”, care se deschide cu îndrăznețul și argumentatul „Destin reversibil”. Se observă din start mâna sigură a poetei, atât de sigură încât nu i s-ar putea prescrie un destin croit la comanda astrelor sau a te miri ce altor elemente de prin univers, care se țin de astfel de bazaconii. La Ramona Müller, lucrurile sunt clar exprimate, dacă nu-i convene chestia cu *destinul*, îl ia de moț și țaca-paca, îl întoarce cum are chef, ca de la cheiță o jucărie care să cânte pe tonuri potrivite și nu după modele setate din fabrică. Cam

asta ar fi cu personalitatea poetei și tratamentul gen terapie de șoc, aplicat în relația ei cu *destinul*.

Atunci când am spus mână sigură, am și de ce, văzând orientarea sa fixată, ancorată bine din punct de vedere geometric și analitic, astfel: „acolo unde înfloresc/ trandafirii sălbatici/ picură secundele adormite/ în baldachinul surâsului tău// am un infinit/ în spate/ și un altul în față// sunt un zero/ în seara asta/ cuvintele își donează viața/ pentru unicul/ transplant de iubire” (**abscisa existenței**). Mai este și (co)ordonarea cromatică și găsierea esențelor corespunzătoare, astfel ca întregul să se producă motrice și nu static, și pe nesimțite înscriindu-se într-o fază matriceală.

Minimalizarea conștientă a eului ține de un peisaj dedicat, cui altfel decât sentimentului imperial al iubirii. Este parcursă starea de grație cu o acuratețe stetosopică, încât sunt mai greu de scăpat semnele vitale.

Ca în orice parcurs de iubire, precum într-o aplicație operată direct pe suflet, există și paradigma halucinantului alături de stările de agregare ale realului. Așa cum se arată aici, singurătatea nu se împarcte, ci se extrapolează, asta da bază de calcul pentru spectrul singurătăților: „în ab-ul singurătății/ învăț să mă-ndepărtez/ de trupul meu/ câteodată sfârtec totalul anotimpurilor/ concomitent cu pelerinajul uitării de sine// între Ape și Pământ/ năvoadele prind cuvintele vii/ le închid apoi ermetic/ în preludiul verilor/ când solștiul mă cheamă/ în singurătatea ta” (**cealaltă singurătate**).

Ar fi desigur impropriu să pedalez în neștire pe marginea *destinului*, și să nu-i acord atenția cuvenită lui „Dumnezeu în vocativ”, segmentul de mijloc al cărții. Și am ales de aici, poate puțin subiectiv dar sper că nu în detrimentul obiectivului, „**judecata unei toamne târzii**”: „o ploaie de noiembrie/ se spovedește auricular/ în cochilia unei biserici/ unde rugăciunile încă șoptesc crezul meu/ să fii obligată să aștepți/ acel miracol condamnat/ când „acum” se simte/ înainte de jurămintă/ în sala tribunalului/ judecătorii se adună pentru a certifica/ ruginiul frunzelor/ eram îmbrăcată toată în lumină/ numărând pași neliniștiți/ în sala de așteptare/ timpul mă doare”.

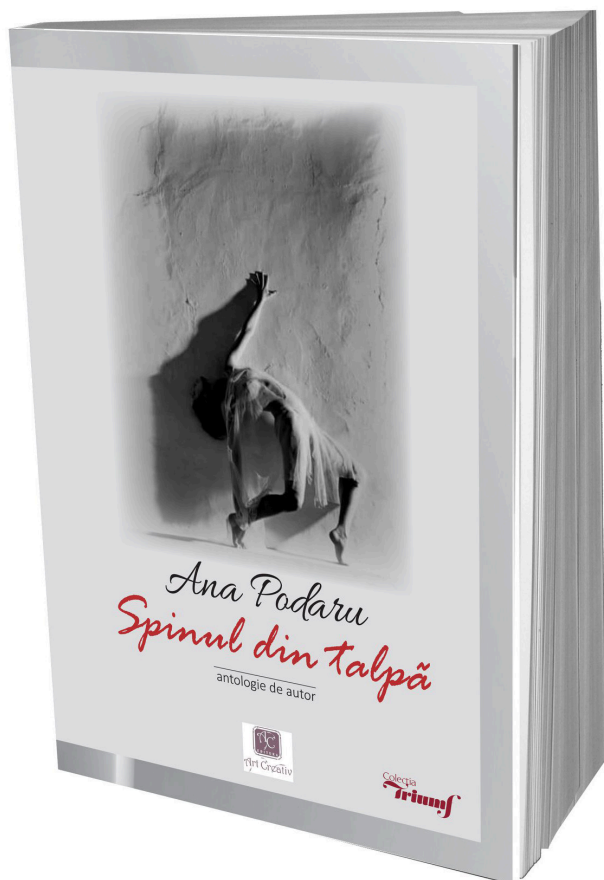
Subiectiv, pentru că e despre toamnă și astfel atinge tomnaticul din mine. Însă a se nota cum toamna Ramonei Müller e un angrenaj lucrativ și nu o paletă de decor, cât de generoasă ar fi aceasta. Rugăciunile și judecățile se întâlnesc aici cu faptul în sine, întins pe mai multe paliere ale simțurilor care concurează într-un festival amplu.

Iar în final, din „**Congruențe afective**”, o „**Opțională**”, așa cum de altfel se și numește: „De ce aș fi, atunci când încă sunt/ Aripă d-eter și trupul din cuvânt,/ Sunet de vioară arcură,/ Prin ce aș fi, cumva, deosebită?/ Întrebări din fașă instigate,/ Într-un târziu mi-au dat dreptate./ Pânze țesute-n dorul estival/ Se aștern în decor autumnal./ De ce ai fi trecut când încă ești/ Întâmplarea trăită din povești,/ Sărutul-coral, cald panaceu/ De ce-ai fi tu, te-ntreb, de ce-aș fi eu?!” Aici, să fie și comentariul la rându-i *opțional*, eu o las în dezlegarea la liber umbrela la poeziei.

EMILIA DABU

ANA PODARU-,, Spinul din talpă,,- INFUZIE DE SÂNGE COSMIC, SÂNGELE POEZIEI

Antologia de autor a tinerei și talentatei Ana PODARU cu o selecție îngrijită de profesor Daniela TOMA și apărut în condiții grafice de excelență la editura Art Creativ-București-2018, poate oricând rezista vremurilor căci Ana PODARU scrie cu sufletul născut în patria poeziei adevărate. Este membră a Uniunii Scriitorilor de Limbă Română din Republica Moldova. Credința în unicul creator Dumnezeu o sprijină și o ocrotește în lumina creștii sale care cuprind astfel și rădăcini pământene și rădăcini celeste. Și mă bucur sincer că pot citi poezie profundă, evolutivă scrisă de grația divină Ana PODARU. Iubind cu adevărat opera marilor George BACOVIA, Mihai EMINESCU, a lui Adrian PĂUNESCU poeta devine bogată în lumina inspirației, creștii și relației

dintre durerea spirituală și cea fizică, devine revelație. Ardealul miraculos, iubitor și ocrotitor de cultură mereu a sprijinit și sprijină creatorii de cultură și artă. „Firimituri de fericire”, „Fluturi în infern” ediție bilingvă (româno-engleză) cu lansare în capitala Britanică, Londra „13 Octombrie recepțării timpului”, „Cad îngerii din icoane” sunt cărți scrise cu viața însăși de autoarea de 44 de ani, Ana PODARU. Ana zidită de vie în catedrala poeziei sufletului său de un destin frumos, tragic, tulburător. Dumitru VELEA, Elisabeta BOGĂTAN, Iulian CHIVU, Iulian CĂTĂLUI sunt doar câteva nume din lumea literară care au scris la superlativ despre cărțile autoarei. Fiecare om după naștere devine sigur dor de plecarea ta spre alte lumi în clipa hotărâtă de ceruri. Poetul osimte cel mai des mai ales când o durere incurabilă te încearcă, mai ales când la o vârstă atât de tânără mai ales când stai față în față cu nevăzutul, cu aproape plecarea spre alte necunoscute și poate amarnice tărâmurii. Și Ana PODARU de multă vreme trece prin furcile caudine dintre a fi ori nu a fi terestră. Însă îngerii poeziei adevărate o susțin, o sprijină, o recunosc în numele poeziei. „Spinul din talpă” trebuia să se nască și să poarte numele autoarei că nu-i este dat oricui să se vindece prin poezie de sânge cosmic, sângele poeziei. Am să spicuiesc doar versurile existențiale: „*renaște pasărea de jar/ și se înalță peste ape/și zboară lin peste câmpii/ cu gingășia ei în noapte/ brăzdează cerul inimii*», „*Am tremurat adeseori în ploaie fără veșmânt de vise și speranțe*», „*Seagață iubirea ca iedera de pom/ de mine, de tine, de fiecare om*”, „*Ca mușchiul pe stâncă senșiră iubirea*”, „*Cuvinteleucid spiritual/ Cuvintele de plumb devin în minte*”/„*Tăișul lor ne sapă șanțuri grele*». Visele poetei devin și rațiuni deodată, coșmaruri se transformă în magice poeme: „*Adeseori de umbra mea mi-e frică/ mă cert cu ea în somn când nu apare/ Dar și mai mult mă tem că nu dispăre*”. Și Ana PODARU merge mai departe de la „*Firimituri de fericire*” la „*Fluturi în infern*” ascultând cum, „ *răspunde vântul*” cum „*s-au copt în noi cireșele de mai*” ,când „*inima bate ca nebuna*”, când „*lacrimi cad din ochi de înger*”, legătura cu lumea îngerilor devine tot mai puternică cu cât țipătul suferinței se amplifică: „*Eu cred că din iluzii ne împletim destinul/ și îngerii apar când ostenit ți-e trupul*”, „*și plâng și ei... și tu... și plouă peste lume*”. Lupta cu viața și neviața, cu sine însăși devine o șansă de a trăi incandescent. Și Poeta se implică total, Ana PODARU s-a născut poetă, o confirmă cele patru volume, ascultă poem cu poem din ființa sa, dialogul purtat mereu cu iubirea, testamentul lacrimilor înghețate de atâta dor, de gustul trădării deseori, căci suferința te contopește și devine ea, însăși poeta o suferință vie. Și „*Fluturi în infern*” își găsește locul în lumina adevărului, „*13 Octombrie recepțării timpului*” devine o nouă apariție editoriaolă în care tânără poetă Ana PODARU se „*logodește cu timpul*” căci deja simte cum „*se plimbă prin ea un pumnal albastru*”, „*un infinit de lacrimi grele*”, „*colți de flăcări*”, pentru că icarii timpului au sosit. Metaforele se înalță prospăt născute din poezia de atitudine a îndrăgostitei

autoare de fascinația vieții. „Nu pot să duc poveri de cruci,/ când seceta arde cernind veșnicie,„. *secundele se-ascund în urlat de lup*”, „covoare de stele se-arată”, „speranța mustește din fragede timpuri”, „Mi-au ciopărțit inima în mii de bucăți/ s-o împart tuturor ca pe-o floare”. Poeta scrie fascinată de puterea ce o primește din însăși partea cuvântului scris care o zidește în destinul poeziei adevărate. „*Secundele renac nenumărate/ și-mi vântură nisipul strâns în ochi*”, „*Voi îmbrăca iubire cămașa nemuririi*”, „*Știind acum că veșnică voi fi*”. Și antologia se încheie cu poeme din cea de-a patra carte primită cu multă dragoste și admirație deopotrivă de critică și de iubitorii încă îndrăgostiți de poezie. „Când cerul și pământul cu mine se cunună/ cad îngeri din icoane pe trupul meu de gheață”. Astfel cărțile devin simbolul adus în dar de lumile pe care le străbatem, sunt izvoarele gândurilor noastre, sunt elementele tragice ori evolutive ale unei vieți transformate în ardere stelară, poetică. Deși ne aparțin odată ajunse în mâinile iubitorilor de artă ele devin o formă cu adevărat misterioasă de a ne redescoperii pe noi prin lumile acestor izvoare de adevăr, libertate, de istorie a inimii, a credinței în iubire, în viață. Și cărțile semnate de hărăuita Ana PODARU ne îmbracă în dragostea ei, în bucuria, pasiunea ei cu care a metamorfozat timpul durerii în descântec de vise. „*De vezi ă-n ochii mei apusul/ Și mările* n furtuni cuprinse/ toarce-mi cu-nfrigare fusul/ pe lângă candelă aprinsă*”. Deși aripile ei ajung până aproape de zei, „pământul m-a primit în pântec ca o mamă”... „Și mi-a doinit cu susur de izvor», când cerul se-adunase într-un „bob de lacrimă”. Și oamenii îngeri o țin strâns de mâna sufletului căci suferința

sapă nestăvilită în timpul îmbrăcat în flori de cireș, „*Am rupt cu dinții haina depărtării/ doar să nu plec iubire, să nu plec*”... „*M-am prins în haina ielelor în noapte*” și-a devenit izvor de apă vie și n-a trădat, doar a zâmbit mereu. Astfel de cărți se nasc greu într-o lume în care dizarmonia, degradarea valorică se întâlnește pretutindeni, în care arta și cultura sunt în ghearele hulpave ale distrugătorilor de frumusețe spirituală. „*E teama prezentă aici pe pământ/ în oase de om ca o boală,/ în carnea de ciute în lupi sau în lei*”... „*Dați-mi pelin să beau, soarele-mi în întuneric mă va lumina pe veci*”... „*dragostea-i din lut homeric*”... căci poeta și-a zidit copilăria într-un „clopot de cristal”... în „*oglinza dimineții*” ascultând zgomotul de cai peste „*mirosul de mere coapte*”. O maturizare totală și o disperată sete de iubire, dar vise înfricoșătoare vin să cotopească uneori spațiul poetic din care „*fiarele mușcă*” din sufletul „*firimiturilor de fericire*”. Relația peste timp cu sacralul, cu dorul de mângâierea mamei de a o salva din această cumplită disperare „*macină versul/ îl duce spre cer*”. Și da, poezia adusă în dar vremurilor contemporane poate fi uneori un tablou mirific, fascinant ca apoi să-și schimbe nuanțele, forma, să te cutremure, să te alunge spre înghețul final. Însă Dumnezeu i-a ascultat rugăciunea și i-a dat timpul necesar de a trece peste privirea mamei, dureroasă, pe când într-o ploaie disperată se năștea, a uscat spinii din îmbrățișarea răvnită. Unica bucurie, spiritul Anei PODARU, numit poezie. Și poezia sa ne surâde întregă, demnă, luminoasă, dureroasă, adevărată din toate cărțile care îi poartă semnătura.

IONEL BOTA

Realul fisurat sau antiparadisul. Lirica lui Ion Cocora

O fizionomie adânc interogativă, ca o veritabilă ceremonie într-un discurs al unei formule originale elaborate, adaugă noi argumente experienței lirice purtând marca inconfundabilului Ion Cocora și definește volumul *Într-o elegie cu obloanele trase* (București, Editura Palimpsest, 2011, 116 p.). Cartea ne propune să re-trăim enunțul vieții de după viață și să ne re-dobândim, prin poezie, un timp efectiv în care câmpul semantic al eului să fie validat în substanța nevăzută a elegiei fără sfârșit.

Sigur că avem și acum un lirism bogat în sensuri, așa cum este de la debut poezia lui Ion Cocora. Dar această sărbătoare târzie trebuie savurată atent pentru că omul, fără orgoliul autorului canonic (!), își dispută spațiul previzionat în propriu-i deconstructivism în contra abandonurilor oraculare și noilor acreditări ale unui real contorsionat între pietatea percepțiilor și brutalitatea evanescențelor de-mitizate. Mereu la capătul zilelor (la un capăt al zilelor), eul resoarbe contemplarea semnificanților în relație, despărțirea de concret e asemuită tuturor provocărilor iar visceralitatea fructului decortecat al esențelor pure exprimă un paradox, finitudinea matricială: „Să nu uiți dragă doamnă pistruiată din hulubărie/fără tine chiar dacă blamezi această artă poetică/scrisă cu devoțiune de cealaltă parte a scrierii/imaginația nu atinge starea de grație a delirului/nici simțurile nu reinvie în sângele nisipos instinctul/lecturii gustul morfinei dar și plăcerea decapitării/într-un limbaj cinic părăsit de ingerul său fanatic/să nu uiți oricât de dilatați ar fi ochelarii și nervii/fără tine voluptuoasa noapte a himenului nu mai e/o piatră de hotar a unui imperiu în ascensiune/e ca și când m-aș afla totdeauna acolo unde nu trebuie/la marginea unei borne în spatele căreia cineva/te așteaptă să-ți strivească degetele/e ca și când nu aș fi decât o realitate/de gulaguri și confuzii într-o viață captivă/din care tot ce-mi aduc aminte e că uneori/mă confundai cu altul și mă strigai cu alt nume/mănâncă-mă dacă tot ai de gând să pleci/altfel nu e de trăit”. (Altfel nu e de trăit, p. 48)

Poemul e consensul absolut, mirajul, pârguirea, poemul este insașiabilul și, totuși, relativul. Dincolo de imagine, ideile, veșminte auratice ale cuvântului explorând un fel de anti-paradis, devin naturi devoratoare, manipulează re-scrierea, re-creația. E o istorie a însuși de-constructului, șfichiul savant de Gavroche al veacului XXI manevrând emoțiile noastre, stupefacția, imaginarul, toate rebeliunile

ființei. Jocurile temporalului/temporalității, teme mai vechi, mimarea maniheismului cu jovialitatea conservatorului de fronde, invazia în meta-poetic, reprezintă, altminteri, mijloace artistice ale broker-ului de badinerii și deopotrivă încântări la purtător. Ion Cocora nu este, desigur, un poet cu program dar poemul său este revanșa smulgerii măștii, evocă un dresaj autentic al instinctului, investighează temele omului din ipostaza contemplației ca un insolit citat al vieții. Ideea lirică devansează un spectacol, al superstiției infirme că dincolo de tăcere ne acaparează neantul. Eul liric, însă, reabilitează fascinantul imaginativ utopic și numai poezia, ca un „vis falsificat”, ne ajută să dobândim un alt trup: „Nu întreb pe nimeni unde ești/în ce exil în ce depărtare/în ce cavou deasupra căruia cheile de la ușile/pe care încă nu le-am deschis împreună/sunt niște dansatoare perfecte//îmi dilat pupilele până devin/una singură și tu dormi de-a curmezișul lor/ca într-un pat matrimonial//urăsc moartea/oricât de binefăcătoare ar fi/atunci când curmă o durere/insuportabilă din trup//nu pot să o iert pentru că vine/înainte ca iubirea să plece din noi”. (Urăsc moartea, p. 95)

Într-un real fisurat, elegia dezrădăcinată antrenează în mișcarea browniană a lumii buimace miza ordinii, armoniei. Dar în devălmășie, descotorosirea devine ea însăși parabolă, a întâmpinării „noului organon”. A poeziei, desigur, fiindcă volumul lui Ion Cocora îi re-acreditează autorului opțiunile.

Iubirea de Dumnezeu și dorul de poezie. Un nou studiu al Florinei-Maria Băcilă

În ultimii ani, citadela universitară a Timișoarei s-a binemeritat cu nume importante de cercetători, afirmați în varii domenii ale științei și culturii, adepți ai noilor orientări și curente care, în plan european și în plan mondial, au imprimat o direcție reformatoare acestor domenii, relansând aria investigațiilor și definind nuanța de aer proaspăt ce fundamentează tonalitatea, intensitatea și pragmatismul tuturor acestor explorări. Filologia timișoreană, în ultimul deceniu, a dobândit noi argumente, reprezentând personalități și opera lor, care consolidează prestigiul comunității universitare. Un nume important este tânăra Florina-Maria Băcilă, cu preocupările sale constante în gramatică, lexicologie și stilistica limbii române ori perspectivarea limbii în sincronie și diacronie, specializări în jurul cărora se conturează la modul perfecționist destinul omului de știință și al omului de cultură, la unison cu demnitatea asumării profesiei la una din catedrele Facultății de Litere, Istorie și Teologie de la Universitatea de Vest din Timișoara.

O carte recentă, *Dorziana – o (re)construcție a textului prin limbaj* (Timișoara, Editura Excelsior Art, 2016, 500 p.) vrea să fie o proiecție originală asupra unei integrale lirice din constelația posterității literaturii românești, o abordare insolită, am zice noi, asupra operei unui poet de factură

mistico-religioasă, Traian Dorz, spirit al marilor risipiri de destin, între bucuria de a fi mărturisitorul celorlalți, experiența stărilor-limită și ludicul căutării lui Dumnezeu prin această bucurie a poeziei. Structurarea capitolului și subcapitolului cărții indică un demers critic-analitic serios, o aplecare atentă a autoarei noastre asupra unei opere pe care capriciul posterității a definitivat-o, obligând, astfel, generații de iubitori ai genului să viziteze și să reviziteze, ca pe o restituire necesară, literatura acestui veritabil misionar al iubirii de Dumnezeu în cetatea poeziei și a dorului de poezie. Aspirația (eminesciană) spre absolut, re-trezește, firesc, și în poezia lui Traian Dorz, valențe semantice, dorința de plasticizare a contrastelor, derivate, componente, un inventar al conectorilor, toate acestea fundamentându-se între atributele de prim rang ale Creatorului, cum conchide undeva autoarea studiului. Florina-Maria Băcilă discută prefixele de negare subspecia categorialului opoziției negativ/ pozitiv dar și opozițiile semantice privative, derivatele cu *ne-* (*nehotarul, nemarginea, necuprinde, nemaispus*), inspiratori necuvântului blagian și necuvintelor nichitastănesciene, derivatele cu afixele superlative, cu prefixul *stră-* (*strălumina, străluminat, străluminos*), adjectivele *sfânt, fericit*, superlativul relativ de superioritate *prea-* (*preacurat*), conectorul transfrastic *dor*. Temele, însemnând o cercetare stilistică integrală, indică și ambiționarea eului liric spre a releva caracterul atotputernic al Divinității, poezia lui Traian Dorz fiind, în accepțiunea autoarei dintr-un titlu de capitol, „*cântec peste rugăciunile noastre*”.

Demersul analitic, original el însuși fiindcă exprimă, firesc, și o implicare afectivă a specialistei, are în vedere și referențialitatea în progresie a construcției textuale. Eul liric, nu mereu „un suflet copilăresc”, astfel subliniat de Florina-Maria Băcilă între contemplație și misiune, întrebuițează valorile semantice ale cuvintelor, funcții ... și funcția fatică (utilizarea imperativului), accepții figurate, derivate (*năier, harfă, dor*). Dar analiza contextuală interferează determinări atributive multiple complinind sensul regentului, substantivul *farmec*, adjectivele de proveniență participială *fermecat, vrăjit*, încântat, *răpit*, verbul *a încânta*, substantivul încântare, accepțiile figurate ale lui *a răpi*, substantivul *răpire*, derivatul *răpitor*. Opiniile Florinei-Maria Băcilă apasă pe urgența unor reorientări în analiza operei literare, cu implicații sugerate criticii noastre literare, în ansamblul dinamicilor ei: „*Emblematica pentru poezia dorziană este, cu certitudine, conceperea textului prin acumulări și dezvoltări în simetrii sintactice, sub forma unor aglomerări semantice în ascendență, de limpede transparentă, cu efecte de poeticitate moderată, ca mijloace esențiale de intensificare a mesajului și de decodare dirijată (cvasianalitică) a acestuia.*” (p. 139)

Un capitol la fel de interesant este cel dedicat fenomenelor lexico-gramaticale și statutului identitar al unor volume dorziene precum *Minune și taină, Locurile noastre sfinte, Osana, Osana*. Abordarea își propune explorări

inedite, configurări ale tematicilor, specific lexico-stilistic, devenirea spirituală a versului dorzian: numele Maicii Domnului, valențele stilistice ale intensității, gradul maxim al intensității, adjectivul *divin*, culoarea și denumirile cromate, afectivul și senzorialul, adjectivul polisemantic *dulce*, substantivul *îmbrățișare*, substantivul *dragoste*, dativul adnominal și cazul personal, structuri și bogăția semantică a adjectivelor. Discuția prilejuită de indestructibilul ecuației *dragoste-cântare-creație*, arată un filolog inteligent, rafinat, subtil și decisiv care nu întâmplător și-a ales poezia lui Traian Dorz pentru a-i explora profunzimile: „*Regentul unui atribut substantival, datival poate îndeplini nu numai funcția sintactică de nume predicativ ci și pe aceea de element predicativ suplimentar (corespondentul său dintr-o structură amalgamată (...))*” (p. 305)

Între poezie și mitologie, sinele auctorial poate îndeplini rolul de mesager arhetipal. Pledând pentru mentoratul Divinității inspiratoare, conceptul omului retras în singurătatea sinelui (în bibliografia Florinei-Maria Băcilă e des prezent studiul lui Kallistos Ware) poate servi - dacă nu doar suplinește - elaborărilor mistico-religioase în această poezie dorziană. În toate există și trebuie străbătut un „*drum al crucii*”. Tema „*păsării măiestre*”, un poem și variantele sale la Traian Dorz, generează în discursul criticului o abordare etimologică, tema *păstorului străbun*, figură absolutizantă, trimite sugestii spre *Miorița* noastră (poetica „*trecerii*”, aspirația nemuririi). Multe componente sapiențiale, viața, moartea, renașterea, nunta ca stare extatică prelungită, neprihănirea, iluminarea interioară, păcatul, răsplata, transcendența învierii, cununia mistică, parabole biblice și simboluri asociate *nunții*, oximoronul *Maria, Maica-Maria, Mireasa*.

Un efort consistent și un proiect ambițios încununează prin acest nou op al Florinei-Maria Băcilă prestigiul școlii de filologie timișorene. Dorziana arată, din nou, cum ne apropiem în varii modalități de Dumnezeu, se entuziasmează Simona Constantinovici, în postfață (*Stilistica sufletului creștin*), adevărind, atminteri, dimensiunea unei reușite a genului. Fiindcă nu altceva decât o izbândă a teoriei textului liric consemnăm la apariția acestei minunate cărți, o analiză a limbajului sacru în cazul unui poet precum Traian Dorz, cum va nota în rândurile sale de întâmpinare Constantin Teodorescu. Or, Florina-Maria Băcilă descifrează atent nu doar bijuteriile stilistice ale poetului dar vrea să re-construiască și drumul înțeleșului iubirii cu care noi, cititorii, să ne apropiem de textul liric, să ne dezvinovățim de cele mult prea multe ale profanului din noi, din ființa și conștiința noastră, spre a ne re-înveșmânta cu lumina cuvântului tămăduitor, mărturisitor, întemeietor, durabil. Specialista recunoaște, undeva, ținuta acestui demers al său, punctează borna tuturor țintelor, reperelor pe care a vrut să le atingă și pe care le-a atins restaurând și dându-i o strălucire nouă efigiei unui poet, astfel re-descoperit: „*Fără a fi un scriitor (re)cunoscut, Dorz creează, așadar,*

literatură adevărată, cu vădite valențe artistice și formative, marcată de o reală vocație a autenticității. Aceasta se înscrie în prelungirea tradiției generate de lirica interbelică (și cu rădăcini în secolul al XIX-lea), inclusiv din punctul de vedere al construcției textuale și al elementelor lingvistice. Stilul poeziei este unul tributar modelului mistic, caracterizat prin simplitate, armonie și cauzalitate, iar limbajul mizează pe termeni obișnuiți, cărora li se conferă semnificații figurate, alegorice sau simbolice.” (p. 33)

Cartea Florinei-Maria Băcilă adaugă, desigur, lauri în panoplia succeselor editoriale de la Excelsior Art. Dar studiul acesta, monografiind un poet și opera lui, reprezintă în primul rând un nou triumf al școlii de filologie din Timișoara contemporană.

Proiectul locuit și vortexul amintirii-text. Despre explorările marelui neștiut în poezia Danielei Mihăeș

Atașamente embrionare, melancolizări generalizate, ornamentări simbolice și parabole de-canonizante fac scenariul poeziei contemporane mai atractiv, incitant, interesant. Există și autori care nu se lasă subjugăți de jocul ambiguu al devotamentelor, evită atrofierea prin excesul de-compoziției, stilistic-estetic vorbind. Aceștia sunt simpatici autori ai uneltirilor misterioase, complotul eului auctorial, în cazul multora, aglomerând câmpul vastului turnir cu mesajele unui epistolar al memoriei. Din promoțiile mai noi, Daniela Mihăeș trăiește insașiabilul, exhibă vulnerabilități egotice dar mereu în ofensivă, poemele sale dezvoltând adnotările empatiei scriptice cu o voluptate coplesitoare. Volumul *La margine de lume* (Timișoara, Editura Eurostampa, 2018, 102 p., prefațat de Adelina Pop iar coperta semnând-o Ioan A. S.) circumscrie, în fapt, viața facturată de voința supraviețuirilor. Cotidianul sterp e amalgamul existențelor nude, golite de blindajul protectiv al manipulărilor meschine, oameni opresați de anost, de energia neagră, de nefericiri. Dar și vanitatea speranței pune efemeritatea pe locul unei revelații.

Poezia eclozează în ontologiile prime, discursul eului mustră „solemnizările” agrestului și toată recuzita din debaraua universală, marginea de lume și sublimul persuasiunii, zornăie ca la un exercițiu de alarmă aeriană. Autoarea demistifică dezlănțuirile, spectacolul e mai captivant în explorările marelui neștiut („*M-am întors,/ Povestind din aripi vuietul mării.../Ochii au străpuns/ Depărtări.../Puteam să cânt cu sirene,/Cufundând în adâncuri/Corăbii.../Atât de singur până la țărnm.../Doar putere să zbor, mai aveam/Din fâșii albe, plutind în derivă,/ Scriam răvașe/Și întrebam,/Unde pot poposi albatroșii?...”), melanjul liric include memoria afectivă, limbajul simbolic, ficțiunea revelatoare. Ai crede că fiecare poem e o poveste, că astuțiile fizionomiilor fără de vârstă ale evenimentialului sunt amalgamate dintr-o dată în vortexul amintirii-text.*

Eul e un combatant pasabil, totuși, între pervazul ferestrei deschisă larg spre univers și rigola zonei obscure: „*Wooow.../ Pijamalele noastre s-au trezit și fac dragoste/Pe cerașafurile rigide de damasc,/Noi ne vedem de periuța de dinți/Și frecăm frenetic să uităm diminețile în doi/Cu ceva timp în urmă,/Bumbacul lor moale mângâie coapse și bicepsi,/ Noi trăncănim singuri...în bucătărie, cafetiera;/Ne frigem limba, sorbind la repezeală din cafea,/Pe când în pijamalele noastre îți zâmbesc,/Îți spun cât de dor le-a fost/Să doarmă pe aceeași pernă,/Noi țipăm nervoși după un taxi/Să ne ducă, niciunde, departe de gândul că/Toată noaptea/Ne-am căutat pe margine de pat/Wooow.../La naiba cu toate.../La noapte...” (Nevroze din noapte, p. 27)*

Experiențe fascinante, secvențele orchestrate cu încărcătură spirituală (*Dimineți cu ploii* nu e singurul exemplu) nu au nevoie de reglaje timbrale, tonusul survine din elanul nostalgic și aparenta sonoritate stimulatorie a metaforei șoc (*Iubire Molotov*, alt exemplu). Aidoma aranjamentului din culise, un spectacol grandios ofertează tocmai acuratețea amănuntului („*Pune-ți mâna la ochi/și privește în zare.../Undeva, unde coordonatele/Se întrepătrund,/ Avem același punct.../Ne putem întâlni:/În sferul academic terestru,/Acolo unde-ai fost/Luceafărul de peste poduri/ Care îmbată ultimul ciob de stea/Doar pentru că-i plăcea/ Cum luminează-n cădere.../Așadar, am învățat/Să zbor în tandem cu durerea,/Până aici, la capătul podului,/În sferul academic terestru,/Unde s-a tras linia cea mai adâncă:/O vale care desparte/Distanțe astrale.”), turbioanele de real transformându-se, brusc, în fragmente de labirint. Imaginarul creativ pare un film al viziunii, totul e privit ca întocmire, elaborare configurând profunzimea adâncimii unui proiect locuit, dezmiardat, demontat apoi în asumări ale confesivului: „*M-au descoperit ai mei în prima noapte.../ Nu știu cum au făcut-o,/Dar am încercat multe, de atunci.../ În aceeași poziție de fetus am stat,/Acceptând hazardul./ Purtam torța Olimpului spre Eden,/O țineam strâns și priveam doar Calea/Să nu supăr zeimea pentru privilegiile/ De a respira pământul,/De-a simți cu buricele degetelor/ Superficialitatea vieții./Valsând în flăcări/Voi spune:/În afară de ei,/Nu voi m-ați descoperit.../De mică/Purtam un război al esenței.../Scriam cuvinte,/Pe timp de noapte,/În cadență.” (Valsând în flăcări, p. 86)**

Cartea aduce mult mai în față decât linia de instrucție a plutonului o poezie de interogație metafizică, de traversare placidă a visului coșmaresc către o realitate ale cărei coordonate revelatoare numai poetul le știe, le deține, le poate aplica. Iar călătoria eului are, în fapt, aspirația nemărginirii. Daniela Mihăeș vrea să câștige cu tot dinadinsul într-un joc de oglinzi paralele. Poetului i se permite orice, chiar aflat la margine de lume, el fiind în fructul miezos al întâmplărilor lumii. Cartea aceasta legitimează și ea un autor care deja devine foarte vizibil, valoric, în bilanțurile noilor promoții.

LUCIAN GRUIA

Daniel Marian – cearta cu viața, cearta
cu moartea

Daniel Marian este un scriitor nonconformist, abraziv, uneori șocant dar totdeauna inspirat. Temele principale ale volumului *Șampanie cu veverițe* sunt viața (implicit dragostea) și moartea. Viața este dezamăgitoare pentru Daniel Marian pentru că aduce înstrăinarea: „tu chiar n-ai nicio legătură cu lumea asta cumplit de stătută/ partea de univers în care ar fi să te trezești și-e străină„. Relația poetului cu viața și cu moartea i se pare ratată: „și încă o relație ratată cu viața/ și încă o relație ratată cu moartea/ niciuna nu mă vrea/ dar nici nu îmi dau bună pace„. Iubirea pare o nebunie: „ieri o dragoste mai veche a mea de care uitasem/ a înnebunit se puse să caute în streche prin cotloane„.

Chiar paradisul i se pare un lagăr neprielnic: „acolo sunt numai zei/ și sfinți și arhangheli/ fiecare după subscripție/ de donații de cotizații de șpăgi/ pentru o singură nemurire/ acolo toți trebăluie/ încontinuu pe albi/ să albească dosare/

și nimeni nu mai visează/ că ar putea zbura de acolo„.

Poetului însingurat și dezamăgit nu-i mai rămâne decât să certe viața în acest poem invectivă, metaforic licențios: „tu viață fir-ai a dracu'/ vrem să ne-o tragem ca la prima naștere aia/ de care nu mai avem cum ști că s-a pierdut printre/ altele celelaltele imposibilele de dus/ și vreau așa – să ne-o tragem ca la începutul lumii/ și desigur ca la toate sfârșiturile aceleiași lumi/ sau ale altora – că nu mai contează/ și: să: ne-o tragem la moarte și să/ la ea pomană categoric oricum după regulile firii/ la el parastas dacă-s mai multe Dumnezeu să le pieptene/ și-n viața de apoi tu viață să știi/ că tot ne-o tragem!/ ne-o punem și ne-o zbenzguim/ până nu ne lăsăm și/ pe ea curva de moarte tot o aducem – la/ un sex în grup„.

Moartea nu-l înspăimântă pe poet. Ba chiar, extincția are farmecul ei în fiecare anotimp: „am murit frumos de tot o dată primăvara/ nu prea știu de ce cu capul sprijinit de ghiocel/ (...)// și am mai murit o dată-n semețul pisc al verii/ de prea multă-ncercare a cățărului la stele/ (...)// toamna se moare de obicei ceva mai mult decât/ ar prevede regulamentul și statisticile morților/ (...)// dar iarna în jilț oare ce-am mai avut Doamne iar și iar/ de mi s-a urcat la cap să mă-ncălzesc bolund cu moartea„.

Iubirea pare a alunga câteodată moartea : „oare de ce iubirile sunt atât de vii/ încât sperie moartea o fac pe aia moarte/ fraiera satului de pomană/ cu tot cu scânteii și cu flama„.

Dar moartea se instaurează implacabilă și trebuie apostrofată strașnic, așa cum a procedat Daniel Marian și cu viața: „la cât mi-am tras-o cu moartea și/ desigur cu tot leșul ei de viață/ chiar sunt mai rece decât presupusă/ moartea și viața aia care parcă să/ fie o altă curvă/ indecentă-n exprimare vine furtuna/ mă duc să mă încarc de speranță!/ futu-i! „

Poetului nu-i mai rămâne decât să viseze la o nouă geneză, la o nouă lume mai omenească: „mai dă o dată cu universul de stele/ mai înconjoară-l cu fir subțire de lumină/ să vezi ce va ieși de data asta va fi bine„.

Chiar însuși Dumnezeu se pregătește de o nouă geneză: „și însuși Dumnezeu după un sfat de urgență cu toți sfinții/ sătul de atâta ne-nțeleasă povară/ se urcă mai sus în cer – în căutare/ de altă maimuță valabilă care să muște/ de unde ba nu trebuie ba trebuie ba maimuță ș'atât/ pe care Dumnezeu pe ea echivalentul non-biblic de ea/ trebuia să o aibă mai demult/ de pe când nu începuseră vremurile/ dar tocmai ce erau gata terminate„.

În concluzie, poetul este un rebel care impresionează prin expresivitate: „eu sunt radioactiv/ de mine să nu vă apropiați/ decât cu speranță/ altfel nu puteți dar nici nu vreți/ decât a umbla în descompunere/ prin izotopi cărlionțați ghimpați/ până vă faceți una cu/ cavaleria descopitată/ -n ele cuvinte„.

Și foarte curajos se ia la ceartă cu viața, cu moartea.

Poezia lui Daniel Marian este modernă, chiar postmodernă pe alocuri, așa cum am văzut în poemele sale invective. Volumul se citește cu interes.

MIOARA BAHNA

Epură pentru poezia lui Gabriel Gherbăluță: *ultimul amant al mariei tânase*

Între rigoarea versului clasic și libertatea oferită de versul modern, Gabriel Gherbăluță construiește o poezie care-l exprimă – ca în cazul tuturor poezilor autentici –, fără căutări artificiale, sterile, ale căii prin care să-l uimească pe cititor sau să se impună cât mai sus într-o ierarhie poetică (reală sau închipuită), așa cum li se întâmplă multora dintre cei ce scriu versuri, pentru că, în scrisul lui, are întâietate sinceritatea, care servește țelului primordial al artei: să producă starea de catharsis. De aceea, poate, sub aspect formal, poeziile din volum par, în general, aflate încă în proces de finisare, de parcă poetul se grăbește să se elibereze de tensiuni acumulate, de preaplinul trăirilor, punând, în consecință, „condițiunea materială”, vorba lui Maiorescu, pe locul al doilea, după cea „ideală”.

Pătrunzând, prin urmare, în laboratorul de creație al poetului Gabriel Gherbăluță, lectorul descoperă, mai întâi, o formă de comunicare colocvială, seducătoare prin firescul ei, care caută să dea impresia de ludic-șăgalnic, dar, pe parcursul volumului, se observă că, de fapt, discursul liric este profund, că nota meditativă, care se insinuează în text, se dezvoltă, între altele, în jurul unei surse eterne de neliniște, de disconfort: timpul prea scurt, prea repede trecător, cu largă reprezentare a câmpului său semantic în carte (unde, spre exemplu, *fără de întoarcere / risipirile clipei*, este o imagine a ireversibilității).

Un concept-laitmotiv care se impune, încă din primele poeme, traversează volumul și-i sporește unitatea este „poezul”, o entitate proprie (și prin care, aici, caută, totodată, un *sens în viață*, fără pic de *infatuare*), pe care poetul o definește și încearcă să-i facă loc într-un univers deja existent (*la marginea timpului / un cuvânt își așteaptă poezul / din păcate nu eu îl voi spune / cine știe? / poate se va scrie singur*) fiindcă poezia lui Gabriel Gherbăluță este o tentativă de ieșire din sine (expusă, de pildă, într-un dialog

cu un alter ego, ori poate chiar cu Arhanghelul, *Gabriel*), mișcare în jurul sinelui și, în final, întoarcere la sine, acesta constituind filonul pe care îl explorează, îl evaluează, căruia caută să-i înțeleagă configurația și să-i proclame identitatea, într-un balans aproape continuu între dorință și realitate: *Aș mai inventa o dată motorul lui watt / (...) / Dar cum să fac dacă nu știu să desenez...*, undeva, *la marginea timpului...*

„Poezul” este, în altă ipostază, tărâm al evadării, prin cuvânt, dintr-o realitate fără nimic spectaculos, fiindcă *doar în poezuri îmi ești sau nu-mi ești / foc care arde sau cărbune stins*, acesta având, spre deosebire de omologul său feminin, consacrat, de la care pornește, „poezia”, conotații pe măsură, noua denumire – de genul neutru – sugerând, probabil, în viziunea autorului, mai multă gravitate, mai multă fermitate...

De altfel, poetul este ispitit, și cu alte ocazii lirice, de a da detaliilor lumii *un tainic botez*, astfel că poezia sa devine *un cuvânt exilat dintre cuvinte*, într-o lume sau *într-o țară ideală / unde totul era posibil*. Să fie, în acest context, verbul-predicat, la imperfect, doar o întâmplare?!...

În incipitul cărții (*așa, parcă din senin te naști / din spuma poezului*), este reiterată ideea suveranității artei, raportată (paradoxal) la creatorul ei, gest amintind, mutatis mutandis, spre exemplu, de poemul *Către Galatea*, al lui Nichita Stănescu. Da irdeea artei care-l „naște” pe creator (și, uneori, îl îndeamnă spre *carpe diem*) este recurentă în volum: *În pieptul meu se scrie acum o carte / sau eu mă nasc acum în ea*. De altminteri, problematica artei, a scrisului constituie una dintre preocupările majore ale cărții, pusă ea însăși sub semnul unei mari artiste, Maria Tănase, supranumită de Nicolae Iorga „Pasărea măiastră”, poetul, prin alter ego-ul său liric, plasându-se într-o conexiune aparte cu ea, peste timp, prin artă, drept „ultim amant” al acesteia, în sensul de adorator al creației sale.

În privința limbajului artistic al cărții, se remarcă enunțul uneori sibilinic (*oprește-te din căutat că e în zadar / fă ceva ce știi tu cel mai bine, mori puțin...* – Shakespeare, al lui Marin Sorescu, în finalul poemului eponim, „S-a dus să moară puțin”), iar lumea pe care o propune este un fel de multiplu utopic, de vreme ce face referire la un *spațiu fictiv al unei virtualități letale*, care însă poartă un nume: *poezia asta*, realitate a lăuntrului ființei, care se hrănește din cel ce o creează, hrănindu-l totodată, fiind *pradă și prădător*, stăpână peste un teritoriu doar al ei, dar spre care îi conduce și îi seduce pe toți, dacă, *într-un război cum e acela din poemul ăsta / nimeni (nici autor nici lector) / nu poate*

rămâne neutru.

Revenind la „poez”, pe măsura adâncirii în volum, acesta devine tot mai pregnant suprarealitatea tutelară a întregului, cu multe fațete: uneori **necitit de nimeni** și, tocmai din acest motiv, victimă a lumii pentru care, totuși, se naște, în relație aproape ombilicală cu părintele său, dacă apare la **ora când sângele** acestuia și al celor asemenea lui **se pregătește să / facă marele salt către venele poetului.**

O tristețe (exprimată însă temperat) stăpânește poezia lui Gabriel Gherbăluță, în spatele căreia se bănuiește o lungă și profundă dezabuzare, fără ca acest statu-quo să-l transforme într-o voce revanșardă, drept care și câmpul semantic al acestei stări este larg reprezentat / ilustrat, prin referiri la **părerile noastre de rău după iubirea făcută scrum** ori la **șarpele neputințelor mele.** Fulgurări din trecut (**din copilărie a rămas / doar căderea amintirii**) se adaugă în versuri spre a spori tristețea amintită.

Așadar, cotidianul, dragostea, tristeți venind din lăuntru, dar și din afară, libertatea (care **apare / atunci când te părăsește frica**, dar **atunci ce să mai facem cu ea / dacă de frică nu scăpăm decât prin moarte?**), singurătatea (care **își linge puii**, asigurându-i, astfel, viitorului partea lui de tristețe!), propriul eu, în relație cu toate acestea, realul raportat la oniric (mereu o posibilitate de salvare, fie și temporară, de un imediat contondent), creația sunt câteva dintre reperele volumului. Ludicul amintit, când apare, este, de asemenea, temperat, fiindcă în poezia lui G. Gherbăluță exuberanța lipsește, poetul privindu-și resemnat crucificările, trecerea prin **vămi imaginare**, pe unde îngerii înșiși sunt **nevoiți să învețe pederostul / clipelor – poveri și cuie / în aripile lipsă / ale unei cruci / pe care e răstignit / un fluture**, într-o lume cu nesfârșit potențial de a răni.

De aceea, meditativ, glasul liric, fără emfază, se apleacă asupra condiției umane, identificându-i datele – unele dintre ele consacrate de tradiție –, vorbind, de pildă, despre **nodurile astea din viețile noastre** ori, alegoric, etalând imaginea omenirii, în ipostază coplesitoare acvatică: **suntem pești într-o plasă care nu e nici măcar / una pescărească virtuală / ne așteaptă petea pescarului de suflete / cu respirația bucurată de sfânta votcă a speranțelor**, pentru ca, de la **un daimon**, tristul cronicar al momentului să mai afle că **viața asta e o imensă cherhana.** Astfel de imagini aduc ecouri mitice, cu tentă tulburătoare, la care se adaugă și altele, spre exemplu, cea a unei păsări ce **își plângea cântecul la colțul străzii / fără să știe că pasărea aia era sufletul meu...**

Mai mult, un fel de decadentism își face loc, tot mai pregnant, în poezie, când eul creator (își) pune **simple întrebări**, trădând nu resemnare, ci, mai mult, o tristețe neputincioasă, incapabilă să devină activă: **cine ascunde izvoru-n fântână, / cine măsoară nămolul pe mână, / cine mai sapă în piatră o groapă, / cine visează să dea peste apă, / cin' mai adapă azi cai la fântână / când moartea e peste toate stăpână? / trist ne privește hristos dintre ape / cuiele-și scoate fântână să sape... / cumpăna sprijină bolta hain / apele mor...oare cine-i de vină?** Ca un corolar al tuturor acestora, într-un avertisment cvasi-expresionist (mutatis mutandis), poetul propune o imagine post-apocaliptică, declanșată de ipotetica dispariție a „poezului”, deci a artei: **o pagină mare și neagră.**

Trecând de la realitate la vis, evaluând șansele ca realitatea să se transfigureze, împrumutând haine ale acestuia, și descoperind imposibilitatea metamorfozei, vocea lirică proclamă, la un moment dat: **hai s-o dăm naibii de viață / (...)/ să o dăm naibii și să mă retrag într-un poez sicriu / care să mă strângă pe la sentimente / un poez cu gustul cântecului mariei tanase / și colorat cu negrul costumului prea larg / al lui fărâmiță / hai s-o dăm dracului de viață (...).** Și, cum amărăciunea sau, măcar, disconfortul sporește (oricum, adică, nu dă semn să se subțieze, necum să dispară), cuvintele devin și mai acerbe, compunând înșiruirii de imagini paradoxale (**cum e să ai ochii larg deschiși și să-ți / fie întuneric**), încă un argument al determinării de a căuta și altceva decât îi oferă imediatul unui spirit neliniștit: **cunoști senzația aia / când simți că te sufoci? / când aerul nu îți ajunge nu te satură / coșmarul ăla cu fântâna / care își ascunde apele / ca să îți accentueze senzația de sete letală?**

Nu este însă vorba de vreun festivism retoric în vorbele poetului, pentru că sinceritatea pare să fie o trăsătură definitorie a creației sale. În plus, sinele nu intră în competiții, nu se euforizează, ci își însemnează pur și simplu emoțiile, observațiile, într-o stare de normalitate, dar nici nu este vorba de dorința de a ieși neapărat în evidență, spre a capta atenția, fiindcă poetul doar denunță un statu-quo, al său și al perimetrului vieții sale, în care se întâmplă să trăiască însă și alții aceleași stări.

În consecință, fără să-și propună să reitereze sau să intre în canoane, poetul – sentimental, cât trebuie, cerebral, la fel –, găsind în versurile pe care le creează, firesc, întâi de toate, un reazem, de vreme ce sunt un debușeu al ființei, își propune să scrie **despre orice, numai despre liniște nu...** Și

o imagine alegorică traduce întregul peisaj lăuntric, nu atât care există, cât, mai ales, spre care tinde, pe care dorește să-l adăpostască sufletul său: *se simțea o gară / pentru cuvintele / ce-l bântuiau / o gară cu șinele ruginite, / peste care pășteau caprele și / fluturii / cum fluturii – mă întrebi – / fluturii zboară nu pasc / – fluturii pasc zboruri-îți răspund – / și îmi continui așteptarea cuvintelor / ca să îmi pot face din ele / trenulețul ăla pe care / tot l-am visat / în copilărie.*

Remarcabil este că lamura versurilor lui Gabriel Gherbăluță nu se arată de la început, ci pe măsura avansării în volum, când, îmbinând trăsături clasice și moderne, cu precădere la nivel formal, începe să se fixeze într-o paradigmă poetică de calitate, ca în *octavă a metamorfozelor*, de pildă, cu adieri de psalm: *ninge-mi, Doamne-n noaptea asta cu praf alb de lună / să se facă miere aur colț de mătrăgună / pune-mi apoi fluviul nostru pernă pentru vise / căci sătul de rătăcirii mi-s astăzi, pare-mi-se / și alungă din perete foi de calendare / timpul mort rămâie-n urmă așa nu mai doare / și să noapte peste cântec cum calciul pe oase / fărâmiță lăutarul, maria tănase.*

Deseori însă, imaginarul creat continuă să fie alcătuit din instantanee ale realității – *stropi de ploaie-ntr-un pahar cu votcă / trecători grăbiți pe străzi murdare* – amintind de poezia bacoviană (tot la fel: *stă ciutura punte-ntr-un cer și pământ / se-neacă de ploaie un ultim cuvânt...*).

Mahalaua este arealul propus de poet pentru desfășurarea „poezului”, nu însă ca spațiu administrativ, ci, mai degrabă, ca simbol al marginalizării, univers al dezmoșteniților, bântuit, de pildă, de *Îngerul tuciuriu al lui fărâmiță*, cel care, împreună cu Maria Tănase (scriși cu minuscule, ca sugestie, poate, a asimilării lor de către lume, ca bun comun), traversează, în lung și în lat, poezia lui G. Gherbăluță din acest volum, aducându-i, între altele, o notă de pitoresc, oarecum balcanic, ale cărui adieri amintesc de Ion Barbu și, mai departe, de Anton Pann.

Nostalgic-elegiac, dar mereu temperat, așa cum am arătat, în exprimarea sentimentelor induse de factorii vieții, cu care interacționează, cu atât mai mult cu cât pare că lipsește orice perspectivă senină (poezia lui Gabriel Gherbăluță, constant profundă, e tristă, nostalgică, trădând

o personalitate pe măsură, drept care încercările de a ieși din acest perimetru, fără a fi făcute cu toată convingea, se opresc la mijlocul drumului ori înainte de final), în contrast cu prezentul (*un azi cu piciorul în / ziua de mâine*), având orașul (de provincie, în care *se aude scâncetul singurătății*) ca fundal, de unde, la suprafața „poezului” răzbat detalii ce-i susțin aerul patriarhal, *când se aprind felinele pe domnească*, și trece pe drum *o caleașcă*, eul creator înclină, de obicei spre apolinic, stare favorizată, poate, și de rădăcinile grecești, prin bunicul pe care-l evocă ținând *mereu în palmă un sâmbure uscat de măsline / ca să simtă mirosul vântului din arhipelag / să nu uite scâncetul orbului fără sandale / bâjbâind după atlantide doar de el știute*

Elementele de metaliteratură, ieșind din culisele procesului de creație, sunt menite să dea seamă, pe de altă parte, de atenția acordată de poet artei căreia i se închină. La acest argument se adaugă și prezența unui mare număr de poezii, în volum, care, prin titlu, sunt propuse ca lecții de prozodie: *sonet, haiku, sextină, octavă*.

Așadar, făcând bilanțul momentelor ce-i compun viața (uneori, *fără bani fără lună fără muzică fără chef de viață fără mare fără tine fără lumină fără / iubire fără cer fără poez ...*, încât apare concluzia firească: *se poate mai sărac de atât?*), reiterând o seamă de imagini (între care cea a mării), proiecții ale aspirațiilor sinelui, cărora le acordă un interes aparte, jalonând, prin intermediul lor, un univers în care utopia (conștientizată), visul și realitatea se armonizează, *într-un colț* al unei existențe imaginate ca o cârciumă dintr-o mahala, *poetul tânjește după o felie de lună*, fie că simte el însuși așa, fie că este doar o imagine clișeistică, aparținând, spre exemplu, unei poete oarecare (*asa zice o altă poetă*), în volumul de față, apelând, de asemenea, la intertextualitate, poetul îi oferă lectorului versuri de calitate (cu trimiteri frecvente la folclor, care poate fi privit chiar drept canavaua întregului, ale cărui vârfuri de lance sunt aici cei doi rapsozi amintiți, Maria Tănase, din al cărei cântec își ia chiar și date prin care proiectează imaginea iubitei ideale – *ea seamănă acum cu o nălucă / ieșită dintr-un cântec de marie / gata de fugă, și mereu pe ducă / era năluca dăruită mie* – și Fărâmiță Lambriu), și, printre toate, caută soluția ca *să prefaci poezul într-un portal către dincolo*.

NICOLAE GEORGESCU

O poezie din prima tăietură a gândului, ce caută simplitatea, cultivă înțelepciunea, găsește expresia memorabilă, discret presărată cu filozofie (idei filozofice).

Llelu Nicolae Vălăreanu (Sârbu) a debutat editorial, după intense postări pe internet, cu *Ferestre nopții* (Edit. Blumenthal, 2010) - un volum de versuri masiv, măsurând parcă o tăcere îndelungată, dar uimind prin viziunea „globală”, grandioasă, asupra lumii și, mai ales, prin înșurubarea insistentă, adâncă, în metaforă - arătând o trăire poetică cel puțin la fel de persistentă pe cât de tăcută în fapt. O comparație cu volumul de față ar fi tentantă - ca și o discuție despre debuturile târzii ale poeților în general cu literatura română contemporană, dar toate, la timpul lor.

Volumul actual se numește *Frigul însingurării* și este mult mai suplu, mai concentrat tematic, mai „rotund” ca să zică așa (pun ghilimele, pentru că poetul are opinia sa despre cerc „mai rotundă ca rotundul, / sămânța / răspândește ființarea / pe pământ”. Sămânța ființării, în acest sens, volumul său de poezii este ca sămânța, renaște din sine)

Filozofii, când fac poezie, copleșesc de obicei prin bogăția temelor sau prin aducerea la temă dominantă a realului, oricât de variat ar fi, făcându-l ei înșiși foarte variat pentru a demonstra puterea de formalizare a conceptelor - iar **Llelu Nicolae Vălăreanu (Sârbu)** este filozof prin formație și vocație. Dacă primul său volum răspundea acelei aglomerări de subiecte și peisaje - cel de astăzi pune lumea în câteva ecuații, fluidizează discursul, reia uneori până la redundanță, chiar până la manierism, unele teme și dă impresia de joc care te prinde, care te țintuiește în lectură, te implică în demonstrație.

Dominanta primă care străbate volumul, distribuindu-se discret între poeme dar având grije să se adune și în apăsări argumentative de sine stătătoare - este aceea a artei poetice, o temă a cunoașterii în fond. Iată, cât de simplu pe limba filozoficească, explică autorul miracolul creației, „Când am denumit frunza/ Copacul gândea muguri pe ramuri, / implorând să vină căldura din afară / și tot sorbea târziu din

așteptări / ... / Chiar și copacul din mine/ cu scorburi pline de cuvinte, / denumindu-le cu numele lor / le trimite prin frunze la cer. // Nu știi ce întâmplări / cu norii de-a valma sub ele / le stropesc cu vorbe la rădăcini / și sfârșesc întrupându-se în poeme.” (*Copacul din mine*). Această artă poetică are la început cuvântul: lucrurile și ființele există întrucât au nume, tot ce există trebuie să poarte un nume - chiar fenomenele, relația, dar aici e o taină cum devin acestea cântec. Poetul înțelege, calm: „Cuvântul pe care-l recunoaște inima / regele ei încoronat / când gândul își încearcă / propria putere de convingere / alunecă în mierea rostirii.” - iar acest transfer nu se face chiar de la sine, cum găsim în finalul acestui poem: / „ Numai femeia ... / stăpânește cuvântul inimii rege.” (*Cuvântul rege*).

Poetul discută în metalimbaj, pe limba filozoficească, despre muze, acele divinități care sunt în toate, în ceea ce este, în ceea ce va fi, cum ne spune Homer: fără muze cuvântul ar rămâne rece, nu ar aluneca în mierea rostirii, ar putea să dea viață realului, nu l-ar putea pune în armonia formelor, în corespondențe. **Llelu Nicolae Vălăreanu (Sârbu)** nu pleacă din această teorie clasică, ci ajunge la ea pe căi intuitive, lucru extrem de important, care dă naturalețe poeziei sale, freamătul redescoperirii, al recunoașterii, însoțind cititorul avizat la tot pasul.

Mai mult de o duzină de poeme sunt dedicate acestei alchimii a cuvântului, autorul plimbându-ne prin Platon ori Kant pentru a reciti, împreună cu filozofia, nu poezia clasică - ci starea de poeticitate a lumii și capacitatea individului de a intra în această stare. Citez din poemul *Cum se naște cântecul*, aceste glosse la umbrele lui Platon: „Umbrele înghețate-n dansul lunii, fantomele ... / păsări cu cerul smuls din aripi, / femeia departe cu miros de busuioc / al părului pe umerii gândurile mele. / Iluziile casei, dorințe rătăcite, noduroase însemnări de cuvinte, / distilierii de vise, ceasuri de întâmplări / de care ne separă un arbore ireal, / simbol al timpului respirând viitorul / și râul, malurile sale opulent încărcate / prin care înoată femeia să ajungă la timp. // Cineva-mi toarnă-n cuvinte efuziuni florale, / cineva le umple cu mirosul femeii grăbite / sculptând un lanț de clepsidre / prin care nisipul se mișcă aidoma valurilor. Zilele și nopțile se scad și se adaugă / până în clipa când se vor întâlni / hrănindu-ne din cuvintele frământate / atunci se naște cântecul în somn.” Pentru poet, femeia este atât persoana de alături, de lângă el, iubita - cât și muza care filtrează cântecul și i-l dă sub formă de revelație. Clepsidrele sale sunt horizontale, nu indică timpul - ci spațiul, extensia cunoașterii.

O altă dominantă a acestui volum atât de clasic structurat privește, într-adevăr, femeia. Blândă, calină, iubitoare,

statuară, - ea face parte mai degrabă din lumea angelică, este aeriană, păzește armoniile, dă nume lucrurilor împreună cu poetul, indică drumul cunoașterii, stabilește frumusețile lumii, ajută menținerea în acea stare de „deasupra de viață și moarte” (Gândul de cioplitor), conștientizează trecerile, balansul mai degrabă, între aceste două tărâmurii, apare mai ales înconjurată de noapte: „Femeia mă caută cu sânii dăruți vântului / se bucură de foamea mea telurică./ De dragostea ei tăinuită de întuneric / sângeră aprins frigul însingurării, / ca un copac cu frunze îngălbenite de schimbare. // În ochiul cerului devin mai palid / nimeni nu știe că noaptea se plimbă pe ape / ca un coș de stele, pâine și vin de ambrozie./ Mă voi duce să cinstesc destinul / iar partea netrăită încă / să o închin femeii. (Frigul însingurării). „Însingurare” nu înseamnă, pentru poet, de unul singur, izolat, retras, etc. - ci viață în fața perechii, o însingurare în doi unde partenera este ideală, este urmă, aripă, umbră, prezență angelică, chiar statuie de aer. Potrivirile în real, suprapunerea imaginii abstracte peste ființa concretă, de lângă sine, dar tristețe, melancolie, lumea îngerilor trebuind să stea în separare față de oameni, „întinările” angelice scurt-circuitând cunoașterea, blocând-o în sentimente terestre, vulgare. De aceea îngerul nu are chip de obicei, este prezență difuză, mai mult aripă, zbor și gând (cântec). Cu ajutorul femeii sau prin mijlocirea ei, poetul devine demiurg al lumii sale, construiește adică, o lume dând nume lucrurilor, ființelor, descoperă o mitologie ce sălăsluiește în această lume a sa (nu a lor! ea este și nu este aici, adică poate trece dincolo, poate chiar să dispară definitiv), pe care o însuflețește punând câte un poem în fiecare loc. Uneori lumea aceasta se construiește din lumea mare, a stelelor: „În serile târzii întins pe căpițe de fân/ denumeam cu ea stelele după bunul plac/ și nu le terminam niciodată, / până ce totul părea de nerecunoscut” – iar șansa ca cerul redefinit să coincidă, pe alocuri, cu cel real dă ca rezultat iubirea: „Poate dintre stelele pe care le-am denumit noi / una se va întoarce la locul știut./ Ochii adânci ai femeii îmi vor șopti poemul, / vor opri iubirea să locuiască în el, / cu surâsul ei maiestos cu tot.”(Poem locuit).

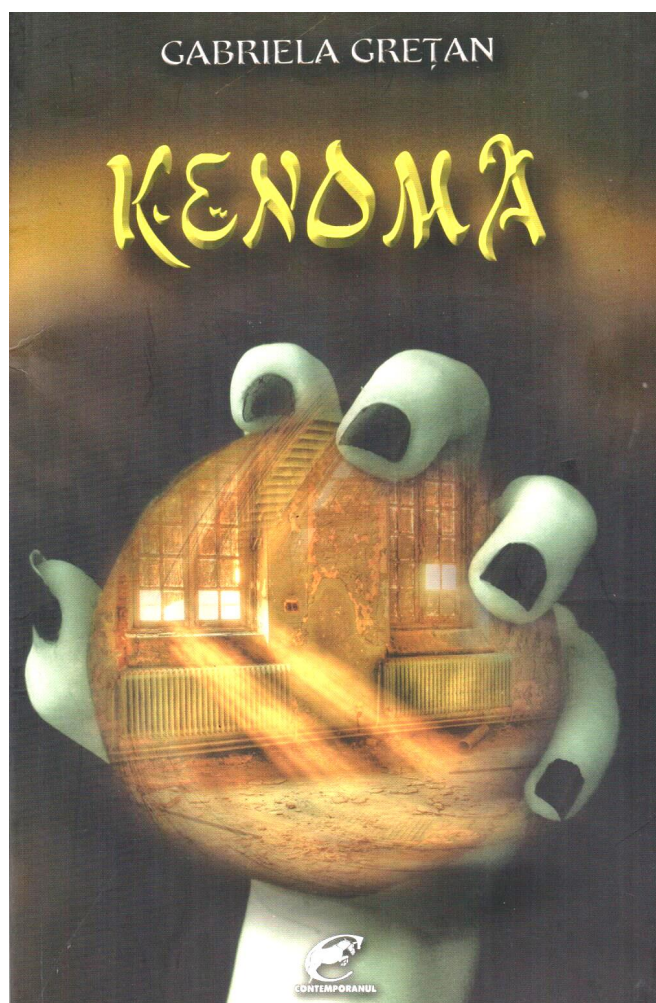
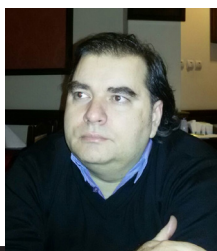
Dominante sunt, de asemenea, tema pământului natal, a

iubirii de patrie, a laudei lui Dumnezeu, a vinului. Revin, însă, la un poem emblematic al volumului „Semn”, unde găsim atât acea artă poetică discutată mai sus, cât și sentimentul că miracolul poate fi înțeles – și chiar drumul către înțelepciune se poate parcurge prin contemplație, stând pe loc în fața unor tablouri paralele. „Lângă înaltele piscuri albe / zboară-n ochiul albastru / respirând orizontul dimineții / așteptarea. // Între păduri fără arbori / se naște un izvor în inimă / grăbit / unde sosește marea lumină / a cuvântului copt.// Toți care înțelesul îl știu/ simt/ neștiindu-l. // Visul se împlinește în ei/ ca într-un lemn,/ în măduva roșie, / un semn.” Parabola vrea să spună că, deși nu vedem în interiorul lemnului, totuși simțim semnul care se pune / se naște în trunchiul lui - atunci și numai atunci când prindem miracolul cuvântului.

Poezia lui **Llelu Nicolae Vălăreanu (Sârbu)** este naturală ieșită parcă din prima tăietură a gândului, caută simplitatea, este discret presărată cu filozofie(și cu idei filozofice), cultivă înțelepciunea, găsește expresia memorabilă. Ritmurile ei sunt ritmurile ideii - deaceia se citește cursiv, ca o demonstrație cu larghețea de rigoare (nu strictă, adică, ci trecând cu răgălii prin fluviul realității). Faptul că autorul a așteptat atât de mult s-o încredințeze hârtiei (sau numai tiparului?) se poate explica într-un fel: i-a fost suficientă pentru sine însuși. În felul acesta ne-am putea explica și netezimile verbale, șlefuirea cu dichis, așezarea stabilă a cuvintelor: atât de mult și-a spus-o sieși, ori grupului său de prieteni, încât această poezie a devenit populară pentru autor, adică a câștigat acea stabilitate în urma nesfârșitei treceri printre buze, a nesfârșitelor reluări. Pentru literatura română a fost, însă, o pagubă: specia poeta doctus este puțin reprezentată aici. Autorul trebuie să se grăbească nu numai cu restul tezaurului personal,- dar și cu distribuirea acestui volum, atât de atent construit, pe la reviste și curți de juriu mari- baremi pentru a se lua act de atâta zăcășenie (în sens normal, etimologic, vorbind), și, în fond, de atâta risipă de frumuseți de gând la pragul comunicării largi. Cititorul avizat mă va confirma, cred, și va fi de acord cu mine că ne aflăm în fața unui volum de zile mari.

OCTAVIAN MIHALCEA

Întâlnim în cartea Gabrielei Crețan, *Kenoma*, versuri cu o atipică aură incantatorie care etalează starea unei puternice *coincidentia oppositorum*, printre numeroase sintagme cu valoare de verdict. Conjunția detaliilor sacre cu tușele demoniace generează peisaje ce, inevitabil, atrag atenția. Complexele desfășurări, parcă desprinse din pânzele lui Hieronymus Bosch, exteriorizează fluide barochizante, într-o vădită accepțiune terminală. Pe lângă aceasta, un neașteptat fior ludic marchează esența poemelor Gabrielei

Crețan. Ne putem ipostazia imaginar în prezența ritmurilor unui inedit *grimoire*, fiind investită o imaginație luxuriantă. Participăm astfel la spectacolul cvasi-morbid al umanității destructurate, a cărei *axis mundi* ar putea fi flagelarea. În spirit iluzoriu, rocambolesc, acțiuni abnorme, descinse din *Malleus Maleficarum*, ar fi afine cu versurile următoare: „în subteranele Inchiziției se stinge lumina/ jupoanele cad, se descheie corsetele/ iar brațele celui ce e spintecat sencolăcesc drăgăstos/ după grumazul/ spintecătorului său// tuturor le cântă din scripcă duios/ la ureche/ vrăjitorul Amor// (ah, pivnița Inchiziției, cuibușor de dulci nebunii!)”. Nu lipsesc nici autovătămrile, sacrificii pe un altar à rebours. Au loc morganatice purificări prin foc. În versurile Gabrielei Crețan, paradoxurile nasc noi paradoxuri, pe fondul decadent al misterelor perpetue. Conștiința auctorială se dedă ultragierilor incandescente. Peste toate plutește melancolia unei semnificative *descensus ad inferos*: „Coborâsem cândva în infern. și nu știu când m-am întors./ pe unde și dacă./ acum și aici, aici și aiurea/ soarele nu luminează, doar frige/ sudălmile noastre fierbinți topesc țurțurii groși prinși în/ bărbi/ ne-a pătruns și ne-a ars pân'la os/ frigul comediei, frigul negației// de ger bulbucății mai mult se bulbucă/ de-al râsului aspru martiriu/ sângeșorii din greu sângează și ei// de ger crapă osul în vita din staulul unde/ ne-am strâns unu-n altul/ frisonând de un frig metacosmic/ încercând să înțelegem,/ idioți melancolici răsfoind manuale de logică// dogmaticieni vorbind despre Domnul// și iată, Domnu-i la ușă// în ușă se-aud lovituri de topor...”. Se perpetuează intensități lirice, detalieri inscriptibile într-o straniețate extrem de ofertantă din punct de vedere hermeneutic. Peste tot ne întâmpină ecurile izgonirii din zonele benefice, împreună cu tot ceea ce compune ulterioritatea acestui act fundamental. Ne situăm în *Kenoma*, unde ultragierea are statut de *piatră unghiulară*. Caracterul ardent se profilează fascinant printre umbrele lunecătoare. Ar putea fi o anumită ordine abisală în inima ceremoniilor fantastice din carte. Multiple alchimizări declarat blasfemiatorii populează prezentele tablouri lirice. Elanurile lubrice se deschid spre orizonturi puțin cunoscute. Spectacolul vitriolant din *Kenoma* subliniază detaliile unei imaginații *la limită*, cu exasperante dureri, trupuri și suflete prăbușite, ceea ce individualizează radical scrierea Gabrielei Crețan.

RALUCA FARAON

Lumea în care orbii alungă lumina

Despre Lucian-Victor Bota se poate afirma că este un poet în devenire, întrucât ascunde o sensibilitate autentică, un lirism ușor patetic, dar nu desuet. Versurile strânse în volumul de debut *Lumea în care orbii alungă lumina*, apărut la Editura *Napoca Star*, în 2017, variază de la reușite exemplare, chiar memorabile, la încercări timide de căutare a identității prin intermediul unui imaginar poetic delicat, schițat prin intermediul unor motive literare ba romantice, ba tradiționaliste. Ceea ce se remarcă însă este naturalețea exprimării și sinceritatea cu care tânărul Bota își transmite viziunea sa despre lume, coerentă și demnă.

Ca trubadur întârziat în secolul nostru cinic și cerebral, Bota riscă de multe ori scriind dintr-un prea-plin al inimii despre iubire, dar naturalețea cu care o face îl salvează de platitudine (dar nu și de o anumită condescendență în ceea ce privește receptarea mesajului). Asta nu îl împiedică să creeze și adevărate nestemate, în care simplitatea exprimării dezvăluie o emoție netrucată. Spre exemplu: „așa se dezlănțuie toamna în mine/ când nu ești tu”; „lumina ta prinde glas/ în palma mea/ trupul tău se-nvârte/ în jurul axei mele”; „iubirea se află/ sub copitele cailor/ ce aleargă prin inimă”; „iubito/ îmi stă carnea pe o unghie aninată// e ultima bucată de cer/ prinsă/ într-un unghi geometric/ la capătul unei lumi ce curge/ prin venele timpului”; „am simțit iubirea rostogolindu-se/ pe pat/ ca o felină/ ieșind din propriul trup, învelindu-mi/ pământul de pe oase” (inedită metaforă a genezei bărbatului și femeii!).

Titlul dezvăluie o anumită linie directoare de înțelegere a acestui volum de versuri: există o lume (atemporală, fără referiri la concretul imediat, stihială pe alocuri), care este definită prin contraste eterne: cer-pământ, lumină-întuneric, carne-spirit. Dualitatea nu este redată prin antiteze, ci prin ambiguitatea generată de schimbarea frecventă a perspectivei de înțelegere. De pildă, *pământul* este un motiv plurivalent: poate sugera blestemul instinctualității (ca la Blaga sau Arghezi) care împiedică atingerea cunoașterii absolute („pământul de pe oase”, „trupul mi-e pământ nearat/ încă din toamnă” sau „pământul însetat de fericire/ pământul cu toate roadele gândirii” – condiția umană

prin excelență). Tocmai de aceea, poezii (orbii care văd, să zicem) au „pâine din pământ”, se hrănesc din adevărul acesta, al trezirii din grandomania de care suntem cuprinși că am trăi veșnic, cu trupul nostru zeificat iluzoriu. Curajul de a asocia existenței efemere arhaica imagine a pământului (cu rezonanță religioasă) este cu atât mai lăudabil cu cât Lucian-Victor Bota nu se sfiește să-L numească pe Creator în poezia care deschide volumul; mai precis, orice geneză (chiar și a cuvântului, cu toate revelațiile întristătoare despre lume și om) trebuie să onoreze Geneza biblică: „azi Dumnezeu mi-a rupt/ o bucată de pământ/ și văd cum mă ia de mână/ îmi răscolește sufletul/ pe toate părțile”. Tocmai de aceea, „cine are praf între degete/ să se scuture/ să ia un bulgăre de pământ”, pentru că doar înțelegerea aceasta atavică, a faptului că suntem efemeri, dar din pământ peste care s-a suflat viață, ne poate aduce echilibrul. Lumea fără Dumnezeu, fără smerenia de a recunoaște condiția de creatură este o lume populată de orbi careucid lumina Răstignitului, lumina fiind, în acest volum, fie Lumina divină, a mântuirii, a dragostei sau a inspirației poetice: „aș dori să pipăi lumina/ cu mâinile sufletului îngenunchat/ în fața Ta, Doamne, să fiu lumina ce curge/ prin venele întunericului”.

Importanța care i se acordă cuvântului creator contrabalansează deziluziile: alienarea, lipsa comunicării autentice, mistificările/ măștile, singurătatea în mijlocul lumii. Minunate sunt încercările de definire a poeziei: „te trădează lumina/ și nu spui nimic/ dar, vai!/ ce poezie e aceea/ care nu plânge/ la lumina lumânării?” Poezia este asociată iubirii/ luminii și doar așa blestemul „cărni” poate fi anulat, trupul – sublimat prin emoție pură: „ai căzut pe versul meu/ mă dor ochii și brațele/ pe o felie de carne ai scris/ cu creta/ cât ai pipăit cerul/ cu metacarpenele/ pe cuvintele mele a început să plouă”. Înălțarea/ depășirea condiției umane vulnerabile se realizează prin cuvânt: „carnea mea îngenunchează/ în altarul cerului/ „mă înalță ca un copac/ cu rădăcinile înfipte/ în cuvânt”.

Deși mare parte dintre textele acestui volum sunt timide mărturisiri sentimentale, cu oareșice exprimări critice asupra ignorării valorilor sacre și a emoției și nu le-aș numi încă poezii, remarc potențialul pe care Lucian-Victor Bota îl are nativ și mai ales profunzimea gândurilor care se împletește cu firescul exprimării. De multe ori surprind fragmente de poezie involuntară („lăuntric soarele se zbate între ape”; „m-a mușcat primăvara de picior/ și-am început să înverzesc”; „ascuți clipa ticăind a inimă”) sau chiar pastişele („așa-s de negri norii în ochii tăi, iubito” – Blaga). În orice caz, în ciuda multor stângăcii, volumul acesta este o respirație binevenită în contextul în care se scrie de multe ori artificial, contorsionat sau chiar fără mesaj. Ceea ce am reținut de aici are gravitate și emoția este obținută cu naturalețe.

STAN BREBENEL

Cu câmpia la braț

La început de făurar, mai precis în ziua a cincea, poetul Nicolai Tăicuțu și-a lansat cea mai nouă apariție editorială, a cincisprezecea¹. La această primă sărbătoare s-au mai adăugat încă două: aniversarea zilei sale de naștere și patru ani de la ieșirea la pensie. I-au fost alături, ca bucuria să fie completă, membri ai familiei, prieteni, scriitori buzoieni și râmniceni și parte din foștii colegi de serviciu. În momentul în care am primit cartea mi-am propus să identific câteva aspecte. În primul rând am vrut să văd dacă dragostea dintre autor și câmpie continuă și cu ce intensitate. În al doilea rând am vrut să mai văd dacă autorul Nicolai Tăicuțu mai este în dialog, într-un șăgalnic taifas, cu nicolai t așa cum s-a întâmplat adesea și în volumul anterior „ploaie cu soare”. Răspunsul este categoric: da. Să le luăm pe rând.

Dan Simionescu, reputatul comentator al revistei „Helis”, scria că autorul „nu este un rapsod al câmpiei, ci, mai degrabă, menestrelul sufletului ei, integrând cu mare artă în aparenta ei încremenire neliniștile omenești”. Eu l-aș completa spunând că Nicolai Tăicuțu este = cu câmpia, cu sufletul ei. Referitor la acest lucru vă spun o întâmplare tristă prin neverosimilul ei. Un profesor din zona de deal a județului Buzău se confesa cu multă seriozitate că pe el câmpia îl deprimă. Dacă ar fi citit măcar un volum cu poeziile lui Nicolai Tăicuțu cred că și-ar fi schimbat părerea. Citez numai câteva versuri din acest volum ce ar fi putut să-l convingă pe neimpresionantul profesor: „de dimineață/ în drumul spre izlaz/ vaca sfântă-și potolește micul dejun/ cu câteva metafore din floare de piatră/ de pe șanțul uliței”. („cu arșița nu-i de glumit”) sau „o frunză de porumb uscată purtată de vânt/ ca un iatagan înroșit tăia aerul toamnei” („întâmplare pricinuită de-o confuzie de toamnă târzie”). Mai poate fi citat întregul poem „doină de dor pe șanț pluvial mărunț înierbat” în care sunt surprinse, la o șezătoare ad-hoc, ca pe vremuri, femeii torcând fir subțire din cânepa topită în râu și cântând, subînțelegem, din folclorul autentic. Și atunci, răspunzându-i profesorului lipsit de un simț estetic, el însuși autor de versuri, și altora ca el, demonstrăm că versurile lui Nicolai Tăicuțu sunt declarații de dragoste pentru tot ceea ce înseamnă câmpia Bărăganului: sate, copaci solitari în imensitatea câmpiei (mai ales salcâmul care poate fi considerat un simbol al acesteia), puțul cu cumpănă, pâraiele molcome, flora și fauna specifică și în centrul lor omul. Pentru el câmpia este un altar în care pășește cu sfială, cu dragoste, cu duioșie și tandrețe, dar și cu speranța că de aici își trage și ne tragem puterea. Suprema dragoste pentru sat este dată de versurile: „patria mea e/ satul prelinș în timp/ în freaticul curat al bărăganului” („poezie pur și simplu”). Însă cea mai înduioșătoare poezie este „file

de poveste fără eroi nevăzuți” unde este redată emoțional tragedia satului românesc din aceste timpuri, în general, și, în particular, a casei părintești pe care poetul o denumește „casa bătrânească”. Sunt imagini zguduitoare în care curtea casei natale este invadată de buruieni, casa stă să se dărâme ca și gardul ce-o mărginește odată și nimeni nu o însuflețește.

În ceea ce privește dialogurile poetului cu personajul nicolai t se poate spune, citând titlul unei poezii, că îl întâlnim pe „același nicolai t – omul satului”. Despre personajul său, pentru care l-a părăsit întrucâtva pe ioanid, autorul scrie: „nicolai t, poet serios, după cum îl știți/ a ieșit la plimbare/ cu poemul lui cel mai drag/ un poem – nud/ un nud perfect/ pentru el” („ponoasele se trag la urmă”). Nu am avut niciodată îndoială că autorul nu ar fi personajul său, un personaj în oglindă. Pentru cei care au avut această îndoială chiar el o risipește: „oricum, m-am bucurat de primirea făcută/ și că pentru ei/ încă mai sunt nicolai t/ cel regăsit/ pe-o filă-ngălbenită de timp” („despre o gară prin care nu mai trec trenuri și nici calești la peron nu mai trag”). Este multă nostalgie și ceva durere în versurile sale. Nostalgie după anii copilăriei trăiți într-un spațiu aproape mirific și durerea că acest spațiu este pe cale de dispariție și pentru trecerea implacabilă a timpului. Cred că acest lucru nu-l simțim doar noi fii satului, ci toți oamenii cu sensibilitate ridicată.

O poezie mai amplă și care aparent nu ar fi conformă tematicii abordate de autor este „poema balcică”. Eu cred că se încadrează destul de bine deoarece acest loc deosebit are multe legături cu istoria noastră și cu Râmnicu Sărat. O bună perioadă de timp, cât Cadrilaterul a făcut parte din România, primarul Balcicului a fost râmniceanul Octavian Moșescu. În urma vizitei pe care a făcut-o în orașul alb a surprins aspecte și imagini deosebite: din Grădina botanică, de la Castelul reginei Maria, cunoscut cu numele cuibul liniștit, de pe malul Mării Negre și cu dealurile calcaroase ce străjuiesc orașul. Ca o pată de culoare a surprins o frumoasă petrecere la un local, a unor nevăzători din Buzău, care s-au distrat până spre miezul nopții pe muzică populară românească, fără să fie indecenți.

Se impun câteva concluzii. Câmpia este un subiect inepuizabil pentru veșnic îndrăgostitul poet Nicolai Tăicuțu. Cu fiecare nou volum constăți că se pot spune foarte multe despre câmpie, deși mulți ar spune că aceasta nu-ți oferă prea multe bucurii, ci dimpotrivă: arșiță, vânt, praf, uscăciune vara și viscol iarna, cu alte cuvinte un peisaj dezolant. Însă nu-i așa. El vede nu numai ce este la suprafața pământului ci și ce se află în adânc: rădăcinile plantelor și copacilor, apele freactice, pietrele și nisipul. Geologul nu se dezmințe.

Și totuși, de ce „vitregii suportabile”? Cred că o explicație, pot fi mai multe, ar fi aceasta: destinul satului românesc, deși urât, este încă suportabil, ca și viața sătenilor. Până când, vom vedea. Cam acesta este, după părerea mea, poetul și omul Nicolai Tăicuțu. Sensibil, duios, tandru și nostalgic.

¹ Nicolai Tăicuțu, „vitregii suportabile”, ed. Editgraph, Buzău, 2019.

VALERIU RÂPEANU

Cronică literară/ Abur de vis volum de Llelu Nicolae Vălăreanu Sârbu

Acum, când poetul Llelu Nicolae Vălăreanu (Sârbu) înfățișează cititorilor o nouă culegere din bogata sa recoltă lirică, se cuvine să zăbovim măcar o clipă asupra unui drum și a unui destin literar.

Să spunem încă de la început poezia a fost chemarea spirituală a lui Llelu Nicolae Vălăreanu (Sârbu), întruchipată într-un tumult de versuri ce izvorăsc dintr-o inimă neliniștită. Cu atât mai mult cu cât Llelu Nicolae Vălăreanu (Sârbu) s-a realizat și pe un alt tărâm, aflat la antipodul poeziei, cel al lumii exacte, al cifrelor, al statisticilor, acolo unde zborul închipuirii este alungat, orice pas spre domeniul imaginației fiind prohibit.

Este oare poezia, pentru autorul acestui volum, „un joc secund”, o cale de a evada din monotonia, din uniformitatea, din cenușiuul unei lumi încorsetate, de regulă imuabile? După ce îi citești, nu numai această culegere de versuri, ci și pe cele precedente, răspunsul este unul negativ. Căci pentru Llelu Nicolae Vălăreanu (Sârbu) poezia este starea sufletească ce îi este caracteristică. Cealaltă dimensiune a pregătirii sale universitare, filozofice, este încorporată sau mai degrabă, topită în fibra poeziei sale, mai ales în dimensiunile ei perpetue: întrebare, neostenită frământare, permanentă căutare.

Prefațând precedentul volum al poetului Llelu Nicolae Vălăreanu (Sârbu), intitulat „Frigul însingurării”, Editura Lindenfeld, 2013, confratele nostru critic Nicolae Georgescu, privea evoluția poetului din perspectiva devenirii, și am adăuga noi, a împlinirii sale pe tărâmul liricii. Aprecierile sale judicioase relevau o realitate: Nicolae Georgescu era „mult mai simplu, mai concentrat tematic, mai rotund”, criticul stabilind interesante disocieri între „filozofii” care fac „poezie” și versurile poetului care se revarsă impetuos.

Continuă volumul de față trăsăturile acestui drum liniar? Fără îndoială că da. Ca și în precedentul volum, poetul trăiește departe de „lumea dezlănțuită”, de spectacol social pe care îl evocă și îl definește, tocmai, pentru a ne face să-l înțelegem de ce un „privitor” ca la „teatru”, fără să se angajeze, fără să aplaude. Dar nici nu-și strigă revolta și nici nu-și manifestă retoric inaderența.

„Întoarcerile în timp”, ca să-l parafrazăm pe Ionel

Teodoreanu. sunt puține aici. Ele aparțin în primul rând unei realități morale. Undeva poetul definește viața ca o „rană sângerândă” care „tot mai mult”, e o povară dusă cu crucea în spate.

De aceea evocă locul unde a văzut „lumina” și care
Pe o rază de soare mereu te așteaptă
În flori și fructe să-ți urci rădăcina

Aici a auzit „cuvântul de început”, acel cuvânt care-l urmărește neîncetat și pe care îl metamorfozează în frumoasa tradiție a poeziei autohtone.

Poezia lui Llelu Nicolae Vălăreanu (Sârbu) trăiește la hotarul dintre vis și realitate. Hotărât nu este unul precis delimitat, ci nestatornic, fluid, mișcător. Dar nu o dată „visarea și timpul se opresc în loc” Atunci când se „întoarce” nu vede decât arareori o „realitate concretă”, ci o stare sufletească.

Poezia lui este deopotrivă luminoasă, stenică, aceste trăiri sufletești fiind exprimate cu o francheță juvenilă ca în versurile celor ce au așezat temelii poeziei românești.

„Suntem făcuți mai mult din noapte” spunea în urmă cu decenii poetul Alexandru Philippide. Și volumul pe care îl prefațăm, se înscrie în această lume a nopții, poetul trăiește, meditează, visează în lumea nopților.

Eu nu mai știu în care nopți curbate
M-am rătăcit pe o buză de lumină

sunt versuri ce talmăcesc starea sa de spirit, una în care contrastele se îngemănează. Aceasta este de fapt, o trăsătură definitorie a poeziei lui Llelu Nicolae Vălăreanu (Sârbu).

Lirica sa pune în evidență cu prisosință - și în acest nou volum - imaginea femeii. Este această femeie una anume? Suntem tentați să răspundem negativ, chiar dacă nu o dată citim versuri nostalgice înclinate dragostei împlinite. Mai degrabă femeia reprezintă un ideal de frumusețe spirituală. Un ideal pe care nu obosești să-l cauți știind că doar rareori îl vei putea împlini.

Aflăm aici trăsătura esențială a acestei cărți de poezie: mărturisirea sufletului unui poet. Astfel devenim părtași la zbuciumul său, la neconținută căutare, la bucuriile și înfrângerile sale.

Llelu Nicolae Vălăreanu (Sârbu) dăruiește cititorului lamura unui gând curat, a unei minți care nu cunoaște odihna în perpetua dorință de a urca tot mai mult pe spirala unui ideal.

Volumele sale de până astăzi arată că poetul, exigent, nu se cantonează într-o formulă artistică și nu își oprește căutările crezând că a ajuns pe culmi.

Neliniștea ce reprevine starea sa de spirit va face fără îndoială ca viitoarele sale cărți, să capete și alte valențe apte să emoționeze sufletul cititorului. Poeziile lor vor împlini armonios un destin literar care este departe de a se fi încheiat.

Parafrazând celebrul vers arghezian, dorim cu această carte să fie o treaptă spre biruința viitoare.

IONEL BOTA

Solomon, Dumnezeu (re)venirii și Nietzsche, o certitudine a negației

În istoriile patriarhale, omul a fost mai mult un om al contrastelor. Se spunea și se notau, mai ales, acestea: supusă experiențelor fundamentale, ființa omului se purifică trăindu-le și dobândindu-le roada. După anii marilor definitivări, Solomon, regele, a supraviețuit mărețelor sale fapte. Cei vechi învățând că lumea e limitată dar că lumea lui Dumnezeu, a oamenilor trăind în cuvântul lui Dumnezeu este, trebuie să fie, va trebui să fie o lume a abolirii tuturor reperelor.

Regele Solomon, așadar, a fost premergătorul făptuirilor dedicării unui Dumnezeu al venirii și al revenirii pe pământul oamenilor. Dar fapta este la Solomon, cum știm, încununarea rostirii rugăciunii. El a trăit drama omului empiric dar s-a confundat cu sine, omul speranței în roada rugăciunii. Iar izbânda sa i l-a descoperit pe Dumnezeu mult mai aproape, adevărat, cunoscut, adorat. Dumnezeu revine pentru Solomon ca să re-semnifice sensurile făptuirilor regelui pentru viitorul lumii acesteia: „După ce Solomon a sfârșit de zidit templul Domnului și casa regelui și tot ce Solomon a dorit să facă./S-a arătat Domnul lui Solomon

a doua oară, la Ghibeon,(și i-a zis Domnul: „Am auzit rugăciunea ta și cererea ta cu care te-ai rugat către mine: și ți-am îndeplinit toate după cererea ta; am sfințit templul pe care l-ai zidit, ca să petreacă numele meu acolo în veci și vor fi ochii și inima mea acolo în toate zilele.” (Cartea a Treia a Regilor, 9, 1-3).

Cum au arătat evoluțiile istoriei și gândirii omenirii ulterior, trebuințele sunt determinări iar pre-kantienii au parafat, cu prea multă indulgență, totuși, echivocul în „postfața” conceptului. Dacă în veacul XVI, spre exemplu, desigur că nu numai gândirea carteziană insinua logica îndoielii între nevinovatele cusururi ale omului doritor și ambiționat să-și croiască, înainte de orice, un drum mai ușor în viață, la pragul veacurilor XIX-XX, sfidarea moralistilor atinge paroxisme care-și cantonează în tema și problematica inadapării toată forța argumentelor. Astfel că avem, în marea exhibare nietzscheeană, toată această „istorie imediată” a moralei, fundamentată religios, între moștenirile componentelor utopice ale omului proiectiv. Dar filosoful german accede la problematica omului cu o certitudine epistemologică a însăși negației. Astfel, ne induce el opinia, nu morala subjugă viața faptelor omului ci premeditarea continuă a faptelor trebuie să suprapună permanent stări de spirit pentru ca omul să-și evidențieze viața sa.

Cu alte cuvinte, Solomon supraviețuiește faptei sale, omul modern/postmodern, astăzi cu multe devianțe în asumarea credinței, are doar certitudinea negației în evoluțiile rapide din ultimele veacuri ale civilizației, toate ale vieții stând sub zodia relativului. Idee regăsită și la August Strindberg într-o formulare acum aproximată: a nega e cea dintâi etapă de progres.

LORENZO PATARO

Lorenzo PATARO s-a născut în 14 noiembrie 1998 în localitatea Laino Borgo din regiunea Calabria, provincia Cosenza. Studiază literatura modernă la Salerno. În iunie anul trecut, la editura Controluna, i-a fost publicată prima alegere de poeme, intitulată "BRUCIARE LA SETE"/ "SĂ ARZI SETEA", cu o prefață semnată de poeta Eleonora Rimolo, directorul editorial al revistei "Atelier". Diverse texte i-au apărut prin reviste și bloguri de literatură precum "Atelier Poesia" (unul dintre ele a fost tradus în spaniolă de Centrul Cultural "Tina Modotti" al lui Antonio Nazzaro), "Poetarum Silva", "YAWP: giornale di letterature e filosofie", "Frequenze poetiche", "Menti sommerse" - la rubrica "I fiordalisi", "Poesia ultracontemporanea", "Neobar", "Limina mundi", "Poesie sull'albero", "Un posto di vacanza", "La rosa in più", "Critica Impura".

Întâlnirea (L'incontro)

În trenul-ocnaș al zorilor
o lumină și-un glas
ți-au dat
forma de oglindă
a mesei mele întinse.

Ai sosit
ca o lamă scaldată-n suc de portocală
să-mi spinteci iubirea
zvârlită-ntr-un punct mort.

Săgeata a fost
precum hârtia
când îți taie degetele.
Vezi sângele,
dar nu și rana.

*

Așteptarea (L'attesa)

Există o mireasmă de portocală.
Dar nimeni nu știe de unde-nflorește.

Există o lumină ce plouă.
Dar nimeni nu știe unde se-așază.

Există un glas care-ascultă.
Dar nimeni nu știe unde tace.

Există o iubire ce tace.
Dar nimeni nu știe unde ascultă.

Există o mireasmă de portocală
o lumină
un glas
și-o iubire
aici, pe masă.
Le-am pregătit pentru Tine,
ca-n fiecare zi.

Chiar dacă încă nu ești.
Dar încă ești
cea pe care-o aștept să fie tu.

*

Dezvăluindu-ne (Scoprirsi)

Vom deschide larg porțile să intre semnele de circulație
și să ne facă să spunem cât de multe accidente
am evitat
pe când eram beți.

Vom face să cânte oglinzile
minciunilor noastre
spre-a ne face să spunem cum ne-am ucis unii pe alții în
fiecare zi
mințindu-ne.

Vom urmări cum ni se erodează timpul decolorat
și nisipul cum ne arde
picioarele de plastic
neputând face nimic.

Pe spate ne vom picta cuțite
pentru ca ele să nu ne rănească de-adevăratelea
și-n palme vom ascunde mângâieri de fier
cu care să ne violăm obraji.

Vom săruta cele mai veninoase vipere
pentru-a afla cât de cruzi suntem noi
cei ce nu ieșim din Necunoscut pentru-a ne mușca pe la
spate,
dar o facem în fiecare noapte cu fața descoperită

atunci când ne iubim.

*

Să te-ascuți (Ascoltarsi)

Când vezi o ușă deschizându-se,
dar nu știi cine e,
când ești gata să pierzi,
dar cursa încă nu s-a sfârșit,
când auzi un cântec,
dar nu-l recunoști imediat,
când ești gata să dai un sărut
și-nchizi ochii-nainte de a roși,
când tabloul e-n echilibru,
dar încă n-a căzut:
între ceea ce e
și ceea ce încă nu e se află clipele:

ascultă în mijloc
greutatea pe care-o au secundele,
întrepătrunderea timpului cu Timpul,
acel pe vecie dinainte
și-acel pe vecie de-acum,
vuietul nemărginirii ce se tânguie
din firimiturile cenușii ale speranțelor tale.

Ascultă-te!
Acea-i clipa potrivită
pentru-a te simți viu
în ciuda oricâtor și totuși.

(Traducere: Costel DREJOI
Prezentarea îi aparține autorului.)

MICHELLE ROCHE RODRÍGUEZ

Michelle Roche Rodríguez (Caracas, Venezuela), prozatoare, eseistă, jurnalistă și critic literar. În 2017 primește *Premio de Narrativa Francisco Alaya*. A publicat trei cărți și colaborează cu publicații importante din lume: Zenda, Lieral Latin American Voices, Prodavinci, Papel Literario (El Nacional), etc.

Maternitate, fiica

Își prinse burta umflată și privi pământul unde, în ciuda ciuda lutului care-l întuneca, putu să recunoască balta făcută de lichidul ocru. Se speriasse pentru că niciodată n-a avut dureri de naștere. Pe vremea aceea, majoritatea femeilor măritate de aceeași vârstă cu mama aveau câte cinci copii, iar eu urmam să fiu prima născută. Mama se înclină peste ea însăși și respiră adânc. Ceva nu era bine: nu puteam să mă nasc în acel moment, pentru că ea cu tata și Teresa făcuseră socoteala și au ajuns la concluzia că erau mai bine de două săptămâni până la nașterea mea. De aceea tata plecase în dimineața aceasta cu treburi la una dintre ferme, cu promisiunea că nu va zăbovi mai mult decât era necesar.

Dar timpul bărbaților e diferit de cel al femeilor. Atunci m-am născut eu, femeie. Inoportună.

Familia și decența

Mă gândesc la familie ca la un loc anume.

Familia e o cutie translucidă ce nu lasă să treacă discursurile lumii în ale cărui măruntaie se gestică o definiție a decenței care modelează personalitatea fiecărui integrant. Ai observat că atunci când zicem "decent" ne referim la o categorie estetică, care se referă la integritate și cumpătate, dar are, de asemenea, un simț social? Pentru că se presupune că o persoană decentă este și onestă, un exemplu de probitate în fața semenilor săi, și, pentru aprobarea celor care încă mai insistă cu religia, se crede că, în plus, este demnă și modestă. Bravo, la asta aspirăm toți, nu?

Dar dacă noi, oamenii, avem ambiții privilegiate, de ce lumea e plină de dezonoare?

Pentru că de puține ori acțiunile întreprinse de noi au coerența cuvintelor pe care le rostim.

Pentru că tindem spre confuzie. Pentru că preferăm eufenismele și adevărul pe jumătate.

Și exact pentru efectul cauzat de aceste eufenisme avem nevoie de literatură. Pentru că numai realitatea ficțiunii face ca acest adevăr pe jumătate să-și piardă legitimitatea. În

același fel folosirea metaforelor și sens pragmaticele ce formează o schiță lipsită de claritate transformând-o într-o carte cu povestiri, dezarticularea eufenismelor întâlnește alegoriile în denaturările noastre când intră în creier pe calea emoțiilor. Iată deci cum literatura începe o acțiune contrarie familiei. În fața neplăcutei realități a lumii, ai noștri propun o schimbare educându-ne prin repetiția unei rețele de false certitudini, în timp ce cărțile iau simbolurile pentru a facilita calea contrarie, cea care caută adevărul.

Ce păcat că adevărul este unul trist, gol, și, de multă vreme, o aspirație depășită la modernitate.

Limba bunicii

Pentru bunica, buna purtare și aspectul însemnau același lucru. Femeile care umblau cu umerii descoperiți îi păreau indecente, chiar dacă nu purtau decolteu, la fel și faptul de a umbla desculț sau să umbli o zi întreagă în pijamale, chiar dacă nu ai fi ieșit din casă. Și cei care arată lucrurile și persoanele cu buzele strânse sau îi strigă pe ceilalți cu voci guturale, precum și cei care își manifestă afecțiunea în public, au un aspect neplăcut. O scoteau din sărite oamenii vulgari sau lipsiți de eleganță, iar mama îi zicea mereu că ar fi de preferat să nu ai prietene cărora le place ostentația sau lipsite de cumpătate. Nu pentru că vanitatea de a fi risipitor ar fi un păcat, după cum presupunea mama care băga virtutea catolică în toate părțile, ci pentru că bunica considera că cine nu știa să fie cumpătat nu era de încredere.

În timpul mesei, sau când stătea cu mama în curte la soare, bunica obișnuia să vorbească despre alte persoane, în special despre femeile căzute în dizgrație. Mamei, care nu avea altceva de făcut și ale cărei ieșire în societate se limita numai la slujba de dimineață, îi plăcea această limbuție și asculta aproape fără să întrerupă. Uneori erau bârfe pe care le cataloga de *siripoase*, ca atunci când se referea la fetele tinere nemăritate, care plecau din țară cu scuza vreunei călătorii, sau îi hotărau în grabă starea civilă. În astfel de ocazii arăta, ca fiind *ciudate*, alte obiceiuri de familie, precum acela de a nu avea o servitoare fixă în casă, unde o mamă *nu mai prididea cu treburile casei*. Nu părea că ea ar fi aceeași femeie care muncise timp îndelungat pentru a plăti viciile soțului său sau care a acceptat fără demnitate să-și vadă soțul închis pentru datorii la jocul de noroc. Sau, erau dăți când făcea referire la persoane care și-au pierdut banii sau libertatea din cauza căderii în dizgrație a Generalului, pe care-l detesta pentru că l-a trădat pe propriul său prieten, Colonelul. Atât Colonelul, *odihnească-se în pace*, cât și ea, îi datorau atâtea lui Castro care i-a ajutat să ajungă în Caracas, ca și atunci când vorbea de Gómez și nu mai contenea să-și facă cruce și să exclame: *Să mă păzească Dumnezeu, unul nu știe niciodată lângă cine stă!*

(Prezentare și traducere: : Elisabeta BOȚAN)

ION CĂLIMAN

Strigarea peste sat – obicei justițiar tradițional (V)

Despre al **doilea tip** al obiceiului tradițional *Strigarea peste sat* se poate spune că este caracteristic pentru Crișana și nord-estul Banatului, pe ambele maluri ale Mureșului inferior, în satele din apropierea Lipovei.

În comuna Tăuț și în localitățile învecinate, din apropiere de Ineu, dar chiar și la Beiuș și Gurahonț, strigarea se face în trei sau chiar patru seri la rând, înainte de Sfântul Gheorghe – Sângeorz (23 aprilie). În apropiere de Lipova, în satele de la nord de Mureș, dar, în trecut, și la Bata, Birchiș, Căpâlnaș, localități din imediata vecinătate a zonei etnografice a Făgetului, obiceiul are loc în pre-seara și seara sărbătorii respective.

Desfășurarea obiceiului conține particularități puțin însemnate în cuprinsul zonei, în sensul că există două puncte (locuri) de strigare și că se constituie două cete (grupuri) de tineri, care urcă pe două dealuri opuse ce mărginesc satul. Strigările se fac de lângă un foc piramidal, alimentat cu crengi și jnepi. În unele dintre aceste localități, cum este Roșia Nouă, asemenea focuri se mai fac și la prinderea (punerea) postului de Crăciun, adică 15 noiembrie, cât și la prinderea postului de Paști, dar atunci nu se fac strigări, acestea având loc numai cu ocazia acestui obicei. De asemenea, nu se practică trecerea prin foc și nici nu se aduce muzică pe dealuri, pentru a se organiza jocuri.

Tot în aceste localități obiceiul începe pe la orele 9.00 seara și durează cam o oră, iar rostirea strigărilor se face în grup, ca într-un cor antic, având un caracter de incantație. Fiecare strigare este începută de cel mai priceput strigător din grupul respectiv.

Formula inițială este:

„Aule, mălaule!”

și ea cuprinde și întrebarea pusă de celălalt grup:

„Șe ți țâie, Pavile?!...”

După cum am arătat într-o anterioară secvență a lucrării noastre, există mai multe asemenea formule inițiale, cu alte cuvinte acestea dau de multe ori denumirea obiceiului și se pot deosebi de la sat la sat, cum ar fi: *Auli-bauli*; *Auli-mauli*; *Mauli-pauli*; *Maure-paure*; *Aule-mălaule...*, iar în localități ale zonei Făgetului, acestea sunt: *Alimoli-moli* (Gladna Română, Fârdea, Drăgsinești); *Animoli-moli* (Mâtnicul Mic); *Moroleucă-leucă* (Coșava, Margina, Sintești, Zorani).

Subiectul strigărilor se referă mai ales la „strigoaie”, numite și „mronițe”, „mronițe” sau „moromețe”, cât și la „mroni”, „mroni” (bărbați vrăjitori), dar și la situația unor tineri din sat. În zona la care ne referim acum (împrejurimile Ineului, la Tăuț), fetelor strigate li se zice *galetușe*, iar aceloră cu care sunt puse alături (o modalitate asemănătoare cu cea

a „schimburilor” din zona Bozovici, sudul Banatului) li se spune *surcalăi* ori *hiscalăi*, precum rezultă și din exemplele:

- Aule, mălaule!
- Șe ți țâie, Pavile?
- Șe mi-i mie nu-ț fie țâie!
Ne-o mânat biraili
Să strigăm strigoaili
Și moronițeli!...

și se continuă:

- Care-i galetușa?
- Ana lu Nicolae!
- D-apu surcalău?
- Pătru lu Ispas!
- Hă, hă, hă, hă, hă!
- Hă, hă, hă, hă, hă!...

sau la o altă strigare, în care „galetușa” este o altă fată:

- Care-i surcalău?
- Pavel a' lu' Patran.
- Să-i mânăm după rași,
Să-i f...ă o sută gi drași!
- Hă, hă, hă, hă, hă!
- Hă, hă, hă, hă, hă!

Când sunt strigate „mronițele”, se întreabă direct, fără ca lor să li se mai zică „galetușe”:

- Care-s mroniță?
- Eva lu Dragomir!
Mronița vașilor,
F...-o tata drașilor!
Mronița oilor
F...-o tata zmeilor!
- Hă, hă, hă, hă, hă!
- Hă, hă, hă, hă, hă!

După cum se poate bine observa din exemplele de mai sus, strigările se încheie, de fiecare dată, cu hohote de râs ale celor două grupuri.

Înainte de a trece la următorul tip de strigare, este cazul să consemnăm pe scurt cum se manifestă obiceiul în câteva localități din județul Mureș, așa cum rezultă din recenta și valoroasa culegere de folclor *Și la lucru și la joc. Folclor de pe Mureș*¹, de profesorul Ioan Torpan, cu precizarea că și aici se practică de Sângeorz (Sfântu Gheorghe, 23 aprilie): „În satele situate între dealuri era obiceiul «Strigarea peste sat», se satirizau atât lenea, cât și unele greșeli ale cetățenilor.

Două grupuri de tineri se urcau pe două dealuri între care se află satul și strigau: «Vai de mine, mă!». Celălalt grup răspundea: «Da ce ți-i ție, mă!» «Da cum să nu-mi fie, mă, că...» și urma întâmplarea.

S-au strigat și lucruri ce depășeau etica, ceea ce a făcut ca preotul (persoana cu autoritate în sat) să interzică obiceiul.

La Dumbrava se striga de pe dealurile Podășel și Răzoare. La Săcal, de pe Dos și de pe Glodoșel”².

Al treilea tip este caracteristic unor zone din jurul Clujului și Teiușului, coborând pe jumătatea estică a Țării Hațegului și prelungindu-se prin trei ramificații: spre sud-vest (în localități din zona Făgetului), spre sud (Valea Bistrei) și sud-est (în unele sate din Oltenia). Prin strigările specifice acestui tip sunt satirizate fetele care nu au terminat torsul fuiorului, al câlților și al lăunii, adică în general n-au încheiat pregătirile pentru sărbătoarea Paștilor.

Descriind obiceiul din Țara Hațegului, Ion Pop-Reteganul consemnează că prin obicei se făcea satirizarea fetelor

leneșe care nu și-au terminat pentru această sărbătoare „cusuturile, că șuba n-are mâneci, cămașa n-are spate, opregul nu-i deloc”³, după care vorbește despre cum sunt satirizați bărbații bețivi. Tot în Țara Hațegului, obiceiul se desfășoară în miercuria din Săptămâna Mare a Paștilor pentru că joia era numită Joia Mare, când trebuiau să fie gata hainele de sărbătoare, cu care locuitorii satelor se îmbrăcau în ziua de Paști.

Pentru obiceiul *Strigarea peste sat* se constituiau aici mai multe grupuri, manifestarea desfășurându-se în cinci puncte ale satului. Cu acest prilej nu se aprindeau focuri, dar cu ocazia sărbătorii de Sân-Toader sau de Lăsata Secului se aprindeau, când flăcâii și fetele se adunau pe un deal, jucând în jurul focului. Totodată, se practica tunsul și spălatul pe cap de Sân-Toader și se rostea astfel:

Băieții: Toadere, Sân-Toadere,
Crească chica fetelor
Cât costița iepelilor!
Fetele: Și părul feciorilor
Cât coada rățoilor!

Pe vremuri, focurile erau făcute din lemne și erau aprinse de băieți și fete în jurul orei 4 dimineața, fiind întreținute permanent de aceștia. Pe lângă aceste focuri se făceau și cercuri umplute cu paie, care se aprindeau și se rostogoleau la vale. La strigare, în miercuria Paștilor, grupurile nu susțineau dialoguri strigate între ele, ci se urcau în copaci, strigările fiind rostite de întregul grup dintr-o dată, ritmat, precum strigăturile la hora din vatra satului.

Formula inițială a strigării este și astăzi în această zonă tot aceea pe care a comunicat-o Ion Pop-Reteganul, strigându-se ca în exemplul următor:

- Aure, maure!
- Ce ți-e, maure, ce ți-e?
- M-o îndires (cutare)
Să-i strig fetei cutare, lenoase,
Că-i trece apa pe la ușă,
Să-i șteargă curu de cenușă;
Trece apa pe la pat,
Să-i șteargă curu de căcat!
și se încheie cu formula:
Joi-mari se strigară,
Pe cămășile fetelor se căcară!...⁴

În studiul său⁵, amintit cu ample referințe în episoadele anterioare, profesorul Gabriel Manolescu prezintă un caz cu o particularitate nemaîntâlnită, în sensul că obiceiul are loc în noaptea Anului Nou (în Oltenia, satul Hotărioasa, din apropiere de Filași). Pe baza conținutului strigărilor, acesta se integrează în al treilea tip, deoarece se strigă cu predilecție despre fete și văduve, dar și despre leneși, bețivi și necinstiți etc. Desfășurarea manifestării are loc pe un singur deal și începe prin aprinderea unui foc (care nu are o denumire specială), întreținut cu lemne, măracini și coceni, iar formula de început a strigării este un simplu apel: *Atențiune! Atențiune!*. Fiecare strigare este rostită de un singur individ, fără ca acestuia să i se dea vreun răspuns de la un grup sau de la un alt individ. Iată un astfel de exemplu:

- *Atențiune! Atențiune!*
Aici pe dealul Cioaca Gâștii!
Băiatul lui cutare
S-o agățat de fata lui cutare

Din surse sigure

Vă anunțăm

Că urmează un moștenitor!...

Într-un grup de sate din Banatul de nord-est (zona etnografică a Făgetului), obiceiul este foarte asemănător cu acela din Țara Hațegului. Astfel, la Gladna Română se constituie două cete de tineri, care, urcându-se pe două dealuri opuse (Coasta Popii și Scoaba), după ce aprindeau focurile, rosteau formulele și strigările sub forma unui dialog. În cadrul fiecărui grup, strigarea era rostită mai întâi de un singur tânăr și repetată apoi de toți ceilalți, în cor, ca să se poată auzi până departe și să aibă efectul scontat, prin scandare și sonorizare, cu reverberație. După formula inițială (prin care, aici, în câteva sate, se denumesc și obiceiul), strigată de primul grup:

- *Alimoli, moli, măăă!...*

și întrebarea pusă de grupul celălalt:

- *Da ce ți moli, măăă?...*

urmează strigările propriu-zise, înaintea fiecăreia intercalându-se formula inițială, astfel:

1. - *Alimoli, moli, măăă!...*

- *Da ce ți moli, măăă?...*

- Facem un pod de argint, măăă!

Gi la muiera lu Jurătoni, măăă!

Pân' la Moșiucă, măăă!

Și Brăduț, preșădintele, măăă!

Să ducă cu roaba, măăă!

Să ducă la muiera lu' Moșiucă, măăă!

Pă Jurătoni Ludovic, măăă!

Că-i drăguțu' ei, măăă!...

2. - *Alimoli, moli, măăă!...*

- *Da ce ți moli, măăă?...*

- Ce să-m' fie, măăă!

Preșădintele să duce, măăă!

La muiera lu' Jigmon lu' Tuță, măăă!

- Noooaaa, să-i ducă cu roaba, măăă!

Muiera lu' Brăduț, măăă!

Și să să cace pă ei aculo, măăă!...

3. - *Alimoli, moli, măăă!...*

- *Da ce ți moli, măăă?!...*

- Ce să-m' fie, măăă?!...

Muiera lu' preșădintele, măăă!

Îș face o cămeșă noauă, măăă!

Pă Pașci, măăă!...

Pă supt ascuns, măăă!...

Cu pui gi la Șânțești, măăă!...

- Căcați-vă pă ea, măăă!...

- Ne căcăm, măăă!...

Pe parcursul strigărilor grupurile își pot schimba rolurile, punând întrebări și răspunzând, alternativ. Trebuie adăugat aici că în unele sate, precum în Gladna Română, unele femei își coseau cămăși pentru sărbătorile de Paști pe sub ascuns, să nu afle „conurența”, adesea cu motive, forme de cusături, adică „pui”, din zona de câmpie, din sate precum Sintești, Temerești, Bătești etc., sau cu modele de pe Valea Mureșului. Dar tinerii din grupurile de strigători aflau aceste „secrete” și le dezvăluiau cu ocazia obiceiului, în auzul întregii comunități, așa cum s-a văzut într-o strigare de mai sus. Când era la Paști, fata ori femeia în cauză se sfia să mai poarte acea cămașă, pentru că celelalte femei râdeau,

pentru că s-a făcut ceva pe cămașă la *Alimoli*. Unele femei, prevăzătoare, reușeau să-și coase repede altă cămașă, iar altele o luau pe cea „strigată” cu altă ocazie, dar cele mai puțin înstărite și neatente nu aveau încotro și mai suportau și „rușinea” respectivă.

În forma cea mai evoluată și cu arie tematică larg cuprinzătoare ni se prezintă acest tip în zona Făgetului, la Fârdea, Mâtnicul Mic, Drăgsinești și în alte localități învecinate de la poalele vestice ale munților Poiana Ruscă. La Fârdea, de exemplu, obiceiul se ține în Joia Mare, începând cu aprinderea de lumânări în cimitir, la morminte. Acolo se fac și jocurile de artificii. Tinerii le spun aici *rachete* sau *parașute* și ele sunt confecționate dintr-un băț lung de 100 – 120 cm, în jurul căruia, la un capăt, se înfășoară și se leagă cârpe umplute cu cenușă și înmuiate în petrol, sau, mai nou, în benzină ori motorină. Mai poate fi folosit cauciuc, burete, fuior, drăgăloci etc.

După ce aprind „rachetele” („parașutele”) și fac cu ele diferite „figuri” în aer, vizibile, fiind întuneric/noapte, de la mare depărtare, învârtindu-le deasupra capului, ori în față, ca o morișcă, tinerii le aruncă peste morminte. Apoi flăcăii se urcă pe cele două dealuri între care este cuprins satul și aprind focurile alimentate din timp cu lemne, crengi, buruieni uscate, jnepeni, sau, mai nou, cauciucuri uzate. Copiii părăsesc curând dealurile, cu excepția celor mai mari, deoarece strigarea propriu-zisă începe târziu și durează până după miezul nopții. În această localitate tinerii nu obișnuiesc să facă sărituri peste foc, la sfârșitul strigărilor, dar nici nu aduc muzică, pentru a dansa la locul strigării.

Modul de rostire al strigărilor este același ca la Gladna Română, dar grupurile nu se întrerup unul pe altul pentru a-și pune întrebări și a răspunde la ele. Astfel, fiecare grup rostește în întregime câte o strigare, după care strigă celălalt.

Formula inițială este:

- *Alimolile, alimolile, măăă!...*

după care se trece la strigările propriu-zise, după cum urmează:

- Iestă un copil la Fârdea, măăă!

A lu Ion Țuiu, măăă!...

Fură banii gi la el, măăă!

Gi-acasă, măăă!...

Și să dușe la Rudi, măăă!

La bufet, măăă!...

Și-i bagă la „ciec”, măăă!...

sau:

- *Alimolile, alimolile, măăă!...*

O măi fost o vânzătoare, măăă!

La noi la cooperativă, măăă!...

Ș-o vindut beutură, măăă!

Ș-o strâns bani, măăă!

Gi la hăi bețiși, măăă!...

Ș-acu-ș cumpără, măăă!

On rând gi haine, măăă!

Cătă Pașci, măăă!

Gi nailon, măăă!...

După cum se poate observa, „elementele noului” au pătruns nu numai în confecționarea și denumirea „feșciloanelor” (torțelor), rachetelor, moroleucilor, parașutelor ori în alcătuirea focului de priveghi, ci și în costumația fetelor și femeilor din comunitățile rurale,

la modă fiind, până nu de mult, cămășile de „nailon” cu „sclipici”. Dar de-a lungul timpului au intervenit și în obicei mai multe transformări și restructurări. Redăm câteva exemple:

- *Alimolile, alimolile, măăă!...*

Măi iestă la Fârdea, măăă!

On vânători, măăă!...

O vrut să pușce, măăă!

Și iel on mistreț, măăă!

Și n-o putut reuși, măăă!...

Ș-o pușcat purșelu' lui, măăă!

La iel în coșină, măăă!

Gi șiudă, măăă!...

sau:

- *Alimolile, alimolile, măăă!...*

Măi iestă unu', măăă!

Ion a lu Ioviță, măăă!...

Ăla-i la colectiv, măăă!

Administratoru' muierilor, măăă!

Iel le „administrează”, măăă!...

Da' și iel plăcește bine, măăă!

Le ie câtă o cârpă, măăă!

Acu', pă sărbători, măăă!...

Da' nevasta lui, măăă!

S-o sfăgit cu iel, măăă!...

Că i-i șiudă pă el, măăă!

Da' iel îi bucuroș, măăă!...

sau:

- *Alimolile, alimolile, măăă!...*

Puiu lu Poacă, măăă!

Gi la Fârdea, măăă!

Care-i ielectrician, măăă!...

Să duce, măăă!

Să facă curentu, măăă!

Când bărbățî nu-s acasă, măăă!...

sau:

- *Alimolile, alimolile, măăă!...*

Măi iestă o nevestă, măăă!

O ceamă Sali, măăă!

A lu' Cioc, măăă!...

Și ia ș-o făcut, măăă!

O cămeașă nouă, măăă!...

Vre să fie făloasă, măăă!

Pă sărbători, măăă!...

Da' bărbatului i-i cam șiudă, măăă!

C-o făcut celțuială mare, măăă!...

O altă strigare:

- *Alimolile, alimolile, măăă!...*

Iestă-on moș bătrân, măăă!

La Fârdea, măăă!

Tie Piticu, măăă!...

Are ș-acum, măăă!

Om bătrân, măăă!

Drăguță, măăă!...

Și-i dă mila (pensia - n.m. I.C.), măăă!

Tătă la drăguță, măăă!...

Ș-atunși baba lui, măăă!

Să sfăgește cu iel, măăă!...

Și încă o strigare:

- *Alimolile, alimolile, măăă!...*

Măi iestă unu', măăă!
 Păun Cioc, măăă!...
 Lucră la colectiv, măăă!
 Și are și iel o mândră, măăă!
 Are pă Eva lu' Măturoane, măăă!...
 Da' lu nevasta lui, măăă!
 I-i cam șiudă pă iel, măăă!...
 Da' n-are șe să-i facă, măăă!
 Că lu' Păun nu-i pasă, măăă!
 Gi nevastă, măăă!...
 Că iel tăt să iubeșce, măăă!
 Cu ia la colectiv, măăă!...
 Ș-au să trăiască, măăă!
 Împreună, măăă!
 Până mor amândoi, măăă!...

După cum se poate lesne observa, interjecția *mă*, la sfârșitul fiecărui enunț, are un rost bine conturat în cadrul secvențelor strigării: se așează la sfârșitul fiecărei propoziții, măsurând într-un fel enunțurile, nuanțându-le, sacadându-le și făcându-le mai inteligibile, comportând intensități diferite și creând suspansul, dând totodată și posibilitatea celui care coordonează și rostește strigările de a aștepta reluarea și/sau replica grupului, stârnind și intreresul justificat al ascultătorilor din cadrul comunității sătești.

Actualizând informațiile referitoare la zona etnofolclorică a zonei Făgetului, se poate susține faptul că obiceiul de care ne ocupăm are, în special ca denumire, două variante: una denumită *Alimolile* sau *Animolile* (denumirea descoperită numai în localitatea Mâtnicul Mic) – specifică satelor de deal și munte (Gladna Română, Fârdea, Zolt, Drăgsinești, Bucovăț) și alta numită *Moroleuca* sau *Priveghiul* (*Privegiu* sau *Jăreada*) – specifică localităților mai apropiate de lunca râului Bega (Margina, Zorani, Sintești, Coșava, Temerești, Leucușești, Românești, Bătești, Brănești etc.), denumire provenită de la torța respectivă sau de la grămada de lemne căreia i se dă foc și care poate fi în formă de clăie (*Jăreadă*). Variantele zonale au următoarele caracteristici: în seara convenită (prima din Lăsata Secului, miercuria sau Joia Mare a Paștilor, uneori în ambele seri) se constituie grupuri de tineri și copii (mai recent), care, după aprinderea de lumânări la crucile celor trecuți în Lumea de Dincolo și împărțitul pomenilor (mai ales dulciuri pentru copii), peste mormintele strămoșilor, urcă pe dealurile ce mărginesc satul (pe unul, două sau chiar trei dealuri), ori se așează într-o parte a cimitirului (numit și „progage” în unele sate) și chiar în diferite locuri consacrate de pe ulițele satelor de luncă și aprind focurile, adică „grămezile de privegi” (unul mai mare și, eventual, 2 – 3 mai mici), pe care le întrețin până târziu în noapte, de fapt, până după terminarea „strigărilor”.

Tradițional, grămada de priveghi, *jăreada* (focul) este alcătuită dintr-un par în jurul căruia se puneau tulei („tuluji”) scoși din ieszlea vitelor, lemne, crengi, ienuperi („jărăpeni”), să ardă mai bine și să facă scânteii, ca un fel de artificii, iar mai nou și cauciucuri sau numai din cauciucuri uzate, pentru ca focul să fie mai înalt și să țină mai mult. Mai întâi, se bate în pământ un par, adică un stâlp, ca centru al focului, în jurul căruia se clădesc cu grijă celelalte materiale, asemenea constituirii unei clăi de fân.

Tinerii strigători își confecționează din timp sau în aceeași zi torțele, numite în zonă, după cum am mai amintit,

feșciloane, feșcile, moroleuci, iar mai nou (în ultimii 50 – 60 de ani) *parașute* sau *rachete*, făcute din cârpe, dârze, câlți, drăgălaci, coajă de lemn, iască (bureți de copac), cauciuc, burete. Acestea se leagă bine cu sârmă în capătul unui băț bun de aruncat (lung de 100 – 120 cm), apoi se îmbibă cu petrol, benzină, motorină, pentru a se aprinde mai repede și a arde mai bine. În loc de bețe, parașutele sau rachetele se prind cu o sârmă lungă de 1,5 – 2 m, cu ajutorul căreia se învârtesc deasupra capului și în jurul corpului, după ce au fost aprinse, și se aruncă peste morminte sau din culmea dealului către sat.

Am constatat că în ultima jumătate de veac și mai bine, în zona Făgetului, strigările grupurilor de tineri ar avea în general următoarele ținte, de unde și caracterul justițiar al mesajului:

- demascarea și satirizarea unor aspecte negative ce se manifestau în sânul comunităților tradiționale respective (care țineau fie de responsabilitatea notabilităților, fie a indivizilor ori familiilor care nu-și îndeplineau promisiunile sau nu se încadrau în conduita obștească);

- satirizarea celor codași în muncile agricole și gospodărești specifice perioadei;

- ironizarea celor leneși, mincinoși, bețivi, făloși, iubăreți etc., de ambele sexe;

- demascarea celor care nu se căsătoreau la timp, ajungând flăcăi bătrâni sau fete bătrâne („stătute”);

- demascarea, satirizarea și batjocorirea vrăjitoarelor din sat, a strigoaielor și strigoilor, a „muronitelor” și „moronilor” despre care se credea că aveau puterea să fure laptele de la vaci sau de la oi și să le lase „stârpe” (fără viței), ori să producă alte necazuri în comunitățile tradiționale;

- dezvăluirea în auzul întregului sat a aventurilor amoroase (erotice) nepotrivite, sancționate de comunitatea în care funcționează legile nescrise ale tradiției...

Trebuie remarcat faptul că obiceiul s-a degradat în timp și că semnificațiile sale străvechi s-au pierdut, devenind tot mai mult un spectacol pe care tinerii îl practică mai mult dintr-un fel de amuzament. S-a renunțat treptat la consimțirea la un cod etic comun și la consfințirea acestuia în comunitățile tradiționale ca „zăconi” de netăgăduit, obiceiul primind tot mai mult valențe spectaculare contemporane.

(Endnotes)

1 **Bibliografie și note:**

Ioan Torpan, *Și la lucru și la joc. Folclor de pe Valea Mureșului*, Ed. Nico, Târgu-Mureș, 2008

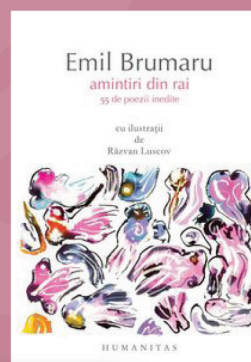
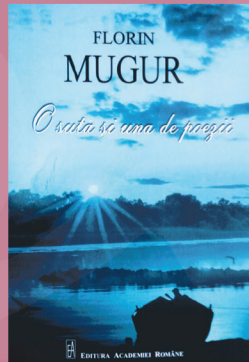
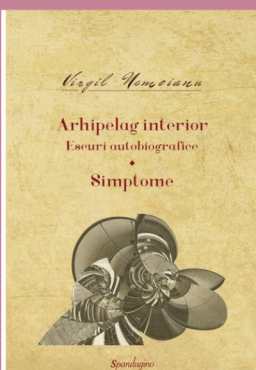
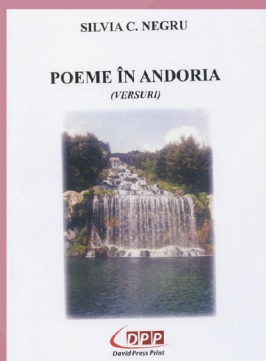
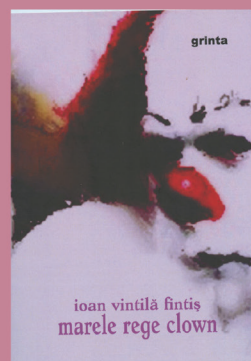
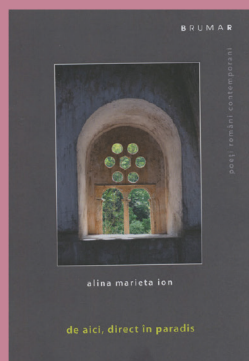
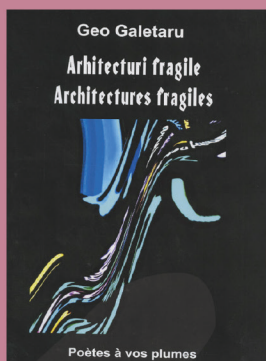
2 *Ibidem*, p. 59

3 Ion Pop-Reteganul, *Strigarea peste sat, (Datină veche)*, semnat cu pseudonimul „Hațeganul”, în „Revista ilustrată”, Bistrița, an I, broșura I, ianuarie 1898, p. 70

4 *Ibidem*

5 Gabriel Manolescu, *Despre originea, semnificațiile și tipologia unui obicei străvechi: Strigarea peste sat*, în „Folclor literar”, vol. I, Universitatea Timișoara, Facultatea de filologie, Timișoara, 1967, p. 111 – 150

Vitrina Literară

Redactor-șef: Geo Galetaru
Redactor-șef adjunct: Ion Căliman
Secretar general de redacție: Adriana Weimer
E-mail: geogaletaru@yahoo.com